

EDUCACIÓ SUPERIOR I TREBALL A CATALUNYA

Estudi de la inserció laboral dels graduats de les universitats públiques catalanes

Sebastián Rodríguez Espinar (dir.)

Anna Prades Nebot (coord.)

Esteve Arboix Codina

Pilar Figuera Gazo

Maria Giné Soca

Josep Grifoll Saurí

Josep M. Masjuan Codina

Josep M. Torres Solà

Helena Troiano Gomà

Jesús Vivas González

Responsables institucionals:

Antoni Serra Ramoneda

PRESIDENT D'AQU CATALUNYA

Gemma Rauret Dalmau

DIRECTORA D'AQU CATALUNYA

Joan Bravo Pijoan

SECRETARI D'AQU CATALUNYA

© Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya
Via Laietana, 28, 5a planta
08003 Barcelona

Amb la col·laboració de Caixa Catalunya

Serveis editorials: Ex-Libris, sccl
Méndez Núñez, 1, pral, 2a. 08003 Barcelona

Imprès per: Comercial Gràfica Anmar
Roger de Llúria 31. 08009 Barcelona

Primera edició: juny de 2003
Tiratge: 2.500
Dipòsit legal: B-27.642-2003

Presentació	7
Pròleg	9
Marc de referència	11
Característiques tècniques de l'estudi	35
 Àrea d'Humanitats	41
 Àrea de Ciències Socials	79
 Àrea de Ciències Experimentals	119
 Àrea de Ciències de la Salut	151
 Àrea Tècnica	185
Conclusions i prospectiva	219
Referències bibliogràfiques	237

D'un temps ençà les universitats catalanes han sentit la necessitat de conèixer la inserció dels seus titulats a la vida professional i laboral per a la qual s'ha pretès formar-los. Aquest coneixement és indispensable per a un disseny adequat dels currículums i plans d'estudi i la revisió dels models didàctics aplicats. A mesura que el marc legal havia anat donant més llibertat a les universitats per estructurar les seves activitats, aquesta necessitat s'havia fet més palesa i, en conseqüència, han estat nombroses les iniciatives empreses de manera aïllada per les diferents institucions destinades a recollir informació sobre el grau d'ajustament entre la demanda del mercat laboral i la formació adquirida al llarg dels estudis conduents a les diferents titulacions. Aquestes iniciatives, però, havien estat sempre puntuals en un doble sentit: d'una banda, es limitaven a un únic títol i, de l'altra, l'univers de l'enquesta era format pels graduats d'una única institució. Com que la metodologia aplicada en cada cas diferia, els resultats eren difícilment comparables. No es disposava, doncs, d'una imatge global que permetés un diagnòstic general sobre la relació entre l'oferta degenerada pel conjunt del sistema universitari català i la demanda de titulats superiors derivada de l'activitat econòmica del país.

Per cobrir aquesta mancança, l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya, fins fa poc un consorci en què s'aplegaven totes les universitats públiques catalanes i el DURSI de la Generalitat, va decidir posar en marxa una macroenquesta sobre un univers integrat pel grup del 1998, és a dir, tots els qui van finalitzar els estudis el curs 1997-98 (llevat dels titulats en Medicina per raons que s'expliquen en el capítol «Característiques tècniques de l'estudi»). El disseny del qüestionari es va fer amb molta cura i hi van col·laborar experts de totes les universitats. La resposta fou molt nombrosa de tal manera que finalment, i per primera vegada, es va recollir una informació que donava una visió completa i detallada de l'estat de la qüestió.

Aquesta informació, degudament processada i explicada pels experts que han dirigit el treball, constitueix el contingut d'aquest llibre. És una eina que es posa a disposició de tota la societat, però molt especialment de les instàncies polítiques i universitàries responsables de les decisions que configuren i configuraran els quefers de les institucions d'ensenyament superior que operen al nostre entorn. És un instrument que ha de permetre als respectius especialistes estudiar qüestions, fins ara debatudes sense una base empírica ferma i, per tant, no contrastades, com la de la possible sobretitulació, la correcta o incorrecta assignació dels recursos aplicats a les universitats o el paper dels títols universitaris com a senyal que ajuda a superar la asimetria d'informació entre demanda i oferta de treball. El desig dels responsables del treball i de la mateixa

Agència és que aquesta enquesta serveixi per impulsar debats que ajudin a trobar la millor solució a un problema que és vital per al futur de la nostra societat.

Cal indicar també que aquesta enquesta fa una fotografia d'un fenomen en contínua evolució. No és, sinó, un punt de partida. El que és necessari és disposar d'un seguit de fotografies que permetin un judici sobre la seva dinàmica. Vull dir que aquesta enquesta s'hauria de repetir amb una periodicitat prou intensa, tot i sent conscients que el treball que exigeix és molt feixuc i que el corresponent pressupost no és menyspreable. Però els seus efectes poden ser tan transcendents que tant la feina com els recursos financers emprats constitueixen una inversió amb una magnífica rendibilitat social.

Antoni Serra Ramoneda
President d'AQU Catalunya

Des de fa més de vint anys les universitats catalanes porten a terme periòdicament estudis referents a la inserció laboral dels seus graduats. Aquests treballs han constituït una bona base per conèixer per quines vies es du a terme la transició dels graduats al món del treball i, en alguns casos, per saber el grau de satisfacció dels graduats amb la formació rebuda a la universitat. Els resultats d'aquests estudis han facilitat la presa de decisions als responsables de la planificació universitària. El format i contingut dels estudis eren específics per a cada universitat i responien als objectius i a les prioritats que tenia cada una de les universitats. Així, quan, des d'aleshores consorci, l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya (actualment Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya, un organisme públic vinculat a la Generalitat) ens vam plantejar dur a terme un procés d'avaluació de les titulacions universitàries que donés més pes a la qualitat dels resultats assolits pels graduats, tant els resultats acadèmics com els professionals o els personals, vam trobar a faltar l'existència d'un estudi complet que donés una visió global de la inserció laboral en el marc del sistema universitari català.

L'any 2000, el consorci format pel Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació i les universitats públiques, va iniciar un procés de diàleg i convergència per dissenyar un procés que fos compartit i sentit com a propi per totes les universitats que van acceptar el repte de dur a terme aquest projecte. El treball ha durat dos anys i ha donat els seus fruits. Per primera vegada es comparteix un marc comú sobre les dimensions i els indicadors que són significatius per fer el seguiment dels graduats i es disposa d'un marc de referència comú.

Els indicadors i les dades estadístiques que es van obtenir en el projecte es van posar a disposició de les universitats tan bon punt va finalitzar la part experimental. Al mateix temps, l'AQU Catalunya preparava i subministrava a les universitats els valors mitjans de referència de tot el sistema universitari català. Aquesta informació ha estat una peça clau en les avaluacions dutes a terme el curs 2001-2002 en un projecte pilot sobre l'avaluació de Ciències Empresarials a Catalunya i ara ho són també en les noves avaluacions en curs. Els resultats professionals assolits pels graduats, inclosa la valoració de la formació rebuda a la universitat, és una informació fonamental per al disseny de millores i innovacions en els plans d'estudi, un dels objectius fonamentals dels processos d'avaluació duts a terme per l'AQU Catalunya.

Si bé el motiu més immediat que ens va motivar a dur a terme l'estudi sobre la inserció laboral estava relacionat amb els processos d'avaluació, els resultats obtinguts tenen molt interès per a un públic molt més ampli. Quan després d'una primera etapa vam donar a conèixer els resultats d'aquest projecte, l'acollida que vam tenir fou excel·lent tant

per part de les universitats, primer usuari d'aquesta informació, com per part del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació i, fins i tot, els mitjans de comunicació se'n van fer ressò. Les principals raons de la bona acollida de l'estudi han estat, d'una banda, la qualitat amb què s'ha dut a terme i que ha permès l'obtenció de les dades més vàlides d'inserció en l'àmbit estatal, i, de l'altra, la transparència del procés. El pas següent era presentar el treball de forma més elaborada de manera que recollís la informació obtinguda, juntament amb una anàlisi dels diferents aspectes. Amb aquesta publicació es presenta, per primera vegada, l'estat de l'educació superior i el món del treball a Catalunya.

Amb aquest llibre es trenca definitivament el tòpic que la universitat és una fàbrica d'aturats i demostra que l'educació superior és la millor via per al desenvolupament personal i del país. No hi ha res millor que un treball complet, seriós i rigorós, basat en evidències clares i inequívokes, per demostrar quina és la realitat i per desdir les conclusions obtingudes a partir d'estudis parcials i, per tant, molt més susceptibles a error si se'n generalitzen les conclusions.

Voldria agrair, en nom de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya, a tots els qui han participat en l'estudi i en l'elaboració d'aquest llibre la seva dedicació i implicació per haver dut a terme una tasca gens fàcil en unes condicions en què l'entusiasme i el convenciment eren tan necessaris com l'expertesa i els coneixements tècnics. També vull fer constar que sense el suport decidit dels responsables de les universitats públiques catalanes, que van acceptar trencar la cadena d'estudis fets d'acord amb la seva pròpia metodologia per treballar conjuntament, aquest llibre no hauria estat possible. A ells, doncs, el meu reconeixement. L'altra peça fonamental fou el suport que dins el consorci va donar el Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació, el qual cregué en el projecte i subvencionà la realització del treball. Finalment, el meu agraïment a la Caixa de Catalunya per la seva aportació a l'edició d'aquest llibre, aspecte no trivial, ja que representa una aportació que procedeix de la societat civil catalana que, d'aquesta manera, també participa en la publicació d'un estudi que, estic convençuda, serà una referència obligada a partir d'ara.

Gemma Rauret i Dalmau
Directora d'AQU Catalunya

En les darreres dècades s'ha produït un augment molt important del nivell de formació dels ciutadans dels països europeus; els esforços formatius duts a terme pels governs de les nostres societats tenen el seu reflex en el continu creixement del nivell de formació de la població activa. Cada cop més, les generacions noves que arriben al mercat de treball han passat més anys en els sistemes educatius i han assolit títols més alts que els dels seus predecessors. Aquest augment formatiu de les noves generacions es manifesta de forma molt important en el creixement del nivell d'estudis universitaris i especialment en el creixement del nivell de formació de les dones.

A Espanya l'esperança d'anys de formació superior per a la gent jove de 17 anys ha passat de 1,8 anys el 1990 a 2,8 anys el 1999: 2,6 anys, els homes; 3,1 anys, les dones (OCDE, 2001).

Aquest esforç per augmentar el nivell formatiu a Espanya i als diferents països europeus, a part d'altres consideracions com ara el compromís democràtic de millorar la formació dels ciutadans, se sustenta en una pretesa relació directa entre nivell formatiu de les persones i augment de productivitat dels sistemes econòmics. Les economies actuals, globalitzades, sotmeses a nous competidors, a les incerteses de l'evolució econòmica mundial, demanen persones actives cada cop més ben formades, amb capacitats per enfrontar-se als reptes de les constants innovacions tecnològiques i als canvis que produeix l'actual turbulència econòmica mundial, canvis econòmics, socials i tecnològics que s'inscriuen en un procés que anomenem Capitalisme Informacional, Societat del Co-neixement, etc.

En resum, les grans tendències que emmarquen la relació entre la formació i el treball en un context com l'enunciat, són (Planas i altres, 2000):

- Un augment general dels fluxos de titulats universitaris presents en el mercat laboral; el nivell d'estudis de cada generació que surt del sistema educatiu és més elevat que el dels seus precedents.
- Un augment de les taxes d'activitat lligat al nivell d'estudis, notable en el cas de les dones.
- L'augment dels espais i les oportunitats de formació no escolar i, per tant, la millora en les possibilitats d'adquisició de competències; els diplomes no són els únics indicadors.
- La formació durant tota la vida es constitueix com un model a l'alça.

Aquestes tendències que es constaten a tots els països europeus es produeixen al mateix temps que les taxes d'atur entre els més joves, i com hem dit abans, més ben for-

mats, cosa que indica problemes importants d'ajustament entre oferta de formació i demanda generada pel sistema productiu. Des de la dècada dels setanta les dificultats constatades de la transició al treball per a certs col·lectius de titulats universitaris ha fet créixer la preocupació per part dels governs i per la societat europea sobre el paper de la formació superior i la relació amb el sistema productiu.

Pels diferents sistemes universitaris, el repte és reaccionar enfront d'una societat en canvi accelerat, en la qual les tecnologies s'estenen amb gran rapidesa i els individus es formen més i durant més temps, amb les limitacions afegides que suposen els diferents decalatges temporals entre els horitzons del sistema productiu i els horitzons del sistema educatiu (que depèn fonamentalment de la vida dels individus i del temps d'una reforma educativa).

La universitat actual s'enfronta a canvis quantitius i qualitius importants: el desenvolupament de nous centres i itineraris de formació, la davallada demogràfica i la seva influència en el nombre de matrícules, l'exigència de racionalització de recursos i les necessitats d'acreditació social, en són alguns.

Des del món del treball s'imposen els nous conceptes de professionalitat derivats de les noves lleis d'una societat tecnològica global, altament competitiva i que té en la innovació i el canvi els principis bàsics.

Noves necessitats de relació amb els agents externs, preocupació creixent pel futur dels nous graduats, constant atenció als requeriments de qualificació que sorgeixen de la societat (Sáenz de Miera, 2001) són alguns dels factors que han impulsat les universitats a dotar-se d'instruments adequats d'informació contínua.

L'avaluació dels processos d'inserció al treball dels titulats universitaris: fonaments

Un dels punts importants en la presentació d'un estudi és la justificació de l'entramat conceptual que ha orientat tot el procés; és a dir: quin és el marc conceptual que fonamenta l'avaluació de la inserció laboral dels graduats universitaris, tant pel que fa als continguts avaluats com a la finalitat de la dita avaluació.

Perspectives d'avaluació de la inserció dels graduats universitaris

La qualitat de la formació universitària no pot tenir com a únic referent la ciència o el coneixement (qualitat intrínseca), sinó que ha de tenir en compte l'adequació del producte sortit de les seves aules a les necessitats socials i productives del context més o menys proper (qualitat extrínseca). Per tant, el fet que la formació rebuda sigui pertinent i respongui a les funcions i les tasques demanades en el lloc de treball és un indicador clar de la qualitat d'una institució universitària.

Ara bé, tot procés d'avaluació institucional reclama explicitar, entre altres punts, un marc de referència conceptual que guii tant el procés com el mateix contingut que s'ha d'avaluar (les dimensions o els objectes d'avaluació). Cinc perspectives de la qualitat esdevenen fonamentals en la definició del concepte de qualitat i dels components considerats (Rodríguez, 2000):

- *L'avaluació d'assoliments (outcomes assessment).*

La perspectiva d'avaluació dels assoliments no es refereix a la simple suma del rendiment o a l'expedient acadèmic de l'alumne, sinó que adopta una perspectiva més global des de la qual s'analitzen els assoliments d'acord amb la capacitat del graduat per integrar els coneixements amb un conjunt d'accions que donin resposta a les demandes de l'entorn laboral.

Considerada com un dels estàndards adoptats per les agències per a l'acreditació d'institucions universitàries nord-americanes, inclou els conceptes d'*eficàcia*, *eficiència* i *accountability* com a components bàsics de l'avaluació.

- *L'avaluació de la qualitat del producte.*

Des d'aquesta perspectiva, l'avaluació dels graduats inclou dues dimensions estretament relacionades. D'una banda, la *rellevància* de les metes i objectius de la institució universitària amb relació a les demandes del marc social; de l'altra, la *pertinença* dels resultats de l'alumne, distingint entre els resultats immediats dels alumnes (acadèmics, actitudinals i conductuals) i els guanys de caràcter professionals, social i personal que la formació universitària proporciona als graduats.

El *Report of the IMHE Study Group on Evaluation in Higher Education* de l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE) considera aquesta com una de les cinc perspectives de qualitat. Una de les seves característiques és que la connexió entre les dues dimensions es fa de manera que la valoració de la pertinència dels *outputs* es fa amb relació als objectius i les metes de la institució.

- *L'avaluació dels graduats des de la perspectiva del mercat laboral.*

Aquesta perspectiva té en compte dos components bàsics de la qualitat: la *rellevància professional*, entesa com el grau amb què una institució o una titulació assoleix els requisits i les expectatives del camp o dels camps professionals per als quals els alumnes són preparats; i l'avaluació de la *flexibilitat* i la *capacitat d'innovació* de la mateixa institució. En aquest sentit, la qualitat introdueix un altre element de valor que suposa, a més a més, la capacitat de la institució per predir i respondre amb rapidesa a qüestions i requeriments dels clients i a nous avenços dins els camps professionals, mitjançant l'establiment de mecanismes d'informació de l'evolució del mercat de treball, de sistemes d'adaptació dels plans d'estudis...

- *L'avaluació dels graduats des de la perspectiva del consumidor.*

S'assumeix un concepte de qualitat basat en el grau amb què els serveis oferts han satisfet els requeriments i les expectatives dels mateixos graduats, i es tenen en compte indicadors com ara: el grau de *satisfacció* i *d'adequació dels serveis*, el grau d'atracció dels alumnes...

- *L'avaluació dels graduats des de la perspectiva econòmica.*

La cinquena perspectiva assumeix un concepte de qualitat amb dos components bàsics: *eficàcia* i *eficiència*. L'eficàcia avalua el grau amb què tots els alumnes admesos assoleixen els objectius del programa. Al mateix temps, l'eficiència comporta el fet de tenir en compte els beneficis amb relació a les despeses, és a dir, el grau amb què els objectius del programa s'assoleixen amb una mínima pèrdua del talent de l'alumne i amb un màxim aprofitament dels recursos (humans, econòmics).

Les tres últimes perspectives formen part del marc de referència adoptat per l'Association of Dutch Polytechnics and Colleges en la seva proposta de 1993: *The sectoral quality assurance project hbo in the Netherlands. The framework for assessing quality: the cornerstone of the visitation process.*

Des del model d'avaluació elaborat per l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya (AQU) dins el qual s'inclouen els resultats que es presenten, s'han tingut en compte les diferents perspectives que permeten una avaluació de la inserció des de totes les dimensions.

Objectius del coneixement dels processos d'inserció

El coneixement de la transició dels graduats universitaris té institucionalment i socialment un valor fonamental.

És un referent bàsic en la planificació, avaluació i innovació universitària

L'evolució econòmica i tecnològica ha suscitat tot un seguit de qüestions sobre el rol de l'ensenyament superior i el seu paper en el desenvolupament econòmic i social. Sembla lògic, doncs, que en un moment de creixent preocupació per justificar la qualitat de les institucions formatives —inclosa la universitat—, la informació sobre la qualitat del producte hagi de ser irrenunciable. Des d'aquesta perspectiva, interessa tant els indicadors referits a l'adequació *educació superior-treball* en la seva vessant quantitativa (ajustament entre la producció del sistema educatiu i la demanda d'universitaris) com en la vessant qualitativa. Aquesta vessant qualitativa fa referència a l'adequació de la formació —en els diferents itineraris formatius—, a la marxa del treball i a les seves necessitats actuals.

Els destinataris inicials d'aquesta informació són, d'una banda, les mateixes institucions universitàries, que requereixen aquestes dades per a la seva pròpia planificació. Els processos de disseny de nous plans d'estudi o la reformulació dels plans vigents i la seva posterior avaluació s'han de nodrir de dades sobre la situació dels graduats en el món productiu; de fet, els protocols d'avaluació d'institucions i titulacions vigents a l'actualitat, dissenyats per l'AQU (2002), inclouen com un dels indicadors de qualitat la situació dels graduats en el mercat de treball. Més enllà, la proposta d'innovacions per tal d'assegurar la formació de competències professionals no pot fer-se al marge dels elements que regeixen els entorns laborals relacionats. La configuració dels nous plans d'estudi parteix, cada vegada més, d'una anàlisi de les necessitats del mercat laboral; s'ha de respondre a preguntes com: en quina mesura el treball en equip o les competències lingüístiques, entre d'altres, són eines bàsiques en el treball dels professionals qualificats?, quina responsabilitat assoleix el centre?, i com cal fer-ho? La utilització crítica de la informació obtinguda és un element cabdal en el disseny de plans d'estudi i els mètodes docents.

D'altra banda, els altres destinataris són les administracions educatives i laborals de caràcter autonòmic, nacional i comunitari. La racionalització dels recursos econòmics en els sistemes obliga a tenir en compte diferents *indicadors de rendiment*, que són instruments per fonamentar les polítiques pressupostàries i les seves implicacions quant a distribució de fons a les institucions o a la implantació de noves formacions. La presència

d'indicadors d'inserció laboral dels graduats universitaris és un element present en el desenvolupament dels contractes, programes de les universitats catalanes i en els diferents plans de millora que les titulacions posen en marxa com a resultat dels programes d'avaluació.

La informació esdevé també fonamental en la informació i orientació dels estudiants i graduats

Des de la perspectiva personal o individual la informació sobre els processos d'inserció és bàsica per ajudar i orientar els estudiants i graduats, tant des dels serveis d'orientació com des de l'acció tutora que duen a terme els mateixos professors. De fet, països amb una llarga tradició en el seguiment dels seus graduats, com el Regne Unit, deuen el seu impuls inicial als serveis d'informació i orientació de les institucions d'ensenyament superior. Hem d'esperar que la institucionalització dels serveis d'orientació al nostre país pugui beneficiar-se d'aquestes dades; fins i tot en un moment caracteritzat pel canvi i l'evolució ràpida dels perfils professionals, i per les dificultats del sistema universitari per relacionar perfils de formació professional amb uns perfils ocupacionals no sempre ben coneguts. En aquest sentit, els docents —cada vegada més conscients del seu rol de tutors— i els seus alumnes cerquen la informació sobre les sortides professionals, els nous jaciments d'ocupació o les vies per accedir-hi.

Un altre segment d'alumnat que esdevé beneficiari d'aquesta informació són els estudiants de secundària. És necessari un marc d'informació bàsica perquè els adolescents o els joves i els seus assessors (orientadors, tutors, pares...) puguin planificar i decidir sobre els seus itineraris de formació i que ho facin a partir de dades fiables del camp professional de les titulacions. Cal esperar que això pugui contribuir a una major racionalització de les demandes d'accés al sistema d'ensenyament superior, sobretot en un moment de recessió o estancament de les cohorts d'entrada i d'un increment de la competència institucional.

Per aquesta capacitat d'utilització de les informacions com a eina d'orientació i ajuda tutorial i per l'impacte social que les dades sobre l'ocupació dels graduats universitaris tenen, s'ha de ser extremament prudent perquè sovint tendeixen a generar un *discurs* basat en grans titulars de premsa, en estudis parcials, descontextualitzats, sovint esbiaixats. Aquestes opinions, sense cap altra informació qualificadora, repercuteixen seriosament en les actituds i demandes dels joves que accedeixen a la universitat i en les expectatives, actituds i comportaments dels estudiants i graduats que volen accedir al mercat de treball qualificat.

El coneixement dels processos i l'assoliment de la inserció com a referent de millora de la relació entre agents acadèmics i del món social i laboral

El valor afegit dels estudis d'inserció dels titulats universitaris beneficia també la relació entre la universitat i els diferents actors del mercat laboral. La discussió entre els membres de l'acadèmia i els empresaris, professionals experts, col·legis professionals, sindicats, alumnes, etc. a partir dels resultats específics dels estudis d'inserció creen un entorn d'in-

tercanvi de punts de vista que afavoreix el coneixement mutu i crea lligams que, sens dubte, afavoriran la qualitat dels coneixements a impartir i, per tant, la transició dels titulats al món del treball.

Tendències actuals del coneixement de la transició en el marc internacional

Aproximació al concepte de *transició*. Factors que condicionen el procés

El concepte de *transició al treball* es defineix com un procés ampli, en el qual coincideixen processos de qualificació i de maduresa personal, condicionats per l'estructura formativa i laboral. La transició s'inicia en el trajecte formatiu, en què l'estudiant no només dóna forma al seu currículum, sinó que gesta actituds i comportaments, elabora estratègies i pren decisions que orientaran un procés que finalitza, més enllà de l'accés al primer treball, amb la consolidació de la trajectòria laboral (Figuera, 1996). A l'hora de valorar-lo hi ha un consens en què cal considerar una sèrie d'indicadors: la velocitat del trànsit, és a dir, durada del procés, característiques de la trajectòria laboral (mobilitat, atur...) i la qualitat de la inserció aconseguida.

Tot i això, els criteris per determinar si un graduat ha assolit la seva primera inserció professional són difícils d'establir, sobretot perquè depenen del temps i de la legislació laboral. Perquè es pugui parlar d'inserció cal *una situació relativament estable de permanència en l'ocupació, per compte propi o d'altri, de manera que s'assoleixi una autonomia econòmica amb una probabilitat alta de poder-la mantenir* (Vicens, 1999).

Si parlem de grup de graduats, es considera que la inserció s'assoleix quan les situacions d'inserció dels seus components s'estabilitzen per un període de temps prou significatiu. Això implica que deixa de créixer el nombre de persones que amb el pas del temps, comptant des del moment de la graduació, assoleixen una ocupació com a assalariats o per compte propi (Masjuan i altres, 2002).

La valoració de la qualitat final de la transició inclou diferents dimensions: des de les condicions laborals (estabilitat i ingressos, principalment), passant per la qualificació de l'ocupació (complexitat, autonomia, especialització), fins a la percepció subjectiva (que considera la satisfacció de la persona i l'assoliment d'expectatives entorn al rol professional).

Els fluxos d'entrada dels universitaris, les seves trajectòries i els guanys finals són netament diferents. En el procés cap a la inserció professional, la transició de la universitat al mercat de treball és l'espai entre la legitimació social de l'ingrés professional amb l'obtenció del títol, moment en el qual, d'una manera formalitzada, pot executar els papers o les tasques professionals i obtenir així l'estatus corresponent, i l'ingrés real en la professió. En aquesta fase conflueixen, d'una banda, els processos d'elecció professional, les estratègies de planificació, recerca i ingrés professional; i, de l'altra, els processos de selecció del mercat de treball.

Això suposa que la qualitat de la inserció de les diferents promocions de graduats respon a una interacció complexa de factors personals i socials, la influència dels quals se situa en dos nivells diferents d'explicació: el *macrocontext*, en què actuen els factors

socioestructurals, que determinen les possibilitats objectives d'inserció, i el *microcontext* o escenari immediat de les conductes d'inserció, en què tenen lloc les variables personals, com actituds, aspiracions i expectatives sobre el mercat de treball, els patrons d'inserció...

La transició d'un grup de graduats es produeix sempre en unes coordenades de temps i espai definides per la relació entre la producció de graduats i la demanda. La història recent ha demostrat que aquestes variables responen clarament a lògiques diferents. Les mesures de política d'ocupació i l'estructura de suport (serveis o programes) intenten recuperar l'equilibri necessari entre les dues magnituds.

Les característiques i tendències de les produccions del sistema educatiu responen a la interacció d'una sèrie de determinants: factors sociodemogràfics, disseny de polítiques educatives mitjançant canvis en l'oferta formativa i els requisits d'accés, sistema de finançament i criteris de distribució, patrons d'elecció dels estudiants que hi accedeixen, etc.

La demanda de graduats ve condicionada per l'estructura i les tendències del mercat laboral: factors com l'evolució de l'economia o el desenvolupament tecnològic afecten les polítiques de contractació de les empreses; la competència intergeneracional entre nous graduats i els professionals amb experiència, etc. El pes d'aquests factors està condicionat pel fet que el mercat de treball no és uniforme, de manera que les seves variacions no afecten per igual tots els nivells. Més enllà de les variacions geogràfiques o l'existència de mercats de treball global, el mercat de treball qualificat està segmentat en dos, com ja plantejava Tarsh (1988):

- El *mercat de treball tancat*, no competitiu, que requereix l'acreditació específica de titulació (per exemple, metges).
- El *mercat de treball obert*, representat per sectors susceptibles de reclutar una àmplia gamma de professionals de formació diferent o de camps afins.

La vertadera influència de la situació del mercat de treball per als titulats universitaris ha d'analitzar-se en el context d'un mercat segmentat horitzontal i verticalment. Les possibilitats objectives d'inserció d'un grup específic dependran de la relació entre l'*amplitud del camp de treball propi o específic*, que depèn exclusivament de la llei d'oferta i demanda i de l'ajustament entre les dues dimensions i de la *competitivitat d'un determinat col·lectiu en el mercat de treball obert*, condicionat per les preferències que estableix el mercat de treball, la transparència en els processos de reclutament o la capacitat de pressió dels grups professionals. Aquestes dues magnituds estaran sotmeses a variacions tant de tipus geogràfic com temporal.

L'estudi de la inserció laboral dels graduats. Tendències internacionals

Actualment les dades estadístiques que expressen la relació entre educació superior i mercat laboral no estan cobertes per les estadístiques oficials ordinàries.

En l'àmbit internacional cal tenir en compte les iniciatives preses per entitats o organismes, com l'OCDE o la UNESCO, que han impulsat diferents estudis sobre els problemes de la transició de l'ensenyament superior a la vida activa. Des dels vuitanta l'arribada creixent de nous fluxos de titulats superiors al mercat laboral, la incidència de les taxes d'atur

i les dificultats d'algunes titulacions universitàries per inserir-se en l'activitat laboral han motivat l'anàlisi de les diferents realitats de la transició dels països de l'OCDE; durant la dècada dels noranta, els canvis produïts en el mercat de treball i les noves demandes de qualificació i competències han impulsat els responsables polítics a demanar informació sobre els nous reptes que els processos de transició requereixen dels individus i dels sistemes.

A escala europea, ens manquen instruments específics i sistemàtics d'anàlisi de la transició dels joves des dels sistemes formatius regulars al treball. L'Oficina Estadística de les Comunitats Europees (EUROSTAT) introdueix periòdicament en la seva LFS (*Labour Force Survey*) un mòdul, a hores d'ara experimental, per recollir informació sobre la transició de l'escola a la vida activa dels joves dels països europeus per tal de cobrir el buit d'informacions sobre els esmentats processos.

Tanmateix el problema no és purament tècnic, sinó que a la base trobem diferències importants entre els sistemes de seguiment impulsats a títol individual pels països, que impedeixen una lectura comparativa lineal dels resultats. Algunes d'aquests diferències, lligades a la concepció dels sistemes universitaris, incloent-hi la formació (les característiques institucionals, l'orientació dels estudis o el grau de professionalització); d'altres, relacionades amb el grau de dependència de les administracions o amb els vincles entre la universitat i l'entorn laboral.

Iniciatives individuals de països com el cas del Regne Unit o França, amb quasi mig segle d'història, exemplifiquen perfectament la relació, assenyalada més amunt, entre els factors estructurals i els dispositius i les dades sobre la inserció dels universitaris (Stephoe, 1986; Béduwé i Cahuzac, 1997).

L'enquesta britànica de *Primer Destí* (*First Destination Survey*) respon a un sistema poc centralitzat, amb una estructura de fluxos caracteritzada per una baixa taxa d'estudiants de cicle llarg, enfront d'una alta taxa de graduats de cicles formatius curts (*first degree*) que accedeixen al mercat de treball. La professionalització es dona a l'entorn laboral, fet que comporta un rol més actiu de l'empresa en el procés de formació dels joves. Exceptuant-ne certs sectors, com les professions jurídiques, no existeix una correspondència entre formacions i ocupacions. De fet, bona part de la demanda de graduats no especifica la disciplina requerida. Aquesta tendència es veu reforçada per la política d'algunes empreses, que cerquen un equilibri entre disciplines en el seu entorn organitzatiu.

La correspondència entre la formació i l'ocupació és diferent en el sistema francès, que és més funcional. Caracteritzat, com a Espanya, per una alta taxa de graduats de cicle llarg superior, el major grau de professionalització de les formacions es continua amb unes polítiques de contractació més rígides quant a demandes de títols per part del mercat de treball. Amb una forta dependència de l'Administració Central, el sistema de seguiment és conduït a nivell estatal per l'observatori ONEVA del Centre d'Étude et de Recherche sur les Qualifications (CEREQ) i té com a finalitat nodrir d'informació els poders públics.

Durant l'última dècada els importants canvis en l'entorn de l'educació superior han incitat a modificar i diversificar els mètodes d'informació. Al Regne Unit hi ha una demanda d'informació sobre la mobilitat ulterior dels graduats. A França la diversificació

de les titulacions i centres, amb connexions diferents amb el mercat de treball i els poders públics, requereix mètodes complementaris de caràcter més local (Stoeffler-Kern i Hauger, 1994).

A aquestes tendències, hi hem d'afegir les demandes de la construcció d'una Europa del coneixement, que promou la discussió d'aquests temes des d'una perspectiva més global. De fet, el compromís europeu amb el desenvolupament dels països membres, mitjançant la qualitat dels seus recursos humans qualificats, és una constant des dels inicis. El Tractat d'Amsterdam, signat el mes d'octubre de 1997, i en vigor des de 1999, deixa clar el valor personal i social de l'educació com a factor decisiu per garantir la realització personal i facilitar la incorporació dels joves a la vida activa.

En aquesta línia, hi ha les iniciatives concretes per promoure l'adequació i racionalització dels sistemes universitaris europeus, com ara la declaració de Bolonya. En aquesta declaració destaca la proposta d'*estructuració del sistema de formació universitària en cicles*. La ciclicitat de la formació ens permetrà d'articular un sistema amb una formació genèrica que tingui continuïtat en un segon nivell de formació i una formació específica que representa un primer nivell qualificat de professionalització.

Cal remarcar l'existència d'interessants treballs, com el que s'ha desenvolupat dins el marc del projecte Higher Education and Graduate Employment in Europe dut a terme durant els anys 1998-2000 amb el suport dels programes TSER de la Comissió Europea. L'enquesta sobre educació superior i mercat laboral es basa en les respostes d'uns 40.000 graduats, 3 o 4 anys després de la titulació, dels països europeus següents: Àustria, Finlàndia, França, Alemanya, Itàlia, Holanda, Noruega, Espanya i Regne Unit (Garcia-Montalvo i Mora, 2000; Paul i altres, 2000).

Mes enllà, treballs com el que s'ha desenvolupat després de la trobada d'investigadors en Educació Superior (Londres 1992), —la continuïtat dels quals es pot seguir a la compilació de Brennan i Kogan (1996), *Higher Education and Work*— o els encontres anuals promoguts pel CEREQ, han de permetre aprofundir en aquests temes.

La dimensió territorial de la relació educació superior-treball

Els estudis i aportacions de dades a escala internacional ens permeten fer una certa comparabilitat, però revelen les limitacions d'un apropament d'aquestes característiques: la comparació internacional té dificultats per les diverses estructures d'ensenyament superior i per les diferents dinàmiques dels mercats laborals.

La dimensió territorial ens ha de permetre cercar les dades i trobar elements explicatius amb relació a:

- La dinàmica específica del mercat de treball i de l'evolució dels principals sectors d'ocupació al territori.
- La pròpia estructura de l'oferta formativa i la constatació de l'adequació al mercat específic.
- Les relacions entre els diferents nivell de l'Administració i de les universitats en els processos de planificació i gestió dels recursos destinats a la formació superior.

Des de la nostra perspectiva, sembla clar l'interès d'una representació de les relacions entre l'educació i l'ocupació dels graduats universitaris pròpia per a Catalunya, que reti compte de les seves particularitats pel que fa al grau de desenvolupament del sistema universitari i a la seva dinàmica del mercat laboral.

Els estudis de la inserció dels graduats a Catalunya

Des de final dels vuitanta, l'interès de la institució universitària pel coneixement de la realitat dels graduats es fa palès en la posada en marxa de diferents iniciatives. En aquest apartat es fa un balanç d'aquestes iniciatives i dels reptes que es plantegen amb vistes a un futur immediat.

Diferents etapes en els estudis de l'anàlisi de la inserció

En l'àmbit del sistema universitari català, els estudis d'inserció han seguit les etapes següents:

1a etapa: Planificació estratègica de titulacions

A final dels vuitanta es van realitzar tot un seguit d'estudis de seguiment que van incloure, transversalment, diverses titulacions universitàries, per iniciativa del que llavors era la Direcció General d'Universitats del Departament d'Ensenyament. Elaborats amb mostres de les diferents universitats catalanes, serviren d'element per informar els responsables de la planificació de titulacions i de l'assignació de recursos als centres universitaris per a la seva implantació.

2a etapa: Impuls d'iniciatives particulars

Durant els noranta, els centres universitaris prenen la iniciativa per conèixer les trajectòries i l'estatut d'inserció dels seus graduats. Hi contribueixen factors com el desenvolupament del creixement, el valor de la qualitat i la necessitat de conèixer el comportament laboral de les noves titulacions sorgides de les reformes educatives prèvies, així com els processos d'avaluació subsegüents; i tot això unit a iniciatives com ara la implantació progressiva de centres d'informació i orientació, observatoris de graduats, etc. Tanmateix, la realitat diferencial quant a mostres, tipus de variables i indicadors considerats dificulta una representació més global de la realitat (per exemple, com s'insereixen els graduats de Química o de l'Àrea d'Humanitats) i que derivarà, a la pròxima etapa, en la represa d'un nou impuls institucional.

3a etapa: Dimensió territorial

L'actual etapa dels estudis d'inserció a Catalunya es caracteritza per la recerca d'un sistema que pugui respondre a les necessitats d'avaluació i planificació dels centres universitaris i que, alhora, doni resposta a una anàlisi territorial de la relació entre el sistema d'ensenyament superior i el mercat de treball qualificat a Catalunya.

La realització de l'enquesta d'inserció de la promoció de 1998 per part de l'AQU ens ha permès el disseny d'un sistema o dispositiu d'informació basat en l'aplicació d'uns mínims elements d'anàlisi comuns, que possibilita un ús de les dades des dels diferents nivells de referència (des de l'autonòmic, passant per les institucions, fins a les diferents unitats docents).

Aquest treball ha requerit l'elaboració d'un sistema d'indicadors bàsics que permetin l'anàlisi comparativa de les dades, tant en l'àmbit dels sistemes universitaris com amb relació al conjunt de població amb titulació superior.

Aquesta nova etapa planteja tot un seguit de reptes:

- *Assegurar la continuïtat dels dispositius d'informació.*
L'evolució constant del mercat laboral i els canvis ràpids que es produeixen en el si dels sistemes de formació obliguen a considerar la necessitat d'establir mecanismes institucionals que assegurin un sistema d'informació continu que capti les relacions entre l'educació i el treball a escala global, i permeti valorar l'impacte de les mesures d'innovació o els canvis de política, més enllà de la conjuntura específica que pugui afectar una promoció en el seu trànsit al mercat laboral.
- *Articular les necessitats dels diferents destinataris de la informació (administració, centres universitaris, unitats docents) mitjançant dispositius que integrin els diferents nivells.*
Les universitats i les unitats de formació necessiten dades específiques sobre els itineraris d'inserció dels seus graduats, sobre com se situen en els mercats locals de formació i treball i quin n'és el comportament productiu. Des d'un marc més global, sorgeixen qüestions com: ¿de quina manera les formacions posades en marxa a la comunitat troben sortida i quin és el grau de correspondència global entre l'estructura formativa i les necessitats de l'estructura empresarial catalana?, o ¿quina valoració global podem fer de la inversió en formació duta a terme a la nostra comunitat? Aquest tipus d'informació pot facilitar també la tasca de les unitats de selecció i apropar els lligams amb el món empresarial.
- *Preveure instruments i indicadors vàlids i fiables.*
L'homogeneïtzació de les dades ens permetrà confrontar, amb més pertinència, les tendències d'una universitat o titulació en el marc autonòmic, així com ubicar les dades locals en el marc de les tendències nacionals o internacionals. I, inversament, els resultats derivats de l'anàlisi d'una institució pot ser útil per a una lectura interinstitucional o, en el marc de diferents formacions, per a una anàlisi més global. Des d'aquesta perspectiva és imprescindible consolidar i homogeneïtzar els instruments i indicadors, mitjançant grups de treball interuniversitaris, i reconsiderar-ne els paràmetres per tal de redefinir els indicadors que permetin caracteritzar els resultats.
- *Utilitzar les informacions com a catalitzadors de grups de discussió.*
Els resultats dels estudis d'inserció han de servir com a elements estructuradors dels grups de discussió entre responsables acadèmics i professionals, experts i agents implicats en el mercat laboral dels titulats. Les experiències d'aquestes trobades que s'han dut a terme sobre les condicions de la transició dels titulats universitaris al treball s'han revelat com a instruments útils de debat i enteniment.

Els estudis d'inserció de les universitats catalanes: un resum

Amb l'objectiu de fer una revisió de les tasques dutes a terme pels diferents estudis d'inserció realitzats a Catalunya, presentem un resum de la producció d'aquests estudis que engloba àrees, promocions analitzades i aspectes metodològics, i ens permet fer una anàlisi crítica de l'equilibri entre l'esforç que ha suposat i les limitacions que ens revelen.

La taula següent presenta un resum dels estudis conduïts en cada universitat especificant les promocions estudiades, l'any de realització dels estudis i el nombre de graduats que formen els resultats.

Com podem observar, durant la dècada dels noranta els estudis han recollit dades d'un total de graduats considerable, més de 21.000, una part important dels quals van acabar els estudis de diplomatura o llicenciatura a la primera part de la dècada.

Estudis d'inserció laboral de les universitats catalanes
Taula 1

Centre	Estudis i promocions	Any de seguiment de la inserció	Nombre graduats entrevistats
UB		(als dos anys de la graduació)	
	E1: 1991-92	1994	1.066
	E2: 1992-93	1995	1.048
	E3: 1993-94	1996	1.948
	E4: 1994-95	1997	1.934
	E5: 1995-96	1999	1.463
UAB		(als cinc anys de la graduació)	
	E1: 1992-93	1998	1.004
	E2: 1993-94	1999	1.133
	E3: 1994-95	2000	804
UPC		(als dos anys de la graduació)	
	E1: 1994-95	1997	1.843
	E2: 1996-97	1999	2.175
	(*)	-	-
UPF		(d'un a cinc anys després de la graduació)	
	E1: 1994-95 i 1995-96	1996	519
	E2: 1994-95 a 1996-97	1998	1.601
	E3: 1994-95 a 1998-99	1999	2.340
UdG		(als tres anys de la graduació)	
	E1: 1996-97	2000	1.487
URL	E1: 1991-92 i 1995-96	1998	1.316

(*) No incloem les dades d'inserció dels estudis conduïts per l'OOIL (Oficina d'Orientació i Informació Laboral de la UPC). Aquesta oficina ha fet un total de quatre estudis (des de la promoció 1995-96) de seguiment d'inserció. Tanmateix les dades només es refereixen a estudiants i graduats que han estat inscrits en les seves oficines.

L'anàlisi d'aquestes taules permet extreure'n alguns comentaris:

- *La implantació de sistemes de seguiment dels graduats per part de les universitats no ha estat un procés homogeni.* Només 6 universitats del conjunt d'universitats catalanes han fet algun tipus de seguiment. I d'entre aquestes, n'hi ha que aporten, encara, molt poca informació.

Anàlisi del volum de graduats per universitats i titulacions

Taula 2

	UB	UAB	UPC	UPF	UdG	URL	Total
Humanitats							
Belles Arts / ESDI	213	–	–	–	–	(ESDI) 51	264
Filologia	150	216	–	–	108	–	474
Filosofia	100	19	–	–	16	12	147
Geografia i Història	716	146	–	–	91	–	953
Pedagogia	664	86	–	–	33	36	819
Mestre	1.028	259	–	–	180	334	1.801
Educació Social	98	26	–	–	22	71	217
Psicopedagogia	–	–	–	–	–	149	149
Humanitats	–	–	–	193	–	–	193
Traducció i Interpretació	–	82	–	251	–	–	333
Història Art	–	35	–	–	40	–	75
Teoria Literatura	–	7	–	–	–	–	7
Total Àrea d'Humanitats	2.969	876	–	444	490	653	5.432
Jurídicosocial							
Dret	469	350	–	631	137	–	1.587
Econòmiques/ADE	1.096	197	–	1.057	29	76	2.455
Ciències Empresarials	272	142	–	881	342	–	1.637
Gestió i Administració Pública	–	–	–	575	–	–	575
Política i Soc.	–	73	–	44	–	–	117
Relacions Laborals/Treball Social	–	–	–	380	–	37	417
Periodisme i Comunicació Audiovisual	–	234	–	448	–	–	682
Total Àrea Jurídicosocial	1.837	996	–	4.016	508	113	7.470
Salut							
Farmàcia	517	–	–	–	–	–	517
Medicina	249	142	–	–	–	–	391
Odontologia	72	–	–	–	–	–	72
Psicologia	305	194	–	–	126	84	709
Infermeria	333	–	–	–	55	64	452
Fisioteràpia	–	–	–	–	–	102	102
Veterinària	–	104	–	–	–	–	104
Total Àrea de Salut	1.476	440	–	–	181	250	2.347
Experimentals							
Biologia	542	168	–	–	45	–	755
Ciències Ambientals	–	–	–	–	32	–	32
Física	149	35	–	–	–	–	184
Química	419	67	–	–	37	55	578
Matemàtiques	34	20	–	–	–	–	54
Geologia	33	14	–	–	–	–	47
Estadística	–	20	–	–	–	–	20
Total Àrea d'Experimentals	1.177	324	–	–	114	55	1.670
Tecnologia							
Cicle curt	–	188	1.949	–	192	245	2.574
Cicle llarg / 2n cicle	–	117	2.069	–	–	–	2.186
Total Àrea de Tecnologia	–	305	4.018	–	192	245	4.760
TOTAL	7.459	2.941	4.018	4.460	1.485	1.316	21.679

- *Concentració geogràfica.* Manquen dades de les universitats de Lleida i Tarragona, fet que condiciona la representació dels resultats. La visió de la inserció dels graduats pot ser molt esbiaixada si no es tenen en compte les diferències territorials.
- *Desigual informació i manca de continuïtat de dades a les àrees i promocions analitzades.* Com podem observar a la taula 2, el volum és superior a l'Àrea Jurídicosocial, a causa, en part, de les dades dels estudis de la UPF que arriben fins a la promoció 1999, mentre que a les altres àrees, exceptuant la de Tecnologia, s'hi concentren els graduats de la UB i UAB, universitats que fan el seguiment amb un període més ampli. D'altra banda, els estudis de Tecnologia només disposen de dades de les promocions 1995 i 1997 (estudis UPC), perquè les dades de 1992 corresponen a llicenciats i diplomats en Informàtica de la promoció 1992 de la UAB.

L'anàlisi dels criteris de seguiment de les poblacions objecte dels estudis per àrees i titulacions evidencia més les llacunes existents. *La dispersió de les dades és motivada per la disparitat dels criteris metodològics i per una absència de planificació global.* Aquesta situació limita la comparabilitat dels resultats. Vegem alguns aspectes que es deriven de la taula 2.

- *Població de referència i promocions analitzades.* A la UB, UPC i UAB la població de referència és la promoció d'un any, mentre que a la UPF i URL és el conjunt de graduats. Dins de la mateixa universitat també trobem variacions: al primer estudi de la UAB, la població era alumnes matriculats, criteri posteriorment reformulat.
- *Selecció de les titulacions a estudiar.* La UAB ho fa alternativament, seleccionant en cadascun dels estudis un conjunt diferent de titulacions, determinades a priori segons interessos de la institució. Als estudis de la UB depèn del nombre d'estudiants que autoritzen el seguiment, de tal manera que trobem titulacions amb una alta taxa de participació al llarg dels diferents anys i que permet fer una anàlisi comparativa (com el cas d'Econòmiques o Mestres), enfront d'altres amb una absència de dades.
- *El moment de seguiment* representa el temps teòric de fi dels estudis i la incorporació al mercat de treball. Aquí és on trobem més discrepàncies: la UB i la UPC tenen com a període de referència els 2 anys després de la graduació; els estudis de la UAB, entre els 3 i els 4 anys; la resta seleccionen promocions de diferents períodes. La influència d'aquest aspecte, «temps en el mercat laboral», sobre els resultats de la inserció és fonamental. Mentre uns descriuen situacions que poden estar més consolidades (4 anys), d'altres ens apropen només als primers resultats dels graduats.
- *Tipologia d'estudis.* Són fonamentalment estudis descriptius de caràcter transversal. La UAB introdueix l'anàlisi longitudinal, mitjançant la tècnica del cronograma (calendari de diferents situacions amb relació al treball amb períodes de diferent extensió), tècnica que permet apropar-se a la descripció del procés i l'elaboració de *trajectòries tipus*.
- *El mètode i els instruments de recollida de la informació.* L'entrevista amb qüestionari estandarditzat, ja sigui telefònica (amb una taxa més gran de resposta) o bé per correu i seguiment de la no resposta per telèfon.
- *El procés d'anàlisi de les dades.* Trobem diferències importants, per exemple a la *unitat d'anàlisi*: la unitat d'anàlisi a l'estudi de la UPC és el tipus d'estudi (diferenciant només entre cicle curt i llarg). La UB i la UAB, universitats amb una major diversitat d'àrees

d'estudis, la unitat d'anàlisi bàsica és la titulació, considerant la seva idiosincràsia com un element que impedeix comparacions lineals.

- Els resultats inclouen la presentació dels estadístics bàsics i l'anàlisi desagregada per titulacions. L'estudi últim de la UPF incorpora una *anàlisi de sèries temporals de taxes d'inserció* (que presenta la dificultat de treballar amb diverses promocions). La UAB presenta en l'estudi de la promoció 1992 una *anàlisi dels fluxos de mobilitat* entre la primera ocupació i l'estatus en el moment de l'enquesta i l'elaboració de trajectòries tipus.
- L'anàlisi dels factors d'inserció és més feble i, tenint en compte el volum d'informació, ens fa pensar en un dispositiu que permeti fer estudis que aprofundeixin, més enllà del títol i de les condicions del mercat de treball, en els factors explicatius dins de cada àrea d'estudi.

Resum de l'organització dels estudis d'inserció de les universitats catalanes

Taula 3

	Organisme responsable	Temps de seguiment	Població mostral	Tècniques i instruments	Unitat d'anàlisi
UB	Gabinet d'Avaluació i Innovació Universitària.	Dos anys.	Graduats d'una mateixa promoció que han autoritzat el seguiment.	Enquesta telefònica amb qüestionari estructurat.	La titulació.
UAB	Observatori de graduats, Vicerectorat de Qualitat, Consell Social.	Cinc anys.	Variable segons la grandària de la població de la mateixa promoció.	Enquesta telefònica amb qüestionari estructurat.	La titulació.
UPC	Gabinet de Planificació i Avaluació.	Dos anys.	Total graduats d'una promoció. Es fan alternativament cada dos anys.	Enquesta per correu i seguiment de la no resposta per telèfon. Qüestionari estructurat.	Resultats per tipus de cicle: diplomatures i llicenciatures.
	Oficina d'Orientació i Informació Laboral.	Variable, sense desagregar.	Inscrits a l'oficina.	Enquesta telefònica.	Dades globals.
UPF	Consell Social UPF.	Variable: estudi global i dades per promocions.	Mostra estratificada per titulacions i promocions calculada sobre el total de la població de graduats de la UPF.	Entrevista telefònica amb qüestionari estructurat.	Dades globals i desagregades per promoció i titulació.
UdG	Consell Social.	Tres anys.	Graduats d'una mateixa promoció.	Enquesta telefònica.	Dades globals i desagregades.
URL	—	Variable, sense anàlisi desagregada.	Mostra per titulacions de diferents promocions.	Enquesta per correu i seguiment de la no resposta per telèfon.	Dades desagregades per titulació, sense diferenciar promocions.

Sens dubte, el coneixement de la inserció dels graduats presenta deficiències derivades de l'absència de sistemes d'informació consolidats i de la manca de consens d'un sistema de referència que contingui els elements mínims de comparació per poder-ne valorar els resultats. Com hem vist al resum presentat, el problema no és la manca de dades (uns 20.000 titulats han estat objecte de seguiment); la dificultat rau en la comparabilitat, les diferències de metodologia, etc.

Tot i aquestes mancances, els resultats obtinguts per les diferents universitats són de gran interès per elaborar els referents més pròxims. Entre les conclusions fonamentals dels estudis tenim:

- Els patrons d'inserció dels estudiants i graduats universitaris s'han diversificat i s'observa un canvi en el significat personal de la formació universitària. Aquests patrons tenen diferent representació entre les àrees d'estudi; per exemple, en el conjunt de les Humanitats destaca l'elevada proporció de graduats que accedeix a una primera ocupació abans de graduar-se; una part d'aquests correspon a graduats d'un primer cicle, una altra part, a professionals que ja estaven inserits en camps aliens en el moment de cursar els estudis. Tanmateix, d'una promoció a una altra, podem constatar diferències no fàcilment explicables.
- La transició al mercat de treball és ràpida. L'accés a la feina es produeix, per a molts graduats, abans dels 6 mesos posteriors a la graduació i el valor de les xarxes de contactes personals és inqüestionable. Una vegada inserit, les trajectòries laborals posteriors són continuades (sense atur) o bé els períodes d'atur responen a canvis de contracte.

No obstant això, convé fer alguns comentaris:

- En algunes titulacions s'observa una certa evolució pel que fa al moment d'incorporació: concretament entre els estudiants d'Econòmiques es produeix un descens important entre el grup que s'incorpora al treball abans de finalitzar els estudis, alhora que la proporció de graduats que triga més d'1 any s'incrementa progressivament fins al 34 %.
- Les vies fonamentals d'inserció dels graduats són els canals informals, com ara les xarxes personals (amics, coneguts...) o l'ofertament directe *mitjançant la tramesa de currículums, visites d'empreses, borses de treball privades...* En alguns casos les borses tenen un cert paper en la intermediació de l'ocupació (per exemple un 11 % dels advocats de la promoció 95 accedeix al treball a través d'aquesta via). Enfront d'això, les agències públiques de col·locació tenen una incidència mínima en la inserció dels universitaris.
- L'autoocupació o l'accés via concurs/oposició està restringit a algunes titulacions; per exemple, l'autoocupació és un canal important entre els graduats de Dret, molts dels quals accedeixen mitjançant l'exercici lliure de la professió. A Odontologia s'observa un descens de l'autoocupació i un increment del treball assalariat.
- El descens de l'ocupació a l'àmbit públic, almenys els primers anys, queda reflectit en les dades. Medicina (via examen del MIR) i en menor grau els mestres, en constitueixen les excepcions.

- Tenint en compte els resultats en les taxes d'ocupació i de subocupació es pot afirmar que les probabilitats d'inserció d'un graduat universitari depenen del valor del títol en el mercat de treball; variable que ve condicionada per l'amplitud del camp de treball propi i la competitivitat en el mercat de treball obert (o no exclusiu).
- S'observen diferències importants pel que fa a l'estatut i la qualitat de la inserció dels graduats de les diferents àrees i, dintre d'aquestes àrees, de les diferents titulacions i institucions de procedència.
- Les taxes d'atur universitari oculten situacions molt diverses: graduats que busquen treball, graduats que esperen una feina adient, o graduats desmotivats que han abandonat la recerca d'una feina.
- Hi ha bosses importants de subocupació concentrades en determinades àrees i titulacions que reclamen una acció específica. Tanmateix, aquestes situacions responen a causes diverses; per exemple, les trajectòries dels funcionaris o treballadors que continuen amb la mateixa feina d'estudiants, per les condicions laborals o per temor a perdre una feina fixa.

Les dades del context

Desenvolupament del sistema universitari català

Les taules que es mostren a continuació informen sobre el funcionament quantitatiu del sistema universitari català pel que fa a l'entrada i sortida d'alumnes. El coneixement de la producció del sistema universitari català és un referent bàsic per entendre algunes de les condicions en què es produeix la transició a la vida laboral dels graduats universitaris catalans.

Total d'alumnes matriculats de nou accés. Centres integrats i adscrits. Títols homologats i propis

Taula 4

	1994-95	1995-96	1996-97	1997-98	1998-99	1999-2000	2000-01
UB	11.751	11.724	11.309	12.956	13.282	13.189	12.653
UAB	6.532	6.413	6.443	6.508	8.433	8.704	8.804
UPC	7.488	7.339	7.346	7.191	7.196	6.919	6.988
UPF	2.134	2.454	2.533	2.603	2.788	2.666	2.421
UdG	2.598	2.727	2.658	3.078	3.971	3.760	3.174
UdL	2.575	2.645	2.511	2.654	2.314	2.139	1.914
URV	3.044	3.030	3.090	3.415	3.193	3.176	2.806
UOC		100	784	2.409	5.716	5.017	6.271
URL	2.192	2.665	3.577	3.675	3.423	3.362	3.421
UV				851	965	1.189	1.557
UIC				607	454	674	642
TOTAL	38.314	39.097	40.251	45.947	51.735	50.795	50.651
Taxa variació anual		2,0	2,9	14,2	12,6	-1,8	-0,2

Font: DURSI. *El sistema universitari a Catalunya. Memòria del curs 2000-2001.*

**Total d'estudiants de primer, primer i segon i segon cicles.
Títols homologats i títols propis. Centres integrats, adscrits, vinculats i associats. Catalunya**

Taula 5

	1993-94	1994-95	1995-96	1996-97	1997-98	1998-99	1999-2000	2000-01
UB	73.727	75.875	74.634	71.928	69.047	67.083	65.755	63.475
UAB	34.406	36.292	37.373	37.424	38.028	39.213	39.648	40.447
UPC	38.101	39.337	37.714	37.093	36.353	36.997	35.344	35.143
UPF	3.447	4.973	6.288	7.257	8.096	8.703	9.075	9.873
UdG	8.610	9.265	10.141	10.694	11.347	13.683	13.890	13.306
UdL	8.900	10.412	10.838	11.393	11.377	11.363	11.601	11.331
URV	9.292	10.291	10.832	11.708	12.004	12.744	13.072	13.031
UOC	–	–	200	1.415	4.124	7.627	10.108	12.812
URL	5.245	6.624	8.872	11.365	12.543	13.251	13.574	13.740
UV	–	–	–	–	2.209	3.057	3.675	3.994
UIC	–	–	–	–	607	1.318	2.086	2.429
TOTAL	181.728	193.069	196.892	200.277	205.735	215.039	217.828	219.579
Taxa de variació anual	–	6,2	1,9	1,7	2,7	4,5	1,2	0,8

 Font: DURSI. *El sistema universitari a Catalunya. Memòria del curs 2000-2001.*
**Nombre d'estudiants de primer, primer i segon, i segon cicles.
Per àmbits d'estudi. Sistema universitari públic i privat de Catalunya. Centres integrats**

Taula 6

Àmbits	1992-93	1993-94	1994-95	1995-96	1996-97	1997-98	1998-99	1999-2000	2000-01
Humanitats	32.248	38.988	40.311	41.475	40.486	42.383	37.019	37.713	37.146
Ciències	13.075	13.511	14.528	15.124	14.999	14.988	14.926	14.687	14.492
Ciències de la salut	13.322	13.724	14.110	14.201	14.229	14.563	17.214	17.480	17.761
Ciències Socials	51.805	52.579	54.033	55.761	59.732	62.603	68.806	69.490	70.205
Enginyeria i Arquitectura	37.231	39.799	41.682	42.482	43.601	44.533	48.010	48.158	50.507
Belles Arts	2.125	2.051	2.012	2.018	2.005	1.977	1.846	1.839	1.842
Total	155.846	160.652	166.676	171.061	175.052	180.610	187.821	189.367	192.154

 Font: DURSI. *El sistema universitari a Catalunya. Memòria del curs 2000-2001.*

La lectura de les taules posa de manifest que l'augment global de la matriculació s'ha distribuït de manera desigual entre les diverses àrees de coneixement. En concret, mentre Tècniques (Enginyeries i Arquitectures) i Ciències Socials i Jurídiques han incrementat la seva representació per sobre del creixement mitjà, Humanitats, Ciències de la Salut, i Ciències han crescut per sota de la mitjana, i Belles Arts ha perdut alumnat matriculat.

**Nombre d'estudiants de primer, primer i segon, i segon cicles.
Per cicles d'estudi. Sistema universitari públic i privat de Catalunya. Centres integrats**

Taula 7

	1992-93	1993-94	1994-95	1995-96	1996-97	1997-98	1998-99	1999-2000	2000-01
Primer cicle	42.275	46.447	49.408	51.372	54.192	58.522	64.626	66.339	68.570
Primer i segon cicle	113.204	112.471	114.065	115.358	114.807	115.229	115.031	112.887	112.005
Segon cicle	367	1.734	3.203	4.331	6.053	6.859	8.164	10.141	11.579
Total	155.846	160.652	166.676	171.061	175.052	180.610	187.821	189.367	192.154

Font. DURSÍ. *El sistema universitari a Catalunya. Memòria del curs 2000-2001.*

Per cicles, cal destacar l'augment dels alumnes matriculats en els primers cicles (61,4 d'augment amb relació al curs 92-93).

Evolució del nombre de graduats. Per universitats. Catalunya. Centres integrats

Taula 8

Centre	1992-93	1993-94	1994-95	1995-96	1996-97	1997-98	1998-99	1999-2000
UB	8.328	8.511	9.198	9.515	10.111	9.220	8.427	8.390
UAB	3.833	3.719	3.928	5.062	4.505	4.814	4.800	4.746
UPC	2.199	2.601	2.916	2.907	3.415	3.966	4.558	5.126
UPF	–	448	665	1.026	1.221	1.389	1.439	1.488
UdG	461	692	823	1.189	1.728	1.540	1.705	1.764
UdL	824	974	924	1.053	1.036	1.260	1.227	1.161
URV	915	921	1.088	1.294	1.473	1.453	1.602	1.497
UOC	–	–	–	–	–	12	29	65
URL	672	1.054	1.499	1.421	1.829	2.216	2.515	2.693
UV	–	–	–	–	–	280	501	601
TOTAL	17.202	18.920	21.041	23.467	25.318	26.150	26.803	27.761

Font. DURSÍ. *El sistema universitari a Catalunya. Memòria del curs 2000-2001.*

Els centres integrats del sistema universitari català han aconseguit que 27.761 persones graduades el curs 1999-2000. El nombre de graduats que han sortit de les universitats catalanes s'ha incrementat un 61,4 % des del curs 1992-1993.

L'estoc de titulats universitaris. Algunes dades d'evolució

Totes les informacions següents provenen d'una explotació pròpia de les dades dels registres del 2n trimestre de l'Enquesta de Població Activa (EPA) dels anys 1990, 1996 i 2000.

Els titulats de nivell universitari (grau mitjà i grau superior) suposen l'11,7 % de la població en edat de treballar a Catalunya. L'any 1990 aquest percentatge era del 7,4 %. S'ha passat de 358.284 persones de 16 anys o més amb estudis universitaris el 1990 a 572.274 l'any 2000. L'increment de titulats universitaris en edat de treballar ha estat del 59,7 %.

Un 27,5 % dels joves entre 25 i 29 anys tenen estudis superiors l'any 2000 (generació dels nascuts entre 1971 i 1975).

El mercat de treball dels titulats universitaris a Catalunya

L'any 2000 els titulats de nivell universitari (grau mitjà i grau superior) suposen el 18,2 % de la població activa catalana. Des de 1990 s'ha produït un augment del 67,4 % del nombre de titulats universitaris presents en la població activa a Catalunya.

L'anàlisi de la situació per gènere presenta algunes diferències que cal comentar:

- Dones i homes joves, d'entre 25 i 29 anys, així com homes i dones amb nivell d'estudis universitaris presenten taxes d'activitat molt properes.
- Però l'atur continua sent femení; també per a les dones joves i per a les dones amb estudis superiors les taxes d'atur són més altes que per als homes.

El nivell formatiu de les dones actives a Catalunya és més alt que el dels homes. Un 21,4 % de les dones actives han assolit un nivell d'estudis universitari. Entre les dones actives el percentatge de titulades universitàries amb edats entre 25 a 29 anys suposa el 33,5 %.

La taula següent ens permet valorar la situació de desocupació dels universitaris i la comparació amb la situació de la població sense estudis superiors. Les dades procedeixen de l'EPA i per comprendre-les farem alguns comentaris.

La taxa d'atur total recollida per l'EPA és una taxa bastant bruta, és a dir, compara percentatges d'atur de poblacions que tot just arriben al mercat laboral (i busquen la primera feina) i poblacions que han caigut a l'atur un cop incorporades a les ocupacions. D'aquí ve l'interès de diferenciar l'atur total en els dos components que ens permet l'EPA: RPT (percentatge de persones a la recerca de la primera feina) i caiguda atur (atur esdevingut, percentatge de persones en atur després d'haver tingut una ocupació).

Taxes d'atur per nivell d'estudis. 1r trimestre 2000. Catalunya

Taula 9

	Atur total	Recerca 1a feina	Caiguda d'atur	(Caiguda d'atur/Atur total)×100
1r cicle universitat	5,8	1,1	4,7	81,0 %
1r i 2n cicle universitat	4,7	1,3	3,4	72,3 %
Resta de nivells d'estudi	9,4	1,7	7,7	81,0 %
Total (tots els nivells)	8,7	1,6	7,1	81,0 %

Font. EPA. 1r trimestre 2000. Explotació pròpia.

L'atur de recerca de primera feina és un indicador de temps de cua per arribar al treball (facilitat d'accés); la caiguda a l'atur és un indicador d'inestabilitat: s'ha tingut una feina i s'ha perdut —indicador de seguretat de futur— (Carabaña, 1999).

Des del punt de vista dels processos d'inserció de la universitat a la vida laboral, ens interessa veure quins nivells requereixen més temps d'espera (recerca de la primera feina); des del punt de vista del valor dels títols en el mercat laboral, ens interessa veure les taxes de caiguda a l'atur, com a indicador de quins nivells de titulació *asseguren* més l'estabilitat.

A la taula anterior podem veure com la probabilitat de caure a l'atur dels titulats de nivell superior és inferior a la probabilitat de les persones dels altres nivells.

Analitzem ara com afecten les taxes d'atur a la població activa amb estudis universitaris, per àrees de coneixement i fixem-nos en la població d'entre 20 i 29 anys, edats en què majoritàriament els graduats universitaris comencen el seu procés d'inserció.

Taxes d'atur. 1r trimestre EPA 2000. Catalunya. Per àrees d'estudi. Població activa entre 20 i 29 anys

Taula 10

	Recerca 1a feina	Caiguda d'atur	Atur total
Ciències de l'educació		12,9 %	12,9 %
Humanitats	2,7 %	11,3 %	14,0 %
Ciències Socials	2,6 %	5,9 %	8,5 %
Ciències Experimentals	3,7 %	3,3 %	7,0 %
Enginyeries, Arquitectura	2,5 %	3,2 %	5,7 %
Agricultura, Veterinària	10,2 %	13,0 %	23,2 %
Ciències Salut	2,8 %	11,3 %	14,1 %
Serveis *	6,6 %	1,7 %	8,3 %
Estudis no universitaris	3,1 %	8,3 %	11,4 %
Població 20-29 anys	3,0 %	7,3 %	10,3 %
Població total	1,6 %	7,1 %	8,7 %

* Turisme, esports, medi ambient (segons CNED-2000. INE).
Font. EPA. 1r trimestre 2000. Explotació pròpia.

A l'hora d'analitzar aquestes dades hem de tenir en compte els problemes que suposa la mostra de l'EPA; quan s'arriba a aquests nivells de desagregació les taxes d'error es fan molt grans i, per tant, la precisió es perd. Cal dir que aquests valors s'han de prendre com a indicadors amb una certa capacitat d'ordenar les àrees d'acord amb les seves dificultats enfront del mercat de treball, sense considerar la taula com un element precís de mesura.

Amb aquesta prudència, podem veure com les titulacions de les àrees d'Enginyeria i Arquitectura presenten les taxes d'atur més petites. Les caigudes a l'atur, és a dir, graduats que han treballat però han perdut la feina, més fortes es troben en les titulacions de les àrees de Ciències de l'Educació, Humanitats i Ciències de la Salut.

El cas de les titulacions de l'àrea d'Agricultura i Veterinària pateixen unes taxes d'atur molt altes, però no tenim clar si aquestes taxes estan influenciades per poblacions de mostra molt petites i per la presència de valors erràtics.

Característiques de la població amb ocupació. Joves titulats universitaris en transició (20 a 29 anys)

Davant la manca d'informacions globals sobre la inserció laboral dels joves a Catalunya, presentem les dades següents basades en la població d'entre 20 i 29 anys, edats en què majoritàriament tenen lloc les primeres insercions al món del treball dels titulats universitaris.

Rànquing per cicles dels sectors amb més titulats joves universitaris amb ocupació

Hem fet servir els criteris de classificació dels sectors utilitzats en l'informe «Oferta i demanda de personal en tecnologies de la informació i la comunicació a Catalunya 2001». DURSÍ. Gener 2001.

**Sectors amb més joves d'entre 20 i 29 anys ocupats.
Ordenats per percentatge d'estudis universitaris. 2n trimestre EPA 2000**

Taula 11

Sectors	Universitat grau mitjà	Universitat grau superior	Universitat total	No universitaris	Total
Admin. Pública, Ensenyament, Sanitat	25,8 %	18,7 %	44,5 %	55,5 %	100 %
Banca, Finances, Serveis empreses	12,7 %	27,0 %	39,7 %	60,3 %	100 %
TIC i continguts	16,7 %	16,6 %	33,3 %	66,7 %	100 %
Resta de serveis	12,4 %	13,5 %	25,9 %	74,1 %	100 %
Química	9,7 %	15,7 %	25,4 %	74,6 %	100 %
Comerç, Hosteleria, Transports	5,3 %	4,3 %	9,6 %	90,4 %	100 %
Automoció	3,9 %	5,4 %	9,3 %	90,8 %	100 %
Alimentació	6,8 %	1,7 %	8,5 %	91,5 %	100 %
Resta de la indústria i construcció	4,2 %	3,9 %	8,1 %	91,9 %	100 %
Sector primari	1,8 %	—	1,8 %	98,2 %	100 %
Conjunt dels sectors	9,7 %	10,2 %	19,9 %	80,1 %	100 %

Font. EPA. 1r trimestre 2000. Explotació pròpia.

A Catalunya el 44,5% dels graduats amb ocupació en el sector que agrupa l'Administració Pública, l'ensenyament i la sanitat són joves titulats universitaris.

En quins sectors s'ocupen més els joves titulats. 2n trimestre EPA 2000

Taula 12

Sectors	Universitat grau mitjà	Universitat grau superior	Universitat Total	No universitaris
Ad. Pública, Ensenyament, Sanitat	29,4 %	20,3 %	24,7 %	7,6 %
Banca, Finances, Serveis empreses	13,8 %	27,9 %	21,1 %	7,9 %
TIC i continguts	19,3 %	18,3 %	18,8 %	9,3 %
Comerç, Hosteleria i Transports	15,6 %	12,0 %	13,8 %	32,2 %
Resta de la indústria i construcció	10,8 %	9,5 %	10,2 %	28,5 %
Química	3,8 %	5,9 %	4,9 %	3,6 %
Resta de serveis	4,1 %	4,2 %	4,1 %	2,9 %
Automoció	1,1 %	1,5 %	1,3 %	3,2 %
Alimentació	1,8 %	0,4 %	1,1 %	2,9 %
	100 %	100 %	100 %	100 %

Font. EPA. 1r Trimestre 2000. Explotació pròpia

Gairebé la quarta part dels joves titulats universitaris es col·loquen en empreses del sector públic, empreses d'ensenyament o empreses sanitàries. Però, el 27,9% dels joves

titulats de cycle superior es col·loquen en empreses dels sectors bancari, finances, assegurances i serveis a empreses.

Quina situació professional tenen els joves universitaris. 2n trimestre EPA 2000

Taula 13

Situació professional	Universitat grau mitjà	Universitat grau superior	Universitat total	No universitaris	% total
Assalariats públics	12,8 %	14,1 %	13,4 %	3,7 %	5,6 %
Assalariats privats	82,6 %	79,5 %	81,0 %	89,0 %	87,5 %
Altres situacions	4,6 %	6,4 %	5,6 %	8,0 %	6,9 %
	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Font. EPA. 1r trimestre 2000. Explotació pròpia.

El 81% dels joves titulats universitaris treballen com a assalariats del sector privat.

Quin tipus de contracte assolixen els joves universitaris. 2n trimestre EPA 2000

Taula 14

Tipus de contracte	Universitat grau mitjà	Universitat grau superior	Universitat total	No universitaris	% total
Contractes indefinits	48,8 %	53,4 %	51,0 %	53,6 %	53,7 %
En pràctiques	1,9 %	7,9 %	4,9 %	1,1 %	1,8 %
Diversos temporals	49,3 %	38,7 %	44,1 %	45,3 %	44,5 %
	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Font. EPA. 1r trimestre 2000. Explotació pròpia.

Poc més de la meitat dels joves titulats universitaris ha assolit situacions contractuals indefinides.

Apreciacions finals sobre les dades de context

Sembla necessari, com a apunt final, fer unes apreciacions que permetin al lector valorar adequadament les últimes dades presentades.

Les dades sobre el context ens ofereixen informacions per contrastar els resultats dels estudis d'inserció de les universitats. Cal entendre-les com una ajuda a la comprensió dels diferents indicadors elaborats per a cada estudi d'inserció.

En tractar-se de dades de context, la seva utilitat és temporal: tenen valor per al moment de referència. Cal, doncs, un sistema continu d'indicadors de funcionament del mercat laboral com a marc d'enteniment de les dades particulars d'inserció.

- Encara que les taxes d'atur entre els joves en inserció no semblen tan dramàtiques com en èpoques anteriors, no podem amagar les importants diferències per àrees de coneixement: mentre les carreres tècniques, Ciències Socials i Ciències presenten

taxes d'atur molt baixes, les àrees de Ciències de l'Educació, Humanitats i Ciències de la Salut estan per sobre del percentatge mitjà del grup de referència.

- El creixement de l'oferta de persones titulades d'universitat produeix desajustos entre el desig dels titulats i la realitat d'un mercat laboral en contínua demanda d'increment formatiu. Les estadístiques a l'abast no donen una mesura d'aquests desajustos, potser un dels problemes més greus de la inserció laboral d'algunes àrees de coneixement.

CARACTERÍSTIQUES TÈCNIQUES DE L'ESTUDI

En aquest capítol s'ofereixen les dades i la informació més rellevants que permeten contextualitzar i interpretar adequadament els resultats obtinguts. A l'estudi, de caràcter extensiu, s'ha utilitzat l'enquesta (per correu i telefònica) com a instrument de recollida d'informació i ha estat dirigida a la totalitat de la promoció de graduats universitaris que van obtenir un títol l'any 1998, a excepció de Medicina,¹ en el conjunt de les set universitats públiques catalanes, (Universitat de Barcelona, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat Politècnica de Catalunya, Universitat Pompeu Fabra, Universitat de Girona, Universitat de Lleida, Universitat Rovira Virgili).

L'instrument

L'enquesta va ser dissenyada i aprovada per la Comissió per a l'Avaluació de la Inserció Laboral, comissió formada per tècnics de totes les universitats participants i per un tècnic de la Universitat de Vic. S'ha modificat i enriquit gràcies a les aportacions dels vicerectors i d'experts en estudis d'inserció laboral. En total, més d'una vintena de persones van revisar l'enquesta en diferents moments de la seva elaboració, la qual cosa assegura la validesa de l'instrument de recollida de dades.

D'altra banda, l'enquesta va passar una prova pilot en què més de 80 graduats van fer arribar els seus suggeriments per tal de millorar la comprensió i l'adequació de l'instrument definitiu.

A la taula 1 (a la pàgina següent) es mostren les dimensions i els principals indicadors de l'enquesta, amb el nombre d'ítems per a cada un (en total, 147).

A aquestes variables cal afegir les aportades a la base de dades de les universitats (universitat, centre, adreça, qualificació acadèmica, etc.) que en total genera una matriu de 176 variables.

1 No es va enquestar els graduats de Medicina a causa de l'especificitat de la gran majoria de graduats d'aquest ensenyament que opten per la realització de l'examen Metge Intern Resident (MIR) un cop finalitzats els estudis, de manera que els resultats de la inserció laboral no es veuen clarament fins que s'ha finalitzat la formació en MIR (de dos a cinc anys d'acord amb l'especialitat escollida).

Distribució de les variables per àrees temàtiques a les bases de dades

Taula 1

Base de dades de l'estudi		
Dimensions	Indicadors	Nre. d'ítems (variables)
Identificació i dades acadèmiques	Codi, sexe, edat, qualificació mitjana, via d'accés	7
Estatut d'inserció(*)	Ocupat, desocupat	1
Antecedents laborals	Feina durant els estudis, motius per treballar, nombre de feines, etc.	10
Dades sobre la feina actual	Via d'accés, requisits per entrar-hi, branca, tipus de contracte, funcions desenvolupades, etc.	31
Ocupacionalitat: factors de contractació	Importància, a l'hora de ser contractat, dels estudis realitzats, dels idiomes, dels serveis oferts per la universitat, etc.	12
Preguntes crítiques	Repetir carrera i repetir estudis	2
Valoració de la formació	Nivell i adequació de la formació en els aspectes següents: <ul style="list-style-type: none"> – Formació teòrica i pràctica – Competències interpersonals: comunicació, treball en equip i lideratge – Competències instrumentals: gestió i altres competències instrumentals (idiomes, informàtica i documentació) – Competències cognitives: resolució de problemes, pensament crític, raonament quotidià i creativitat 	41
Formació continuada	Continuació dels estudis, tipus, motius, centres en els quals s'han cursat i utilitat	18
Atur	Temps de recerca de feina, mitjans emprats, dificultats percebudes per trobar feina, etc.	25
Instrument per a la recollida de dades	Enquesta per correu o enquesta telefònica	1
Total		147

(*) Pel que fa a l'anàlisi d'aquesta variable s'empraran les definicions següents:

Desocupats:	Persones que actualment no treballen (aturats + inactius).
Aturats:	Desocupats que busquen feina.
Inactius:	Desocupats que no busquen feina.
Taxa de desocupats:	Taxa de persones que actualment no treballen (inactius + aturats).
Taxa d'ocupació:	Percentatge del total de la mostra que actualment treballen.
Taxa d'activitat:	Taxa de persones disposades a treballar (ocupats + inactius).

Població i mostra

A partir dels registres dels serveis de gestió acadèmica de cada una de les universitats públiques catalanes, es va identificar la població de 21.178 graduats, procedents de 246 titulacions. Tota aquesta població va ser objecte de remissió de l'enquesta per correu el maig de 2001. Durant els mesos de juny i juliol es va fer un recordatori telefònic, que va permetre tancar aquesta primera fase amb una taxa de resposta del 27 %. L'anàlisi del lògic desequilibri de resposta per àrees/titulacions va permetre valorar els errors mostrals i procedir a una segona fase d'enquesta telefònica que permetés assegurar la significança del nombre de respostes. Aquesta fase es realitza entre novembre i desembre de 2001 des de la mateixa seu de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU), amb un equip de persones preparades i dirigit i supervisat diàriament pel personal tècnic i de coordinació de l'AQU. Al final d'aquesta segona fase la taxa de resposta s'havia incrementat al 49,1 %, la qual cosa representa l'obtenció de la resposta de 9.766 graduats. Això suposa un error mostral del 0,72 % (amb un nivell de confiança del 95 %) per al conjunt de la mostra.

Ara bé, en un estudi d'aquestes característiques l'interès no se centra en el global de la mostra, sinó en cadascuna de les àrees, subàrees i titulacions de l'estudi donada la diversitat de situacions que cada àmbit té respecte a la seva dedicació professional. A la taula 2 es presenta la distribució final de la mostra pels diferents camps disciplinaris amb els errors mostrals corresponents.

Població i mostra		Taula 2	
	Titulats	Mostra	Error mostral
Geografia i Història	942	501	3,00 %
Filosofia i Humanitats	278	130	6,28 %
Estudis Comparats	289	154	5,41 %
Filologia Hispànica i Catalana	378	226	4,14 %
Filologies modernes	270	163	4,84 %
Filologies clàssiques	39	23	13,26 %
Filologies (pla antic)	179	56	10,88 %
Belles Arts	286	147	5,64 %
Subtotal Humanitats	2.661	1.400	1,80 %
Economia i ADE	1.845	818	2,56 %
Empresarials	1.429	749	2,47 %
Dret	1.750	598	3,25 %
Laboral	728	328	4,01 %
Polítiques	473	226	4,71 %
Comunicació	613	273	4,42 %
Psicologia	750	388	3,46 %
Pedagogia	390	250	3,72 %
Mestres	1.596	777	2,52 %
Subtotal Ciències Socials	9.602	4.415	1,08 %
Química	386	241	3,87 %
Biologia i Natura	778	392	3,49 %
Física i Matemàtiques	373	200	4,72 %
Subtotal Ciències Experimentals	1.537	833	2,30 %
Diplomats Sanitaris	741	426	3,10 %
Odontologia	95	52	9,19 %
Farmàcia i Ciència i Tecnol. dels Aliments	447	176	5,76 %
Veterinària	207	134	5,04 %
Subtotal Ciències de la Salut	1.490	788	2,40 %
Arquitectura	800	342	4,01 %
Enginyeria Civil	386	150	6,26 %
Tecnologies Avançades	2.643	917	2,62 %
Tecnologies de la Informació	1.378	633	2,86 %
Agrícola	604	274	4,38 %
Subtotal Àrea Tècnica	5.853	2.330	1,57 %

Nota: a causa de l'elevat error mostral d'algunes subàrees, no hi hem inclòs Turisme (8 enquestats), Nàutica (4) i Títols propis (10).

La base de dades i la seva anàlisi

La base de dades d'aquest estudi és el resultat de la fusió de dues matrius: la matriu que prové de la lectura òptica de l'enquesta per correu (5.287 registres) i la matriu que prové de la introducció de dades de les enquestes reduïdes telefòniques (4.479 registres).

Per tal d'assegurar la qualitat de les explotacions realitzades en les taules de resultats que l'AQU ofereix, com també la fiabilitat de les explotacions futures, s'ha dut a terme una depuració acurada de la matriu de dades.

D'altra banda, les enquestes tenien una part de resposta oberta que recollia informació sobre la descripció literal de la feina que feien els enquestats i la formació continuada, que no s'ha analitzat des de l'AQU, però que s'ha facilitat a les universitats corresponents.

Per a l'explotació dels resultats de l'enquesta, es va elaborar una «plataforma informàtica» d'anàlisi que va permetre que en només dos mesos les universitats disposessin dels resultats de l'enquesta per ensenyament, subàrees i àrees.² A part de la rapidesa, l'automatització dels informes de resultats permet garantir la fiabilitat de les dades reflectides. La primera anàlisi, centrada en aspectes i estadístiques descriptives (freqüències, percentatges, mitjanes i desviacions típiques), es va trametre a les universitats i es va fer pública als mitjans de comunicació. El present estudi correspon a una segona anàlisi d'aquestes dades, en la qual s'aprofundeix en alguns indicadors i variables. Finalment, s'ha posat la base de dades a disposició de la comunitat universitària per tal que en pugui fer els estudis pertinents.

La tramesa a les universitats

A més a més de les taules de resultats corresponents, cada universitat va rebre la materialitat de les enquestes, tant telefòniques com de correus, així com la base de dades completes.

D'aquesta manera, es deixa la possibilitat que les universitats aprofundeixin en les seves dades, analitzin tant la part oberta de les enquestes, com en possibles anàlisis d'associació de variables.

D'altra banda, cal destacar que aquesta informació serà utilitzada per les universitats per abordar l'avaluació del procés d'inserció laboral.³

La informació analitzada en aquest estudi

L'anàlisi de dades que es presta pren en consideració el conjunt de variables a què fa referència el contingut de l'enquesta. La unitat d'anàlisi ha estat l'àrea disciplinar (Hu-

² Aquesta plataforma va ser elaborada pel Sr. Jordi Casanova i la Sra. Carmela Ruz de la UB.

³ Amb aquesta finalitat, l'AQU ha elaborat la corresponent *Guia d'avaluació de la transició al mercat laboral*, que s'aplicarà al llarg del procés iniciat el 2003.

manitats, Ciències Socials, Ciències Experimentals, Ciències de la Salut, Àrea Tècnica), i, dins d'aquesta, el conjunt de subàrees tal com queda recollit a la taula 2 de descripció de la mostra. En algun cas el nivell de subàrea es correspon al de titulació (Dret, Ciències Empresarials, Psicologia, etc.); en d'altres, es correspon a l'agrupació de titulacions similars (vegeu el quadre 1 de cada àrea).

Al final de cada capítol hi ha un annex amb les taules de cada àrea que permet disposar d'una informació exhaustiva per a cadascuna de les variables, si bé en la redacció de cada capítol s'ha inclòs diverses gràfiques que faciliten o complementen la informació donada a les taules dels annexos.

Una aproximació a la comparació entre subàrees

Per tal de poder oferir algun element comparatiu o de diferència entre subàrees i per a la valoració de la importància de factors de contractació i de la formació rebuda, s'han estandarditzat les dades, és a dir, que la mitjana global de tots els graduats de la mostra correspon al valor 0, per a cada indicador, i les columnes a dreta i esquerra representen les desviacions positives o negatives amb relació a aquesta mitjana global de cada indicador en mesures de desviacions estàndards.

Estructura de l'anàlisi en cada capítol

El llibre s'estructura en set capítols, un d'introducció, un de conclusions i cinc que es corresponen a les cinc àrees disciplinars. Cadascun dels capítols de les àrees disciplinars està redactat com si fos un bloc independent i analitza els aspectes següents:

El perfil dels graduats. La inserció laboral.	Sexe. Antecedents laborals. Estatus d'inserció. Temps de primera inserció i via d'accés a la primera feina. Mobilitat. Condicions laborals: tipus de contracte, durada i retribucions econòmiques. Qualitat de la inserció: requisits d'accés, funcions, antecedents laborals i qualitat de la inserció. Factors de contractació. El context de la inserció: àmbit, localització del lloc de treball, branca d'activitat econòmica. Satisfacció. Gènere i inserció.
La valoració de la formació.	Valoració de la formació rebuda. Comparacions entre subàrees. Valoració de formació segons l'adequació de la inserció. Repetició de la carrera.
L'atur.	Taxa d'atur. Temps de recerca de feina. Rebuig d'ofertes i motius de rebuig. Mitjans de recerca de feina. Factors relacionats amb la recerca de feina.

Les titulacions que han format part de la mostra estudiada en l'Àrea d'Humanitats s'han agrupat segons diversos criteris de similitud per tal de conformar subàrees i presentar els resultats de manera més resumida; aquestes àrees són les següents:

Àrea d'Humanitats									Quadre 1
Típus	Titulació	UB	UAB	UPC	UPF	UdG	UdL	URV	
Ll.	Antropologia Social i Cultural	●	●					●	Àrea de Geografia i Història
Ll.	Geografia	●	●			●	●	●	
Ll.	Història	●	●			●	●	●	
Ll.	Història de l'Art	●	●			●	●		
Ll.	Geografia i Història	●					●	●	
Ll.	Filosofia	●	●			●			Filosofia i Humanitats
Ll.	Humanitats		●		●				
Ll.	Lingüística	●							Estudis Comparats
Ll.	Teor. de la Lit i Lit. Comparada		●						
Ll.	Traducció i Interpretació		●		●				
Ll.	Filologia catalana	●	●			●	●	●	Filologies 1 (Catalana i Hispànica)
Ll.	Filologia hispànica	●	●			●	●	●	
Ll.	Filologia alemanya	●						●	Filologies 2 (Modernes)
Ll.	Filologia anglesa	●	●				●	●	
Ll.	Filologia francesa	●	●				●		
Ll.	Filologia italiana	●							
Ll.	Filologia portuguesa	●							
Ll.	Filologia àrab	●							Filologies 3 (Clàssiques)
Ll.	Filologia clàssica	●	●						
Ll.	Filologia eslava	●							
Ll.	Filologia hebrea	●							
Ll.	Filologia romànica	●							
Ll.	Filologies	●					●	●	Filologies del pla antic
Ll.	Belles Arts	●							Belles Arts

La majoria de carreres que s'agrupen sota el títol genèric d'Humanitats mostren una tradició arrelada en l'orientació cap a l'erudició i la formació global de la persona, malgrat que això no sempre ha significat que els estudis s'hagin plantejat des d'un punt de vista general, sinó que sovint s'han especialitzat seguint l'evolució de les disciplines cap a la fragmentació. Així, doncs, la tendència més habitual ha estat la de centrar els seus objectius pràctics en qüestions lligades a les competències en l'expressió oral i escrita, el desenvolupament del pensament crític, etc.; i han quedat en un segon terme els aspectes relacionats amb l'aplicabilitat dels coneixements propis en el món professional.

Hi ha importants excepcions a aquesta tendència, com per exemple els estudis de Traducció i Interpretació que, des dels seus orígens, s'orienten a una formació força més professionalitzada dels seus estudiants (entre altres coses, amb un perfil professional clar). O bé titulacions de caràcter mixt com la Geografia, l'Antropologia o les Belles Arts. I també transformacions dels estudis en successives reformes dels plans d'estudis que han portat algunes titulacions més clàssiques d'Humanitats a adoptar una vocació més aplicada en algunes universitats.

La població d'aquestes titulacions susceptible de ser enquestada en el moment de l'estudi era de 2.661 graduats el curs 1997/98 i hi van respondre 1.400 persones, la qual cosa representa un 1,8 % d'error mostral. El pes de cadascuna de les subàrees en la mostra és força diferent i és per aquest motiu que s'explicita a continuació: Geografia i Història 35 %, Filosofia i Humanitats 9 %, Estudis Comparats 11 %, Filologia Catalana i Hispànica 16 %, Filologies modernes 12 %, Filologies clàssiques 2 %, Filologies de pla antic 4 %, i Belles Arts 11 %.

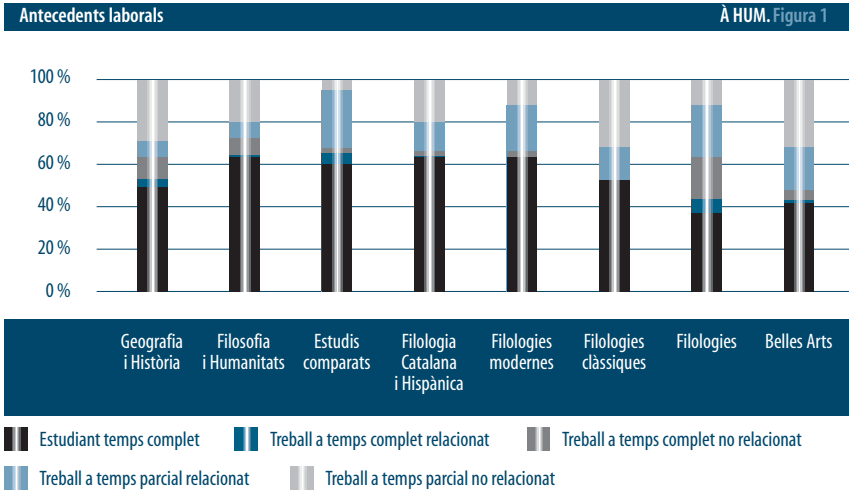
PERFIL DELS GRADUATS

Les dades que han estat seleccionades per definir el perfil dels graduats són les que fan referència a la composició per sexe de les titulacions i els antecedents laborals dels graduats, és a dir, la compaginació o no dels estudis amb alguna mena de treball remunerat durant el període de trànsit per la universitat.

Atenent la divisió per sexe, el 71 % dels graduats en l'àrea d'Humanitats són dones i constitueixen una majoria en totes les titulacions que formen aquesta àrea, amb una variació d'entre el 59 % a Geografia i Història i el 87 % a Estudis Comparats; de fet, l'altra subàrea que se situa per sobre del 80 % és la de Filologies Modernes, que posa en relleu el gran predomini de les dones en terrenys intel·lectuals propers a les àrees de la comunicació, especialment en llengües estrangeres.

Tal com mostra la figura 1 sobre els antecedents laborals dels graduats en Humanitats, gairebé tres de cada cinc estudiants passen per la carrera seguint el model d'estudiants a temps complet (aquesta proporció s'incrementa fins a un 68 % a Filologia Catalana i Hispànica, seguida de prop per Filosofia i Humanitats, Filologies Modernes i Estudis Comparats) i això situa les Humanitats just en el terme mitjà comparant amb la proporció d'estudiants a temps complet que presenten la resta d'àrees. Els que treballen, acostumen a fer-ho en feines no relacionades amb els estudis i hi predominen clarament els que ho fan a temps parcial.

A continuació es destaquen algunes subàrees que representen excepcions a aquestes tendències generals. En primer lloc, a les Filologies de pla antic la distribució és inversa, és a dir, tres de cada cinc estudiants treballen mentre estudien. Això fa que sigui aquí on hi ha la proporció més alta d'estudiants treballant a temps complet (28 %) fet que de segur que té relació amb l'obtenció de la mitjana d'anys de durada dels estudis també més alta (7,8) dins l'àrea d'Humanitats (4,8). D'altra banda, les Belles Arts, que és la segona subàrea amb la proporció més baixa d'estudiants a temps complet, és la que presenta un percentatge més alt d'estudiants que treballen a temps parcial (49 %).

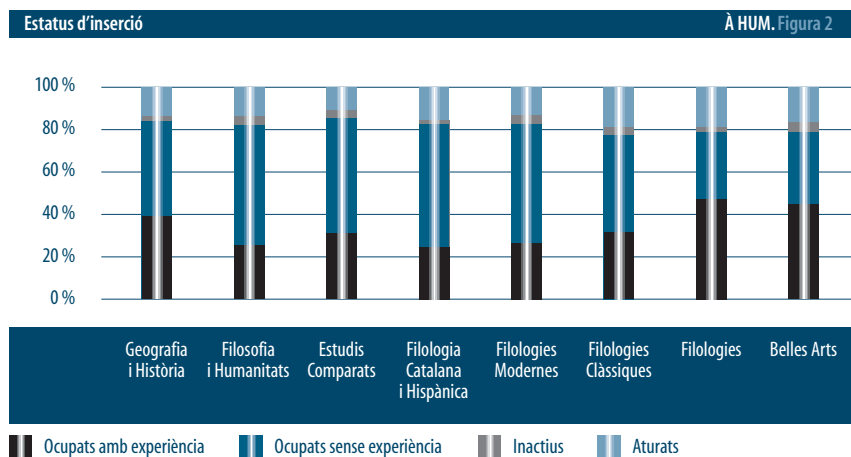
Una altra característica específica de les Filologies de pla antic, que ara comparteix amb Filologies Modernes, és que totes dues presenten uns percentatges més alts de persones que treballen a temps parcial en feines relacionades amb els estudis que no pas en feines no relacionades (22 % i 23 %, respectivament). Aquest predomini en feines relacionades amb la carrera s'estén als graduats en Estudis Comparats que treballaven a temps complet mentre estudiaven.

INSERCIÓ LABORAL

El principal objectiu d'aquest apartat és caracteritzar la inserció laboral dels graduats universitaris, i també qualificar el treball que desenvolupen aquests graduats en l'actualitat. Un subapartat final tractarà la qüestió de les relacions que s'estableixen entre el sexe i la inserció, el qual ha anat mostrant la seva importància com a eix de participació en els successius estudis sobre inserció que s'han portat a terme.

Estatut d'inserció

Humanitats (vegeu la taula 1, a la pàgina 68) presenta el percentatge més elevat de graduats aturats (11 %) d'entre totes les àrees, seguida molt de prop per les Ciències Experimentals (10 %), i també se situa en la franja alta pel que fa a la taxa d'inactivitat (4 %), ocupant el segon lloc, ara per sota de les Ciències Experimentals (9 %). Malgrat això, val la pena recordar que els titulats a Espanya el curs 1995/96 presentaven en conjunt una taxa de desocupació del 10 % quatre anys després d'haver acabat els estudis, tres vegades superior a la del conjunt dels seus homòlegs europeus (Sáenz de Miera, 2001). En les Humanitats, el 47 % dels graduats que tenen feina no havien treballat durant els estudis, és a dir, són gent que treballa sense experiència prèvia; si bé a Ciències Experimentals i a

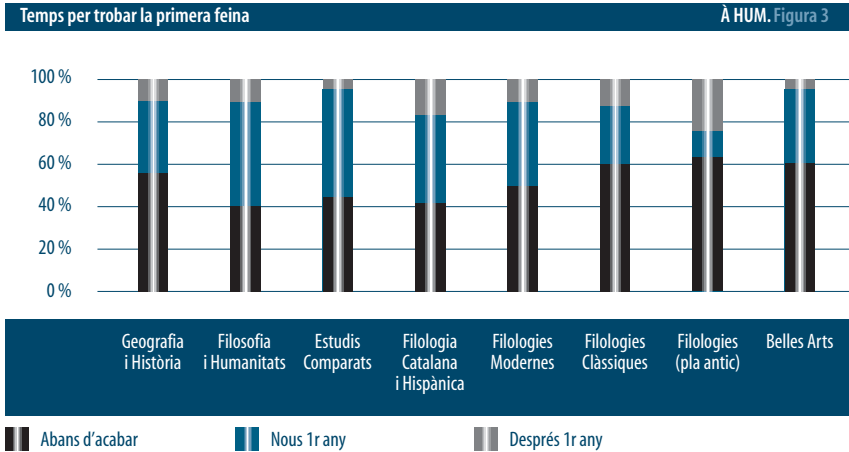
Ciències de la Salut els percentatges de gent ocupada sense experiència són significativament superiors (60 % i 67 % respectivament), a Humanitats el volum de graduats que cursaven els estudis a temps complet (58 %) era bastant inferior al de Ciències Experimentals i de la Salut (77 % i 73 %). En canvi, pel que fa a les altres dues àrees (Ciències Socials i Àrea Tècnica) les dades no presenten diferències tan elevades. En conseqüència, la situació d'Humanitats, tot i que presenta certes dificultats d'inserció si es compara amb l'Àrea Tècnica o de Salut, no és tan diferent com de vegades sembla. De fet, el 80 % dels que van ser estudiants a temps complet d'Humanitats treballen tres anys després d'haver acabat els estudis, percentatge inferior pel cas de les Ciències Experimentals (77 %).

Tal com mostra la figura 2, les dades d'atur destaquen les Filologies de pla antic (15 %) per sobre de totes les altres subàrees, fins i tot sumant-hi el percentatge d'inactivitat (4 %), resulta que aquesta subàrea assolix els nivells de no ocupació més alts. Ara bé, també cal dir que aquests nivells estan seguits de prop pels valors que obtenen altres conjunts de titulacions, com ara les Filologies Clàssiques (13 % i 4 %, respectivament) o Belles Arts (12 % i 5 %). En l'altre pol, presentant indicadors de millor inserció, hi ha les subàrees d'Estudis Comparats (7 % i 4 %), Filologies Catalana i Hispànica (9 % i 3 %) i la de Filologies Modernes (7 % i 6 %).

Tal com s'ha assenyalat en l'apartat anterior, a les Filologies Catalana i Hispànica és on més predomina un perfil d'estudiant a temps complet, mentre que la situació contrària la representen les Filologies de pla antic; doncs bé, en la mateixa línia, les primeres són les que assolixen un percentatge més alt de graduats ocupats sense experiència prèvia (59 %), mentre que les últimes se situen en l'extrem oposat, en què una mica més de la meitat ja havia treballat mentre estudiava i en l'actualitat té feina.

Temps fins a la primera inserció, via d'accés i mobilitat laboral

En aquest apartat es presenta la informació referida al temps d'obtenció de feina, o bé de feines successives, sense entrar a qualificar aquest treball. En primer lloc, s'apuntarà

la velocitat d'inserció presentant dades sobre el temps que van trigar els graduats a trobar la primera feina; després s'oferiran dades sobre com es va aconseguir aquesta primera feina, la via d'accés; i finalment, s'exposarà un panorama del volum de graduats que han tingut més d'una feina durant els tres anys següents a l'acabament dels estudis.

Pel que fa al temps d'inserció, d'entre els graduats d'Humanitats que han treballat alguna vegada després d'haver acabat els estudis, una mica més de la meitat van conservar la feina que feien mentre estudiaven els últims cursos de la carrera. La resta es va inserint, a mesura que passa el temps, a una velocitat inferior que els graduats de la resta d'àrees universitàries; així, es refereix a Humanitats el percentatge més alt (9 %) de persones que han trigat més d'un any a accedir a la primera feina.

En les dades que fan diferenciar les diverses subàrees tornen a destacar les Filologies del pla antic com un cas especial (vegeu la figura 3). D'una banda, és el conjunt de titulacions amb un percentatge més elevat de persones que presumiblement van conservar la feina que feien mentre estudiaven (65 %), però, a partir d'aquí, la inserció es fa de manera més lenta que en la resta de titulacions i finalment s'arriba a trobar un de cada cinc graduats que han trigat més d'un any a accedir a la primera feina (cal recordar que aquesta subàrea era també la que presentava un percentatge d'atur més elevat). D'altra banda, tenim els Estudis Comparats, en què el percentatge d'atur era el més baix i ara mostra, dins d'Humanitats, la proporció més petita (3 %) de graduats que triguen més d'un any a trobar la primera feina.

La via més utilitzada per accedir a la primera feina són els contactes personals, familiars, etc. Malgrat que aquest és el recurs majoritari a totes les àrees —com també es fa palès en altres estudis d'inserció de graduats catalans i madrilenys (Figuera, 2001 i Sáez, 2000), però que cau gairebé fins a la meitat en el cas del conjunt dels europeus (García-Montalvo, 2000)— en les Humanitats destaca per sobre de la resta d'àrees, ja que concierneix gairebé la meitat dels graduats —amb els extrems interns situats en Estudis Comparats (38 %) i Filosofia i Humanitats (57 %).

La segona via d'inserció més important és la d'anuncis de premsa, utilitzada per un de cada cinc graduats, proporció que augmenta en la subàrea d'Estudis Comparats fins a un 28 %.

Dues terceres parts dels graduats en Humanitats van accedir a la primera ocupació a través d'alguna de les dues vies anteriorment esmentades; en canvi, aquesta proporció disminueix fins a la meitat dels graduats en l'accés a la seva feina actual.

El mètode d'accés a través d'oposicions és relativament minoritari (8 %), però en l'àrea d'Humanitats és seguit per un nombre molt més gran de persones que en les altres àrees (especialment pel que fa a alguna subàrea com ara les Filologies de pla antic, amb un 28 %) i encara s'incrementa fins a un 11 % en l'accés a la feina actual.

L'ús dels recursos més lligats a la universitat, *pràctiques durant els estudis i serveis de la universitat*, se situa al voltant d'un 2 % cadascun i és el percentatge més petit de totes les àrees. Un fenomen curiós és que, així com en la resta d'àrees, l'accés a la feina actual mitjançant aquestes vies vinculades a la universitat decreix, a Humanitats s'incrementa una mica (malgrat que es manté per sota de les altres àrees), la qual cosa ens remet al fet que la tendència a allargar el contacte amb la universitat un cop finalitzats els estudis en aquest tipus de carreres és una de les més fortes en comparació amb la de la resta d'àrees, només per sota de la d'Experimentals.

Pel que fa a la mobilitat laboral, tres quartes parts dels graduats en Humanitats han tingut més d'una feina un cop acabats els estudis; així, aquesta és l'àrea amb una mobilitat més gran de totes les àrees considerades, que arriba a ser extrema per a les Filologies Clàssiques (94 %) malgrat que amb pocs casos comptabilitzats (17). Un cop més, les Filologies de pla antic constitueixen un cas especial, ja que el volum de persones amb canvi de feina afecta proporcions més minses (55 %).

Condicions laborals

Hi ha dues variables que poden ajudar a definir les condicions laborals que experimenten els graduats. D'una banda, el tipus de contractació de què disposen i, de l'altra, les retribucions que perceben.

Segons el tipus de contracte (vegeu la taula 3, a la pàgina 70), la proporció de persones que tenen feina amb un contracte fix és més petita a Humanitats (43 %) que a la resta d'àrees; a això cal afegir el fet que el percentatge dels qui treballen sense contracte, si bé és petit (4 %), és el més alt de totes les àrees. Potser val la pena apuntar, aquí, que les dades de l'estudi europeu que s'ha pres com a referència, mostra que els graduats a Espanya són els qui presenten, quatre anys després d'haver acabat els estudis, el percentatge més baix (48 %) de tots els països en contractació fixa, seguida d'Itàlia amb un 58 %. A partir d'aquí es mostren percentatges cada cop més alts, amb un bon nombre de països entre el 80 % i el 90 %.

D'entre els graduats en Humanitats que tenen contractes eventuais, la proporció més alta (29 %) de totes les àrees disposen d'un contracte inferior a tres mesos, i la proporció més petita (11 %), d'un a tres anys; les dades no descriuen un panorama gaire bo respecte de la situació contractual d'aquests graduats.

Les subàrees es diferencien específicament en el fet que Filosofia i Humanitats mostren el percentatge de graduats més alt treballant sense contracte (7 %), Estudis Com-

parats el de treballadors autònoms (19 %) i les Filologies modernes el més alt de contractació fixa (47 %). Les Filologies Clàssiques segueixen una distribució força allunyada: percentatge molt menor de contractació fixa (30 %), malgrat que no hi ha cap cas sense contracte, sinó que es concentren en situacions d'eventualitat, superior que en la resta de subàrees en contractes de durada inferior a tres mesos.

En conjunt, els graduats en Humanitats perceben un *sou anual brut* més petit que els titulats en la resta d'àrees (vegeu la taula 3, a la pàgina 70). D'una banda, la majoria (55 %) cobren menys de 12.000 euros l'any, aquesta és la proporció més alta de totes les àrees i, a més, a una distància considerable de la segona àrea, Ciències de la Salut, amb un 40 % de graduats que cobren menys de 12.000 euros tres anys després d'haver acabat els estudis. D'altra banda, les Humanitats són les que presenten un percentatge més petit en la franja més alta de retribucions, de més de 30.000 euros anuals (2 %). De tota manera, si atenem amb més deteniment la distribució dels graduats segons el sou, es posa de manifest una certa polarització: un terç fins a nou mil euros (percentatge més alt de totes les àrees), sobre un 20 % entre nou i dotze mil euros, i gairebé un altre terç entre dotze i divuit mil euros; a partir d'aquí, les Humanitats concentren en totes les categories de sou més elevades la proporció menor de graduats de totes les àrees. Totes aquestes dades indiquen una situació pitjor dels graduats en Humanitats pel que fa al sou que perceben, dada que coincideix amb la informació recollida en l'estudi *Educación superior y empleo de los titulados superiores en Europa* sobre universitaris de tot l'àmbit europeu (García-Montalvo, 2000: 119). Dins de l'àrea, no obstant això, s'identifiquen tres models que es distancien una mica d'aquesta tendència general. En primer lloc, Estudis Comparats mostra una millor situació perquè només un 15 % percep una remuneració menor a nou mil euros i, en canvi, el doble de graduats (31 %) se situen entre divuit i trenta mil euros.

En segon lloc, les subàrees de Filologies Modernes i Filologies de pla antic rebaixen una mica el volum de persones que cobren fins a dotze mil euros i, en canvi, més d'un de cada cinc guanya entre divuit i trenta mil euros. Per acabar, a Belles Arts es mostra una concentració més gran en la categoria de fins a nou mil euros, la qual cosa no es veu compensada per cap altra concentració en categories superiors que podrien indicar una certa polarització en les ocupacions; més aviat indiquen una situació relativa pitjor.

Qualitat de la inserció

La cerca d'indicadors que donin pistes sobre el contingut de la feina que els graduats desenvolupen i valorar, així, l'adequació de la inserció i el caràcter i volum dels casos de subocupació és una tasca complicada perquè conté diverses vessants que no sempre coincideixen. És a dir, primer ens enfrontem a la versió dels qui ofereixen feina que, sovint sense informació clara i completa de l'oferta de titulacions, demanen graduats de forma més o menys específica; després, aquests graduats desenvolupen la feina i se'ls atribueixen subjectivament un nivell de qualificació concret que consideren que coincideix més o menys amb les seves pròpies credencials; i per acabar, podem intentar objectivar el contingut de la feina classificant els graduats segons les funcions que realitzen en el seu lloc de treball. L'exposició d'aquest apartat encara va una mica més enllà explorant en les

possibles relacions que s'estableixen entre l'experiència de treball dels graduats durant el seu període d'estudi i alguns indicadors de qualitat de la inserció.

El primer indicador que cal analitzar prové de la combinació de variables referides als *requisits explícits* que es demanen per poder optar a la feina, juntament amb la valoració de si s'estan desenvolupant *funcions pròpies o no* del nivell i/o titulació requerits (vegeu la taula 4, a la pàgina 71).

Analitzant aquesta combinació observem que dos de cada cinc graduats en Humanitats treballen en llocs on no es requeria cap titulació i, de fet, un terç considera que efectivament no cal titulació universitària per exercir la feina que fan. La indicació que hi ha certa inespecificitat del mercat pel que fa a les titulacions d'Humanitats la trobem en el fet que només a dos de cada cinc els van demanar una titulació específica i només un terç, la proporció més petita d'entre totes les àrees, es troba en la situació òptima en què se li va demanar la possessió d'una titulació específica i, efectivament, a la pràctica exerceix una feina que requereix d'aquesta titulació.

En conjunt, només una mica més de la meitat dels graduats en Humanitats que treballen ho fan en feines que ells consideren que són de nivell universitari, tant si els han demanat el títol com si no (no hi ha cap altra àrea que baixi de dues terceres parts de graduats en aquesta situació).

Geografia i Història i les Filologies Clàssiques són les dues subàrees que semblen més mal situades amb relació a aquests temes. Així, totes dues comparteixen els percentatges més petits de graduats que consideren que fan una feina de nivell universitari (43 %) i, d'altra banda, al voltant de la meitat no se'ls va demanar cap titulació per accedir a la feina que fan; dos de cada cinc graduats de Geografia i Història declaren que, efectivament, la feina que fan no requereix un nivell universitari, mentre que aquest percentatge puja fins a més de la meitat dels titulats per al cas de Filologies Clàssiques (malgrat que aquí amb un volum petit de resposta). La persistència dels indicadors de subocupació pel que fa als graduats en Geografia i Història sembla clara si considerem que el rang 55-60 per a «graduats amb ocupació en feines no relacionades amb els estudis i de nivell inferior» era el que l'informe recull, d'estudis sobre inserció de graduats en universitats catalanes, com a propi d'aquesta titulació i superior a tota la resta de titulacions (Figuera, 2001: 37).

Les Filologies Catalana i Hispànica, juntament amb les Filologies Modernes, s'ubiquen en l'extrem contrari i, per tant, en una posició com a mínim més adequada al seu nivell. Aproximadament les dues terceres parts de les dues subàrees consideren que fan feines de nivell universitari i també assoleixen els nivells més alts (48 %) de demanda explícita de la seva titulació combinat amb l'exercici de feines que perquè es desenvolupin correctament requereixen de la titulació exigida.

Tant les subàrees que han mostrat uns resultats més bons com les que s'han manifestat més properes a una inserció difícil, apunten al fet que la inespecificitat en la demanda de titulats per part del mercat va associada a l'accés a feines que no requereixen a la pràctica la titulació que té el graduat, és a dir, a un cert grau de subocupació percebuda.

Les feines on es desenvolupen funcions docents (vegeu la taula 4, a la pàgina 71) són les que apleguen un percentatge més gran de graduats en Humanitats (30 %); de fet, la con-

centració de persones fent feines relacionades amb l'ensenyament es converteix en una característica distintiva d'aquesta àrea per sobre de les altres. Cal dir, però, que, a grans trets, les diverses subàrees es divideixen en dos subgrups: d'una banda, la dedicació a funcions docents assoleix proporcions d'entre el 44 % i el 54 % entre les diverses Filologies i Belles Arts; d'altra banda, la resta de subàrees incrementen fins a gairebé una tercera part els efectius que es dediquen a altres funcions qualificades.

El 10 % de graduats que es dediquen a tasques de direcció constitueix un volum gens menyspreable si tenim en compte que es veu lògicament superat només pels graduats de l'Àrea Tècnica i de Ciències Socials, és a dir, àrees en què s'inclouen titulacions tradicionalment orientades a un perfil de direcció d'empreses. Les subàrees que destaquen amb un 15 % de graduats dedicats a funcions de direcció són les de Filosofia i Humanitats i la de Filologies de pla antic.

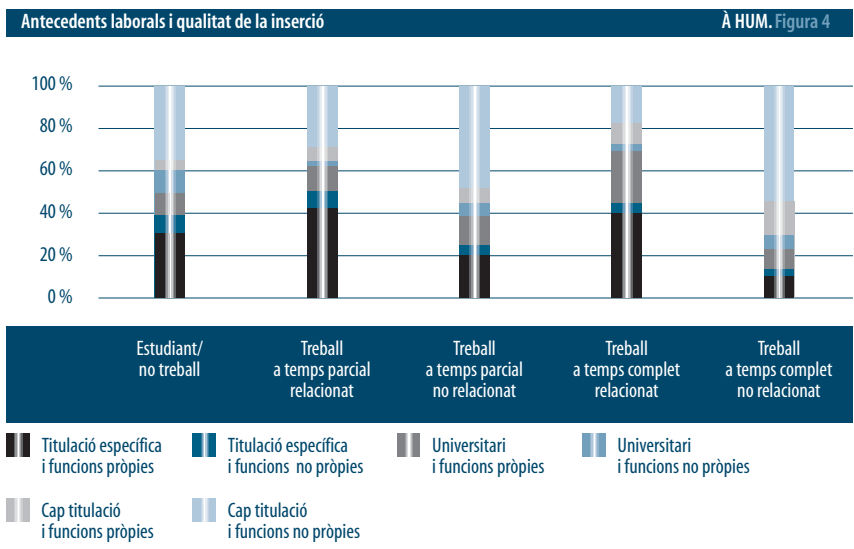
A Humanitats també hi ha el percentatge més alt de totes les àrees de graduats que desenvolupen *altres funcions de baixa qualificació* (16 %). Val la pena fer notar que les subàrees situades en una situació pitjor són les de Geografia i Història (20 %) i Filosofia i Humanitats (19 %), però totes presentaven uns percentatges superiors al global de graduats que desenvolupen tasques de direcció. Probablement, aquestes dades apunten cap a una polarització del tipus de feines a què han pogut accedir.

Antecedents laborals i qualitat de la inserció

La qualitat de la inserció que assoleixen els graduats està relacionada de manera important amb la relació que aquests presenten amb la feina mentre estudien. A la figura 4 es pot apreciar com els graduats que van treballar a temps complet en feines relacionades amb els estudis mentre eren estudiants, són els qui presenten una millor qualitat d'inserció: en primer lloc, tres quartes parts fan feines o bé específiques del seu títol o bé com a mínim de nivell universitari; en segon lloc, mostren el percentatge més petit (11 %) de graduats a qui no es va demanar cap titulació i fan feines de nivell no universitari. Després d'aquest grup vénen de prop els qui van treballar a temps parcial, però també en feines relacionades amb els estudis. De fet, aquest col·lectiu obté un percentatge de persones que fan feines específiques de la seva titulació més elevat que l'anterior (48 %), però la dada que indicaria subocupació percebuda (és a dir, la demanda de cap titulació formal juntament amb el desenvolupament de feina inferior al nivell universitari) dobla la de l'anterior col·lectiu (21 %).

Les categories de persones que treballaven durant els estudis en feines no relacionades, tant en horari parcial com complet, se situen en l'extrem contrari; és a dir, els indicadors de qualitat d'inserció descriuen en el seu cas una situació més aviat dolenta. I els qui van ser estudiants a temps complet s'ubiquen en una posició intermèdia.

Tenint en compte aquests conjunts de casos, es posa fàcilment de manifest quin és l'aspecte més rellevant en aquesta anàlisi: la relació del treball amb els estudis. Tant si es tracta de persones que treballen en àrees properes i es posen a estudiar per promocionar-se a la feina, com si, més habitualment, els estudiants procuren començar a moure's en el terreny professional abans d'acabar la carrera, els resultats finals de la inserció seran probablement més bons que no pas en el cas de les persones que treballen per-

què els cal per mantenir-se, per continuar estudiant o per disposar d'uns diners per a despeses pròpies (i com més hores treballin, pitjor).

Factors de contractació

A les persones enquestades se'ls va demanar que valoressin, en una escala d'1 a 7, nou factors segons el paper que els atribuïen amb vista a haver estat contractats.

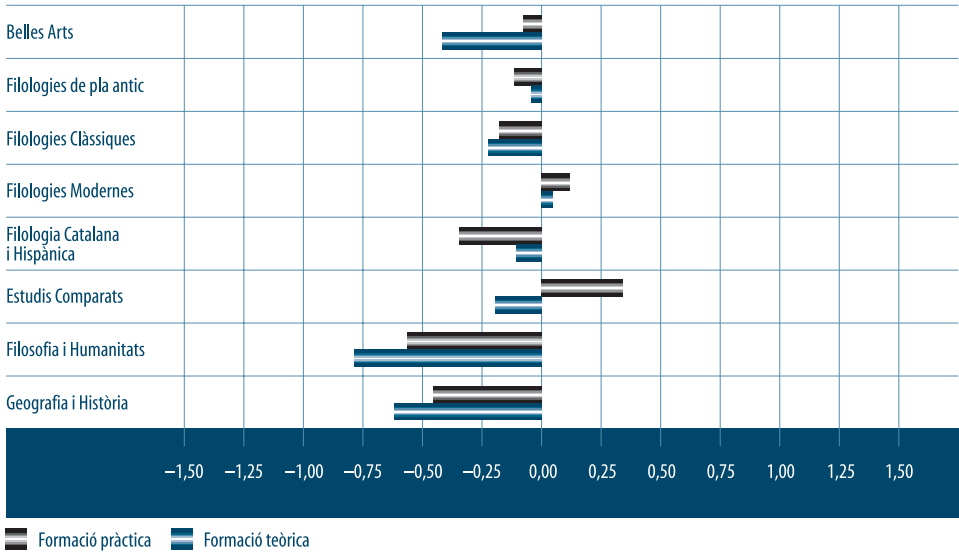
Els graduats en Humanitats valoren com a factors importants per accedir a la feina que fan (vegeu la taula 5, a la pàgina 72) la formació teòrica i pràctica rebuda a la universitat (4 i 3,3, respectivament); tot i així, la resta d'àrees puntuen aquests dos factors amb valors més alts.

Situant la puntuació mitjana del conjunt de graduats en el valor 0 (vegeu la figura 5), resulta fàcil percebre que hi ha dues subàrees que resten importància a aquests factors, Filosofia i Humanitats i Geografia i Història; els diversos apunts respecte de la inespecificitat de les feines que fan aquests graduats pot ser una bona explicació de la poca significació que atorguen a aquests aspectes. D'altra banda, s'ha valorat més a les Filologies Modernes, a l'hora de ser contractats, tant la formació teòrica com la pràctica; mentre que els graduats en Estudis Comparats creuen que no va ser tan decisiva la formació teòrica com la pràctica rebuda, la qual cosa pot remetre a l'especificitat d'alguns plans d'estudis més professionalitzats, com ara el de Traducció i Interpretació.

El conjunt següent de factors a valorar són aspectes que els graduats en Humanitats han apuntat gairebé sempre per sota de totes les altres àrees (vegeu la figura 6), amb l'excepció del factor coneixement d'idiomes, és clar, perquè més que un coneixement complementari, es tracta d'una formació pròpia de les Filologies i de Traducció i Interpretació. És per aquest motiu que totes les subàrees, excepte Belles Arts i Geografia i Història, atorguen a aquest aspecte puntuacions molt elevades.

Importància de la formació teòrica i de la formació pràctica

À HUM. Figura 5

Les noves tecnologies és l'altre factor únic en què una subàrea d'Humanitats destaca per sobre de la mitjana. Recordem que a Estudis Comparats predominen els graduats en Traducció i Interpretació i en l'exercici de la professió l'ús de recursos informàtics d'assistència a la traducció està esdevenint fonamental en els darrers anys.

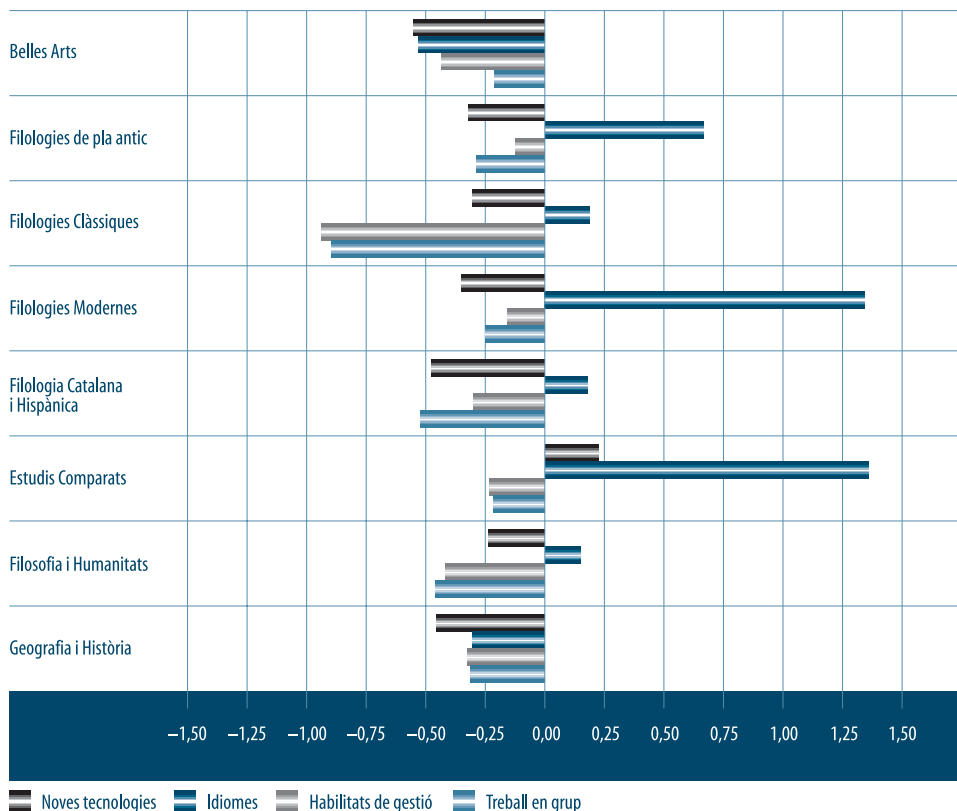
I ara sí que el darrer conjunt de factors és valorat pels graduats en Humanitats per sota de tota la resta d'àrees (vegeu la figura 7). Ara bé, cal tenir en compte que, tot i així, les habilitats socials i la personalitat (4,7) és reconegut com el factor més valuós a l'hora d'accedir a la feina actual per part dels titulats en les carreres d'Humanitats.

Potser val la pena referir aquí les dades que es desprenen de l'estudi europeu entorn d'aquest tema. Quan els graduats en universitats espanyoles han de valorar les raons per les quals pensen que han estat contractats, ho fan de tal manera que es produeix una jerarquia final en què els tres primers llocs estan ocupats per: branca d'estudis, camp d'especialització i personalitat. Però si es té en compte la resposta de tots els graduats europeus, l'ordre queda alterat: personalitat, branca d'estudis i camp d'especialització (García-Montalvo, 2000: 117). En l'estudi sobre inserció de graduats en universitats catalanes que ara es presenta, es pot detectar aquesta tendència *europaea* en totes les àrees excepte la tècnica; és a dir, els graduats atorguen prioritat al tema de les habilitats socials i la personalitat, mentre que el segon factor per importància seria la formació teòrica rebuda.

D'entre totes les subàrees, les que més s'ajustarien al perfil comú de graduats serien les Filologies Modernes i Estudis Comparats, mentre que la resta valorarien amb puntuacions molt menors aquests tres factors.

Importància de les competències complementàries

À HUM. Figura 6

Context de la inserció

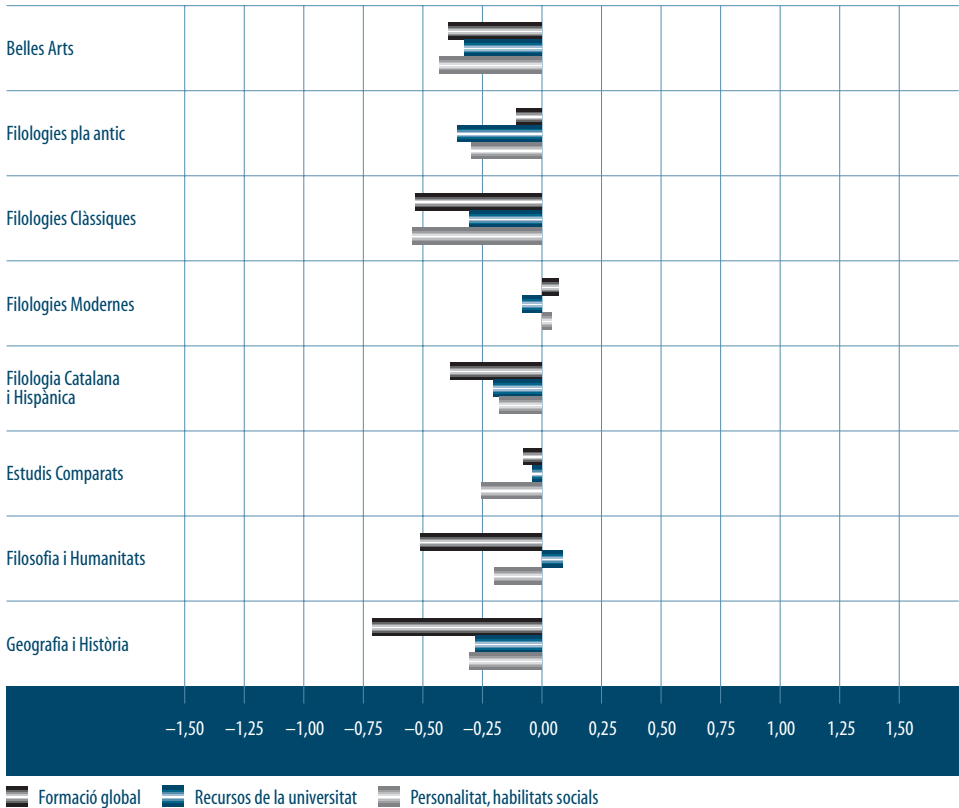
La localització de la feina que fan els graduats s'exposa en aquest apartat i s'ofereixen dades sobre si es troba en l'àmbit públic o privat, com se situa en el territori i en quina branca d'activitat s'insereix.

Malgrat que la inserció dels graduats en Humanitats és àmpliament majoritària en l'àmbit privat (71 %), cal dir que és la proporció més petita d'entre totes les àrees. Els valors de les subàrees oscil·len entre la meitat de Filologies Clàssiques (amb només vint casos) o el 54 % de les Filologies de pla antic i el 87 % d'Estudis Comparats.

Els graduats d'Humanitats, com els de la resta d'àrees, treballen en ocupacions que es concentren a la província de Barcelona (vegeu la figura 8), encara que a Humanitats es pot entreveure una certa tendència a repartir-se més pel *territori*, potser perquè són estudis bastant estesos arreu de la geografia catalana. També destaca el 3 % de graduats que han marxat a treballar a altres països de la Unió Europea o de la resta del món. Sembla

Importància de la formació global, dels factors personals i de les oportunitats o recursos de la universitat

À HUM. Figura 7

evident que són unes quantes subàrees les que contribueixen a imprimir aquest caràcter més viatger als graduats en Humanitats (vegeu la figura 8): Estudis Comparats (8 %), Filologies Modernes (6 %) i Filologies Clàssiques (5 %).

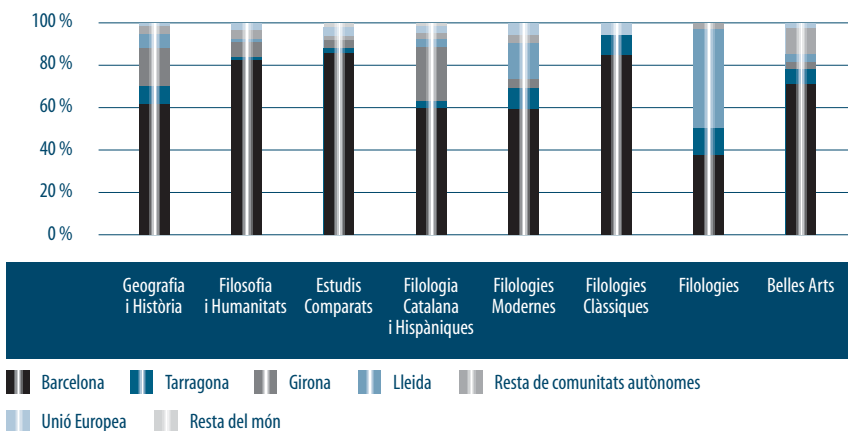
Pel que fa a la branca d'activitat en què s'inscriuen les ocupacions dels graduats (vegeu la taula 6, a la pàgina 73), cal dir que Educació i Investigació és molt dominant en l'Àrea d'Humanitats i ateny proporcions més altes que en la resta d'àrees.

Tal com s'havia apuntat anteriorment, en aquesta branca predominen amb molta claredat totes les subàrees de Filologia i la de Belles Arts (vegeu la figura 9).

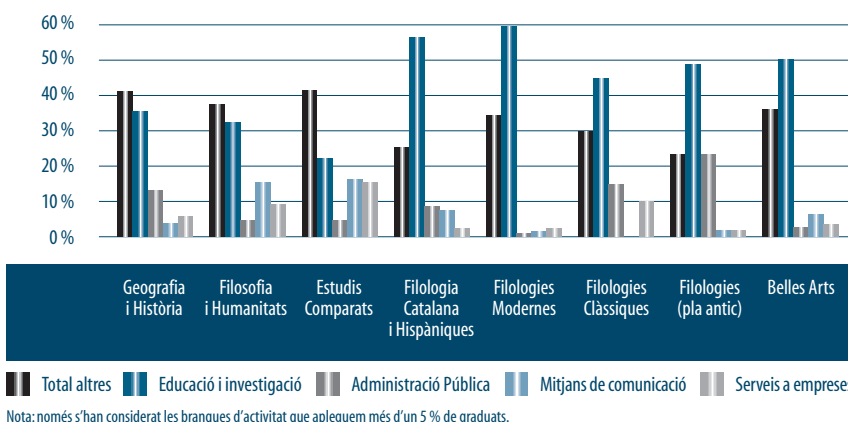
La branca d'Administració Pública també és important (9 %); de fet, juntament amb Ciències Socials són les àrees que presenten la proporció més alta. La subàrea de Filologies de pla antic destaca clarament (24 %), però també és possible identificar altres subàrees per sobre del percentatge global de l'àrea: Filologies clàssiques (15 %) i Geografia i Història (13 %).

A la branca de Mitjans de comunicació emergeix una concentració remarcable (7 %), especialment perquè aquest percentatge d'Humanitats és superior al de la resta

Localització del lloc de treball À HUM. Figura 8

Branca de l'activitat econòmica À HUM. Figura 9

d'àrees. Hi ha dues subàrees que superen amb escreix aquesta proporció —Filosofia i Humanitats i Estudis comparats, totes dues amb un 16 %—, la qual cosa podria indicar l'existència d'un camp professional de certa especialització ocupat per aquesta mena de graduats.

Serveis a empreses (6 %) és l'última branca que supera el percentatge mínim considerat a la figura 9, però si es compara amb la resta d'àrees sembla que no sigui específicament rellevant en el cas de les Humanitats. En aquesta branca destaca la subàrea d'Estudis Comparats (15 %) que també destacava per sobre de la resta de subàrees d'Humanitats pel fet de tenir més persones treballant en el sector privat.

Satisfacció laboral

Per aproximar-nos a la satisfacció que mostren els graduats amb la feina que duen a terme es va demanar a les persones enquestades que valoressin, en una escala d'1 a 7, diversos factors que fessin referència a característiques de la feina: contingut de la feina, perspectives de millora i promoció, nivell de retribució, utilitat dels coneixements de la formació universitària i perspectives d'estabilitat.

Els graduats en Humanitats valoren la seva satisfacció amb diferents aspectes de la seva feina sempre per sota de la resta d'àrees, encara que totes, excepte Salut, segueixen les mateixes tendències de variació entre uns aspectes i uns altres. Així, de més a menys valorat és: contingut del treball (o bé satisfacció general amb la feina), perspectives d'estabilitat, utilitat dels coneixements universitaris, perspectives de millora i promoció i, per acabar, nivell de retribució (vegeu la taula 7, a la pàgina 74).

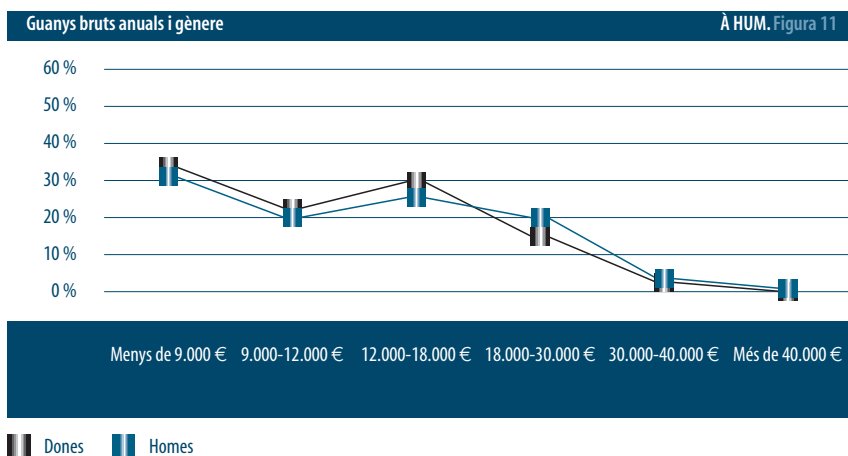
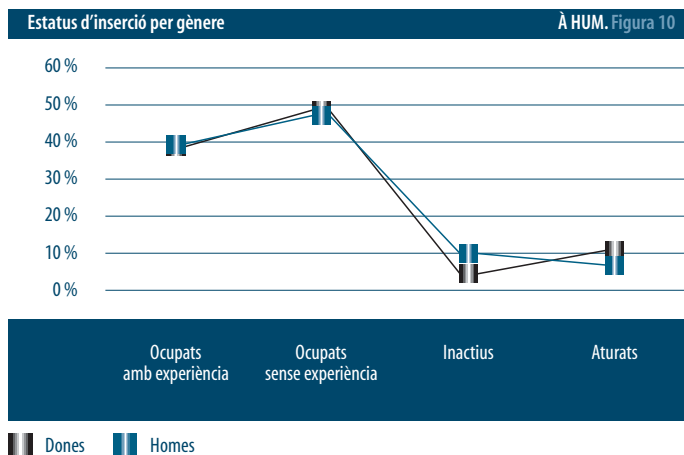
Les subàrees dins d'Humanitats que es desvien d'aquest corrent general són, d'una banda, les Filologies de pla antic, en què el conjunt de graduats valora millor que la resta tots els aspectes de la feina excepte les perspectives de millora i promoció, talment com si se situessin en un moment del temps més avançat dins la seva carrera professional (amb millors condicions assolides i menys perspectives perquè aquestes condicions millorin amb vista al futur), la qual cosa és versemblant si es té en compte que la seva mitjana d'edat és la més alta d'entre totes les subàrees (32 anys en el moment de l'enquesta).

D'altra banda, els graduats en Geografia i Història en conjunt atorguen puntuacions més baixes que la resta als aspectes de contingut de la feina i d'utilitat dels coneixements universitaris, la qual cosa reafirma, des del punt de vista de la valoració subjectiva, els indicis de subocupació que s'han vist al llarg dels apartats anteriors.

Gènere i inserció

A l'àrea d'Humanitats les diferències d'inserció entre homes i dones pel que fa a algunes de les variables que s'han explicat fins ara, com l'adequació amb el nivell de titulació propi, la rapidesa de la primera inserció o el volum d'atur, no s'han mostrat prou distants per arribar a ser estadísticament significatives. Com es pot apreciar a la figura 10, el percentatge de dones aturades de la mateixa promoció és superior al d'homes, mentre que de dones inactives n'hi ha una proporció inferior a la d'homes: efectivament, es tracta d'una tendència bastant distanciada del que passa en el mercat laboral amb tot el conjunt de la població.

En canvi, els sous percebuts pels graduats si són homes o dones sí que han revelat diferències significatives (per al conjunt de les Humanitats i en les subàrees de Geografia i Història i Belles Arts). Tal com es pot apreciar a la figura 11, a partir dels divuit mil euros es produeix un punt d'inflexió de manera que, fins a aquesta xifra, el volum de dones supera el d'homes, mentre que a partir d'aquest sou sempre hi ha un percentatge més elevat d'homes que de dones que el perceben.

VALORACIÓ DE LA FORMACIÓ

L'objectiu d'aquest apartat és oferir una visió detallada sobre com valoren els graduats la formació rebuda a la universitat amb relació a l'activitat laboral que estan desenvolupant. Es va demanar als enquestats que valoressin en una escala d'1 a 7 el nivell de preparació rebuda i la utilitat per a la feina dels grups següents de competències: acadèmiques, instrumentals, cognitives i interpersonals.

Valoració general

Els graduats en Humanitats fan una valoració de la formació acadèmica rebuda a la universitat menys positiva que la que fan els seus companys en les altres àrees, si bé no es pot con-

siderar ni molt menys insatisfactòria en termes absoluts (vegeu la taula 8, a la pàgina 75). La puntuació que atribueixen al nivell de formació teòrica rebuda ateny una mitjana de 4,9 en una escala d'1 a 7, la més baixa de totes les àrees juntament amb la de Ciències Socials. De tota manera, la utilitat d'aquesta formació a l'hora de treballar també és la més baixa (3,4). I la mitjana de valoració de la formació pràctica i la seva utilitat a la feina continuen situant-se en el darrer lloc amb relació a la resta d'àrees (3,4 i 3,1, respectivament).

Pel que fa a la valoració de les competències transversals, en el terreny de les competències instrumentals (vegeu la taula 8, a la pàgina 75), a la capacitat de gestió se li dóna un valor d'obtenció (3,8) i d'utilitat (4,8) en general més petit que a la resta d'àrees, si bé es considera més útil del que s'ha adquirit.

En el component d'altres competències instrumentals (idiomes, informàtica i documentació), els titulats se situen en la banda mitjana a l'hora de valorar el seu nivell d'obtenció (3,4); mentre que són la segona àrea que en valora menys la utilitat (4), malgrat que atorguen puntuacions més altes a aquesta última.

Les competències interpersonals (vegeu la taula 9, a la pàgina 76) són valorades de manera diversa per aquests graduats. Totes les titulacions puntuen força per sobre el conjunt de titulacions en el nivell d'expressió escrita i oral obtinguda, de manera que la mitjana de l'àrea d'Humanitats (4,7) és la més alta de totes les àrees. En canvi, la utilitat que diuen que els representa aquesta habilitat per a la feina és la més baixa (4,6) —malgrat que més endavant veurem que algunes subàrees s'escapen d'aquesta tendència.

Tant el nivell obtingut (3,8) com la utilitat atribuïda (4,1) al treball en equip representen les valoracions més baixes d'entre totes les àrees. Cal remarcar, també, que la utilitat atribuïda supera el nivell obtingut, la qual cosa remetria a una certa manca de formació. La capacitat de lideratge també se situa en la banda baixa de puntuacions amb relació a la resta d'àrees (2,7 en obtenció i 3 en utilitat), i representa una valoració francament baixa i amb un dèficit de formació.

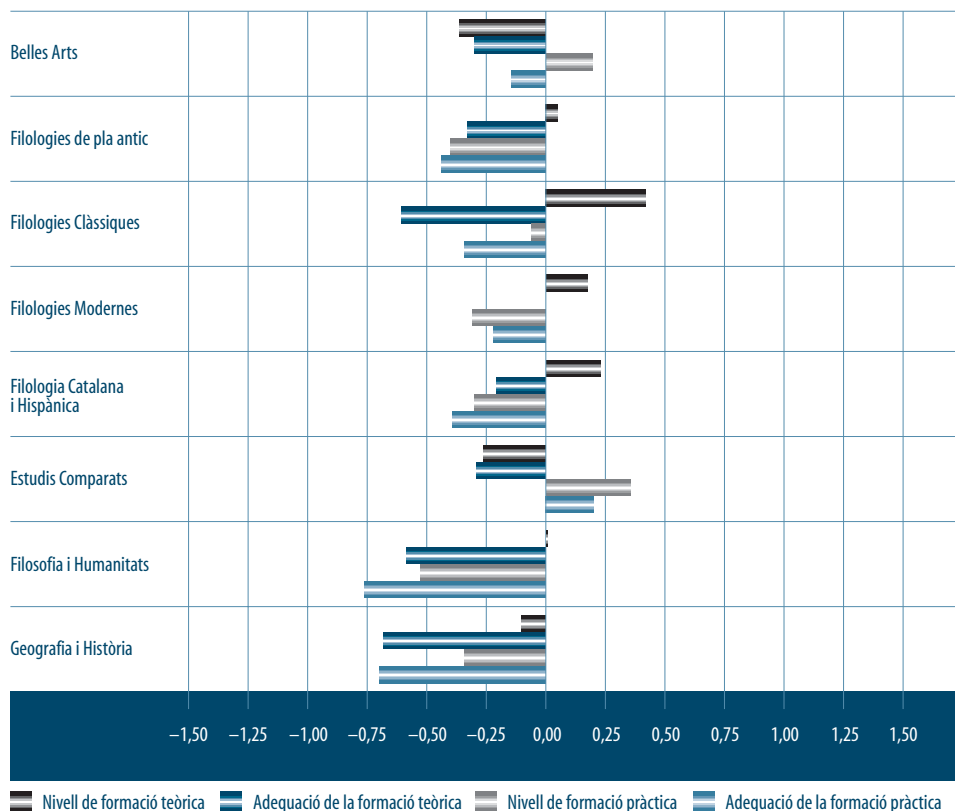
La capacitat de resoldre problemes i prendre decisions és el component de les competències cognitives (vegeu la taula 10, a la pàgina 77) que els graduats en Humanitats creuen que han obtingut en menor mesura (4), per sota del que consideren els titulats de la resta d'àrees i de la utilitat que hi atribueixen (4,4).

Els components de pensament crític i raonament quotidià presenten la curiositat que se'n valora el nivell d'obtenció com el més alt d'entre totes les àrees i amb valors força elevats (5,1 i 4,6, respectivament), però en canvi les puntuacions d'utilitat són les més baixes (4,7 i 4,5). És com si, pel que fa a aquests aspectes, els graduats no traguessin tant de rendiment a les competències obtingudes com ho fan els seus col·legues d'altres àrees.

Diferències relatives entre subàrees

A les figures següents es representa la distància que en cada categoria hi ha entre la *valoració que fan els graduats de cada subàrea* i la mitjana del totes les subàrees de l'estudi per a la competència valorada.

Així, es pot observar com la valoració del nivell de formació teòrica rebuda és més positiva que en conjunt a totes les Filologies (vegeu la figura 12). En canvi, Belles Arts i Estudis Comparats destaquen en la valoració del nivell de formació pràctica; pot ser que

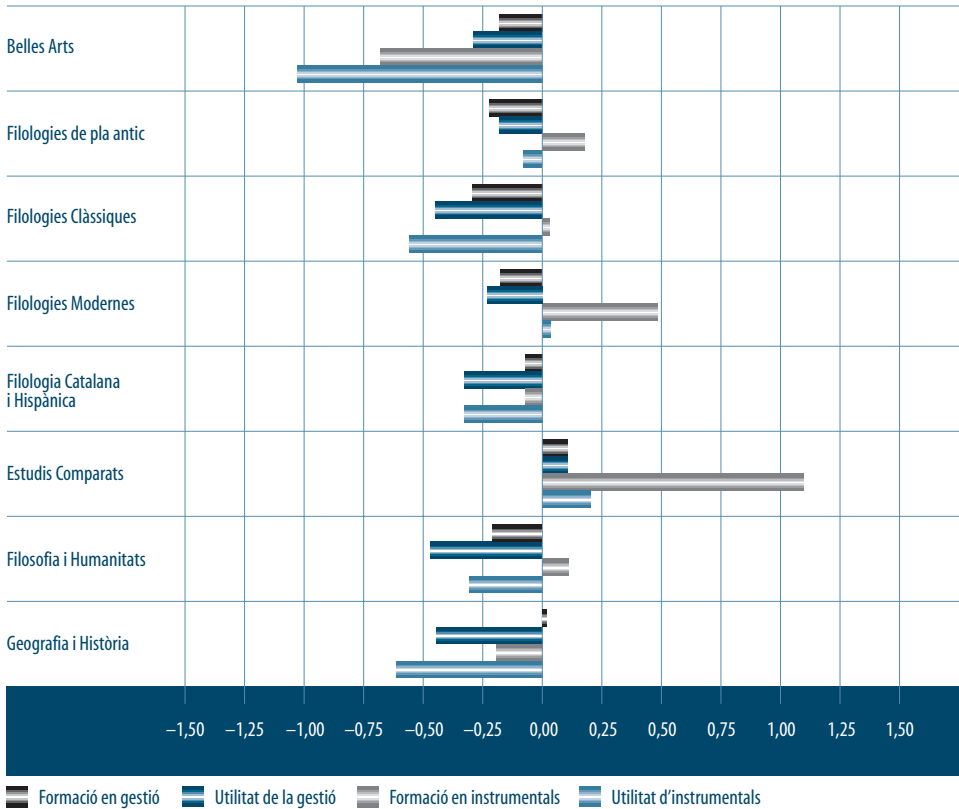
en les dues subàrees trobem titulacions amb una vessant més pràctica, però sembla que els únics que ho apliquen a la feina per sobre de la resta són els graduats en Estudis Comparats.

La tendència general de les subàrees d'Humanitats a l'hora de valorar les habilitats de gestió (vegeu la figura 13) és la de considerar que s'han adquirit en un nivell inferior respecte d'altres subàrees i en van valorar encara menys la utilitat. En aquest sentit, no s'apreciaria una manca de formació, excepte per al cas de les Filologies de pla antic. D'altra banda, també Estudis Comparats contradiria les tendències generals: mostra valors superiors als del conjunt tant pel que fa al nivell d'obtenció com a la utilitat per al desenvolupament de la feina. I Geografia i Història també es distancia de la tendència general dins les Humanitats; d'una banda s'acosta molt a la mitjana del conjunt de graduats, mentre que, de l'altra, atribueix un nivell baix d'utilitat a aquesta capacitat de gestió.

La resta de competències instrumentals es puntuen amb valors pròxims a les mesures centrals; però Estudis Comparats torna a constituir una excepció, perquè destaca molt per sobre de la mitjana, considerant que el nivell d'adquisició és molt alt i la utilitat també,

Valoració de les competències instrumentals

À HUM. Figura 13

malgrat que no ho és en la mateixa proporció en què els seus graduats han obtingut la competència. L'extrem contrari el constitueixen Belles Arts, amb valoracions d'adquisició i utilitat que destaquen per sota de la mitjana.

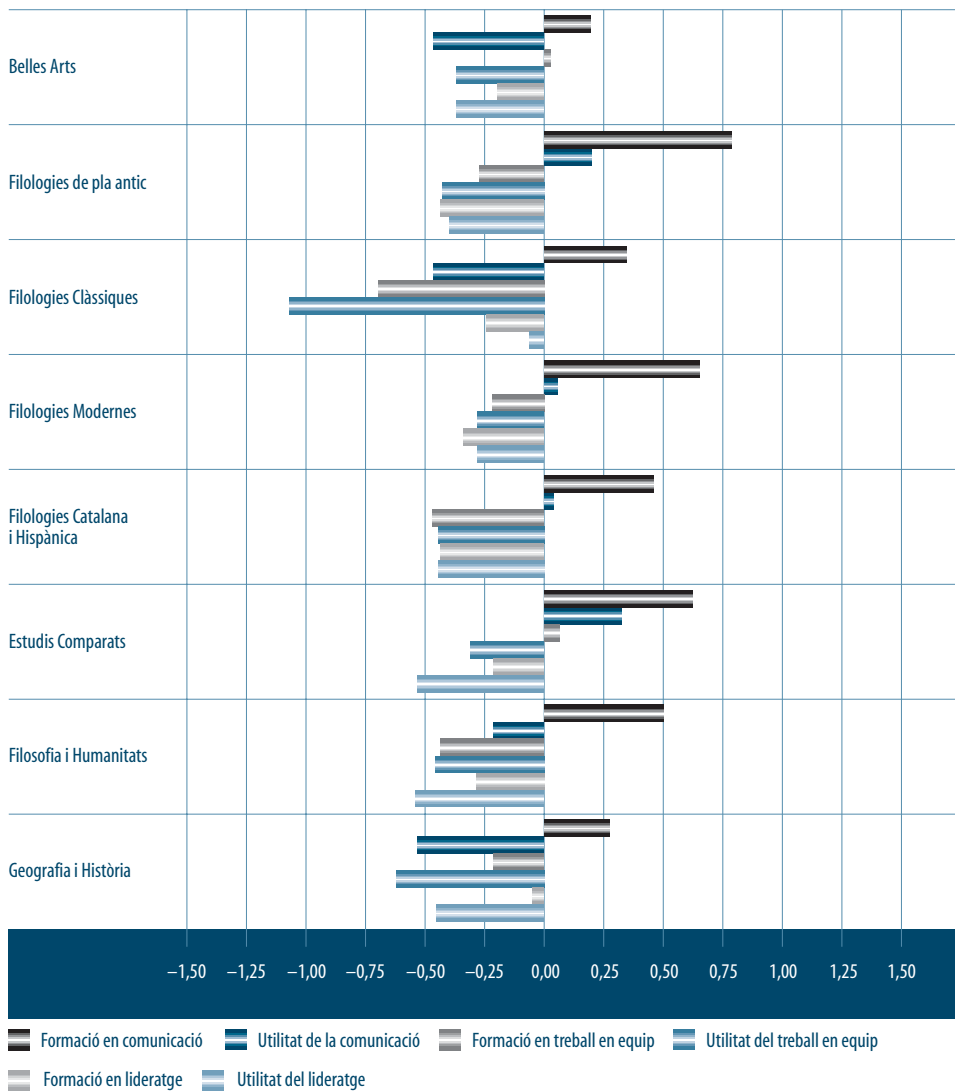
Ja havíem destacat el fet que el nivell d'expressió que s'ha obtingut era valorat en les titulacions d'Humanitats per sobre de la resta d'àrees (vegeu la figura 14), però ara és possible constatar que són les subàrees d'Estudis Comparats, Filologies de pla antic, Modernes, Catalana i Hispànica les que treuen algun profit més que la resta d'aquesta habilitat.

Sobre les habilitats de treballar en equip només Belles Arts i Estudis Comparats al·leguen obtencions similars al conjunt de graduats, malgrat que en valoren molt per sota la utilitat.

L'adquisició de capacitat de lideratge és més petita que en el conjunt d'àrees, només Geografia i Història s'aproxima als valors mitjans, però fins i tot aquesta subàrea puntua per sota del conjunt la utilitat d'aquesta habilitat. És curiós observar que també les dues subàrees d'Humanitats que tenen un percentatge més gran de titulats que treballen en

Valoració de les competències interpersonals

À HUM, Figura 14

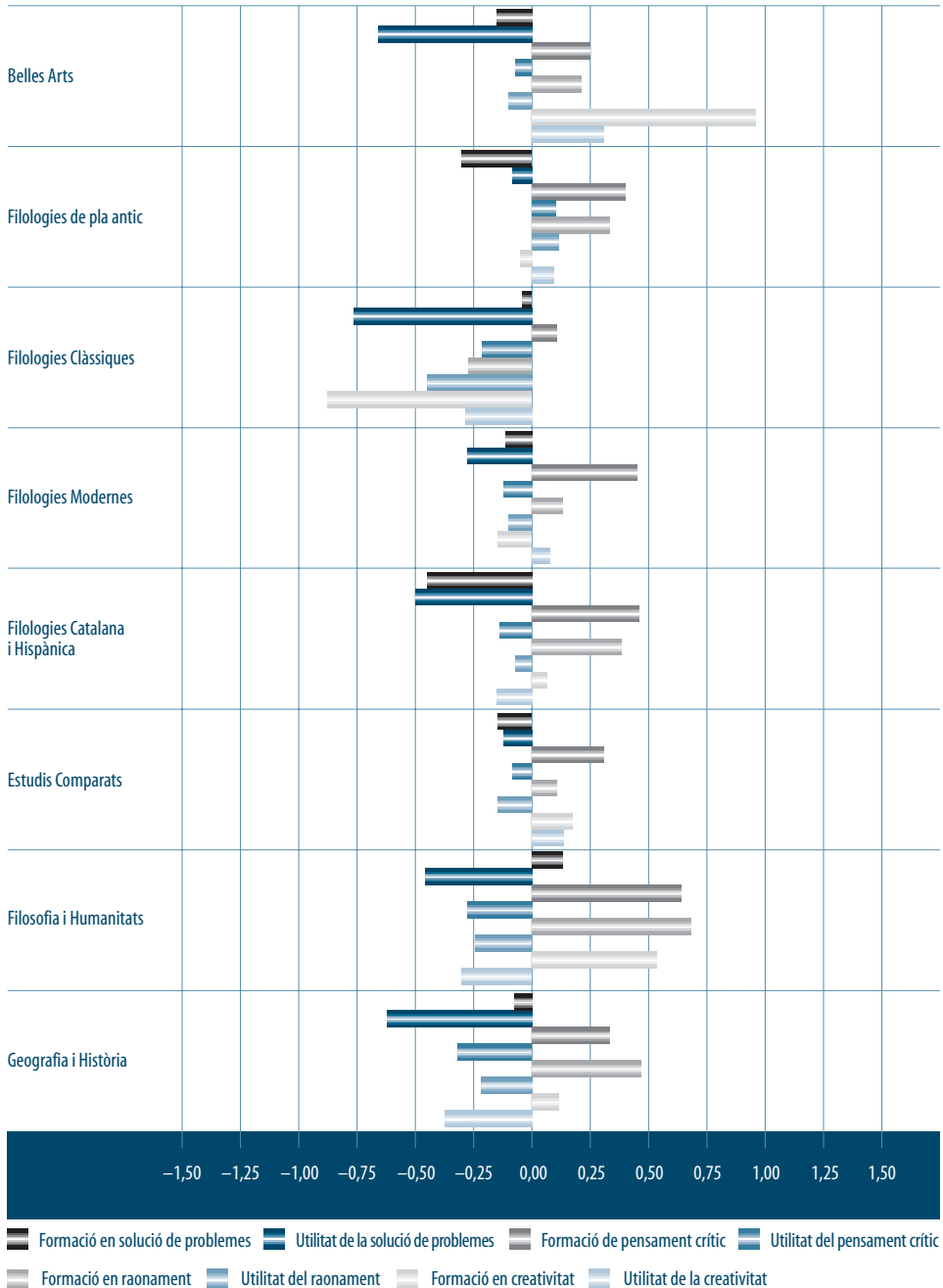

tasques de direcció —Filosofia i Humanitats i Filologies de pla antic— valoren com a menys útil del que ho fa el conjunt de titulats la capacitat de lideratge. Una possible explicació seria que en aquestes mateixes subàrees hi ha un 20 % de graduats que fa tasques de baixa qualificació.

Respecte de les competències cognitives (vegeu la figura 15), la de solució de problemes i presa de decisions es distancia en totes les subàrees per sota del valor mitjà del

Valoració de les competències cognitives

À HUM. Figura 15

conjunt; l'única excepció la constitueix Filosofia i Humanitats que puntuen per sobre de la mitjana global en el nivell d'adquisició d'aquesta competència.

En canvi, tant les habilitats de pensament crític com les de raonament quotidià són valorades per totes les subàrees, sense excepció, força per sobre de la mitjana. Malgrat això, només els titulats en Filologies de pla antic atorguen una utilitat més elevada al pensament crític i al raonament quotidià del que ho fa el conjunt de graduats.

Valoració de la formació segons l'adequació de la inserció

Una variable que cal considerar a l'hora d'analitzar com valoren els graduats la formació rebuda a la universitat és la feina que fan, on, precisament, haurien de desenvolupar aquesta formació. Efectivament, es posen de manifest marcades diferències segons l'adequació entre els estudis i la feina (vegeu la figura 16), les quals segueixen les mateixes tendències en totes les àrees.

Els nivells de teoria i pràctica adquirits a la universitat són valorats de manera pràcticament idèntica, al marge que la feina que fan sigui o no adequada als estudis que han fet. En tots els casos, també es valora més la teoria que la pràctica, tant si fa referència al nivell adquirit com a la seva adequació a les tasques que es desenvolupen en el lloc de treball.

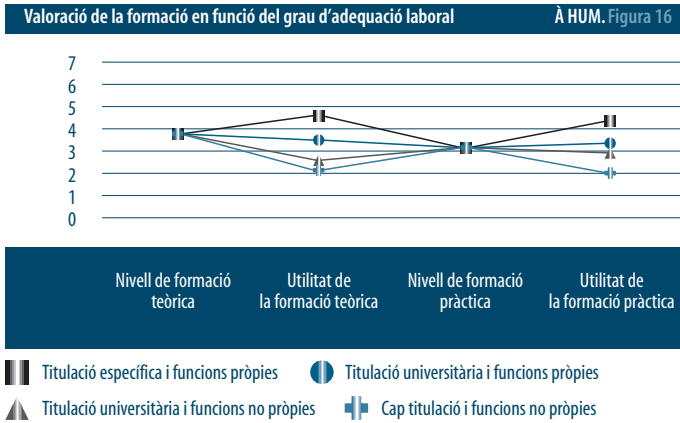
A partir d'aquí, les puntuacions que s'atorguen a l'adequació dels coneixements adquirits a les tasques realitzades segueixen una distribució lògicament associada al grau d'adequació entre el lloc de treball que s'ocupa i els estudis cursats.

Així, s'entén que els qui puntuen millor l'adequació siguin els graduats a qui es va demanar específicament el títol i fan feines pròpies de la seva titulació. Queden en la banda d'aprovat les valoracions sobre adequació fetes per graduats que fan feines de nivell universitari, malgrat que no se'ls demanés una titulació específica. Valoren amb un suspens l'adequació els graduats a qui se'ls demanà nivell universitari, però el desenvolupament de la feina que fan no ho requereix a la pràctica. I, per acabar, puntuen molt malament aquells a qui ja ni se'ls va demanar el títol universitari i la feina que fan no és d'aquest nivell.

Tornar a triar els estudis cursats

El 38 % dels graduats en Humanitats no triarien la mateixa carrera que han estudiat si ara haguessin de tornar a començar; és el percentatge més alt de totes les àrees. Els extrems els constitueixen Belles Arts, en què la proporció dels qui no triarien els mateixos estudis baixa fins a una quarta part, i Filologies modernes, en què s'incrementa fins a un 43 %.

Tant els fenòmens de tria de carrera, com de satisfacció global amb els estudis i itinerari realitzats (que haurien de portar a l'opinió que es repetiria la mateixa carrera), depenen de molts factors relacionats amb diversos àmbits de la vida: vocacionals, personals, de caràcter, d'atzar, d'èxit percebut i objectiu, etc. És per això que no deixa de ser significatiu, encara que caldrà prendre-ho amb una certa prudència, que sorgeixin algunes relacions que indiquen que com pitjor es pugui considerar la inserció, menys es pren l'opció d'opinar que es repetirien els mateixos estudis.

En primer lloc, mentre que fins a dues tercers parts dels que tenen una ocupació repetirien els mateixos estudis, només la meitat d'aturats ho farien. En segon lloc, entre els que tenen una ocupació només la meitat dels que fan feines de nivell no universitari repetirien els mateixos estudis, en canvi, repetirien carrera dues tercers parts dels qui sí fan feines de nivell universitari i, finalment, quatre de cada cinc dels qui treballen en feines específiques de la seva titulació també tornarien a cursar la mateixa titulació.

Per acabar, val la pena dir que en l'àrea d'Humanitats un percentatge més elevat de dones (65 %) que d'homes (56 %) estarien disposades a repetir els mateixos estudis si tornessin a començar.

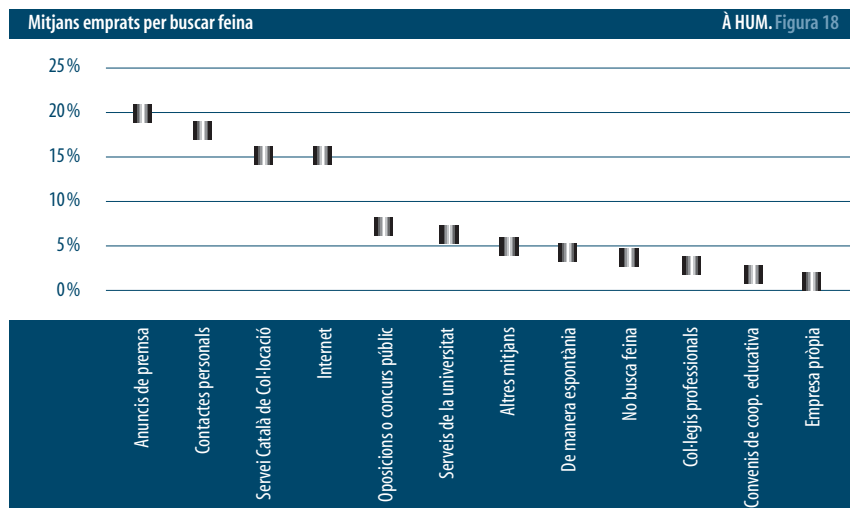
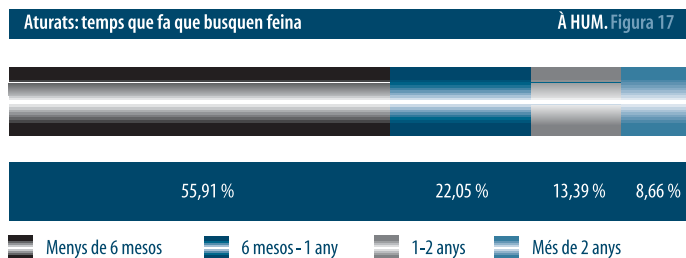
ATUR

La *taxa de desocupació*, que definim com la proporció d'aturats i inactius sobre el total de la mostra, a l'àrea d'Humanitats és la segona més elevada (15 %) entre totes les àrees. El conjunt de desocupats compta amb un 29 % de persones en situació d'inactivitat; la majoria, tal com han reflectit enquestes d'inserció com la de l'estudi dut a terme per la Universidad Autónoma de Madrid, on hi ha un 32 % d'inactius (Sáez, 2000: 115), perquè continuen estudiant un cop han acabat la carrera, però aquesta circumstància és menys freqüent a Humanitats que a la resta d'àrees.

Pel que fa als aturats que en el moment de fer l'enquesta eren actius, cal tenir en compte la *quantitat de temps que fa que busquen feina* (vegeu la figura 17), ja que són persones que poden venir d'una ocupació o bé de situacions d'inactivitat i que, en un moment determinat, passen a ser persones aturades que busquen feina.

Així, una mica més de tres quartes parts dels aturats d'Humanitats fa menys d'un any que busca feina. Aquest indicador situa les Humanitats just al punt central de totes les àrees, dins d'un rang que va del 72 % al 88 %.

El 88 % d'aturats han rebutjat alguna oferta de feina des que van acabar els estudis. El nombre més gran, uns dos de cada cinc, n'han rebutjat entre una i tres, amb l'excepció

del conjunt de graduats en Filosofia i Humanitats dels quals només un terç rebutgen entre una i tres feines i, en canvi, un de cada cinc no ha rebut mai cap oferta, si bé només es tracta de 4 casos.

Entre els mitjans que utilitzen per trobar feina (vegeu la figura 18) són majoritaris els contactes personals (18 %) i els anuncis de premsa (21 %), igual que ho eren per al conjunt de graduats que ja treballaven, malgrat que s'inverteix l'ordre d'importància i es redueix a la meitat la proporció de persones que busca feina a través dels contactes personals. Algunes formes alternatives de cerca de feina s'incrementen substancialment (igual que passava, encara que no en unes proporcions tan elevades, en el trànsit entre forma d'accés a la primera i a la segona feina): el Servei Català de Col·locació (15 %) i Internet (15 %). També un percentatge gens menyspreable (8 %) prova d'obtenir feina a través del concurs en oposicions.

No es detecten grans diferències entre les àrees a l'hora de valorar els diversos *factores implicats en la recerca, assoliment o acceptació de la feina* (quadre 2). Si es fa una llista per ordre d'importància dels factors que superen el punt mitjà de quatre, s'obté, en primer lloc, que la feina agradi; recordem que els graduats que treballen actualment valoren amb un alt grau de satisfacció el contingut de la feina que duïen a terme, aquesta

alta valoració també pot contribuir a explicar una bona part dels rebuigs. En segon lloc, es valora encara per sobre de cinc la manca de pràctica professional; sembla clar que la demanda d'experiència als candidats a llocs de treball és un fet molt habitual i que juga clarament en contra dels nous graduats. En tercer lloc, tenir una feina amb un nivell retributiu adequat és menys important que la valoració global de la feina, però el fet que una oferta sigui econòmicament poc temptadora sembla prou motiu per ser descartada en proporcions importants. En quart lloc, el desconeixement del mercat laboral pot constituir un problema important quan afecta graduats en carreres amb un perfil professional poc específic, perquè llavors aquests graduats s'enfronten a un mercat laboral molt complex que fa més difícil la cerca de feina satisfactòria de manera eficient.

Valoració dels factors implicats en la recerca, l'assoliment o l'acceptació de la feina

À HUM. Quadre 2

Mancances de la formació universitària rebuda		Manca de pràctica professional		Manca de coneixements del mercat laboral		Manca de coneixements d'idiomes		Manca de coneixements d'informàtica		Manca d'habilitats i de coneix. complementaris		Tenir una feina que agradi		Tenir una feina amb un nivell retributiu		Necessitat de continuar estudiant		Activitats personals que impedeixen treballar	
mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.
3,58	2,01	5,17	1,98	4,29	1,90	3,52	2,00	3,79	1,87	3,66	1,76	5,52	1,75	4,98	1,70	3,85	2,19	2,65	1,86

Un últim apunt respecte de l'estudi sobre la inserció dels graduats per la Universidad Autónoma de Madrid (Sáez, 2000: 105) podria ser el fet que els tres motius més importants al·legats quan es rebutja una feina són: poca relació amb els estudis, lloc de baix contingut professional —tots dos aspectes clarament relacionats amb el contingut de la feina— i, en tercer lloc, la baixa remuneració.

Característiques de la mostra				Població i mostra				Sexe								
Àrees	Població	Mostra correus	Mostra telèfon	Total mostra	Error mostral	Homes %	Dones %	<i>n</i>	Occupats amb experiència (f)	%	Occupats sense experiència (f)	%	Inactius (f)	%	Aturats (f)	%
Geografia i Història	942	266	235	501	3,0 %	40,72	59,28	494	206	41,70	208	42,11	19	3,85	61	12,35
Filosofia i Humanitats	278	65	65	130	6,3 %	34,62	65,38	127	38	29,92	69	54,33	7	5,51	13	10,24
Estudis Comparats	289	78	76	154	5,4 %	12,99	87,01	153	54	35,29	82	53,59	6	3,92	11	7,19
Filologia Catalana i Hispànica	378	110	116	226	4,1 %	22,57	77,43	222	64	28,83	130	58,56	7	3,15	21	9,46
Filologies Modernes	270	82	81	163	4,8 %	16,56	83,44	159	50	31,45	89	55,97	9	5,66	11	6,92
Filologies Clàssiques	39	9	14	23	13,3 %	26,09	73,91	23	9	39,13	10	43,48	1	4,35	3	13,04
Filologies (pla antic)	179	37	19	56	10,9 %	17,86	82,14	55	29	52,73	16	29,09	2	3,64	8	14,55
Belles Arts	286	60	87	147	5,6 %	27,89	72,11	144	71	49,31	49	34,03	7	4,86	17	11,81
Humanitats	2.661	707	693	1.400	1,8 %	28,86	71,14	1.377	521	37,84	653	47,42	58	4,21	145	10,53

Comentaris sobre la taula

Per a la variable *estatus d'inserció* s'ofereix *n*, nombre total de persones que han respost l'ítem, sent *f* la freqüència per a cadascuna de les situacions d'inserció.

Categories de l'estatus d'inserció

Occupats amb feina a temps complet o parcial durant els dos últims anys de carrera.

Occupats que no han treballat durant els estudis o bé que han fet feines esporàdiques durant la carrera.

Inactius: Desocupats que no busquen feina.

Aturats: Desocupats que busquen feina.

Temps i via d'accés per aconseguir la primera feina

A HUM. Taula 2

Subàrea	Primera inserció (%)					Via d'accés a la primera feina (%)													
	n	Abans d'acabar d'1 mes	Méns d'1 mes	D'1 a 3 mesos	De 3 a 6 mesos	De 6 a 12 mesos	Més d'1 any	n	Contactes	Prensa	Oposicions	SCC	Empresa pròpia	Pràctiques est.	Servis univ.	ETT	Empreses selecció	Internet	Altres
Geografia i Història	450	59,33	8,22	7,11	6,89	8,67	9,78	246	48,37	17,07	8,94	2,85	2,44	3,25	2,44	4,88	1,63	0,41	7,72
Filosofia i Humanitats	120	41,67	13,33	16,67	10,00	10,00	8,33	61	57,38	13,11	6,56	6,56	—	3,28	—	4,92	3,28	1,64	3,28
Estudis Comparats	148	45,27	13,51	21,62	7,43	8,78	3,38	74	37,84	28,38	2,70	1,35	4,05	1,35	2,70	8,11	1,35	2,70	9,46
Filologia Catalana i Hispànica	202	44,06	8,42	16,34	6,93	10,89	13,37	103	45,63	21,36	8,74	1,94	—	1,94	0,97	4,85	0,97	—	13,59
Filologies Modernes	154	51,95	14,29	12,34	7,14	5,84	8,44	75	50,67	22,67	2,67	1,33	—	2,67	5,33	2,67	—	1,33	10,67
Filologies Clàssiques	18	61,11	5,56	11,11	11,11	—	11,11	9	55,56	—	11,11	11,11	—	11,11	—	11,11	—	—	—
Filologies (pla antic)	51	64,71	1,96	5,88	1,96	3,92	21,57	31	51,61	19,35	22,58	—	—	—	3,23	—	—	—	3,23
Belles Arts	133	63,91	9,77	9,02	3,01	9,02	5,26	55	49,09	25,45	7,27	3,64	1,82	—	—	3,64	—	1,82	7,27
Humanitats	1.276	53,45	9,95	11,99	6,74	8,54	9,33	654	48,17	19,88	7,80	2,75	1,53	2,45	2,14	4,74	1,22	0,92	8,41

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als tems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Definicions

Primera inserció: Temps dedicat a trobar la primera feina.

Descripció de les vies d'accés

- Contactes:** Contactes personals, familiars, etc.
- Prensa:** Anunci a la premsa.
- Oposicions:** Oposicions o concurs públic.
- SCC:** Servei Català de Col·locació / INEM.
- Empresa pròpia:** Creant una empresa o un despatx professional propi.
- Pràctiques est.:** Pràctiques realitzades durant els estudis.
- Servis univ.:** Serveis de les universitats (borses de treball, observatoris d'inserció, etc.).
- ETT:** Empreses de treball temporal.
- Empreses de selecció:** Empreses de selecció de personal.
- Internet:** A través de la xarxa informàtica.

Retribucions econòmiques, tipus de contracte i durada del contracte

À HUM. Taula 3

Subàrrea	Sou anual brut (%)					Tipus de contracte (%)				Durada de contracte (%)										
	n	Menys de 9.000 €		18.000 € - 30.000 €		18.000 € - 30.000 €		30.000 € - 40.000 €		n	Menys de 6 mesos	6-12 mesos	1-3 anys	Sense contracte						
		9.000 €	12.000 €	12.000 €	18.000 €	30.000 €	40.000 €	40.000 €	40.000 €											
Geografia i Història	455	35,60	21,32	25,93	14,73	1,54	0,88	—	—	451	44,35	7,98	45,68	2,00	64	28,13	42,98	11,49	8,51	4,26
Filosofia i Humanitats	114	35,96	24,56	25,44	11,40	2,63	—	—	—	122	40,16	4,10	49,18	6,56	64	28,13	45,31	7,81	6,25	12,50
Estudis Comparats	131	15,27	21,37	31,30	30,53	1,53	—	—	—	150	46,00	16,67	34,00	3,33	62	24,19	46,77	4,84	12,90	11,29
Filologia Catalana i Hispànica	204	33,82	26,47	28,43	10,78	0,49	—	—	—	204	37,75	4,41	52,94	4,90	118	27,12	43,22	20,34	3,39	5,93
Filologies Modernes	153	30,07	16,34	30,07	23,53	—	—	—	—	153	47,06	3,92	45,10	3,92	73	21,92	54,79	12,33	1,37	9,59
Filologies Clàssiques	20	40,00	10,00	45,00	5,00	—	—	—	—	20	30,00	5,00	65,00	—	14	35,71	35,71	7,14	7,14	14,29
Filologies (pla antic)	49	30,61	16,33	28,57	20,41	4,08	—	—	—	49	51,02	6,12	42,86	—	19	31,58	47,37	5,26	15,79	—
Belles Arts	130	41,54	23,85	23,85	10,77	—	—	—	—	129	38,76	7,75	47,29	6,20	81	28,40	44,44	4,94	12,35	9,88
Humanitats	1.256	33,04	21,74	27,55	16,16	1,19	0,32	—	—	1.278	42,88	7,43	46,09	3,60	666	28,83	45,05	11,11	7,66	7,36

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Definicions

Durada de contracte: Durada del contracte (només per qui no té contracte indefinit o és empresari).

Categories del tipus de contracte

Contr. fix/Funcionaris: Contracte laboral indefinit. Funcionari.

Autònoms: Empresari (treball per compte propi). Contracte mercantil. Contracte administratiu.

Contr. temporal: Laboral temporal. Laboral temporal en pràctiques. Altres contractes laborals temporals. Becaris. Altres tipus.

Sense contracte: Sense contracte.

Subàrea	Requisits per a la feina (%)				Funcions																				
	Titulació específica		Titulació universitària		Cap titulat		Direcció		Funcions tècniques		Assistència mèdica i social		Comerç i distribució		Ensenyament		Disseny i mitjans de comunicació		R+D		Altres funcions qualificades		Altres funcions amb baixa qualificació		
	n	Funcions pròpies	Funcions no pròpies	Funcions pròpies	Funcions no pròpies	Requeria form. univ.	No requeria form. univ.	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%
Geografia i Història	444	22,52	4,50	13,51	10,81	6,76	41,89	59	11,92	37	7,47	12	2,42	24	4,85	82	16,57	7	1,41	20	4,04	157	31,72	97	19,60
Filosofia i Humanitats	120	21,67	0,83	18,33	10,83	10,00	38,33	20	15,27	10	7,63	5	3,82	4	3,05	19	14,50	2	1,53	2	1,53	44	33,59	25	19,08
Estudis Comparats	151	35,10	4,64	13,25	11,26	11,26	24,50	14	8,92	36	22,93	1	0,64	5	3,18	29	18,47	4	2,55	3	1,91	47	29,94	18	11,46
Filologia Catalana i Hispànica	214	47,66	2,34	11,21	7,48	5,14	26,17	11	4,87	14	6,19	–	–	6	2,65	101	44,69	3	1,33	9	3,98	47	20,80	35	15,49
Filologies Modernes	159	47,80	12,58	10,69	2,52	7,55	18,87	8	4,82	9	5,42	2	1,20	7	4,22	89	53,61	2	1,20	3	1,81	24	14,46	22	13,25
Filologies Clàssiques	21	33,33	4,76	9,52	–	–	52,38	1	4,55	2	9,09	–	–	1	4,55	7	31,82	–	–	2	9,09	5	22,73	4	18,18
Filologies (pla antic)	51	41,18	3,92	5,88	5,88	9,80	33,33	8	14,55	6	10,91	–	–	–	–	25	45,45	–	–	–	–	9	16,36	7	12,73
Belles Arts	122	45,08	10,66	4,10	1,64	7,38	31,15	13	9,03	8	5,56	3	2,08	4	2,78	64	44,44	19	13,19	1	0,69	14	9,72	18	12,50
Humanitats	1.282	34,32	5,38	11,93	8,03	7,49	33,84	134	9,60	122	8,74	23	1,65	51	3,65	416	29,80	37	2,65	40	2,87	347	24,86	226	16,19

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se. Per a la variable *funcions*, en ser un ítem de múltiple resposta, s'ofereix la *f*, freqüència, per a cadascuna de les opcions de resposta.

Definicions

Requisits per a la feina:

Nivell d'estudis requerit per accedir a la darrera feina.

Adequació de les funcions al nivell de formació exigida.

Funcions que realitzen / han realitzat en la darrera feina.

Categories de les funcions

Direcció:

Gestió total de la pròpia empresa, direcció/gestió/organització de la producció (en una fabrica, constructora, etc.), direcció/gestió de l'àrea d'administració o gestió (caps comptables, caps financers, caps administratius, adjunt de director de banc, responsable de màrqueting i atenció al client...).

Assessoria/consultoria (*broker*): tècnic de suport (supervisors, tècnics de qualitat, de manteniment, programadors, analistes informàtics, economistes, comptables, managers, delegats comercials, controladors, redactors...).

Tècnic:

Veterinari, serveis socials, psicòlegs, òptics, odontòlegs, etc.

Comerç i distribució:

Màrqueting, venda, logística, etc.

Disseny i mitjans de comunicació: Mitjans de comunicació (ràdio, televisió, etc.), disseny gràfic, etc.

R+D (recerca i desenvolupament): Investigadors departament R+D, becaris de doctorat, etc.

Altres funcions qualificades: Administratius, actuaris d'assegurances, auditors, apoderats, etc.

Altres funcions amb baixa qualificació: Auxiliars administratius, operadors telefònics, dependents, etc.

Gens important

1 2 3 4 5 6 7

Molt important

Subarea	Factors de contractació																										
	Formació teòrica		Formació pràctica		Idiomes		Informàtica		Habilitats socials		Recursos de la universitat		Formació en gestió i planificació		Treball en grup		Formació global d'universitat										
	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.						
Geografia i Història	439	3,56	2,18	416	2,84	2,20	409	2,76	2,04	422	3,55	2,25	438	4,64	2,01	438	1,76	1,46	402	3,23	2,03	437	2,92	2,00	441	3,46	2,09
Filosofia i Humanitats	119	3,27	2,09	108	2,60	1,99	113	3,76	2,21	113	3,94	2,21	118	4,79	1,88	117	2,32	1,82	109	3,13	1,94	118	2,69	1,86	118	3,80	1,99
Estudis comparats	139	4,33	2,00	132	4,58	1,97	133	6,38	1,27	134	4,87	1,98	138	4,70	1,71	137	2,18	1,75	119	3,44	1,81	139	3,17	1,92	139	4,55	1,60
Filologia catalana i hispànica	204	4,50	2,14	188	3,07	2,19	190	3,86	2,20	187	3,50	2,24	204	4,84	1,92	204	1,88	1,56	171	3,31	2,10	203	2,56	1,83	203	4,02	2,06
Filologies modernes	153	4,75	2,03	143	4,05	2,16	151	6,29	1,56	143	3,69	2,22	150	5,14	1,71	150	2,09	1,74	133	3,63	1,94	150	3,08	1,95	149	4,73	1,99
Filologies clàssiques	19	4,26	2,54	18	3,44	2,41	18	3,89	2,49	15	3,87	2,47	19	4,21	2,46	19	1,68	1,63	17	2,18	1,42	19	1,84	1,42	19	3,74	2,58
Filologies (pla antic)	47	4,64	1,88	38	3,58	1,98	40	4,85	2,34	40	3,73	2,12	45	4,64	1,97	44	1,59	1,21	39	3,64	1,88	44	3,00	1,78	45	4,49	1,70
Belles Arts	131	3,98	2,18	120	3,69	2,31	111	2,28	1,85	116	3,32	2,34	129	4,42	2,08	129	1,67	1,49	120	3,04	2,08	128	3,16	2,26	127	3,98	2,02
Humanitats	1.251	4,01	2,18	1.163	3,32	2,24	1.165	3,95	2,45	1.170	3,73	2,26	1.241	4,73	1,94	1.238	1,90	1,59	1.110	3,28	2,00	1.238	2,89	1,97	1.241	3,95	2,05

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Descripció de la taula

Factors de contractació: Valoració de la importància que han tingut aquests elements per accedir a la darrera feina.
Recursos de la universitat: Borsa de treball, serveis d'orientació, etc.

Branca d'activitat econòmica

À HUM. Taula 6

Subàrea	n	Branca d'activitat (%)																								
		Agrí-cultura	Pesca	Comb. sòlids	Electri-citat	Extrac. mineral	Ind. química	Metal-lúrgia	Mater. transp.	Prod. alim.	Textil, cuir...	Fusta	Paper	Cautxú	Cons-trucció	Comerc	Restau-rants	Trans-port	Tecnol. com.	Mitjans com.	Instit. finanç.	Serveis a empr. pública	Adm. pública	Educ. i invest.	Sanitat	Altres
Geografia i Història	460	0,87	-	0,43	0,22	-	0,87	3,04	0,43	2,17	0,65	0,22	1,30	1,09	2,17	5,87	1,96	2,61	3,48	3,91	2,83	6,09	13,04	35,65	5,22	5,87
Filosofia i Humanitats	122	-	-	-	-	-	-	-	1,64	1,64	-	-	0,82	-	1,64	6,56	5,74	-	4,10	15,57	5,74	9,02	4,92	32,79	4,92	4,10
Estudis Comparats	149	0,67	-	-	-	-	4,03	2,01	2,68	3,36	-	1,34	1,34	0,67	2,68	-	2,68	10,07	16,11	2,01	15,44	4,70	22,15	2,01	2,68	
Filologia Catalana i Hispànica	213	0,94	-	-	0,47	-	0,47	2,82	0,47	2,35	0,47	-	3,76	0,47	0,47	2,82	2,35	-	1,41	7,51	2,35	2,35	8,45	56,34	2,35	1,41
Filologies Modernes	156	-	-	-	-	-	3,21	2,56	2,56	-	2,56	1,28	1,92	0,64	0,64	0,64	2,56	3,21	1,28	1,92	5,13	2,56	1,28	59,62	2,56	3,85
Filologies Clàssiques	20	-	-	-	-	-	-	-	-	5,00	-	-	-	-	-	5,00	-	-	-	-	10,00	10,00	15,00	45,00	-	10,00
Filologies (pla antic)	51	1,96	-	-	-	-	-	-	-	5,88	-	-	1,96	-	-	1,96	1,96	-	1,96	1,96	3,92	1,96	23,53	49,02	1,96	1,96
Belles Arts	135	-	-	-	-	-	-	-	-	2,22	0,74	-	9,63	-	0,74	2,96	0,74	0,74	2,96	6,67	3,70	3,70	2,96	50,37	2,22	9,63
Humanitats	1.306	0,61	-	0,15	0,15	-	1,30	2,07	1,00	2,22	1,07	0,23	2,60	0,69	1,23	3,98	2,07	1,68	3,52	6,89	3,45	6,05	8,58	42,27	3,52	4,67

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Satisfacció laboral

À HUM. Taula 7

1 2 3 4 5 6 7

Gens

Molt

Subàrea	Grau de satisfacció (enquestes per correu)														Satisfacció general			
	Contingut de la feina		Perspectives de millora i de promoció		Nivell de retribució		Utilitat dels coneixements de la formació universitària		Perspectives d'estabilitat		Enquestes per telèfon		Satisfacció general					
	(f)	mitjana	desv. i	(f)	mitjana	desv. i	(f)	mitjana	desv. i	(f)	mitjana	desv. i	(f)	mitjana	desv. i	(f)	mitjana	desv. i
Geografia i Història	227	4,69	1,82	226	3,67	2,01	225	3,53	1,82	227	3,24	2,02	226	4,09	2,22	198	5,24	1,44
Filosofia i Humanitats	55	4,53	1,80	55	3,65	1,84	54	3,15	1,61	55	3,31	1,96	55	4,04	1,92	56	5,02	1,27
Estudis Comparats	72	4,97	1,57	72	3,50	1,95	72	3,74	1,68	72	4,32	1,77	72	4,47	1,93	67	4,97	1,48
Filologia Catalana i Hispànica	98	5,28	1,69	98	3,64	1,89	98	3,86	1,79	98	4,28	2,02	97	4,19	2,10	101	5,47	1,32
Filologies Modernes	72	5,08	1,65	72	3,86	2,16	72	3,75	1,73	72	4,69	1,96	72	4,60	2,05	71	5,44	1,27
Filologies Clàssiques	8	5,25	2,25	8	4,13	2,30	8	3,63	2,20	8	4,75	2,43	8	4,38	2,88	12	5,17	1,59
Filologies (pla antic)	32	5,50	1,59	32	3,44	2,20	32	4,06	1,93	32	4,44	2,18	32	5,06	1,92	16	4,88	1,41
Belles Arts	49	4,92	1,73	49	3,67	2,08	49	3,39	1,92	49	4,16	1,91	49	4,08	2,23	75	5,41	1,55
Humanitats	613	4,92	1,75	612	3,66	2,00	610	3,62	1,79	613	3,87	2,06	611	4,26	2,12	596	5,26	1,41

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen només a persones que estaven treballant en el moment de realitzar l'estudi.

Adequació de la formació inicial I

A HUM. Taula 8

Molt baix

1 2 3 4 5 6 7

Molt alt

Subàrea	Adequació de les competències acadèmiques											
	Formació teòrica			Formació pràctica								
	Nivell obtingut	Utilitat per la feina	Utilitat per la feina	Nivell obtingut	Utilitat per la feina	Utilitat per la feina						
(f)	mitjana desv.	(f)	mitjana desv.	(f)	mitjana desv.	(f)	mitjana desv.					
Geografia i Història	471	4,80	1,30	457	2,92	1,85	463	3,14	1,71	450	2,57	1,83
Filosofia i Humanitats	120	4,91	1,16	119	3,06	1,78	118	2,86	1,68	116	2,48	1,68
Estudis comparats	151	4,62	1,18	151	3,57	1,62	147	4,33	1,65	147	4,39	1,95
Filologia Catalana i Hispànica	214	5,18	1,14	212	3,74	1,97	206	3,25	1,66	203	3,17	1,96
Filologies Modernes	160	5,09	1,24	159	4,09	1,88	157	3,19	1,72	158	3,54	2,02
Filologies Clàssiques	21	5,38	1,40	21	3,05	2,25	21	3,64	2,03	21	3,26	2,30
Filologies (pla antic)	51	4,97	1,34	51	3,49	2,11	47	3,02	1,69	46	3,08	1,93
Belles Arts	138	4,49	1,49	137	3,58	2,04	134	4,06	1,72	132	3,72	2,22
Humanitats	1.326	4,87	1,28	1.307	3,38	1,92	1.293	3,37	1,76	1.273	3,14	2,02

	Adequació de les competències instrumentals											
	Gestió			Competències instrumentals								
	Nivell obtingut	Utilitat per la feina	Utilitat per la feina	Nivell obtingut	Utilitat per la feina	Utilitat per la feina						
(f)	mitjana desv.	(f)	mitjana desv.	(f)	mitjana desv.	(f)	mitjana desv.					
	249	3,93	1,85	245	4,57	2,01	473	3,02	1,55	460	3,56	1,93
	61	3,57	1,77	61	4,52	1,88	124	3,46	1,52	123	4,11	1,71
	77	4,09	1,70	75	5,44	1,65	152	4,96	1,45	152	5,69	1,42
	105	3,81	1,89	103	4,73	1,85	215	3,20	1,53	214	4,00	1,99
	80	3,64	1,79	79	4,91	1,92	160	4,01	1,50	158	4,62	1,75
	9	3,44	2,13	9	4,56	1,94	21	3,32	1,66	21	3,68	2,23
	34	3,53	1,85	35	5,03	1,79	51	3,56	1,49	52	4,44	1,78
	55	3,64	1,71	54	4,85	1,86	136	2,30	1,43	135	2,86	1,94
	670	3,81	1,81	661	4,78	1,91	1.332	3,38	1,67	1.315	4,02	2,00

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Origen de les respostes

- Formació teòrica: Enquesta per correu i enquesta telefònica.
- Formació pràctica: Enquesta per correu i enquesta telefònica.
- Gestió (gestionar temps i recursos): Enquesta per correu.
- Competències instrumentals (documentació, idiomes, informàtica): Enquesta per correu i enquesta telefònica.

Adequació de la formació inicial II

A HUM. Taula 9

Molt baix

1 2 3 4 5 6 7

Molt alt

Adequació de les competències interpersonals

Subàrea	Expressió escrita i oral		Treball en equip		Lideratge	
	Nivell obtingut (f)	Utilitat per a la feina (f)	Nivell obtingut (f)	Utilitat per a la feina (f)	Nivell obtingut (f)	Utilitat per a la feina (f)
Geografia i Història	475	460	475	460	249	246
Filosofia i Humanitats	124	123	124	123	61	60
Estudis Comparats	152	152	152	152	76	75
Filologia Catalana i Hispànica	215	213	214	212	106	104
Filologies Modernes	160	159	159	158	80	79
Filologies Clàssiques	21	21	21	21	9	9
Filologies (pla antic)	52	52	51	51	35	34
Belles Arts	137	135	137	135	55	54
Humanitats	1.336	1.315	1.333	1.312	671	661
	4,71	4,61	4,88	4,13	1,96	1,68
			3,82	1,80	2,73	1,68
						3,70
						2,05

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Origen de les respostes

Expressió escrita i oral: Enquesta per correu i enquesta telefònica.

Treball en equip: Enquesta per correu i enquesta telefònica.

Lideratge: Enquesta per correu.

Adequació de la formació inicial III

À HUM. Taula 10

1 2 3 4 5 6 7

Molt baix

Molt alt

Subàrea	Adequació de les competències cognitives																							
	Presa de decisions				Pensament crític				Raonament quotidià				Creativitat											
	Nivell obtingut	Utilitat per a la feina	Nivell obtingut	Utilitat per a la feina	Nivell obtingut	Utilitat per a la feina	Nivell obtingut	Utilitat per a la feina	Nivell obtingut	Utilitat per a la feina	Nivell obtingut	Utilitat per a la feina	Nivell obtingut	Utilitat per a la feina										
(f)	mitjana	dev.	(f)	mitjana	dev.	(f)	mitjana	dev.	(f)	mitjana	dev.	(f)	mitjana	dev.										
Geografia i Història	473	4,08	1,69	459	4,17	2,02	252	5,02	1,53	249	4,45	2,00	252	4,84	1,63	247	4,34	1,97	251	4,04	1,81	246	4,26	2,09
Filosofia i Humanitats	124	4,42	1,73	122	4,46	1,66	61	5,51	1,49	60	4,52	2,05	61	5,16	1,80	59	4,29	1,84	61	4,74	1,77	60	4,38	1,94
Estudis Comparats	152	3,97	1,50	150	4,95	1,57	76	4,93	1,62	76	4,91	1,67	77	4,29	1,77	77	4,49	1,68	76	4,17	1,62	75	4,47	1,74
Filologia Catalana i Hispànica	215	3,46	1,77	211	4,36	1,89	107	5,18	1,56	105	4,75	1,91	107	4,64	1,76	105	4,68	1,87	107	3,89	1,82	105	4,69	1,93
Filologies Modernes	159	4,01	1,68	158	4,72	1,73	79	5,19	1,54	79	4,84	1,88	79	4,28	1,66	77	4,60	1,87	79	3,61	1,69	78	5,04	1,88
Filologies Clàssiques	21	4,14	1,82	21	3,95	2,20	9	4,67	1,73	9	4,67	2,06	9	3,56	2,35	9	4,00	2,06	9	2,33	2,00	9	4,44	2,30
Filologies (pla antic)	52	3,71	1,86	52	5,08	1,79	35	5,11	1,69	35	5,17	1,67	35	4,60	1,68	35	4,91	1,77	34	3,79	1,77	34	5,09	1,83
Belles Arts	137	3,93	1,73	135	4,10	2,08	54	4,85	1,46	54	4,91	1,76	55	4,42	1,58	54	4,59	1,85	55	5,47	1,49	53	5,47	1,80
Humanitats	1.333	3,96	1,71	1.308	4,41	1,91	673	5,08	1,55	667	4,68	1,91	675	4,64	1,71	663	4,48	1,88	672	4,12	1,82	660	4,60	1,98

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Origen de les respostes

Presa de decisions (solució de problemes): Enquesta per correu i enquesta telefònica.

Pensament crític: Enquesta per correu.

Raonament quotidià: Enquesta per correu.

Creativitat: Enquesta per correu.

L'Àrea de Ciències Socials està formada per les subàrees següents tal com mostra el quadre 1: Economia / Administració d'Empreses (ADE), Ciències Empresariales (diplomats), Dret, Relacions Laborals (diplomats), Polítiques/Sociologia, Ciències de la Comunicació, Psicologia, Pedagogia i Mestres (diplomats).

Àrea de Ciències Socials

Quadre 1

Tipus	Titulació	UB	UAB	UPC	UPF	UdG	UdL	URV	
Ll.	Admin. i Direcció d'Empreses	•	•		•	•	•	•	Economia i ADE
Ll.	Economia	•	•		•				
Ll.	Ciències Actuarials i Fin.	•							
Ll.	Investig. i Tècniques Mercat	•							
Dipl.	Ciències Empresariales	•	•		•	•	•	•	Ciències Empresariales
Ll.	Dret	•	•		•	•	•	•	Dret
Dipl.	Relacions Laborals	•	•		•			•	Relacions Laborals
Dipl.	Gestió i Administració Pública	•			•				Polítiques/Sociologia
Ll.	Ciències Polítiques i de l'Adm.	•	•						
Ll.	Sociologia	•	•						
Ll.	Comunicació Audiovisual		•		•				Ciències de la Comunicació
Ll.	Periodisme		•		•				
Ll.	Publicitat i Rel. Públiques		•						
Ll.	Psicologia	•	•					•	Psicologia
Ll.	Pedagogia	•	•			•		•	Pedagogia
Ll.	Psicopedagogia	•	•				•		Mestres
Dipl.	Mestre Ed. Especial	•	•				•	•	
Dipl.	Mestre Ed. Física	•	•				•	•	
Dipl.	Mestre Ed. Infantil	•	•				•	•	
Dipl.	Mestre Ed. Musical	•	•				•	•	
Dipl.	Mestre Ll. Estrangera	•	•				•		
Dipl.	Mestre Ed. Primària	•	•				•	•	
Dipl.	Educació Social	•	•				•	•	
Dipl.	Turisme					•			Turisme*

El nombre total de qüestionaris vàlids és de 4.415, la qual cosa representa el 45 % del total de graduats de les universitats públiques catalanes en aquesta àrea per a la promo-

* Degut al baix nivell de graduats d'aquest ensenyament i a la poca significança de les dades obtingudes, no es fa referència a les dades ni al text ni a les figures; tanmateix, es poden consultar a les taules.

ció estudiada. L'error mostrat per al conjunt és 1,1 % i no arriba al 5 % per a cap de les titulacions analitzades.

L'Àrea de Ciències Socials està formada per un conjunt de titulacions que han crescut molt en nombre d'estudiants i, per tant, de graduats, i que en els estudis d'inserció realitzats els darrers anys han mostrat un cert nivell de saturació en el mercat laboral amb l'excepció de les titulacions de Ciències Econòmiques i Empresariales (Vivas, J.; Figuera, P., 2001).

PERFIL DELS GRADUATS

En aquest apartat ens referim al sexe dels graduats i als seus antecedents laborals, és a dir, si han compaginat la feina remunerada amb els estudis durant la seva estada a la universitat (vegeu la figura 1).

El 72 % dels graduats de l'Àrea de Ciències Socials són dones. Aquest important predomini de les dones és constant en totes les àrees llevat de les tècniques en què s'inverteix la situació, que arriba només a una quarta part. Les Ciències de la Salut estan per sobre (79 %) i les Ciències Experimentals una mica per sota (62 %).

Les subàrees més feminitzades són les relacionades amb l'educació (Pedagogia 88 %, Mestres 85 %, Psicologia 81 %) i les menys feminitzades són les relacionades amb el món empresarial (Economia/ADE, 62 %; Empresariales, 63 %).

La variació entre titulacions mostra clarament que la proporció de dones, sempre majoritària, augmenta com més ens allunyem dels problemes empresarials i numèrics i ens acostem al tracte directe amb les persones i a l'ús de la comunicació.

La presència de les dones ha augmentat molt i de manera constant en els darrers anys.

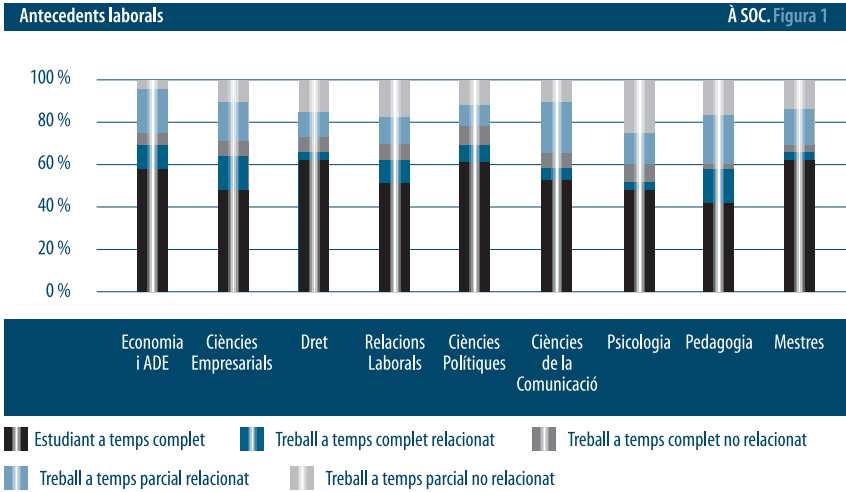
Els estudiants a temps complet són un 56 %, pràcticament igual en l'Àrea d'Humanitats i en l'Àrea Tècnica; en canvi, a l'Àrea de Salut i de Ciències Experimentals aquesta situació és més freqüent (≈ 75 %).

La variació a l'àrea de Ciències Socials oscil·la entre un 65 % a Mestres i un 44 % a Pedagogia.

La importància relativa de la presència del treball relacionat amb la carrera entre els estudiants de Pedagogia obeeix al fet que aquests estudis són cursats per una part de persones que ja són mestres i estan treballant i, per tant, es matriculen per ampliar els seus estudis i promocionar-se. De tota manera, en l'Àrea de Ciències Socials és freqüent començar a treballar cap al final dels estudis.

La tendència a combinar els estudis amb la feina i sobretot amb una feina relacionada amb la carrera entre els estudiants de Ciències Empresariales és coherent amb altres estudis realitzats i obeeix fonamentalment a la presència d'estudiants amb el diploma de Formació Professional Administrativa. Alguns d'ells inicien els estudis universitaris un cop ja tenen feina d'administratiu. Aquesta tendència també obeeix a l'elevat nombre de fills de les classes treballadores que hi ha en aquests estudis.

També és important destacar la presència del treball relacionat amb els estudis a temps parcial a Ciències de la Comunicació en què sembla que els estudiants col·laboren

com a treballadors independents amb tasques professionals relacionades amb el periodisme o la comunicació en general.

Destaca Psicologia per una presència relativament important (24 %) d'estudiants que treballen a temps parcial amb feines no relacionades amb la carrera escollida.

En conjunt, la presència del treball és prou important en aquests estudis per prendre-la en consideració a l'hora d'orientar les maneres d'impartir la docència, aprofitant l'experiència d'una bona part dels estudiants que ja treballen en activitats relacionades amb la carrera.

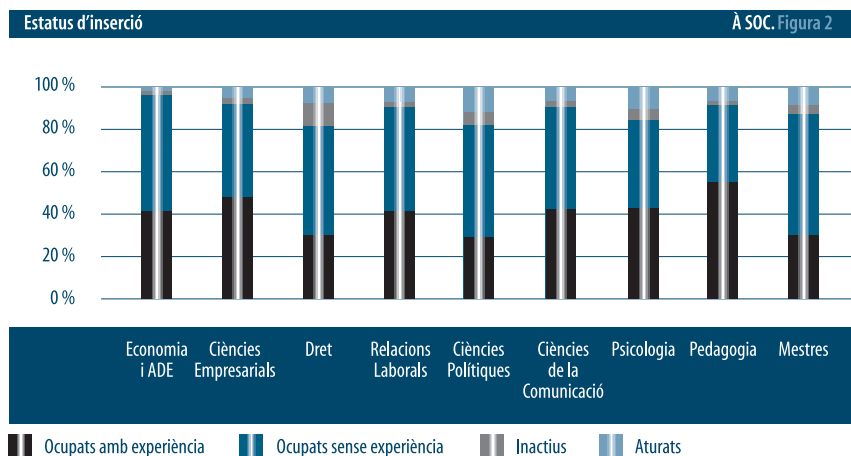
INSERCIÓ LABORAL

En aquest apartat es tracten les principals qüestions que tenen relació amb la inserció dels graduats llevat de les que fan referència a la formació, que les deixem per a l'apartat següent. Al final de l'apartat dediquem un subapartat a analitzar la relació entre el sexe i la inserció.

En molts treballs sobre la inserció es considera que una persona jove no està plenament inserida fins que ha assolit una certa estabilitat en l'ocupació, ja sigui a través d'un contracte estable, ja sigui amb un treball autònom amb certes garanties de permanència. En aquest treball, per raons pràctiques, s'empra la paraula *inserció* per referir-nos a l'assoliment d'una ocupació, prescindint de les seves característiques, que són precisament les que s'analitzen a continuació.

Estatut d'inserció

La gran majoria (91 %) de graduats en Ciències Socials ha assolit una ocupació tres anys després d'haver acabat els estudis. El nivell d'ocupació és pràcticament igual que a l'Àrea

de Salut, està una mica per sota de les Tècniques i per sobre d'Humanitats i Ciències Experimentals. L'atur afecta sis de cada cent graduats en Ciències Socials (vegeu la taula 1, a la pàgina 108).¹

Les taxes de desocupació oscil·len entre un 10 % en els graduats en Polítiques i un 3 % entre els d'Economia i Administració d'Empreses (vegeu la figura 2).

Els nivells més baixos d'ocupació es donen a les titulacions de Polítiques/Sociologia, Psicologia i Dret. Cal destacar que, sobretot la titulació de Dret, però també la de Polítiques, tenen un nivell relativament alt de persones inactives.

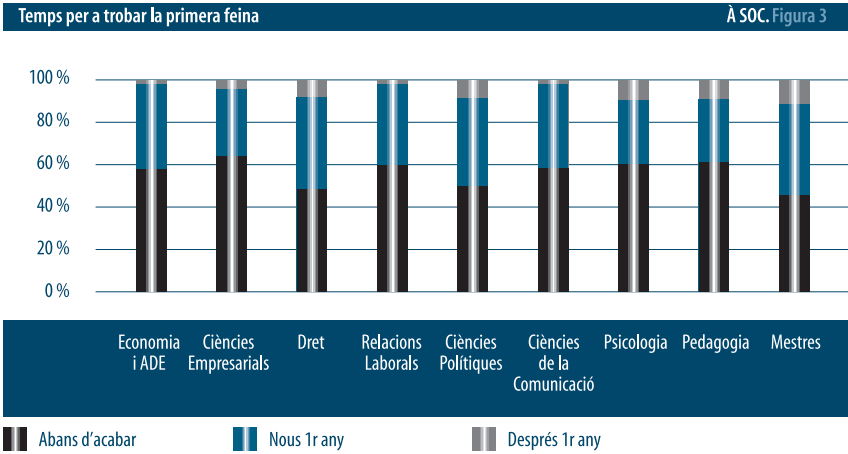
D'acord amb el que hem afirmat a l'apartat anterior, la titulació de Pedagogia és la que té la proporció més alta de persones que ja tenen una llarga experiència laboral abans d'acabar els estudis (55 %), ja que han treballat mentre cursaven la carrera. A l'altre extrem hi ha Dret, Polítiques i Mestres, amb una tercera part de persones treballant amb experiència laboral prèvia.

Temps fins a la primera inserció, via d'accés a la primera feina i mobilitat laboral

Si ens fixem en el temps que necessita la promoció de graduats per assolir una primera ocupació podem constatar que al cap d'un any d'haver acabat els estudis, cap de les promocions de Ciències Socials l'han assolit, ja que encara hi ha un 6 % de graduats que es col·loca després del primer any (vegeu la taula 2, a la pàgina 109, i la figura 3). La pitjor situació la presenta Mestres (11 %), i la millor, Economia i Administració d'Empreses (2 %).

La majoria dels graduats en Ciències Socials (56 %) han assolit la primera feina mentre estaven estudiant, proporció semblant a l'Àrea d'Humanitats, una mica per sota de l'Àrea Tècnica i per sobre de l'Àrea de Salut i sobretot de l'Àrea de Ciències Experimentals.

¹ L'atur que consta a la taula és la proporció d'aturats amb relació a la promoció. Pròpiament parlant la taxa d'atur es calcula sobre la població activa, però la diferència és mínima (6,03 en lloc de 5,84 en la mostra, sense tenir en compte els marges d'error).

És interessant comparar aquesta dada amb la proporció dels qui tenen una ocupació amb experiència, és a dir, amb aquells que han tingut una activitat laboral a temps complet o a mitja jornada durant els dos darrers anys de carrera (41 %). Això ens indica que hi ha un 15 % de graduats que el darrer any dels estudis també intenta obrir-se camí en el mercat laboral i de retruc ens indica que l'experiència professional és un element molt present en els darrers cursos, fet que influeix en el desenvolupament de les classes. La diferència entre les dues dades és molt semblant a totes les titulacions, llevat de Pedagogia que baixa a la meitat a conseqüència de l'elevat nombre de mestres ja inserits que cursen aquests estudis.

Les principals vies d'accés a la primera feina han estat les que detallem a continuació ja que totes les altres queden per sota del 5 %. En totes les àrees aquestes vies són les més importants, i ressalten les pràctiques en l'Àrea de Ciències de la Salut.

- Contactes personals (41 %).
- Premsa (16 %).
- Diversos (9 %).
- Pràctiques (9 %).
- ETT (7 %).

Podem constatar una vegada més la importància de les xarxes socials amb vista a l'assoliment de l'ocupació.

A Mestres, Pedagogia, Dret i Ciències de la Comunicació aquest canal d'entrada és utilitzat per la meitat de la promoció. En canvi, són els graduats de la subàrea d'Economia i ADE els que l'utilitzen menys, tot i que ocupen el primer lloc (29 %), i empren més la premsa (23 %) i els serveis de la universitat (13 %).

Del conjunt dels titulats de Ciències Socials hi ha un 30 % que ha canviat d'ocupació en aquests tres anys. Aquesta proporció s'ajusta a la mitjana i està per sobre de l'Àrea d'Humanitats i per sota de la de Ciències Experimentals.

Els que més han canviat de feina són els graduats en Economia/ADE (34 %) i els Mestres (33 %); en canvi, les subàrees que han canviat menys han estat Relacions Laborals (25 %), Ciències de la Comunicació (24 %) i Psicologia (24 %).

L'ordenació de les vies d'accés a aquesta darrera ocupació no canvia substancialment, però disminueix una mica la via dels contactes i de les pràctiques i, en canvi, augmenta la via de la premsa, sobretot en el cas d'Economia i ADE (30 %), i les oposicions en el cas de Pedagogia i Mestres (25 %).

Condicions laborals

Una mica més de la meitat dels graduats que treballen en l'Àrea de Ciències Socials té un contracte fix; una tercera part (36 %), un contracte eventual; prop d'un de cada deu (7 %) treballa pel seu compte, i la resta (2 %) treballa sense contracte. L'Àrea Tècnica és la que queda més ben situada pel que fa a l'estabilitat, i les menys ben situades són l'Àrea de Salut i la d'Humanitats.

La situació ha millorat una mica pel que fa a les promocions anteriors tal com es desprèn d'altres estudis d'inserció realitzats.

La situació d'estabilitat entre les diferents titulacions de l'àrea varia molt: Economia i ADE són les més ben situades (80 %), mentre que els Mestres ocupen el darrer lloc amb una forta presència de la precarietat laboral. La gradació entre les diverses titulacions també segueix una lògica constant en els darrers anys.

La presència del treball per compte propi és molt limitada, la qual cosa és una constant en tots els estudis d'inserció realitzats. Destaquen els graduats de Dret (24 %), els quals segueixen la tradició d'establir-se pel seu compte, tot i que la proporció ha disminuït sensiblement pel que fa a les promocions de deu anys enrere. També han baixat una mica els psicòlegs autònoms (7 %) amb relació a les promocions de fa deu anys. Sembla, doncs, que no s'està produint l'increment del treball per compte propi que sovint és alabat en contextos empresarials com una de les necessitats dels temps actuals. Les dificultats del mercat laboral i les poques facilitats d'establir-se per compte propi n'han de tenir una bona part de la responsabilitat. Aquesta forma d'inserció, que és molt més present, per exemple, a Itàlia, no deixa de ser en molt casos un encobriment de la precarietat laboral (Rebollo, 1998).

La forta presència de la inestabilitat laboral que es dona en totes les subàrees llevat d'Economia, ADE i potser d'Empresarials, ha estat una constant d'aquests darrers vint anys. De vegades s'ha volgut legitimar adduint que es tracta d'una tendència coherent en un món molt canviant que requereix molta flexibilitat; no obstant això, no es poden negar els costos personals que comporta. Els graduats del país tendeixen a tenir una situació molt més precària que els graduats dels països europeus de l'entorn (García-Montalvo, 2000).

En totes les titulacions de l'àrea, la duració més freqüent del contracte temporal és d'entre sis mesos i un any.

El nivell de retribucions econòmiques (vegeu la taula 3, a la pàgina 110) de l'Àrea de Ciències Socials se situa en una posició intermèdia per sota clarament de l'Àrea Tècnica i per sobre de la d'Humanitats. Aquestes dades són coherents amb les dades d'altres estudis (García-Montalvo, 2000: 119).

En la majoria de titulacions les retribucions anuals se situen al voltant dels 15.000 euros. Els graduats en Economia i ADE ocupen la millor situació amb l'interval següent de 24.000 euros anuals. Pel cap baix, els politòlegs/sociòlegs presenten una distribució bimodal de 10.500 i 15.000 euros respectivament. La pitjor situació la tenen els psicòlegs i els mestres; els psicòlegs amb una distribució molt dispersa en què tres de cada deu se situen al voltant dels 600 euros mensuals, els mestres amb una mica més d'una tercera part en aquesta situació, que és la més freqüent.

És molt probable que la majoria d'aquests graduats es pugui promocionar al llarg de la seva carrera professional, però tres anys després d'haver acabat els estudis presenten una situació que mostra que el creixement de l'oferta de graduats en aquestes titulacions ha estat molt abundant, la qual cosa ha produït aquests nivells de retribucions relativament baixos pel nivell de qualificació dels graduats.

Qualitat de la inserció

En els estudis sobre la inserció professional dels universitaris s'acostuma a tenir en compte, a més de les condicions laborals que s'han tractat anteriorment, alguns indicadors que reflecteixin la qualitat de la feina realitzada, per tal de valorar l'adequació entre l'ocupació i els estudis cursats. Les condicions de la producció en el món actual aconsellen no plantejar-se aquest criteri d'una manera rígida, atès que es pot considerar que hi ha moltes feines que poden ser *ocupades* per diferents graduats pel que fa a la seva formació. Tot i així una certa relació és lògica i contribueix a la satisfacció dels graduats i, probablement, a la seva productivitat.

En la taula (vegeu la taula 4, a la pàgina 111) podem veure com la meitat (49 %) dels graduats de l'Àrea de Socials responen al criteri més exigent d'adequació entre la feina i els seus estudis, atès que se'ls ha demanat una titulació universitària específica i a més fan la feina que els és pròpia. A un 11 % se'ls ha demanat una titulació universitària no específica i també tenen una ocupació que requereix aquest nivell d'estudis, i a un 8 % no se'ls ha demanat cap requisit però en canvi tenen una ocupació de nivell universitari. Així, doncs, podem dir que estan satisfactòriament col·locats quasi set de cada deu.

De la resta (32 %), que consideren que duen a terme una activitat per sota del seu nivell, la meitat són els que estan en pitjor situació, atès que no se'ls ha demanat cap requisit i, a més, fan una feina que no requereix el nivell universitari. Les dades són coherents amb les trobades en el darrer estudi de la UAB, en què trobem un 14 % de subocupació objectiva i un 18 % de subjectiva en aquesta àrea (Masjuan, 2002: 67).

L'Àrea de Socials ocupa per aquest criteri una posició intermèdia pràcticament igual a les Ciències Experimentals. Les Ciències de la Salut són les que mostren una correspondència més forta entre el tipus d'estudis i l'ocupació seguits per l'Àrea Tècnica. L'Àrea d'Humanitats és la que presenta una situació de menys adequació, amb una proporció de graduats més elevada en la situació menys adequada.

Ordenant les diferents subàrees a partir de la proporció de graduats a qui no se'ls va exigir cap titulació i que la activitat que realitzen està per sota del nivell universitari podem veure que Economia i ADE és la subàrea més ben situada pel que fa a aquest criteri d'adequació (7 % inadequats), a continuació tenim Pedagogia, Mestres, Ciències de la

Comunicació, Empresarials (entre el 16 % i el 18 %), Dret i Psicologia (entre el 19 % i el 21 %), i per acabar, Relacions Laborals i Ciències Polítiques (≈ 27 %).

Aquesta jerarquia és molt consistent amb la que es pot obtenir utilitzant, per exemple, la primera columna de la taula 4 (a la pàgina 111). En aquest cas, Mestres quedaria més ben situat ja que al 62 % se'ls ha demanat la titulació específica i fan feines pròpies en contra d'un 56 % a Economia i ADE. No obstant això, aquest resultat potser és la conseqüència que les ocupacions de Mestres són més fàcils de delimitar.

Disposem en el qüestionari d'un altre indicador de la qualitat de la inserció que acaba de completar els resultats obtinguts fins ara, en aquest cas, es mesuren les *funcions que realitzen els graduats* en el lloc de treball que ocupen. És interessant destacar les titulacions que molt aviat tenen graduats que duen a terme funcions directives: Economia/ADE (26 %), Ciències Empresarials (25 %), Relacions Laborals (21 %) i Ciències Polítiques (20 %).

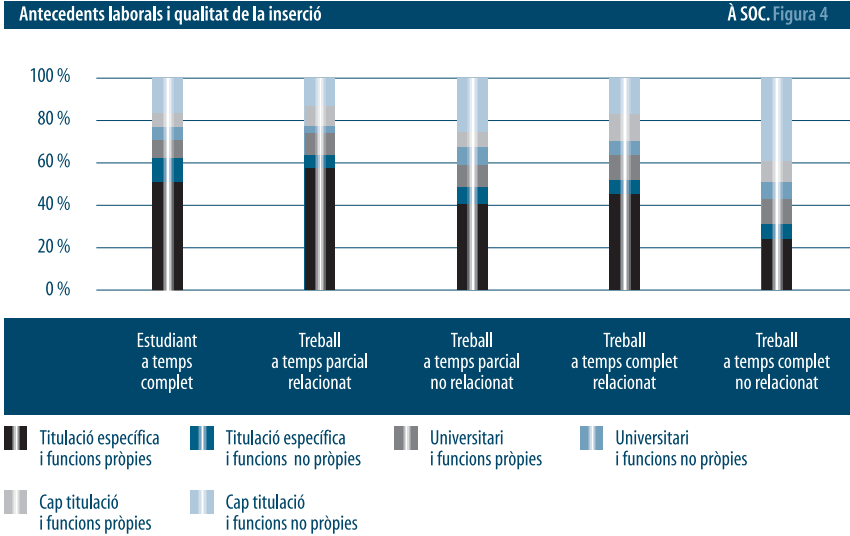
Mestres i Pedagogia concentren, lògicament, la seva activitat amb funcions relacionades amb l'ensenyament (69 % i 53 % respectivament); en canvi, Psicologia té molta més dispersió perquè es fan funcions en l'ensenyament (13 %), en la sanitat (18 %), però també altres tipus de funcions tècniques i qualificades sense especificar.

Totes les subàrees de l'àrea, llevat de les dues relacionades directament amb l'ensenyament, tenen una proporció important de graduats que tenen funcions qualificades sense especificar, la qual cosa informa sobre la versatilitat que necessiten els graduats per desenvolupar-se en el mercat laboral.

Finalment, aquesta variable també ens dona un indicador molt precís de la subocupació, en concret, la proporció de graduats que fan funcions de baixa qualificació. Els resultats que dona estan una mica per sota dels que ens donava l'indicador anterior, però amb una perfecta correlació entre titulacions. També en aquest cas les subàrees amb més problemes de subocupació són Ciències Polítiques (18 %) i Relacions Laborals (15 %).

Hem pogut constatar una relació molt interessant entre *els antecedents laborals* dels enquestats i *la qualitat de la inserció* (vegeu la figura 4). Les situacions més freqüents de subocupació, a partir del primer indicador, les trobem entre els graduats que mentre estudiaven tenien una feina a temps complet no relacionada amb els estudis (39 % de subocupats²); en segon lloc trobem els que realitzaven durant els estudis una feina parcial no relacionada (25 %), i, per acabar, els graduats que tenien una situació d'estudi a temps complet o treballaven amb feines relacionades ja sigui a temps parcial o complet, els quals han pogut assolir una ocupació més adequada (15 % aproximadament de subocupació). Aquest és un resultat molt coherent amb altres recerques del mateix tipus. Treballar en feines no relacionades amb la carrera dificulta una bona inserció, en termes de qualitat probablement perquè suposa abandonar una ocupació no relacionada amb els estudis, però més estable, per una altra més adequada però inestable. D'altra banda, sembla que en línies generals no està gens clara la prima que ofereix el mercat laboral a aquells que prefereixen dedicar-se a estudiar i millorar l'expedient acadèmic i acabar els estudis primer en relació amb aquells que, malgrat que els estudis se'n ressentin, preferei-

² És a dir, que fan una funció no pròpia i no se'ls ha demanat cap requisit formatiu.

xen o es veuen obligats a iniciar un procés d'inserció prematur. Si ens fixem en la situació que podem considerar òptima, és a dir, en què es demana una titulació específica i es fa una funció pròpia, l'avantatge es decanta pels que fan una feina parcial relacionada amb els estudis, cosa que sembla força raonable.

Factors de contractació

Els enquestats han fet una valoració de nou factors segons la influència que consideren que han tingut en el fet d'haver estat contractats. Han puntuat independentment cada un dels nou ítems en una escala d'1 a 7 (vegeu la taula 5, a la pàgina 112).

Els aspectes que han assolit la puntuació mitjana més alta tant en l'Àrea de Ciències Socials com en el conjunt de titulacions de Catalunya han estat per ordre: les habilitats socials i de personalitat (5,3), la formació teòrica rebuda (4,7), la formació global rebuda a la universitat (4,7), la informàtica (4,4) i la formació per a la gestió (4,1).

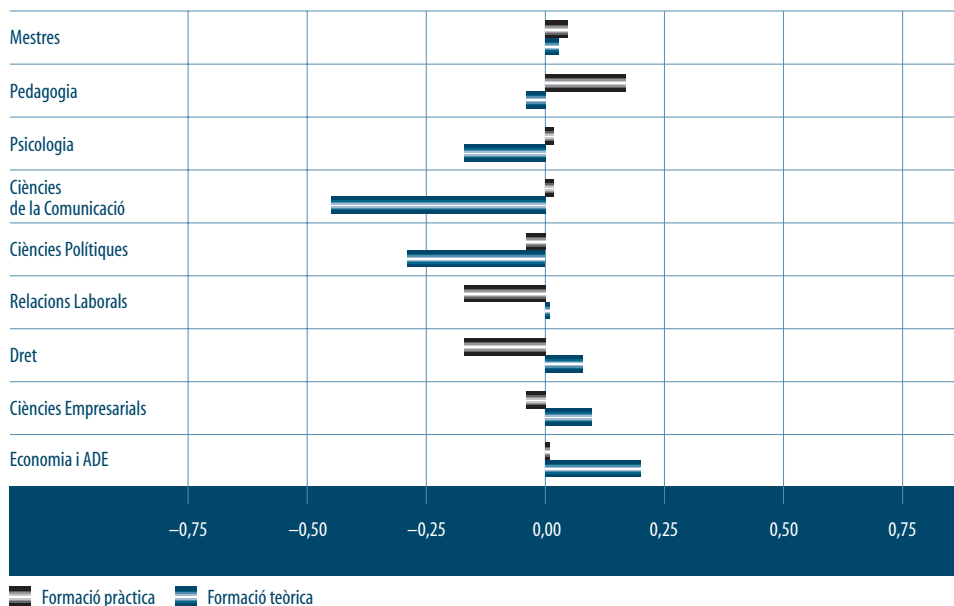
Cal fer notar la importància, que els enquestats perceben, que el mercat laboral atorga a les habilitats socials i de personalitat, justament perquè es tracta d'aspectes que no estan lligats directament a les matèries d'estudi i sovint han rebut poca consideració en els plans docents. Cal dir també que la recerca sociològica ha relacionat aquests aspectes amb el context social dels estudiants, sobretot durant la seva primera socialització familiar, la qual cosa fa que estiguin vinculats amb els estils de vida de les diferents classes socials.

A part de la formació teòrica, que sovint es dóna per feta quan donen opinions els agents socials, els aspectes pràctics més valorats, que a més a més destaquen en l'Àrea de les Ciències Socials, són la informàtica i, amb una diferència una mica més gran, les habilitats de gestió.

Un segon bloc de factors està format per tres aspectes de caràcter aplicat: la formació pràctica (3,8), el treball de grup (3,7) i els idiomes (3,3).

Importància de la formació teòrica i la formació pràctica

ÀSOC, Figura 5

Per acabar, les dades posen de manifest que de moment els recursos que la universitat posa a l'abast dels graduats amb vista a la seva inserció professional són encara molt escassos o poc eficaços (2,2).

Les figures següents ens informen de la importància relativa amb què són percebuts els diferents factors que influeixen en la contractació en les diferents titulacions de l'Àrea de Ciències Socials.

Les titulacions d'Economia/ADE, Ciències Empresarials i Dret donen més importància relativa a la formació teòrica, contraposant-se a Ciències de la Comunicació, Polítiques i Sociologia i Psicologia (vegeu la figura 5).

Pedagogia i Mestres accentuen la importància de la formació pràctica per sobre de la mitjana, al contrari de Dret i Relacions Laborals.

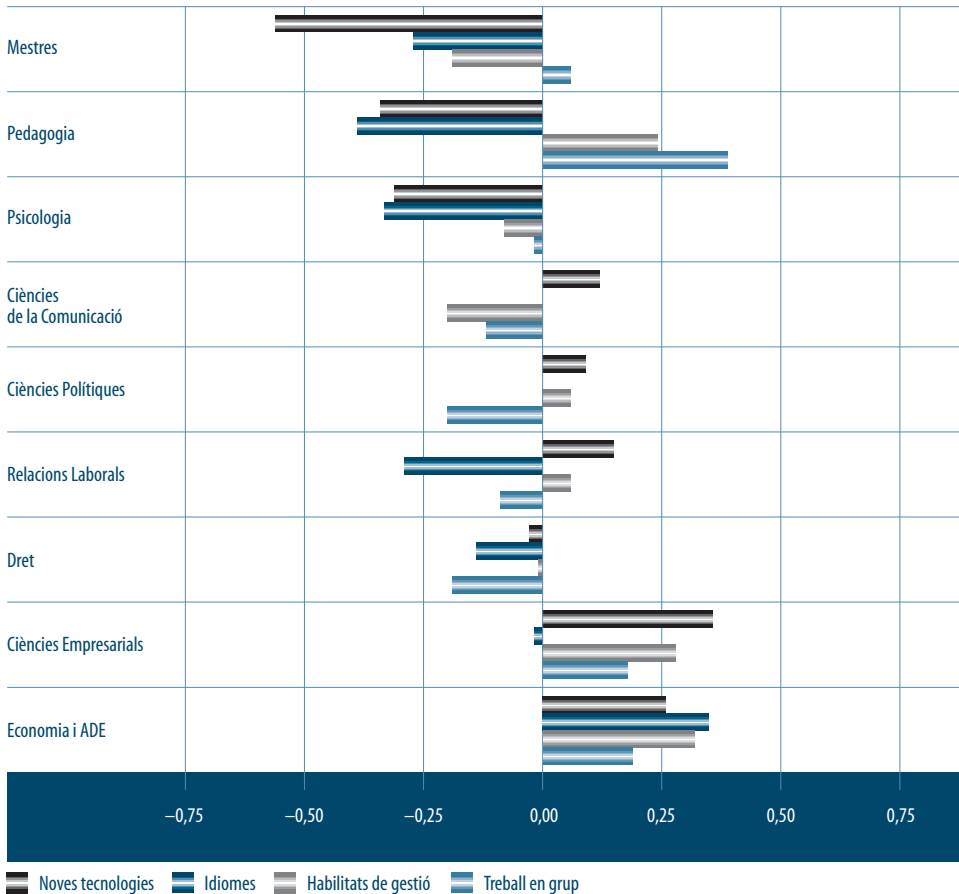
La figura 6 mostra que les noves tecnologies de la informació són més importants en el mercat laboral relacionat amb les empreses, fins i tot en les professions de Ciències de la Comunicació i Sociologia/Polítiques, i de Relacions Laborals, que no pas a les professions pedagògiques, de Psicologia o de Dret.

La importància relativa dels idiomes destaca entre els professionals d'Economia/ADE, que en aquest cas es comporten diferentment que els de Ciències Empresarials, probablement perquè les tasques que comporten l'ús dels idiomes, com ara les comercials o borsàries, estan associades a la titulació superior.

El treball de grup i la formació per a la gestió distingeixen també els Economistes/ADE i els de Ciències Empresarials, la qual cosa és coherent amb la importància

Importància de la formació de competències complementàries

À SOC. Figura 6

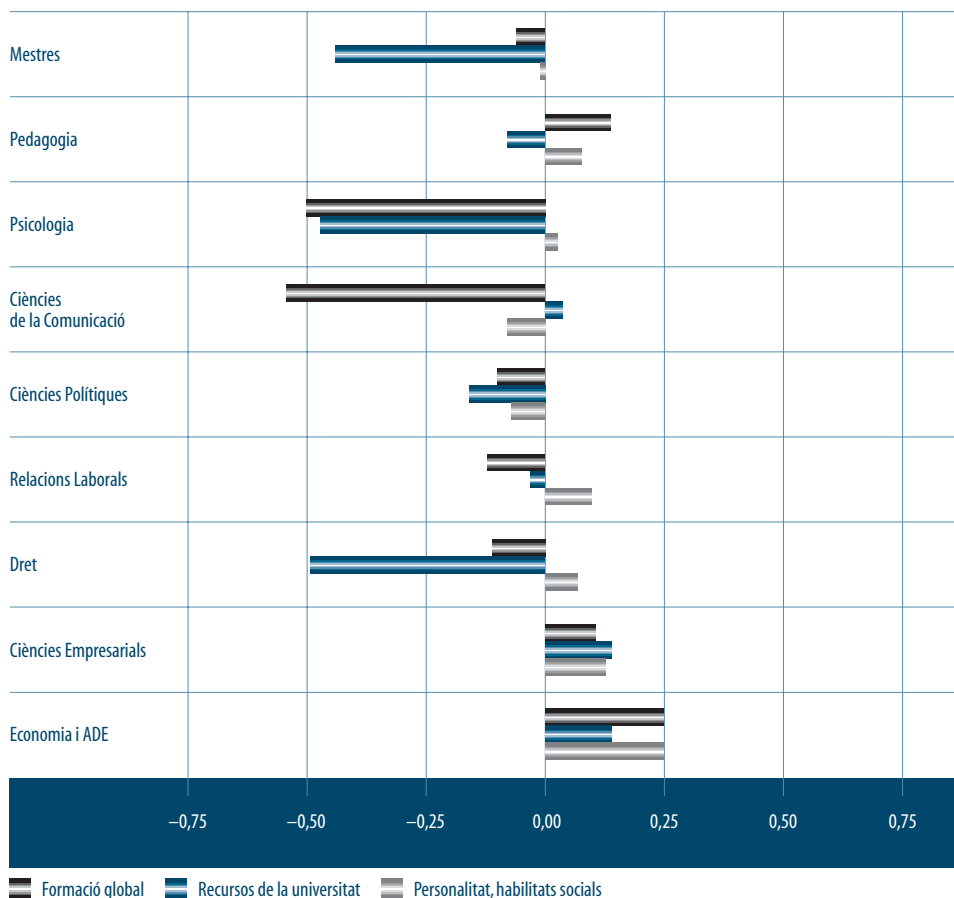

d'aquests aspectes en el món empresarial actual. És interessant constatar que en aquest àmbit hi ha una forta diferència de comportament entre els mestres i els pedagogs, ja que els pedagogs es destaquen per sobre de la mitjana en els aspectes que estem tractant i s'oposen clarament als mestres, sobretot pel que fa als àmbits de gestió. La majoria dels mestres actuen dintre de la classe, mentre que els pedagogs fan tasques sovint vinculades a l'educació, però en contextos en què el treball en grup i la gestió són més presents (com ara esplais, educació d'adults, presons, empreses, etc.).

A la figura 7 podem observar fàcilment que la importància de les habilitats personals és més important en les subàrees relacionades amb l'economia, amb el dret i amb la pedagogia. Es tracta de professionals que exerceixen en contextos que impliquen les relacions humanes d'una manera directa.

Importància de la formació global, dels factors personals i de les oportunitats o recursos de la universitat

ÀSOC, Figura 7

Les dues subàrees directament vinculades al món de l'empresa són les que més destaquen la utilització dels recursos de la universitat amb vista a la inserció. Seria interessant poder esbrinar si es tracta de programes específics, com ara el de les pràctiques a les empreses, que sovint afavoreixen la contractació.

És obvi que les percepcions subjectives poden no ser totalment comparables, ja que les escales de valoració individuals estan molt influenciades pels diferents contextos passats i actuals dels enquestats que poden ser diferents entre les subàrees i al mateix interior de cada una d'elles. No obstant això, les dades mirades globalment ofereixen elements que semblen comprensibles i, per tant, donen pistes de possibles actuacions per tal de reforçar les feines dels futurs graduats universitaris.

Context de la inserció

La gran majoria dels graduats de totes les àrees tenen feina en l'àmbit privat. L'Àrea de Ciències Socials ocupa una posició intermèdia (78 %), amb una proporció igual que les àrees de Ciències Socials i Salut. Les àrees Tècniques tenen encara més ocupació en el sector privat (87 %) i les Humanitats, una mica menys (71 %).

La dispersió entre les diferents subàrees de Ciències Socials és relativament elevada: Mestres (50 %), Pedagogia (46 %) i Ciències Polítiques (38 %) són el grup de titulacions amb més presència en l'àmbit públic, conseqüència lògica de la importància relativa d'aquest sector a l'ensenyament i de les tasques professionals dels sociòlegs i politòlegs en gabinets d'estudis que actualment són més propis de l'Administració.

Un segon conjunt de titulacions és format per Dret (20 %), Psicologia (18 %), Ciències de la Comunicació (16 %), amb una presència rellevant, encara que minoritària.

Finalment, les dues subàrees vinculades a l'economia o més directament al món empresarial tenen un mercat laboral pràcticament concentrat en l'àmbit privat (Economia/ADE 93 % i Empresarials 91 %).

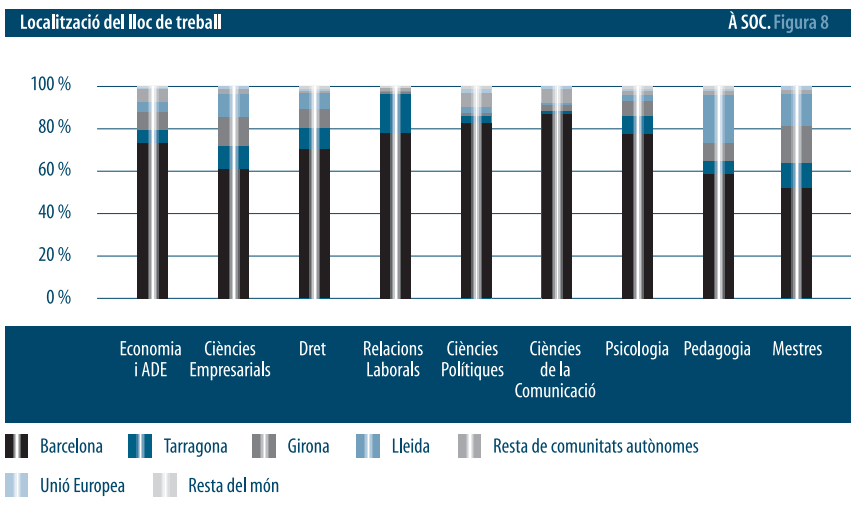
La gran majoria dels graduats troben feina a la província de Barcelona sense massa diferència entre les diferents àrees, l'Àrea de Ciències Socials ocupa una posició intermèdia.

La variabilitat entre les subàrees és més gran i en destaquen per la seva dispersió les dues titulacions vinculades amb l'educació (Mestres 55 %, Pedagogia 60 %), i els diplomats en Ciències Empresarials (68 %), conseqüència lògica de la dispersió escolar i també del teixit industrial de Catalunya. Ciències Polítiques i Ciències de la Comunicació, amb un 85 % i un 88 % d'ocupació a Barcelona respectivament, destaquen per la seva centralització, conseqüència probablement de la centralització de l'Administració i dels mitjans de comunicació.

La resta de subàrees ocupen una posició intermèdia: Psicologia (80 %) Relacions Laborals (78 %), Economia/ADE (76 %), Dret (73 %), la qual cosa representa una proporció superior de la població concentrada a la província de Barcelona i expressa el nivell de concentració en aquesta àrea de l'activitat econòmica més vinculada a l'exercici de les professions universitàries.

Com ja se sap, la gran majoria dels universitaris treballen en el sector serveis fins al punt que l'expansió de la universitat va lligada al creixement d'aquest sector en les societats desenvolupades econòmicament i, per tant, a la incorporació de la dona als estudis superiors i al mercat laboral. Gairebé nou de cada deu graduats de les àrees d'Humanitats, Ciències Socials i Ciències de la Salut treballen en aquest sector. La proporció baixa al 66 % en el cas de l'Àrea de Ciències Experimentals i al 45 %, en l'Àrea Tècnica (vegeu la taula 6, a la pàgina 113).

Tenint en compte la concentració en unes determinades branques, un primer grup de titulacions el formen Mestres, els quals treballen fonamentalment a l'educació (76 %), a l'Administració Pública (6 %) i a sanitat i assistència (5 %); Pedagogia, els quals treballen en els mateixos sectors però amb una mica més de dispersió (65 %, 10 % i 8 % respectivament) i Ciències de la Comunicació, la qual concentra els seus màxims efectius, lògicament, en el sector dels mitjans de comunicació (62 %) seguit de l'educació (7 %) i dels serveis a les empreses (7 %).

Un segon grup és el format pels llicenciats en Dret que concentren dues tercers parts dels seus efectius entre serveis a empreses (25 %), institucions financeres (24 %) i Administració Pública (20 %); Economia i ADE, treballen en institucions financeres (38 %), serveis a empreses (15 %) i educació (6 %); Psicologia, els graduats de la qual es col·loquen uniformement amb un 20 % a cada un dels sectors següents: sanitat, serveis a l'empresa i educació. Per acabar, dintre d'aquest grup trobem els graduats en Sociologia i Ciències Polítiques, els quals s'ocupen sobretot a l'Administració Pública (31 %) seguit d'educació (18 %) i serveis d'empresa (9 %).

Finalment, trobem un tercer grup format per dues diplomatures, la de Relacions Laborals i la d'Empresarials, les quals només concentren cinc de cada deu titulats entre tres sectors. En el cas d'Empresarials aquests sectors són: institucions financeres (33 %), serveis a empreses (11 %) i tecnologia de comunicacions (6 %). En el cas de Relacions Laborals, en canvi són: serveis a empreses (24 %), institucions financeres (11 %) i Administració Pública (11 %).

Podem veure que les distribucions són molt coherents amb les característiques de cada titulació i al mateix temps il·lustratives en la manera com cal orientar-les.

Satisfacció laboral

Per valorar la satisfacció dels graduats pel que fa a l'ocupació que exercien en el moment de fer l'enquesta es van tenir en compte cinc aspectes, a cada un dels quals li atribuïen una puntuació d'1 a 7. Els graduats que van ser enquestats telefònicament només van donar una nota global. Els aspectes considerats són els següents: contingut de la feina, perspectives de millora i promoció, nivell de retribució, utilitat dels coneixements de la formació universitària i perspectives d'estabilitat.

Les diferències entre les àrees no són gaire marcades. En termes generals, l'Àrea de Ciències Socials ocupa una posició intermèdia per sota de les Tècniques que són les més ben situades i per sobre de les Humanitats.

En totes les subàrees (vegeu la taula 7, a la pàgina 114) hi ha una total coincidència a valorar com a més positiu el contingut de la feina i com a més negatiu el nivell de retribució. La utilitat dels coneixements universitaris per a la feina realitzada obté una valoració mitjana en totes les subàrees que no supera el punt central, és a dir, no arriben a 5, i en el cas de Psicologia es queda una mica per sota (4).

Les diferències entre les subàrees tampoc no són gaire marcades, tot i així, si tenim en compte els cinc aspectes valorats, se situen en la posició més favorable Economia/ADE, Empresarials i Dret; en una posició intermèdia, Pedagogia, Relacions Laborals, Ciències Polítiques, Ciències de la Comunicació, Mestres; en la darrera posició, amb una certa diferència, Psicologia. Cal dir que no s'obté la mateixa jerarquizació a partir de les enquestes telefòniques, ja que, en aquest cas, Mestres queda més ben situat i Ciències Polítiques en la situació menys favorable.

Gènere i inserció

En diferents estudis d'inserció dels universitaris s'ha pogut observar una certa desigualtat en les oportunitats d'inserció, almenys en alguns aspectes, entre els homes i les dones, en perjudici de les dones.

Per aportar més evidències a aquesta qüestió hem fet una anàlisi per subàrees i sexe tenint en compte quatre aspectes: la situació de la inserció, els ingressos, el temps que s'ha passat per assolir l'ocupació, i l'adequació de l'ocupació a la formació.

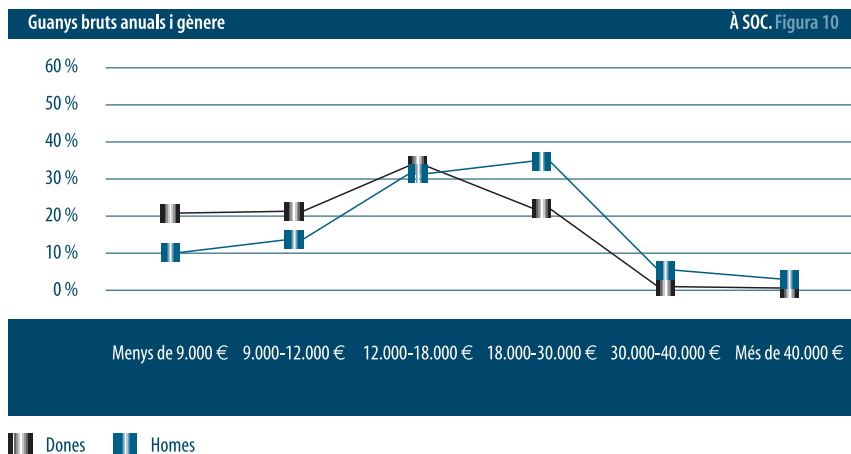
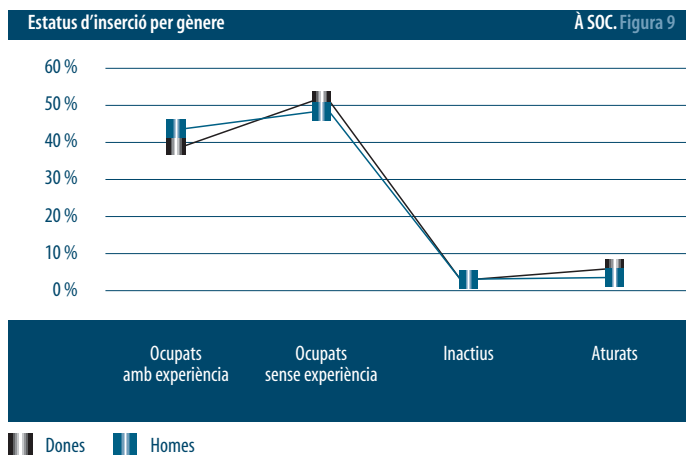
Pel que fa a l'estatus d'inserció, com es pot veure a la figura 9, no s'observen diferències significatives per àrea.

En algunes subàrees hi ha una diferència significativa a favor dels homes a *inserir-se abans d'acabar els estudis* i, per tant, a tenir experiència professional abans. Aquesta tendència es dona en les diplomatures d'Empresarials i Relacions Laborals, la qual cosa reflecteix probablement una propensió dels fills de les classes treballadores a buscar una feina de pressa. També es dona clarament en les subàrees de Pedagogia, Psicologia i Mestres; en els dos primers casos s'explica per la presència de persones ja inserides que cursen aquests estudis quan són més grans; en el cas dels Mestres pot ser degut a que la demanda d'homes, atès el poc nombre d'efectius, pot estimular aquest segment a buscar una feina abans.

Hi ha una lleugera diferència a favor dels homes a trobar una primera ocupació abans de l'últim curs d'estudis en el cas de Polítiques/Sociologia i, en canvi, a favor de les dones en el cas d'Economia/ADE.

La relació entre *el gènere i l'adequació de la inserció* no segueix la mateixa direcció en totes les subàrees i per això no és globalment significativa. En tot cas, les dones troben més dificultats que els homes a Dret i Polítiques/Sociologia. El cas contrari l'observem a Mestres.

La tendència més clara i estadísticament significativa en l'àmbit de subàrea, llevat de Mestres, Pedagogia, i Comunicació en què la presència de dones és molt majoritària, la trobem en *els ingressos* (figura 10). Les dones tendeixen a cobrar menys que els homes, la qual cosa és una tendència clarament establerta a partir d'altres recerques sobre aquest tema.

VALORACIÓ DE LA FORMACIÓ

En aquest apartat pretenem obtenir una visió tan ajustada com es pugui de la valoració que fan els graduats de la formació rebuda a la universitat amb relació a l'activitat laboral que estan desenvolupant. S'ha recollit informació dels enquestats de quatre tipus de competències: acadèmiques, instrumentals, interpersonals i cognitives, i se'ls ha demanat que valorin, en una escala d'1 a 7, el nivell de preparació rebuda en cada dimensió i la utilitat que consideren que té per a l'activitat laboral que realitzen.

Una visió global de les dades ens mostra que, llevat d'algunes excepcions que comentarem més endavant, només pel que fa a la formació teòrica el nivell de preparació assolit pels graduats és percebut com a superior al que necessiten per a la feina que

fan. En la resta d'indicadors sempre és més alta la utilitat amb vista a la feina que el nivell de formació rebuda.

Les excepcions són les següents: els graduats de Ciències de la Comunicació i els de Psicologia consideren que han rebut una formació pràctica superior a la que utilitzen, la qual cosa pot ser deguda a que hi ha un nombre significatiu de graduats que no exerceixen pròpiament segons el perfil d'aquestes titulacions. Els graduats de Ciències de la Comunicació consideren que han estat més ben preparats per al treball de grup que no pas el que el fan servir. Per acabar, també dona una diferència positiva en els graduats de Polítiques i Sociologia pel que fa a la formació del pensament crític i del raonament quotidià, cosa raonable si tenim en compte el tipus de disciplines que han cursat.

Valoració general

A continuació, es presenten els comentaris de les valoracions agrupats per cadascun dels quatre tipus de competències que hem esmentat.

Competències acadèmiques

Pel que fa a les competències acadèmiques s'han distingit dues dimensions: la formació teòrica i la pràctica (vegeu les taules 8, 9 i 10, a les pàgines 115, 116 i 117).

Tant en el conjunt de les titulacions de Catalunya com en les de l'Àrea de Ciències Socials la utilitat de la formació teòrica i de la pràctica se situen al mateix nivell (≈ 4); en canvi, la formació teòrica rebuda està per sobre de la formació pràctica: 4,9 per a la formació teòrica i 3,7 per a la formació pràctica. La formació teòrica és l'únic aspecte que dona sempre una diferència positiva entre el nivell rebut i el que es considera útil per a l'ocupació (1,2 de diferència en una escala de 7).

La majoria de les subàrees valoren per igual la formació rebuda (≈ 5). Mestres (4,6) i Ciències de la Comunicació (4,5) queden una mica per sota.

La utilitat d'aquesta formació per a la feina és valorada sobretot a Economia i ADE (4,4), Empresarials (4,3) i Dret (4,3).

Els desajustos més elevats entre la formació i la utilitat els trobem a Ciències Polítiques (1,5), Psicologia (1,3) i Ciències de la Comunicació (1,1), els quals poden ser deguts a l'existència en aquestes titulacions d'un nombre significatiu de graduats que no exerceixen pròpiament la seva professió.

Els graduats que avaluen millor la formació pràctica són els de Mestres (4,9), Ciències de la Comunicació (4,4) i Pedagogia (4,3) i són també els que consideren més la utilitat pràctica d'aquests coneixements per a la feina que realitzen (4,7, 4,1 i 4,5 respectivament).

Els desajustos més grans entre la formació pràctica i la seva utilitat els trobem a Econòmiques (-0,7), Dret (-0,7) i Empresarials (-0,6).

Competències instrumentals

En primer lloc s'analitzen les competències transversals de caràcter instrumental, és a dir, la gestió i altres competències de caràcter instrumental (informàtica, idiomes i documentació).

La valoració del conjunt de graduats de l'Àrea de Ciències Socials pel que fa a la formació rebuda en temes de gestió és una mica més alta (4,1) que la resta d'àrees; en canvi, la percepció de la utilitat (5,3), tot i que se situa per sobre de la formació rebuda, queda per sota de l'àrea tècnica.

Pel que fa a la valoració general de la formació rebuda en competències instrumentals (3,3), és més baixa que la valoració de la formació per a la gestió i a més es troba lleugerament per sota d'altres àrees. La utilitat per a la feina és relativament alta amb relació a la formació (4,6), tot i que queda per sota d'altres àrees, sobretot de la Tècnica (5).

Les tres titulacions que consideren que han estat més ben formades per a les tasques de gestió són Pedagogia (4,7), Mestres (4,4) i Relacions Laborals (4,3).

Pedagogia (5,6), Economia/ADE (5,6) i Ciències de la Comunicació (5,5) són les que consideren que aquests coneixements tenen més utilitat per a la feina que fan.

Aquestes dues dades es tradueixen en el fet que el nivell més alt de frustració entre la formació rebuda i la utilitat per a la feina el trobem a Dret (-1,6), Ciències de la Comunicació (-1,6) i Econòmiques/ADE (-1,5).

La formació en competències instrumentals en general ha estat més valorada a Ciències Empresarials (3,7), Sociologia (3,6) i Ciències de la Comunicació (3,5). En canvi, la valoració de la utilitat pràctica ha estat destacada a Economia (5,1), Ciències Empresarials (4,9) i Ciències de la Comunicació (4,8).

Així, doncs, el nivell de desajust més alt entre formació i utilitat el trobem a Dret (-1,9), Economia (-1,8) i Relacions Laborals (-1,5).

Competències interpersonals

Pel que fa a les competències transversals interpersonals, l'Àrea de Socials se situa per sota de les Humanitats amb relació a la valoració de la formació rebuda en competències d'expressió oral i escrita (4,2/4,7), però, de la mateixa manera que passava en l'apartat anterior, la utilitat pràctica per a la feina és més remarcada pels graduats de l'Àrea de Socials (5,1/4,6).

Els graduats en l'Àrea de Socials són els que valoren més positivament la formació per al treball en grup (4,4), i també obtenen una puntuació alta (5) en la utilitat per a la feina que duen a terme, per sobre del que passa amb les Humanitats (4,1), però al mateix nivell que les altres àrees universitàries.

La mateixa situació la trobem en analitzar la formació de lideratge, ja que l'Àrea de Socials té la puntuació més alta (3,4) pel que fa a la formació rebuda, tot i que s'assoleixen uns valors relativament baixos per sota de l'aprovat. La valoració amb relació a la feina que fan (4,5) també és més alta que a Humanitats (3,7), probablement per les raons que ja hem indicat anteriorment i també de les altres àrees, llevat de la Tècnica en la qual el nivell d'utilitat és superior.

La preparació per a l'expressió oral i escrita assoleix un nivell de valoració relativament alt a Mestres (4,7), Pedagogia (4,6), Comunicació (4,7) i Polítiques (4,5) i Relacions Laborals (4,4). El nivell d'utilitat per a la feina és important a Dret (5,3), Pedagogia (5,3) i Mestres (5,2).

Els desajustos més forts es manifesten a Econòmiques (-1,5), Dret (-1,3) i Empresarials (-1).

La preparació per al *treball en equip* és relativament alta a Pedagogia (5,3), Mestres (5,3), Ciències de la Comunicació (4,9) i Relacions Laborals (4,7).

El nivell d'utilitat per a la feina d'aquesta competència es destaca a Pedagogia (5,6), Mestres (5,4) i Econòmiques (5,2).

Els desajustos més grans es produeixen a Econòmiques (-1,3), Dret (1,2) i Empresarials (-0,8).

La formació per assumir funcions de *lideratge* es valora més positivament a Pedagogia (4), Mestres (3,7) i Relacions Laborals (3,6). El nivell d'utilitat per a la feina queda remarcat a Econòmiques (5) i Pedagogia (4,8).

El nivell més elevat de desajust es mostra a Econòmiques (-1,91), Dret (-1,4) i Psicologia (-1,3).

Competències cognitives

Pel que fa a les competències transversals cognitives, la valoració de la formació rebuda en la *presa de decisions* de l'Àrea de Socials (4,2), queda per sota del que diuen els graduats de l'Àrea Tècnica i Experimental, la qual cosa es correspon amb la gradació de la utilitat percebuda per a la feina que fan.

Pel que fa a la valoració de la formació en pensament crític (4,5) se situen per sota dels graduats d'Humanitats (5,1); en canvi, es troben per sobre d'ells quan es tracta de considerar la utilitat per a la feina (5), la qual cosa pot està influenciada pel fet que a Humanitats hi ha més persones subocupades.

La valoració de la formació rebuda en *raonament quotidià* obté una valoració relativament alta (4,2) encara que per sota d'Humanitats (4,6); en canvi, en la valoració de la utilitat pràctica, l'Àrea de Socials ocupa el primer lloc (4,9).

La valoració de la formació rebuda en *creativitat* també és relativament alta (3,9), encara que una mica per sota de les Humanitats (4,1). També en aquest cas els graduats de l'Àrea de Socials valoren per sobre de les Humanitats la utilitat d'aquest factor per a la feina que fan (4,9).

La formació en la *presa de decisions* ha estat més valorada a Pedagogia, Mestres i Relacions laborals. En canvi, pel que fa a la utilitat per a la feina ha estat més valorada per Pedagogia, Econòmiques i Dret.

El nivell de desajust per sobre de la mitjana de l'àrea el trobem a Dret (-1,5) i Econòmiques (-1,4).

La formació per al desenvolupament d'un *pensament crític* destaca a Ciències Polítiques (5,1), Ciències de la Comunicació (4,7) i Relacions Laborals (4,6). En canvi, els que més destaquen la utilitat per a la feina que fan són els graduats en Ciències de la Comunicació (5,3), els pedagogs (5,2) i els economistes (5,2).

El nivell de desajust més gran el trobem a Dret (-0,9), Econòmiques (-0,8) i Ciències de la Comunicació (-0,6).

La formació per al desenvolupament del *raonament quotidià* dona els valors més alts a Ciències Polítiques (4,9), Pedagogia (4,7) i Psicologia (4,2). En canvi, en la utilitat per a la feina destaca Dret (5,1), Pedagogia (5,1) i Psicologia (5).

Els nivells de desajust superiors a la mitjana els trobem a Dret (-1), Econòmiques (-0,9), Ciències de la Comunicació (-0,8), Empresarials (-0,7), i Psicologia (-0,7).

La formació per estimular *la creativitat* puntua per sobre de la mitjana de l'Àrea a Mestres (4,6), Ciències de la Comunicació (4,5) i Pedagogia (4,4). Pel que fa a la utilitat, puntuen per sobre de la mitjana les dues titulacions vinculades amb la formació: Pedagogia (5,4) i Mestres (5,4).

El nivell més fort de desajust és a Psicologia (-1,5), Dret (-1,3) i Econòmiques (-1,3).

Diferències relatives entre subàrees

Les gràfiques annexades permeten aprofundir una mica més en les diferències relatives entre subàrees. Les dades han estat estandaritzades, és a dir, que la mitjana global de tots els graduats de la mostra correspon al valor 0, per a cada indicador, i les columnes a dreta i esquerra representen les desviacions positives o negatives en relació amb aquesta mitjana global de cada indicador en mesures de desviacions estàndards.

Pel que fa a la formació acadèmica (vegeu la figura 11), destaca la valoració relativament positiva de la formació pràctica a Mestres, Pedagogia i Ciències de la Comunicació. En canvi, Dret, Econòmiques/ADE i Ciències Empresarials destaquen per la valoració relativament negativa.

Ciències de la Comunicació i Mestres tendeixen a valorar la formació teòrica per sota de la mitjana igual que la seva utilitat per al treball. Els graduats de Ciències Polítiques poden aplicar poc a la pràctica la formació rebuda de caràcter teòric i als psicòlegs, en canvi, els passa el mateix amb la formació pràctica, probablement a causa, en tots dos casos, de les activitats laborals que una bona part dels graduats tenen.

Pel que fa a les competències instrumentals (vegeu la figura 12), Mestres, Pedagogia i Relacions Laborals es desvien positivament de la mitjana per la valoració que fan de la formació rebuda en tècniques de gestió, mentre que Dret destaca pel costat negatiu.

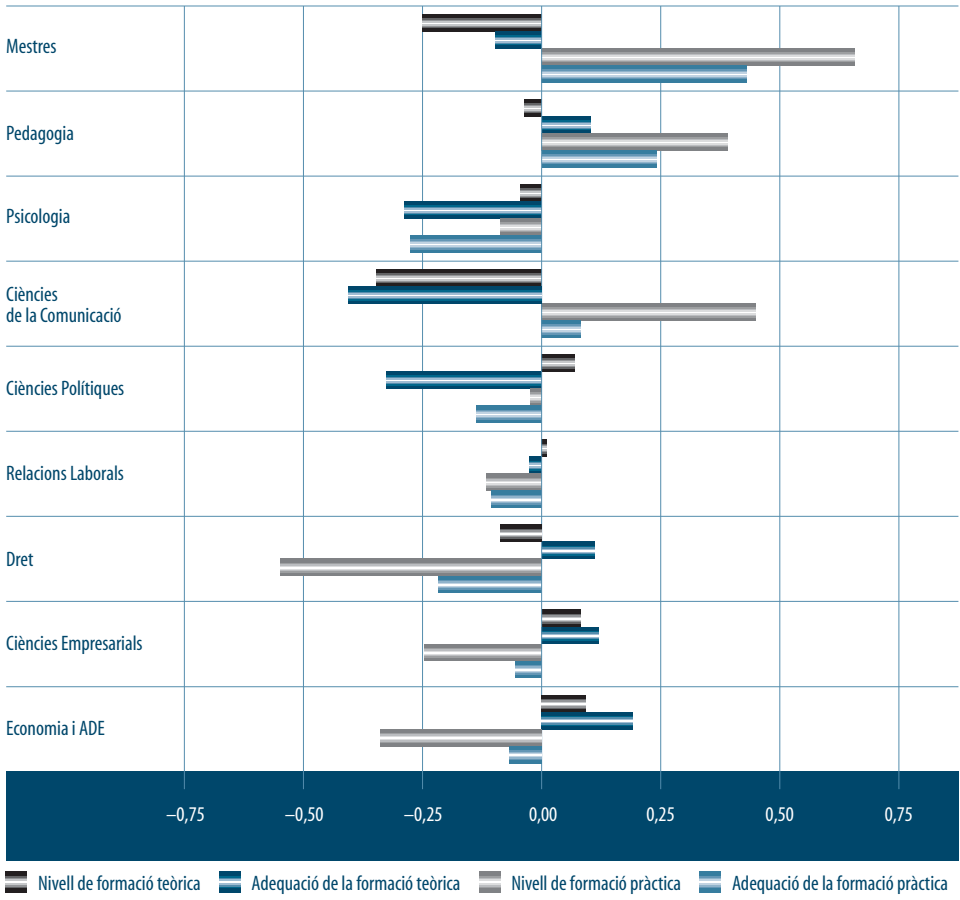
Ciències Empresarials, Ciències Polítiques i Ciències de la Comunicació es desvien positivament per la valoració de la formació rebuda en tècniques instrumentals en general; en canvi, Dret, Relacions Laborals i Psicologia es desvien negativament.

Des del punt de vista de la utilitat per a la feina, les variacions són menors, i destaca la situació de la titulació de Mestres que presenta una forta desviació negativa en relació amb la possibilitat d'aplicar les competències instrumentals apreses, la qual cosa pot ser deguda al nombre relativament elevat de graduats que no exerceixen de mestre.

Pel que fa a les competències interpersonals (vegeu la figura 13) pràcticament totes les titulacions es desvien de la mitjana pel costat positiu llevat de la titulació de Dret i sobretot per les habilitats de treball en equip. Això ens indica que amb relació al conjunt de les titulacions, les titulacions de l'Àrea de Socials destaquen en aquest tipus d'habilitats. En el conjunt de dades estudiades apareix Dret com una formació que tendeix a seguir unes pautes d'ensenyament molt tradicional.

Pel que fa a les competències cognitives (vegeu la figura 14), destaquen positivament Mestres i Pedagogia sobretot, però també Ciències de la Comunicació i Polítiques. En les altres titulacions més aviat predominen les puntuacions negatives en la majoria d'ítems corresponents a aquestes habilitats.

Valoració de la formació acadèmica À SOC, Figura 11

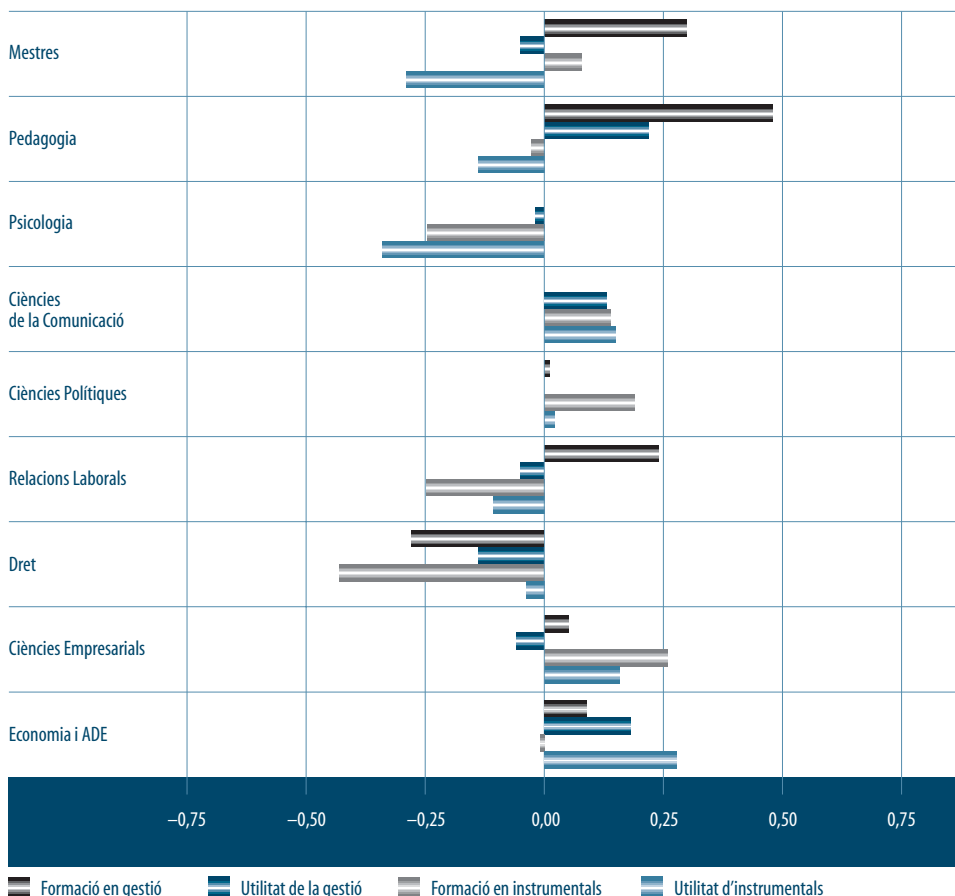

Valoració de la formació segons l'adequació de la inserció

La figura 15 ens mostra la valoració que fan de la formació rebuda els diferents graduats segons la qualitat de la seva inserció.

Hi ha una coincidència entre els quatre tipus de graduats segons la seva inserció i la valoració de la formació teòrica rebuda. En canvi, no passa el mateix amb la pràctica, la qual és menys valorada per aquelles persones que no exerceixen funcions pròpies que es corresponen amb els estudis. Aquest resultat és lògic, ja que han estat preparats per a una activitat que no és la que fan. Aquesta tendència encara és més clara quan ens fixem en la utilitat pràctica de la formació rebuda, de manera que els graduats que no exerceixen la professió que han estudiat són els que menys valoren la utilitat dels coneixements rebuts, tant teòrics com pràctics.

Valoració de les competències instrumentals

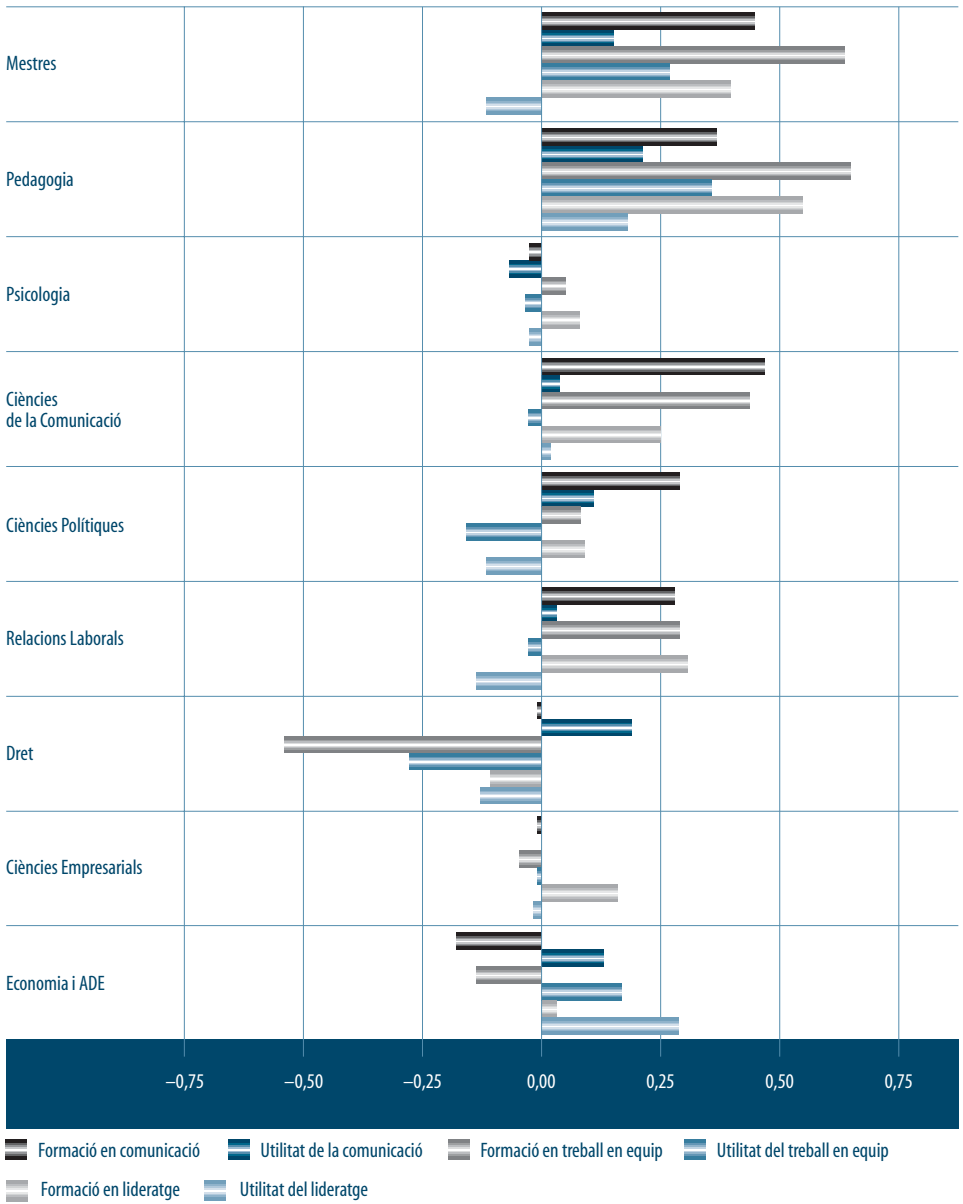
Tornar a triar els estudis cursats

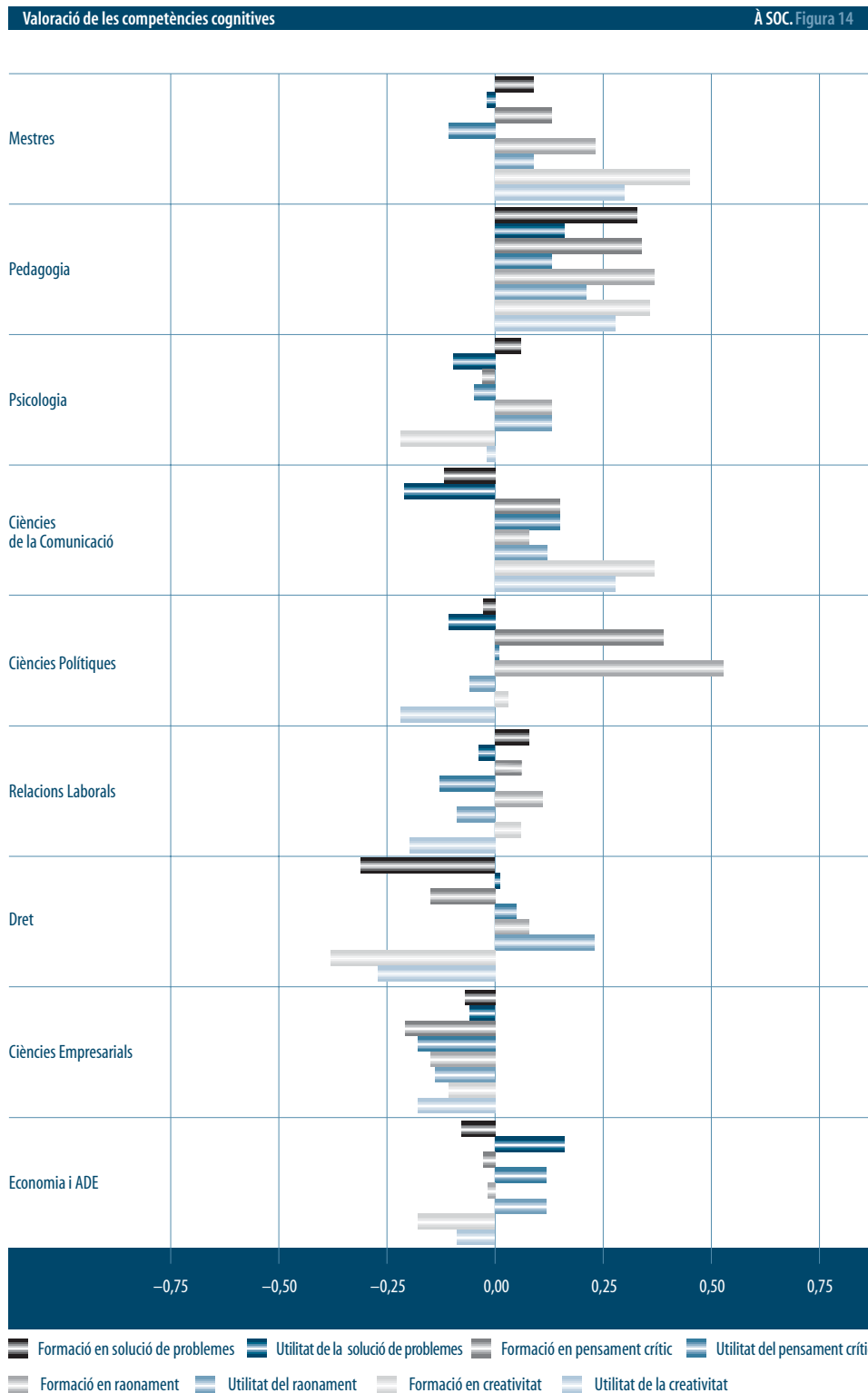
El 69 % dels graduats en Ciències Socials tornarien a triar els mateixos estudis si començessin de nou. És, juntament amb Ciències de la Salut, el segon percentatge més elevat, per sota de l'Àrea Tècnica i per sobre de Ciències Experimentals i d'Humanitats.

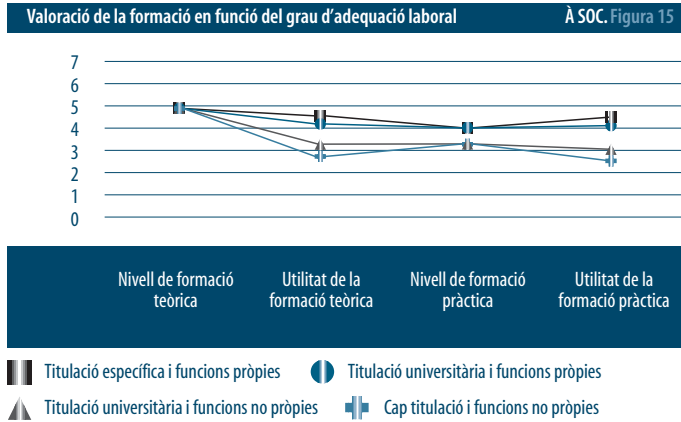
Per subàrees, el percentatge oscil·la del 78 % d'Economia i ADE al 61 % de Dret. Les subàrees relacionades amb l'economia són les que tenen un percentatge més elevat (per sobre del 70 %), seguides de les relacionades amb l'educació (69 % per a Mestres, Pedagogia i Psicologia), seguides de les subàrees de Ciències Polítiques, Ciències de la Comunicació o Relacions Laborals (65 %) i, finalment, Dret (61 %).

Els graduats que durant els estudis van fer feines que hi estaven relacionades són un 10 % més propensos a dir que tornarien a repetir els estudis que els que ho van fer en

Valoració de les competències interpersonals À SOC, Figura 13

feines no relacionades. Ara bé, com era d'esperar, la variable clau és l'estatus d'inserció (els aturats són els menys propensos a dir que tornarien a triar els estudis) i l'adequació de la inserció actual: com més clara és la relació del treball amb els estudis cursats, més propensos són a tornar a triar els estudis realitzats.

ATUR

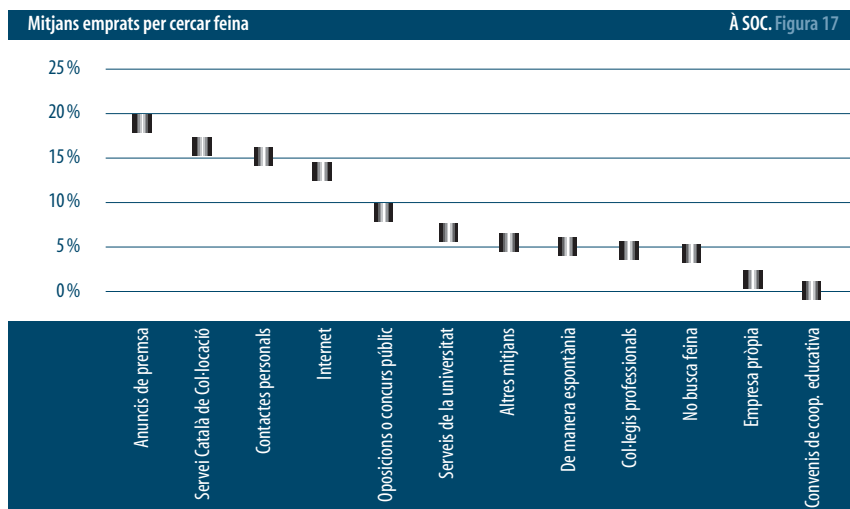
Tal com ja hem comentat en un apartat anterior *la proporció d'aturats pel que fa als efectius de la promoció de Ciències Socials és un 6 % i la proporció d'inactius, un 3 %*. En aquest apartat analitzarem uns quants aspectes que permeten aprofundir una mica més en aquests col·lectius.

La principal raó per la qual els inactius no busquen feina és la continuació d'estudis (81 %) seguida d'un conjunt de raons disperses (12 %). Només un 7 % addueixen raons vinculades amb la llar o la maternitat. Només en Ciències Experimentals i en l'Àrea Tècnica hi ha una proporció més alta dels inactius per raons de continuació d'estudis.

Atès que el nombre total d'inactius (146) és molt petit, quan es desagrega per sub-àrees és molt poc fiable una anàlisi més detallada. A títol indicatiu sembla que els graduats en Dret són els que tenen una taxa més alta d'inactivitat (10 %) i els que tenen més propensió a continuar els estudis (vuit de cada deu inactius estan estudiant).

Entre els graduats de Ciències Socials que busquen feina (vegeu la figura 16), les tres quartes parts estan en aquesta situació menys de sis mesos; un 16 %, entre sis mesos i un any; un 2 %, entre un any i dos; i un 10 %, més de dos anys. Aquests darrers corren el risc de caure en una situació *d'atur crònic* amb dificultats per inserir-se al mercat laboral.

Vuit de cada deu graduats aturats han rebutjat alguna oferta de feina, la gran majoria dels quals, entre una i tres. És a dir, que una quarta part dels aturats aproximadament ha rebutjat més de quatre feines, la qual cosa té a veure tant amb la situació del mercat laboral com amb les defenses familiars davant de l'atur.

La figura 17 ens mostra els mitjans utilitzats per buscar una ocupació. La diferència per àrees no és pas important, de manera que els mitjans més utilitzats són plenament coincidents.

En el cas de l'Àrea de Ciències Socials són els següents: anuncis a la premsa (19 %), Servei Català de Col·locació (16 %), contactes personals (15 %). És interessant constatar que Internet també és força utilitzat (13 %). Un 9 % de graduats fan oposicions i també tenen el seu paper encara que relativament molt reduït en els serveis de la pròpia universitat (7 %) o dels col·legis professionals (5 %).

En la majoria d'estudis sobre inserció apareixen en primer lloc com a mecanisme per assolir la inserció les xarxes socials; en canvi, les dades ens mostren una prevalença probable de la premsa. És possible que el 5 % de graduats que ha contestat d'una manera espontània s'estigui referint de fet a aquests contactes personals, la qual cosa no comporta pas negar que altres mitjans estiguin adquirint més importància que temps enrere.

Valoració dels factors implicats en la recerca, l'assoliment o l'acceptació de la feina

À SOC. Quadre 2

Mancances de la formació universitària rebuda		Manca de pràctica professional		Manca de coneixements del mercat laboral		Manca de coneixements d'idiomes		Manca de coneixements d'informàtica		Manca d'habilitats i de coneix. complementaris		Tenir una feina que agradi		Tenir una feina amb un nivell retributiu		Necessitat de continuar estudiant		Activitats personals que impedeixen treballar	
mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.
3,67	2,01	5,34	1,90	3,99	1,83	3,94	1,90	3,70	1,94	3,85	1,68	5,44	1,85	5,02	1,64	4,13	2,14	2,69	1,91

El quadre 2 ens mostra la importància que atribueixen a un conjunt de factors en relació amb la recerca i l'acceptació de la feina. Podem veure que el primer factor fa referència a la importància d'assolir una feina que satisfaci (5,4); en segon lloc, el fet de no tenir experiència laboral o de tenir-ne poca (5,3), la qual cosa indica una cert cercle viciós en el mercat laboral, ja que és difícil tenir experiència laboral justament quan s'ha acabat la formació inicial. En tercer lloc apareix el nivell retributiu (5). Fet i fet els graduats universitaris no sempre estan en condicions d'haver d'acceptar la primera feina que se'ls ofereix.

Àrees	Població i mostra						Estatut d'inserció									
	Població	Mostra correus	Mostra telèfon	Total Mostra	Sexe		Estatut d'inserció		Estatut d'inserció		Estatut d'inserció					
					Homes %	Dones %	Occupats amb experiència (f)	%	Occupats sense experiència (f)	%	Inactius (f)	%	Aturats (f)	%		
Economia i ADE	1.845	446	372	818	2,6%	38,39	61,61	806	333	41,32	435	53,97	15	1,86	23	2,85
Ciències Empresarials	1.429	344	405	749	2,5%	36,72	63,28	739	358	48,44	329	44,52	16	2,17	36	4,87
Dret	1.750	334	264	598	3,3%	31,10	68,90	586	193	32,94	299	51,02	56	9,56	38	6,48
Relacions Laborals	728	217	111	328	4,0%	24,39	75,61	320	139	43,44	160	50,00	4	1,25	17	5,31
Ciències Polítiques	473	153	73	226	4,7%	32,30	67,70	224	73	32,59	116	51,79	13	5,80	22	9,82
Ciències de la Comunicació	613	163	110	273	4,4%	28,21	71,79	268	114	42,54	137	51,12	4	1,49	13	4,85
Psicologia	750	192	196	388	3,5%	19,07	80,93	380	162	42,63	172	45,26	13	3,42	33	8,68
Pedagogia	390	117	133	250	3,7%	11,60	88,40	246	136	55,28	95	38,62	2	0,81	13	5,28
Mestres	1.596	492	285	777	2,5%	14,67	85,33	758	247	32,59	430	56,73	23	3,03	58	7,65
Turisme	28	8	-	8	29,8%	12,50	87,50	8	3	37,50	5	62,50	-	-	-	-
Ciències Socials	9.602	2.466	1.949	4.415	1,1%	27,70	72,30	4.335	1.758	40,55	2.178	50,24	146	3,37	253	5,84

Comentaris sobre la taula

Per a la variable *estatut d'inserció* s'ofereix la *n*, nombre total de persones que han respost l'ítem, sent *f* la freqüència per a cadascuna de les situacions d'inserció.

Categories de l'Estatut d'inserció

- Occupats amb feina:** Occupats amb feina a temps complet o parcial durant els dos últims anys de carrera.
- Occupats sense experiència:** Occupats que no han treballat durant els estudis o bé han fet feines esporàdiques durant la carrera.
- Inactius:** Desocupats que no busquen feina.
- Aturats:** Desocupats que busquen feina.

Temps i via d'accés per aconseguir la primera feina

À SOC, taula 2

Subàrea	Primera inserció (%)					Via d'accés a la primera feina (%)												
	n	Abans d'acabar d'l mes	Més d'l a 3 mesos	De 3 a 6 mesos	De 6 a 12 mesos	n	Contactes	Premsa	Oposicions	SCC	Empresa pròpia	Pràctiques est.	Serveis univ.	ETT	Empreses selecció	Internet	Altres	
Economia i ADE	806	58,44	10,79	18,24	7,07	3,60	1,86	29,03	22,58	5,76	2,30	—	6,91	13,13	9,45	2,07	0,23	8,53
Ciències Empresarials	732	63,66	9,15	12,30	6,69	3,83	4,37	35,84	18,67	3,31	4,22	2,11	9,64	6,93	10,54	1,81	0,60	6,33
Dret	542	47,42	12,92	14,76	8,12	9,41	7,38	47,90	14,89	6,47	2,59	2,91	3,56	2,59	7,44	2,59	0,32	8,74
Relacions Laborals	319	59,25	8,46	13,48	7,84	7,84	3,13	34,78	16,91	5,80	2,42	0,97	13,04	1,45	13,53	3,38	—	7,73
Ciències Polítiques	216	49,07	10,19	12,50	12,04	9,26	6,94	39,16	13,29	10,49	4,20	—	11,19	4,20	6,99	2,10	—	8,39
Ciències de la Comunicació	264	58,33	10,23	15,53	6,82	6,82	2,27	45,81	16,13	2,58	0,65	—	19,35	4,52	2,58	0,65	1,29	6,45
Psicologia	374	60,43	7,22	9,36	8,02	8,02	6,95	186	41,40	20,43	2,15	1,61	16,13	1,61	8,06	—	—	6,45
Pedagogia	244	61,89	8,61	10,25	8,61	4,51	6,15	53,64	9,09	5,45	7,27	0,91	10,91	3,64	—	—	—	9,09
Mestres	727	46,35	9,63	15,82	7,70	9,22	11,28	50,55	9,76	9,76	2,00	0,89	6,65	1,33	3,10	1,11	0,22	14,63
Turisme	8	75,00	25,00	—	—	—	—	25,00	12,50	—	—	—	25,00	12,50	—	—	—	25,00
Ciències Socials	4.232	55,84	9,92	14,25	7,70	6,59	5,69	41,03	16,19	6,04	2,78	1,11	9,42	5,05	7,28	1,67	0,30	9,12

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Definicions

Primera inserció: Temps dedicat a trobar la primera feina.

Descripció de les vies d'accés

- Contactes:** Contactes personals, familiars, etc.
- Premsa:** Anuncis a la premsa.
- Oposicions:** Oposicions o concurs públic.
- SCC:** Servei Català de Col·locació / INEM.
- Empresa pròpia:** Creant una empresa o un despatx professional propi.
- Pràctiques est.:** Pràctiques realitzades durant els estudis.
- Serveis univ.:** Serveis de les universitats (borses de treball, observatoris d'inserció, etc.).
- ETT:** Empreses de treball temporal.
- Empreses de selecció:** Empreses de selecció de personal.
- Internet:** A través de la xarxa informàtica.

Retribucions econòmiques, tipus de contracte i durada del contracte

ASOC. Taula 3

Subbarca	Sou anual brut (%)					Tipus de contracte (%)					Durada de contracte (%)									
	n	Menys de 9.000 €		18.000 € - 30.000 €		30.000 € - 40.000 €		40.000 € - més de 40.000 €		n	Contr. fix Funcionaris	Autònoms	Contr. temporal	Sense contracte	Menys de 6 mesos	6-12 mesos	1-3 anys	Auto-ocupació	Sense contracte	
		9.000 €	12.000 €	18.000 €	30.000 €	40.000 €	40.000 €	Més de 40.000 €												
Economia i ADE	783	1,40	8,17	31,42	47,13	9,07	2,81			793	80,33	3,53	16,02	0,13	140	11,43	55,71	19,29	11,43	2,14
Ciències Empresarials	714	11,34	19,19	39,78	26,05	2,24	1,40			721	69,35	4,58	25,66	0,42	198	29,29	50,51	11,11	7,07	2,02
Dret	501	22,16	20,16	31,74	22,55	2,40	1,00			537	36,69	24,39	33,71	5,21	264	15,91	29,55	10,98	27,65	15,91
Relacions Laborals	316	10,76	26,58	39,87	19,62	2,72	0,95			321	64,80	4,67	30,53	—	94	20,21	48,94	20,21	9,57	1,06
Ciències Polítiques	209	18,18	29,67	29,67	18,66	3,35	0,48			210	45,24	3,33	47,62	3,81	96	22,92	44,79	21,88	2,08	8,33
Ciències de la Comunicació	256	14,45	21,09	38,28	22,27	2,34	1,56			268	52,61	6,34	38,81	2,24	105	32,38	41,90	15,24	3,81	6,67
Psicologia	361	28,25	25,21	27,98	14,40	3,05	1,11			371	42,86	7,01	47,44	2,70	179	21,23	46,37	18,44	6,70	7,26
Pedagogia	238	23,53	19,75	32,77	22,27	0,84	0,84			239	48,95	1,67	46,86	2,51	109	25,69	55,05	11,93	2,75	4,59
Mestres	685	35,47	21,46	28,03	14,89	—	0,15			708	36,02	3,11	58,47	2,40	419	32,46	51,55	7,64	4,30	4,06
Turisme	8	12,50	37,50	37,50	12,50	—	—			8	50,00	12,50	37,50	—	4	25,00	25,00	25,00	25,00	—
Ciències Socials	4.071	17,34	19,41	35,14	25,40	3,24	1,28			4.176	55,39	6,80	35,92	1,89	1.608	24,50	46,58	13,25	9,45	7,36

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Definicions

Durada de contracte: Durada del contracte (només per a qui no té contracte indefinit o és empresari).

Categories del tipus de contracte

Contr. fix/Funcionaris: Contracte laboral indefinit. Funcionari.

Autònoms: Empresari (treball per compte propi). Contracte mercantil. Contracte administratiu.

Contr. temporal: Laboral temporal. Laboral temporal en pràctiques. Altres contractes laborals temporals. Becaris. Altres tipus.

Sense contracte: Sense contracte.

Qualitat de la inserció

A SOC. Taula 4

Subàrea	Requisits per a la feina (%)						Funcions																						
	Titulació específica			Titulació universitària			Cap titular		Direcció		Funcions tècniques		Assistència mèdica i social		Comerç i distribució		Ensenyament		Disseny i mitjans de comunicació		R+D		Altres funcions qualificades		Altres funcions amb baixa qualificació				
	n	Funcions pròpies	Funcions no pròpies	Funcions pròpies	Funcions no pròpies	Funcions no pròpies	Requeria form. univ.	No requeria form. univ.	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	
Economia i ADE	788	55,58	12,82	10,41	7,49	6,22	7,49	250	28,54	224	25,57	1	0,11	58	6,62	37	4,22	2	0,23	9	1,03	246	28,08	49	5,59				
Ciències Empresarials	713	44,60	7,57	12,06	6,87	10,38	18,51	195	25,16	175	22,58	1	0,13	43	5,55	8	1,03	9	1,16	2	0,26	248	32,00	94	12,13				
Dret	525	44,19	12,38	10,29	6,86	7,05	19,24	88	14,59	260	43,12	3	0,50	12	1,99	14	2,32	1	0,17	4	0,66	138	22,89	83	13,76				
Relacions Laborals	314	40,76	8,28	7,64	7,01	9,87	26,43	73	21,28	100	29,15	2	0,58	8	2,33	5	1,46	1	0,29	2	0,58	101	29,45	51	14,87				
Ciències Polítiques	211	24,64	4,27	21,80	10,90	10,43	27,96	50	20,41	49	20,00	8	3,27	7	2,86	15	6,12	1	0,41	8	3,27	63	25,71	44	17,96				
C. de la Comunicació	266	53,38	5,26	8,27	3,38	12,03	17,67	34	11,76	23	7,96	-	-	4	1,38	10	3,46	48	16,61	1	0,35	145	50,17	24	8,30				
Psicologia	374	42,78	6,95	16,31	7,22	5,35	21,39	36	8,57	94	22,38	77	18,33	7	1,67	54	12,86	5	1,19	11	2,62	97	23,10	39	9,29				
Pedagogia	238	52,10	6,72	12,18	5,46	7,14	16,39	34	12,32	19	6,88	16	5,80	3	1,09	145	52,54	2	0,72	6	2,17	31	11,23	20	7,25				
Mestres	732	61,75	5,74	5,33	3,28	7,24	16,67	45	5,78	17	2,19	42	5,40	10	1,29	536	68,89	1	0,13	2	0,26	72	9,25	53	6,81				
Turisme	8	37,50	-	25,00	-	-	37,50	4	28,57	4	28,57	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ciències Socials	4.169	49,15	8,47	10,67	6,28	8,04	17,39	809	17,51	965	20,89	150	3,25	152	3,29	825	17,86	71	1,54	46	1,00	1.143	24,75	458	9,92				

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se. Per a la variable *funcions*, en ser un ítem de múltiple resposta, s'ofereix la *f*, freqüència, per a cadascuna de les opcions de resposta.

Definicions

Requisits per a la feina: Nivell d'estudis requerit per accedir a la darrera feina.

Funcions pròpies: Adequació de les funcions al nivell de formació exigida.

Funcions: Funcions que realitzen/han realitzat en la darrera feina.

Categories de les funcions

Direcció: Gestió total de la pròpia empresa, direcció/gestió/organització de la producció (en una fabrica, constructora, etc.), direcció/gestió de l'àrea d'administració o gestió (caps comptables, caps financers, caps administratius, adjunt de director de banc, responsable de màrqueting i atenció al client...).

Tècnic: Assessoria/consultoria (*broker*); tècnic de suport (supervisors, tècnics de qualitat, de manteniment, programadors, analistes informàtics, economistes, comptables, màners, delegats comercials, controladors, redactors...).

Assistència mèdica i social: Veterinaris, serveis socials, psicòlegs, òptics, odontòlegs, etc.

Comerç i distribució: Màrqueting, venda, logística, etc.

Disseny i mitjans de comunicació: Mitjans de comunicació (ràdio, televisió, etc.), disseny gràfic, etc.

R+D (recerca i desenvolupament): Investigadors departament R+D, becaris de doctorat, etc.

Altres funcions qualificades: Administratius, actuaris assegurances, auditors, apoderats, etc.

Altres funcions amb baixa qualificació: Auxiliars administratius, operadors telefònics, dependents, etc.

Gens important

Molt important

1 2 3 4 5 6 7

Subarea	Factors de contractació																							
	Formació teòrica		Formació pràctica		Idiomes		Informàtica		Habilitats socials		Recursos		Formació en gestió i planificació		Treball en grup		Formació global							
	(f)	mitjana desv.	(f)	mitjana desv.	(f)	mitjana desv.	(f)	mitjana desv.	(f)	mitjana desv.	(f)	mitjana desv.	(f)	mitjana desv.	(f)	mitjana desv.	(f)	mitjana desv.						
Economia i ADE	787	5,07	1,48	730	3,85	2,04	759	4,16	2,00	777	4,95	1,59	788	2,47	1,86	749	4,49	1,60	785	3,93	1,83	788	5,07	1,28
Ciències Empresarials	716	4,87	1,61	679	3,75	2,13	685	3,40	1,95	702	5,11	1,63	711	5,31	1,46	682	4,42	1,67	709	3,91	1,96	713	4,85	1,57
Dret	494	4,85	1,77	468	3,47	2,13	463	3,14	1,99	477	4,36	1,84	492	5,32	1,52	455	3,87	1,89	488	3,19	1,98	492	4,48	1,77
Relacions Laborals	311	4,71	1,75	287	3,47	2,15	279	2,81	1,84	293	4,72	1,77	309	5,25	1,33	304	2,17	1,64	306	3,38	1,86	311	4,45	1,67
Ciències Polítiques	211	4,18	1,99	201	3,76	2,15	188	3,44	2,18	199	4,60	1,88	211	4,99	1,67	208	1,93	1,61	208	3,18	1,89	211	4,50	1,77
Ciències de la Comunicació	266	3,88	1,80	259	3,87	2,19	260	3,44	2,10	263	4,67	1,92	266	4,96	1,66	266	2,29	1,73	251	3,51	1,81	266	3,33	1,79
Psicologia	371	4,38	2,04	362	3,88	2,22	342	2,73	1,98	350	3,81	2,03	372	5,14	1,61	371	1,83	1,56	349	3,74	1,95	370	3,53	1,97
Pedagogia	222	4,63	1,85	205	4,20	2,12	192	2,60	1,86	205	3,74	2,15	217	5,23	1,65	215	2,07	1,70	205	4,35	1,92	218	4,30	2,02
Mestres	662	4,75	1,97	619	3,95	2,25	542	2,87	2,13	569	3,30	2,06	657	5,07	1,76	653	1,88	1,49	580	3,53	1,95	658	3,69	2,07
Turisme	8	3,38	2,50	8	4,00	2,62	8	5,38	1,77	8	3,88	1,89	8	5,88	1,36	8	2,38	1,85	7	3,71	1,60	8	4,13	2,30
Ciències Socials	4.048	4,71	1,80	3.818	3,79	2,15	3.718	3,31	2,07	3.843	4,44	1,93	4.030	5,25	1,54	4.016	2,15	1,72	3.768	4,05	1,83	4.016	3,66	1,96

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Descripció de la taula

Factors de contractació: Valoració de la importància que han tingut aquests elements per accedir a la darrera feina.

Recursos de la universitat: Borsa de treball, serveis d'orientació, etc.

Branca d'activitat econòmica

A SOC. Taula 6

Subàrea	n	Branca d'activitat (%)																									
		Agrí- cultura	Pesca	Comb. solíds	Electri- citat	Extrac- mineral	Ind. química	Metal- lúrgia	Mater. transp.	Prod. alim.	Textil, cuir...	Fusta	Paper	Cautxú	Cons- trucció	Comerc	Restau- rants	Trans- port	Tecnol. com.	Mitjans com.	Instit. financ.	Serveis a empr. pública	Adm. pública	Educ. i invest.	Sanitat i assist.	Altres	
Economia i ADE	793	0,76	-	0,88	1,13	0,25	3,91	3,91	2,14	3,66	1,39	0,25	1,13	0,63	1,89	3,91	1,51	1,64	3,53	1,13	38,34	15,26	3,40	6,18	1,39	1,77	
Ciències Empresarials	727	0,83	0,14	0,14	1,93	0,28	3,30	5,64	1,79	4,95	2,75	0,96	1,65	1,10	4,54	5,23	1,79	1,65	5,50	1,24	32,60	10,73	4,95	2,48	1,65	2,20	
Dret	502	0,40	0,20	0,60	0,40	-	0,80	1,79	-	1,59	0,80	0,20	0,60	0,40	1,00	1,99	0,40	1,00	3,78	0,60	23,51	24,50	19,92	3,59	1,39	10,56	
Relacions Laborals	312	-	-	0,32	1,28	-	4,81	6,09	2,24	2,24	2,24	0,96	1,92	1,60	2,88	4,49	1,92	3,21	4,49	0,96	10,90	23,72	10,90	2,56	3,53	6,73	
Ciències Polítiques	215	-	-	-	0,93	-	0,93	1,86	0,93	1,86	3,26	-	0,93	-	1,86	6,05	0,47	2,79	2,33	2,33	4,19	8,84	31,16	17,67	5,58	6,05	
Ciències de la Comunicació	269	-	-	-	-	-	-	1,86	0,37	0,37	0,74	-	0,37	-	0,37	1,12	0,37	9,29	62,08	1,49	6,69	3,72	7,43	1,49	1,86		
Psicologia	373	-	0,27	0,27	-	-	1,88	3,75	-	0,54	1,07	0,80	1,07	0,54	0,27	4,29	1,07	1,61	5,90	1,34	4,29	20,11	6,17	19,84	20,38	4,56	
Pedagogia	248	-	0,40	-	-	-	-	0,40	0,81	1,61	-	-	0,40	0,40	0,40	1,61	0,81	0,40	1,61	0,81	1,21	4,84	9,68	65,32	7,66	1,61	
Mestres	732	0,27	-	-	-	-	0,82	0,27	0,55	0,96	0,41	0,14	0,14	0,14	0,41	1,37	1,37	0,82	1,64	0,55	0,55	0,68	5,74	75,55	5,19	2,46	
Turisme	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28,57	14,29	-	-	28,57	-	14,29	14,29	-	-	
Ciències Socials	4.178	0,38	0,10	0,31	0,74	0,10	2,13	3,02	1,10	2,35	1,39	0,41	0,93	0,57	1,72	3,28	1,32	1,46	4,04	4,95	17,50	12,57	8,71	22,52	4,55	3,85	

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Satisfacció laboral

A SOC, Taula 7

Gens d'acord

Totalment d'acord

1 2 3 4 5 6 7

Subàrea	Grau de satisfacció (enquestes per correu)														
	Contingut de la feina		Perspectives de millora i de promoció		Nivell de retribució		Utilitat dels coneixements de la formació universitària		Perspectives d'estabilitat		Perspectives d'estabilitat				
	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.
Economia i ADE	426	5,31	1,30	426	4,91	1,76	425	4,18	1,59	426	4,74	1,50	427	5,54	1,39
Ciències Empresarials	324	5,19	1,39	323	4,63	1,84	323	3,89	1,59	324	4,52	1,60	323	5,43	1,54
Dret	291	5,29	1,54	289	4,79	1,88	290	3,86	1,74	291	4,54	1,83	291	5,07	1,76
Relacions Laborals	204	5,06	1,38	203	4,14	1,88	202	3,78	1,62	203	4,21	1,67	204	5,40	1,69
Ciències Polítiques	134	5,13	1,65	134	4,18	1,95	134	3,67	1,67	134	4,32	1,90	134	4,93	1,90
Ciències de la Comunicació	152	5,18	1,57	152	4,20	1,77	152	3,91	1,77	152	4,13	1,66	152	4,46	1,79
Psicologia	173	4,85	1,73	172	3,92	2,02	172	3,41	1,71	172	3,95	1,77	172	4,39	1,95
Pedagogia	110	5,45	1,47	110	3,93	1,87	110	3,98	1,90	110	4,80	1,68	110	4,73	2,07
Mestres	450	5,51	1,54	446	3,88	1,94	446	4,09	1,88	449	4,37	1,81	447	4,28	2,04
Turisme	8	5,50	1,69	8	4,88	1,46	8	5,13	1,81	8	3,88	2,03	8	5,00	1,93
Ciències Socials	2.272	5,26	1,49	2.263	4,37	1,91	2.262	3,93	1,73	2.269	4,44	1,72	2.268	4,97	1,83

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen només a persones que estaven treballant en el moment de fer l'estudi.

Satisfacció general	Enquestes per telèfon	
	(f)	mitjana desv.
	354	5,41 0,95
	375	5,45 1,06
	212	5,46 1,31
	103	5,26 1,25
	59	4,93 1,36
	102	5,26 1,13
	171	5,22 1,29
	125	5,39 1,20
	249	5,70 1,17
	—	— —
	1.750	5,41 1,16

Adequació de la formació inicial I

À SOC. Taula 8

Molt baix

1 2 3 4 5 6 7

Molt alt

Subàrea	Adequació de les competències acadèmiques											
	Formació teòrica			Formació pràctica								
	Nivell obtingut (f)	Utilitat per a la feina (f) mitjana desv.	Utilitat per a la feina (f) mitjana desv.	Nivell obtingut (f)	Utilitat per a la feina (f) mitjana desv.	Utilitat per a la feina (f) mitjana desv.						
Economia i ADE	804	5,01	1,15	804	4,41	1,46	772	3,14	1,62	770	3,85	1,90
Ciències Empresarials	737	5,01	1,07	735	4,30	1,51	720	3,30	1,59	715	3,87	1,89
Diet	553	4,81	1,27	550	4,28	1,77	531	2,79	1,61	526	3,53	2,09
Relacions Laborals	321	4,92	1,13	320	4,04	1,76	320	3,52	1,78	317	3,76	2,07
Ciències Polítiques	215	4,99	1,13	213	3,53	1,70	213	3,67	1,75	212	3,70	1,96
Ciències de la Comunicació	271	4,51	1,12	268	3,39	1,48	269	4,42	1,54	266	4,13	1,88
Psicologia	382	4,86	1,08	382	3,59	1,78	381	3,57	1,65	380	3,42	1,99
Pedagogia	247	4,87	1,09	246	4,26	1,72	245	4,30	1,59	245	4,47	1,93
Mestres	748	4,62	1,17	741	3,92	1,69	746	4,86	1,55	740	4,74	2,00
Turisme	7	4,64	1,31	7	3,64	1,89	7	5,00	1,89	7	4,00	2,33
Ciències Socials	4,285	4,85	1,15	4,266	4,07	1,67	4,204	3,68	1,76	4,178	3,97	2,01

Subàrea	Adequació de les competències instrumentals											
	Gestió			Competències instrumentals								
	Nivell obtingut (f)	Utilitat per a la feina (f) mitjana desv.	Utilitat per a la feina (f) mitjana desv.	Nivell obtingut (f)	Utilitat per a la feina (f) mitjana desv.	Utilitat per a la feina (f) mitjana desv.						
Economia i ADE	435	4,08	1,61	433	5,56	1,30	803	3,28	1,50	800	5,06	1,42
Ciències Empresarials	335	3,99	1,60	334	5,19	1,57	736	3,68	1,45	733	4,86	1,48
Diet	315	3,45	1,75	312	5,05	1,68	552	2,65	1,48	549	4,52	1,74
Relacions Laborals	212	4,33	1,51	208	5,20	1,50	321	2,92	1,38	320	4,39	1,53
Ciències Polítiques	146	3,94	1,77	145	5,28	1,59	214	3,57	1,52	212	4,62	1,61
Ciències de la Comunicació	60	3,91	1,69	159	5,48	1,65	270	3,51	1,41	269	4,84	1,47
Psicologia	189	3,92	1,68	186	5,25	1,69	382	2,92	1,44	379	4,00	1,83
Pedagogia	115	4,72	1,52	111	5,62	1,60	248	3,24	1,40	246	4,34	1,68
Mestres	469	4,43	1,49	469	5,19	1,64	749	3,41	1,45	741	4,10	1,71
Turisme	8	4,00	1,31	8	4,63	2,07	8	4,96	0,93	8	5,38	0,95
Ciències Socials	2,384	4,07	1,64	2,365	5,29	1,57	4,283	3,26	1,49	4,257	4,57	1,64

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Origen de les respostes

Formació teòrica: Enquesta per correu i enquesta telefònica.

Formació pràctica: Enquesta per correu i enquesta telefònica.

Gestió (gestionar temps i recursos): Enquesta per correu.

Competències instrumentals (documentació, idomes, informàtica): Enquesta per correu i enquesta telefònica.

Adequació de la formació inicial II

À SOC, Taula 9

1 2 3 4 5 6 7

Molt baix

Molt alt

Subàrea	Adequació de les competències interpersonals																	
	Expressió escrita i oral				Treball en equip				Lideratge									
	Nivell obtingut (f)	desv. (f)	Utilitat per a la feina (f)	desv. (f)	Nivell obtingut (f)	desv. (f)	Utilitat per a la feina (f)	desv. (f)	Nivell obtingut (f)	desv. (f)	Utilitat per a la feina (f)	desv. (f)						
Economia i ADE	805	3,70	1,49	801	5,17	1,38	805	3,96	1,71	801	5,22	1,48	436	3,13	1,68	434	5,04	1,66
Ciències Empresarials	739	3,97	1,46	737	4,96	1,47	738	4,12	1,60	735	4,90	1,70	337	3,34	1,61	337	4,47	1,81
Dret	554	3,97	1,63	549	5,27	1,64	552	3,29	1,67	549	4,45	1,82	315	2,90	1,72	312	4,25	1,91
Relacions Laborals	322	4,44	1,34	320	5,01	1,46	321	4,69	1,44	319	4,87	1,67	213	3,59	1,61	212	4,23	1,89
Ciències Polítiques	215	4,46	1,50	212	5,13	1,53	215	4,33	1,75	210	4,66	1,84	147	3,24	1,84	145	4,27	1,97
Ciències de la Comunicació	270	4,74	1,32	270	5,03	1,69	270	4,90	1,57	269	4,88	1,58	160	3,49	1,59	160	4,53	1,77
Psicologia	381	3,94	1,49	380	4,84	1,74	382	4,34	1,55	380	4,83	1,81	189	3,15	1,59	188	4,44	1,88
Pedagogia	248	4,58	1,39	246	5,29	1,50	248	5,29	1,45	246	5,55	1,51	115	3,99	1,60	113	4,84	1,83
Mestres	747	4,70	1,43	741	5,20	1,59	745	5,28	1,42	741	5,38	1,60	473	3,74	1,57	469	4,27	1,81
Turisme	8	4,88	0,92	8	5,19	1,87	8	4,88	0,99	8	4,63	2,33	8	4,75	1,49	8	5,88	1,73
Ciències Socials	4.289	4,19	1,52	4.264	5,11	1,55	4.284	4,38	1,71	4.258	5,00	1,69	2.393	3,37	1,67	2.378	4,49	1,84

Comentaris sobre la taula

Les respostres obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Origen de les respostres

Expressió escrita i oral: Enquesta per correu i enquesta telefònica.

Treball en equip: Enquesta per correu i enquesta telefònica.

Lideratge: Enquesta per correu.

Adequació de la formació inicial III

À SOC. Taula 10

1 2 3 4 5 6 7

Molt baix

Molt alt

Subàrea	Adequació de les competències cognitives																							
	Preses de decisions				Pensament crític				Raonament quotidià				Creativitat											
	Nivell obtingut	Utilitat per a la feina	Nivell obtingut	Utilitat per a la feina	Nivell obtingut	Utilitat per a la feina	Nivell obtingut	Utilitat per a la feina	Nivell obtingut	Utilitat per a la feina	Nivell obtingut	Utilitat per a la feina	Nivell obtingut	Utilitat per a la feina										
(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.										
Economia i ADE	801	4,07	1,49	799	5,43	1,35	435	4,41	1,51	430	5,20	1,48	433	3,99	1,53	430	4,93	1,48	432	3,51	1,53	431	4,77	1,57
Ciències Empresarials	735	4,08	1,45	734	5,08	1,48	336	4,11	1,49	335	4,71	1,56	333	3,77	1,56	334	4,50	1,60	332	3,63	1,60	333	4,62	1,66
Dret	554	3,71	1,74	551	5,19	1,71	315	4,20	1,68	314	5,09	1,69	315	4,15	1,77	313	5,11	1,66	314	3,17	1,69	312	4,46	1,84
Relacions Laborals	322	4,32	1,46	319	5,11	1,52	213	4,55	1,50	210	4,79	1,59	209	4,21	1,53	207	4,58	1,62	210	3,92	1,54	210	4,58	1,68
Ciències Polítiques	215	4,15	1,66	213	5,00	1,71	146	5,08	1,42	145	5,02	1,68	146	4,91	1,55	146	4,63	1,74	145	3,88	1,80	144	4,54	1,86
Ciències de la Comunicació	269	4,00	1,56	267	4,85	1,58	160	4,69	1,54	159	5,25	1,57	159	4,16	1,60	158	4,93	1,52	158	4,45	1,67	157	5,41	1,69
Psicologia	382	4,29	1,54	380	5,02	1,67	189	4,41	1,72	187	4,93	1,77	188	4,24	1,61	187	4,96	1,70	187	3,44	1,51	187	4,89	1,77
Pedagogia	248	4,71	1,34	246	5,44	1,42	115	5,00	1,40	112	5,22	1,53	115	4,65	1,38	110	5,09	1,55	112	4,43	1,50	109	5,40	1,49
Mestres	746	4,34	1,47	741	5,15	1,61	474	4,67	1,47	473	4,83	1,72	473	4,41	1,54	469	4,88	1,70	466	4,59	1,61	467	5,43	1,67
Turisme	8	4,00	1,20	8	5,75	1,83	8	4,25	0,89	8	4,88	1,46	8	3,38	1,60	8	5,00	1,85	8	4,50	0,76	8	5,38	1,60
Ciències Socials	4.280	4,15	1,54	4.258	5,17	1,56	2.391	4,49	1,55	2.373	4,98	1,63	2.379	4,20	1,60	2.362	4,85	1,63	2.364	3,86	1,68	2.358	4,89	1,73

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Origen de les respostes

Preses de decisions (solució de problemes): Enquesta per correu i enquesta telefònica.

Pensament crític: Enquesta per correu.

Raonament quotidià: Enquesta per correu.

Creativitat: Enquesta per correu.

L'àrea de Ciències Experimentals està formada per les subàrees següents:

Àrea Ciències Experimentals									Quadre 1
Tipus	Titulació	UB	UAB	UPC	UPF	UdG	UdL	URV	
Ll.	Química	•	•			•		•	Química
Ll.	Enologia							•	
Ll.	Biologia	•	•			•			Biologia i Natura
Ll.	Bioquímica	•	•					•	
Ll.	Ciències Ambientals		•			•			
Ll.	Geologia	•	•						Física i Matemàtiques
Ll.	Física	•	•						
Ll.	Matemàtiques	•	•	•					
Dipl.	Estadística	•	•	•					

És una àrea tradicionalment científica, amb un clar èmfasi en la recerca i el rigor metodològic, però també és una àrea amb caràcter professionalitzador (sobretot per a la subàrea de Química). En aquest aspecte, i comparativament amb les altres àrees, és una àrea força homogènia.

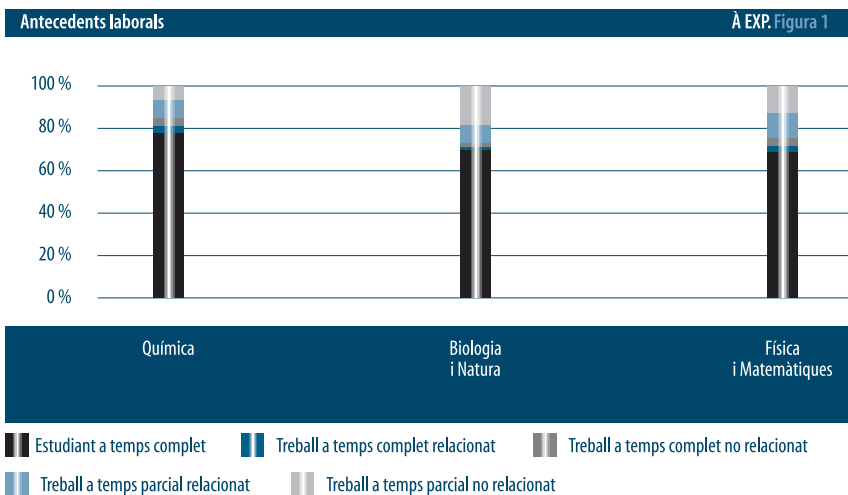
Es partia d'una població de 1.537 graduats; van respondre l'enquesta 833 persones, la qual cosa suposa un error mostral del 2,3 % per a l'àrea. Aquestes respostes es distribueixen per subàrees de la manera següent: Biologia i Natura (47 %), Química (29 %) i Física i Matemàtiques (24 %).

PERFIL DELS GRADUATS

En aquest apartat es descriu la composició per sexe de l'àrea (vegeu taula 1) i quina era la trajectòria laboral dels graduats enquestats durant els estudis (vegeu la figura 1).

El 62 % dels graduats de Ciències Experimentals són dones, percentatge que oscil·la des del 49 % de Física i Matemàtiques, al 66 % de Química. La tendència general a l'increment de les dones en l'educació superior s'ha produït de manera més accentuada en els estudis de Biologia i Química, i és manté més discretament en les subàrees de Física i Matemàtiques, en què la distribució per sexe és més equilibrada.

Pel que fa als antecedents laborals (vegeu la figura 1), el perfil de l'estudiant de l'Àrea d'Experimentals es correspon clarament a un estudiant dedicat a temps complet a la

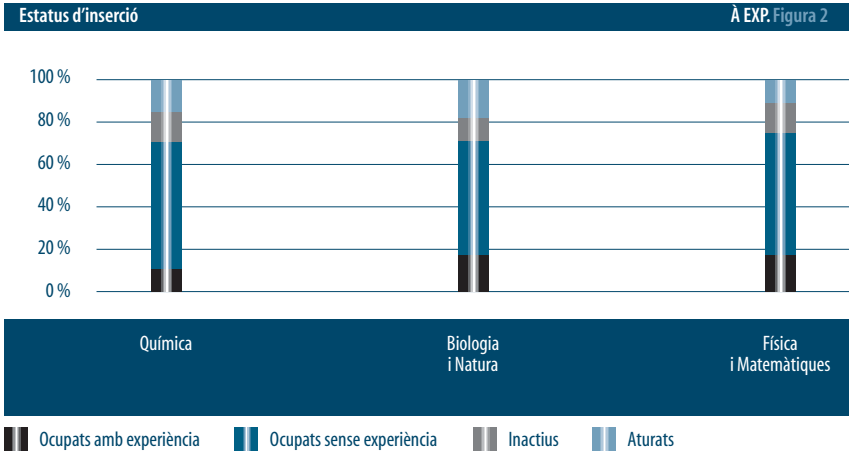
carrera en una proporció superior a la resta de les àrees estudiades, amb l'excepció de Ciències de la Salut, que té un perfil semblant. A més a més, la major part dels estudiants que durant els últims dos anys de la carrera compagina els estudis amb una feina ho fa a temps parcial en un camp no relacionat amb els estudis.

El comportament laboral dins les subàrees segueix la mateixa tendència. Així, el rang per als estudiants a temps complet oscil·la del 75 % a Física i Matemàtiques al 80 % a Química. L'única dada destacable l'aporta Biologia i Natura, on hi ha un 16 % dels qui treballen en feines no relacionades amb els estudis, enfront del 9 % que ho fan en treballs relacionats.

Aquesta tendència a la baixa pel que fa a la participació laboral entre els estudiants podria estar relacionada amb la dificultat dels estudis. Tanmateix, si ho comparem amb altres àrees considerades també com a difícils, però amb unes taxes de participació laboral durant els estudis molt més elevades (Àrea Tècnica) fa pensar que existeixen altres factors explicatius, com ara la cultura dels estudiants. Ciències Experimentals i Humanitats són les úniques àrees que tenen un percentatge de treball no relacionat amb la carrera durant els estudis més gran que el treball relacionat, de fet, aquestes dades recolzarien la hipòtesi que la cerca de treball durant als estudis està més lligada a un valor econòmic que a la recerca d'habilitats i experiència en el camp professional de la carrera.

INSERCIÓ LABORAL

En aquest apartat s'analitzarà el procés d'inserció dels graduats de l'Àrea de Ciències Experimentals: quin és el seu estatus d'inserció als tres anys de la graduació i quina adequació i qualitat té aquesta inserció, així com altres elements clau en la transició laboral que poden ser d'utilitat per a l'orientació laboral, com ara les vies d'accés o quins són els factors més rellevants per ser contractat, etc.

Estatut d'inserció

La taula 1 (a la pàgina 140) i la figura 2 presenten els resultats pel que fa a l'estatut d'inserció per al conjunt de l'àrea.

Amb relació a la situació dels graduats tres anys després de finalitzar els estudis les dades mostren unes taxes d'ocupació moderades: vuit de cada deu graduats és inserit en el mercat de treball. Com calia esperar i vist el perfil de l'estudiant pel que fa als antecedents laborals, la categoria de persones amb ocupació sense experiència concentra el percentatge més elevat (el 60 % a l'àrea, que arriba al 65 % en el cas de Química), percentatge només superat per l'Àrea de Ciències de la Salut. Estem parlant, per tant, de professionals en primera inserció.

Pel que fa a la valoració d'aquesta taxa d'ocupació en relació amb altres estudis d'índole més àmplia (Ulrich, 2001: 131), l'ocupació dels professionals de l'Àrea de Ciències Experimentals està dins la mitjana europea (83 %) i per sobre de la mitjana espanyola (74 %). Aquests resultats són coherents amb les dades obtingudes pels diferents estudis d'inserció de les universitats de Catalunya (Figuera, 2001: 35).

Tanmateix, en el conjunt de l'estudi que presentem, Ciències Experimentals se situa en el rang inferior de la taxa d'ocupació, 15 punts percentuals per sota de l'Àrea Tècnica. La taxa de desocupació (engloba inactius i aturats) és la més alta del conjunt de les àrees analitzades: un 19 % no treballa. La taxa d'atur arriba a l'11 %, només superada per l'àrea d'Humanitats.

L'Àrea de Ciències Experimentals té el percentatge d'inactius (persones sense ocupació que no busquen feina) més elevat de totes les àrees (9 %): duplica el d'Humanitats, i triplica el de Ciències Socials i el de Ciències de la Salut i l'Àrea Tècnica. Aquesta taxa d'inactius, que es pot considerar elevada en termes comparatius, indica que una proporció de graduats optarien per una trajectòria de formació molt més llarga per tal d'accedir al mercat de treball amb un bagatge de competències o plus formatius que poden

incrementar la seva competitivitat en el mercat de treball; per exemple, la formació de doctorat en aquest context empresarial és un aspecte molt valorat.

L'anàlisi de l'ocupació per subàrees mostra nivells similars. No obstant això, és amb relació a la categoria de *sense ocupació* en què emergeixen les diferències més rellevants respecte al funcionament del mercat laboral de cada subàrea (vegeu la figura 2): més de la meitat dels qui no tenen ocupació de Química i Física i Matemàtiques són inactius, mentre que la situació s'inverteix a Biologia, en què més de la meitat són aturats *involuntaris*.

Tres anys després d'obtenir el títol, els indicadors d'ocupació de la subàrea de Biologia i Natura són els més desfavorables de tota l'àrea. La taxa d'atur arriba al 13 %, molt lluny del 3 % de l'Àrea Tècnica, i se situa al capdavant de les subàrees analitzades.

Temps fins a la primera inserció, via d'accés i mobilitat laboral

L'Àrea de Ciències Experimentals és la que té el percentatge més baix de graduats que s'insereixen abans d'acabar la carrera (39 %), però durant el primer any el percentatge s'incrementa fins al 91 %. Aquest resultat és coherent amb el model d'estudiant a temps complert.

Dins el conjunt de l'àrea, els graduats de la subàrea de Física i Matemàtiques són els que accedeixen al mercat laboral amb més rapidesa, i amb un patró més similar al de l'Àrea de Ciències de la Salut i l'Àrea Tècnica. Així, el 82 % s'insereix abans dels tres mesos, en part pel pes dels estudiants que ho fan durant la carrera (un 43 %).

Coincidint amb la tendència detectada pels estudis d'inserció, tant d'àmbit local com internacional, les principals *vies d'accés a la primera* feina han estat les que detallam a continuació:

- Contactes personals (37 %), si bé és menys rellevant que en altres àrees (vegeu la taula 2, a la pàgina 141).
- Premsa (18 %).
- Pràctiques dels estudis (12 %), que esdevenen, per tant, una molt bona via per a la primera inserció.

Els mitjans d'accés a feines posteriors canvien: la importància dels contactes baixa, però continua sent la principal via d'accés a una feina. L'accés mitjançant les oposicions augmenta en un 7 %, mentre que la premsa ho fa en un escàs 3 %, enfront del lògic descens de les pràctiques dels estudis com a via d'inserció posterior. És anecdòtic l'augment de l'efectivitat d'Internet per a la feina següent, i la seva incidència és encara molt baixa en el context del mercat de treball que estem analitzant (2 %). En general, les agències públiques de treball tenen una rellevància molt baixa en tots dos moments.

Cal destacar que l'autoocupació és una estratègia ineficaç o rebutjada, que desapareix del tot com a via d'inserció per a la feina actual sense diferències entre grups.

Dins l'Àrea de Ciències Experimentals hi ha algunes especificitats pel que fa a la utilitat i efectivitat de les diferents vies en la primera inserció i posteriors insercions.

Biologia i Natura presenten uns trets diferenciadors: el fet de tenir una bona xarxa de contactes és clau, però resulta menys necessari per als titulats de Química i Física i Matemàtiques, els quals tenen els percentatges més baixos d'inserció a la primera feina via contactes de totes les altres subàrees. En canvi, en la subàrea de Química la premsa té un paper important com a mitjà d'accés al mercat de treball; i en el cas de Física i Matemàtiques, els serveis universitaris són la tercera via d'accés a les feina (vegeu la taula 2, a la pàgina 141).

La mobilitat laboral constitueix una característica del mercat de treball actual; tanmateix, l'Àrea de Ciències Experimentals és la que té menys mobilitat laboral: un 38 % dels graduats ha tingut una sola feina amb un rang que oscil·la entre el 34 % de Biologia i Natura i el 43 % de Física i Matemàtiques.

La baixa taxa de mobilitat de l'àrea pot tenir relació amb la lentitud de la velocitat d'inserció; si s'insereixen més tard tenen menys temps per canviar de feina, si bé en el cas de Biologia i Natura cal tenir en compte la inestabilitat dels llocs de treball a l'hora d'explicar aquest fenomen.

Condicions laborals

Aquest apartat mostra les dades referides al lloc de treball, específicament, la situació contractual i la retribució (vegeu la taula 3, a la pàgina 142).

Pel que fa al tipus de contracte, el treball assalariat domina el mercat laboral dels graduats de Ciències Experimentals i la taxa d'autònoms és molt baixa comparada amb la de les altres àrees; per tant, sembla que es configura com una àrea en què difícilment la gent s'estableix per compte propi.

En segon lloc, podem afirmar que la precarietat és baixa: la meitat dels graduats de l'àrea treballa amb contracte fix, i el percentatge de persones que treballen sense contracte és insignificant (1 %). D'altra banda, el percentatge de contractes temporals és similar a Humanitats, si bé és cert que les dades vénen esbiaixades pel pes de Biologia i Natura.

Respecte a aquest indicador, el comportament de la subàrea de Física i Matemàtiques, diferent a la de les altres dues subàrees, destaca per l'alt percentatge d'estabilitat: set de cada deu graduats tenen un contracte estable. De fet, el comportament d'aquesta subàrea és similar, en aquest indicador, al de les subàrees de l'Àrea Tècnica. En l'altre extrem, Biologia i Natura mostren una precarietat laboral important i sis de cada deu graduats treballen amb contractes temporals i amb una durada inferior a la resta.

El nivell d'ingressos apareix com una constant a l'hora de valorar la inserció dels graduats.

Dintre el context global dels universitaris, la situació de l'àrea mostra una posició discreta pel que fa a aquest indicador, per sota de l'Àrea Tècnica, però amb una millor posició que l'Àrea d'Humanitats. Tal com mostra la taula 3 (a la pàgina 142), el 33 % dels graduats tenen uns ingressos anuals bruts entre 18 i 30.000 euros, un 34 % està per sota dels 12.000 euros i només un 3 % té uns ingressos que superen els 30.000 euros.

De nou, l'anàlisi per subàrees mostra dues situacions contraposades: d'una banda, Física i Matemàtiques és la que mostra una situació més favorable ja que la meitat dels

graduats guanyen entre 18 i 30.000 euros bruts anuals, situació similar a la de l'Àrea Tècnica; de l'altra, Biologia i Natura té quasi la meitat dels graduats que guanya menys de 12.000 euros i Química mostra una situació intermèdia.

Qualitat de la inserció

En aquest apartat s'ha valorat la qualitat de la inserció en el mercat laboral qualificat tenint en compte dos dels indicadors que ens permeten dibuixar l'adequació del treball: la titulació que es demana i les funcions desenvolupades a la feina. La taula 4 (a la pàgina 143) il·lustra aquestes dades.

La primera visió situa la promoció analitzada de l'Àrea de Ciències Experimentals en una posició intermèdia en el conjunt del nostre estudi. Vuit de cada deu graduats accedeixen a una feina que requereix titulació universitària i per a sis de cada deu, el requisit ha estat la titulació específica.

Pel que fa a la qualitat de la inserció per subàrees, el percentatge d'adequació òptima (és a dir, que per a la feina actual hagin demanat la titulació específica i que les funcions en siguin les pròpies) s'acosta al 50 % tant per a Química com per a Biologia i Natura, mentre que aquest percentatge baixa al 40 % per a Física i Matemàtiques. A l'altre extrem, Biologia i Natura destaca amb la taxa més elevada de màxima inadequació de l'àrea; un 20 % desenvolupa feines per a les quals no es requeria cap titulació i les funcions no eren les pròpies de la formació universitària; un percentatge que dobla el de Física i Matemàtiques i Química.

La situació dels graduats de Física i Matemàtiques també mereix un comentari. De fet, tot i que les taxes de subocupació són baixes, quatre de cada deu graduats considera que les funcions del treball no són pròpies del títol. Aquestes dades de subocupació estan esbiaixades per la diplomatura d'Estadística, en què només a un terç dels diplomats se'ls va demanar la titulació específica per desenvolupar la feina actual.

Podem obtenir una descripció millor de la situació amb les dades de la taula 4 (a la pàgina 143), que presenta les *funcions específiques desenvolupades en el lloc de treball*. L'anàlisi de les categories que absorbeixen el percentatge més alt de resposta permet comprendre algunes valoracions dels graduats pel que fa a la qualitat d'inserció. Així, el 30 % dels graduats de la promoció exerceix funcions tècniques; a continuació, per ordre d'importància, la docència, que concentra un 19% dels graduats (percentatge que oscil·la entre el 32 % de físics i matemàtics i el 12 % dels químics), la qual cosa fa que sigui la segona àrea, després d'Humanitats, en nombre de persones que es dediquen a l'ensenyament. D'altra banda, l'Àrea de Ciències Experimentals és la que té un percentatge més alt de graduats que fan funcions de R+D (un 17 %), sobretot a la subàrea de Química en què ocupa el segon lloc d'importància (21 %).

Si es comparen amb altres àrees, les funcions més relacionades amb les tasques de direcció i gestió tenen poca representació, tal com passa a l'Àrea de Ciències de la Salut; però, tenint en compte que parlem de graduats que, com ja hem vist, s'han inserit recentment, pot ser que s'incrementin en el decurs del temps.

En conjunt, podem dir que la majoria de funcions que exerceixen són qualificades, sobretot entre els graduats de Química, Física i Matemàtiques amb unes taxes de sub-

ocupació baixes en el conjunt de l'estudi. Aquest panorama optimista quedaria més desdibuixat en la subàrea de Biologia i Natura, amb un percentatge de graduats amb funcions de baixa qualificació de l'11 %.

Antecedents laborals i qualitat de la inserció

S'ha creuat la variable antecedents laborals analitzada a l'apartat «Perfil dels graduats» d'aquest capítol amb la qualitat de la inserció per tal de veure si la trajectòria laboral durant els estudis té alguna influència en la qualitat de la inserció de la feina actual.

Com que la majoria dels graduats han estat estudiants a temps complet, no tenim prou graduats en les altres situacions (treball a temps parcial o complet) per treure'n conclusions estadísticament significatives. Tot i això les dades mostren una certa relació entre el treball durant la carrera i la qualitat de la inserció posterior. Els estudiants que treballen a temps parcial relacionat amb els estudis durant la carrera són els que assoleixen les posicions més adequades a la feina i, per tant, tenen les taxes de subocupació més baixes.

Factors de contractació

La qualificació professional inclou, avui en dia, una integració de diferents components des de la formació teoricopràctica, específica per a cada àmbit professional, fins a habilitats instrumentals o personals de caire més transversal. El coneixement del valor que tenen aquests components en l'accés al mercat de treball qualificat és una qüestió rellevant, especialment per a la planificació educativa.

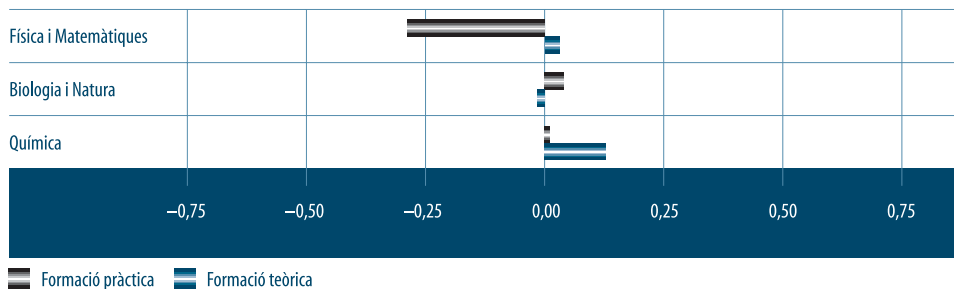
Els graduats de Ciències Experimentals valoren com a important (vegeu taula 5, a la pàgina 144) la *formació teòrica que han rebut* (4,8), i com a menys important la *formació pràctica* (3,8). Destaca per sobre de la mitjana de les subàrees la importància que els químics donen a la formació teòrica, així com la poca utilitat que té per a la subàrea de Física i Matemàtiques la formació pràctica a l'hora de ser contractat (vegeu la figura 3).

Amb relació a les competències complementàries (vegeu la taula 5, a la pàgina 144), només les noves tecnologies estan per sobre del 4 (4,5), que és la puntuació més alta entre les diferents àrees després de la de l'Àrea Tècnica. La resta de competències complementàries no són tan importants en el procés de selecció.

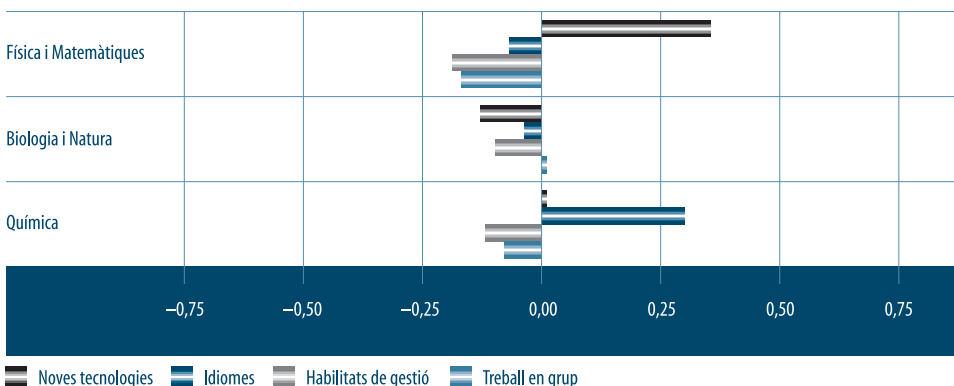
L'anàlisi per subàrees, tal com podem veure a la figura 4, mostra que el domini de les noves tecnologies esdevé clau per als graduats de la subàrea de Física i Matemàtiques, mentre que a Química serien més rellevants els idiomes i la capacitat de gestió i planificació. A Biologia, les puntuacions s'apropen més a la mitjana.

Per acabar, i independentment de la carrera, la formació universitària és un dels factors remarcats com a importants (4,7), encara que per sota dels factors personals (5), molt per sobre del valor donat a la importància dels recursos de la universitat per trobar feina (2). Aquestes puntuacions són molt properes a la mitjana general i hi ha poca desviació entre subàrees (vegeu la figura 5).

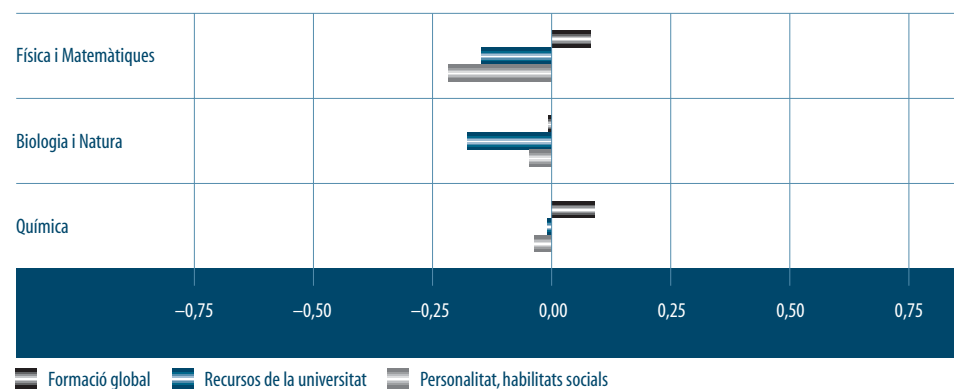
Importància de la formació teòrica i de la formació pràctica À EXP. Figura 3

Importància de la formació en competències complementàries À EXP. Figura 4

Importància de la formació global, dels factors personals i de les oportunitats o recursos de la universitat À EXP. Figura 5

Context de la inserció

En quin àmbit s'insereixen els graduats? Quina és la ubicació del seu lloc de treball i en quina branca econòmica? En aquest apartat analitzarem els resultats a aquestes preguntes (vegeu la taula 6, a la pàgina 145, i les figures 6 i 7).

Les dades disponibles indiquen que la inserció dels titulats té lloc fonamentalment a l'empresa privada i, geogràficament, es concentra a l'àrea d'influència de Barcelona.

El 78 % dels graduats de l'àrea treballen en l'àmbit privat, percentatge que oscil·la del 83 % de Química, al 72 % de Biologia i Natura. L'alta concentració de graduats en l'empresa privada està, doncs, per sobre de la mitjana espanyola i europea (García-Montalvo, 2001: 183).

Pel que fa a la localització del lloc de treball (vegeu la figura 6), es pot observar que més de tres quartes parts dels graduats de Ciències Experimentals treballen a Barcelona en el moment de l'enquesta. La següent província que absorbeix més graduats és Girona, només un 5 % treballa a Tarragona i l'altre 6 % es distribueix per la resta de categories.

La distribució per subàrees ens ofereix una idea més clara del mapa ocupacional: Física i Matemàtiques és la subàrea que concentra, juntament amb Ciències de la Comunicació, més graduats que treballen a Barcelona (86 %). De les tres subàrees, Química és la que té un percentatge més gran d'alumnes que treballen a Tarragona (8 %), fet lògic si tenim en compte la seva nombrosa indústria química. A diferència de les altres dues subàrees, Biologia i Natura té un percentatge molt elevat que treballa a Girona (18 %).

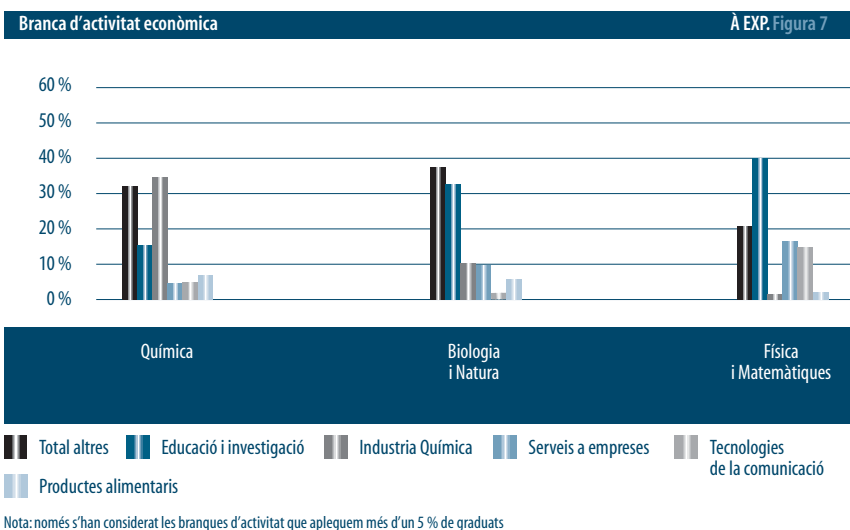
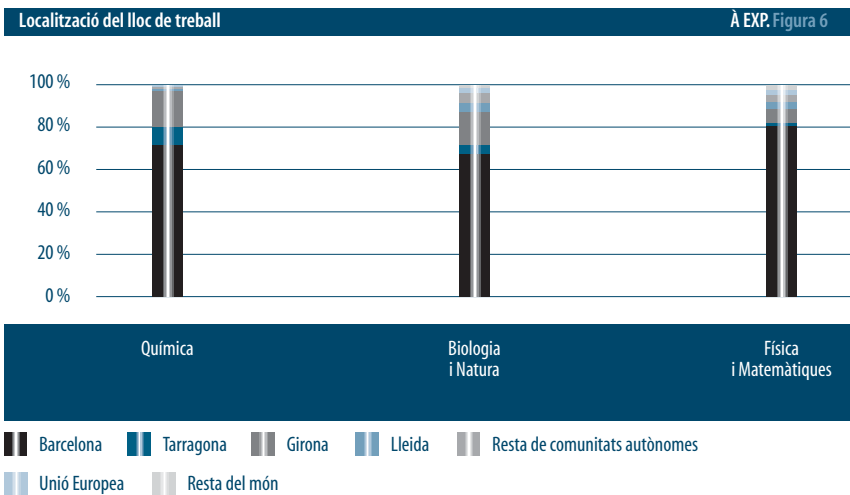
Això indica que el perfil d'inserció està clarament diferenciat per a les tres subàrees: no només per la qualitat de la inserció, sinó per la tipologia de les empreses i fins i tot per la localitat o topografia del sector d'activitat econòmica.

Una anàlisi de la branca d'activitat econòmica de l'àrea (vegeu la taula 6, a la pàgina 145) permet veure, en primer lloc, que els graduats es distribueixen per totes les branques d'activitats econòmiques; si bé destaca amb més pes la categoria d'educació i investigació (30 %), que inclouria tant institucions d'ensenyament, com departaments de recerca d'empreses (en què ja s'ha vist la importància de l'àrea).

En segon lloc destaca l'ocupació en la branca industrial, fonamentalment en la indústria química (16 %) i en la indústria alimentària (6 %). Tanmateix, aquest panorama general simplifica una realitat diferenciada per subàrees, i, els titulats de Física i Matemàtiques s'insereixen en branques d'activitat diferents a Química i Biologia i Natura, com es pot veure a la figura 7, o amb més detall a la taula 6 (a la pàgina 145).

El percentatge de graduats de la subàrea de Física i Matemàtiques inserits en la branca d'educació i investigació (40 %) dobla el de la de Química. També destaca la seva presència en la branca d'assessoria i consultoria (18 %) (serveis a empreses), probablement perquè molts treballen en l'àmbit de les noves tecnologies.

Química mostra una gran adequació de la branca d'activitat econòmica i, de fet, les branques d'indústria química, de producció alimentària i de metal·lúrgia sumen quasi el 50 % de la inserció. Si hi afegim el 4 % de serveis a empreses (serveis d'higiene, auditories ambientals, etc.) tenim més de la meitat dels graduats que estan inserits en empreses del sector químic.

Biologia presenta un perfil ocupacional més difús i, més enllà de la presència d'un terç de la promoció analitzada en la branca d'educació i investigació, comparteix branques d'activitats amb altres subàrees, tant en la indústria com en els serveis a empreses. Sembla, doncs, que en determinades branques d'activitat els llocs de treball estarien oberts a titulats de carreres afins, de manera que aquests *han de competir* pels llocs de treball, i, segurament, el prestigi o tradició de la titulació esdevé un factor decisiu per a la contractació.

Satisfacció laboral

Sens dubte la satisfacció amb la feina constitueix un indicador subjectiu de la percepció del funcionament del mercat de treball del graduat. En aquests aspectes les opinions són, en general, positives, sobretot en la valoració global que resumeix el grau de satisfacció percebut, amb puntuacions per sobre del cinc (en una escala de l'1 al 7) (vegeu la taula 7, a la pàgina 146).

L'anàlisi per dimensions del treball evidencia que estan més satisfets amb el contingut de la feina (fet que concorda amb el grau d'adequació de la feina als estudis), les perspectives d'estabilitat i la utilitat dels coneixements. En canvi, valoren amb cautela les perspectives de millora que els ofereix la situació actual, i és l'apartat econòmic el que genera més insatisfacció. L'indicador més negatiu és el de les perspectives d'estabilitat, proper al quatre en el cas de Biologia i Natura i Química (vegeu la taula 7, a la pàgina 146).

És curiós veure la valoració positiva que fan els titulats de la subàrea de Física i Matemàtiques respecte al contingut de la feina, si es compara amb la baixa valoració que fan quant a l'adequació de funcions al perfil del títol. En general, aquesta subàrea puntuava lleugerament superior en totes les dimensions de satisfacció excepte en la d'utilitat dels coneixements de la formació universitària. Aquesta puntuació elevada és concordant amb els indicadors més objectius, que mostren que tenen una bona inserció (pel que fa a la velocitat, sou, estabilitat, etc.).

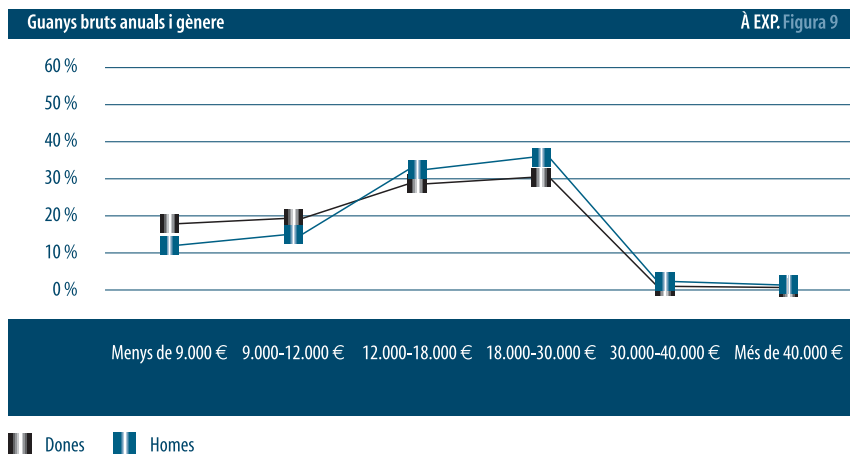
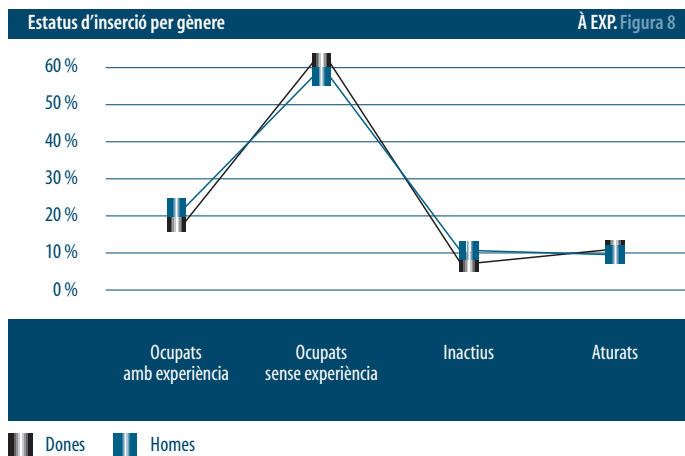
Gènere i inserció

Primerament cal remarcar que les dones de Biologia són la meitat de les dones de tota la mostra, de manera que l'anàlisi de les dades d'àrea per gènere és esbiaixat.

L'estatus d'inserció és similar per a homes i dones, tal com es pot veure a la figura 8, tant pel que fa a la taxa d'ocupació com pel que fa a la incidència de l'atur real. Tampoc hi ha diferències en la velocitat d'inserció ni en el grau d'adequació de la feina. És a dir, els graduats s'insereixen en el mateix grau, amb una velocitat similar, i, a més a més, el sexe no influeix en el grau d'adequació de la feina amb relació als estudis. Però en canvi, sí que es perceben diferències pel que fa al salari: els graduats de Ciències Experimentals guanyen més que les graduades, excepte a la subàrea de Química en què no hi ha diferències significatives entre els sous (vegeu figura 9).

Així, a Biologia i Natura hi ha un 10 % més de dones en la categoria més baixa de salari i un 13 % més d'homes en la categoria de 12.000 a 18.000 euros l'any. A Física i Matemàtiques les diferències comencen a partir dels 9.000 euros l'any: per sota d'aquesta quantitat pràcticament no hi ha diferències, però en l'interval següent hi ha un 9 % més de dones que d'homes que cobren menys de 12.000 euros l'any, i un 9 % més d'homes que dones que cobren entre 12.000 i 18.000 euros l'any. Tanmateix, a la categoria d'entre 18-30.000 euros l'any i a les categories posteriors, no hi ha diferències de gènere.

Pràcticament no hi ha diferències sobre el grau d'adequació entre homes i dones de l'àrea analitzada. Això sobta perquè, com hem vist, els nivells salarials presenten diferèn-

cies significatives, i indica la importància d'analitzar la influència del gènere més enllà de la inserció inicial en el mercat de treball.

VALORACIÓ DE LA FORMACIÓ

L'enquesta d'inserció laboral que s'ha fet tenia dos grans objectius: d'una banda conèixer i poder valorar el procés d'inserció laboral dels graduats universitaris, i, de l'altra, obtenir informació de l'opinió dels graduats ja inserits sobre la valoració de la formació rebuda i quina és la utilitat d'aquesta formació amb relació a la feina que desenvolupen. En aquest apartat s'analitza, doncs, el segon dels objectius de l'estudi, i es fa des de dos enfocaments diferents: en el subapartat «Valoració general» s'analitzen les puntuacions

que s'han obtingut en una escala d'1 a 7, tant del nivell com de l'adequació, puntuacions recollides a les taules 8, 9 i 10 (a les pàgines 147, 148 i 149); i, al subapartat «Diferències relatives entre subàrees», s'analitzen les valoracions estandarditzades, de manera que es pot veure si es desvien de manera positiva o negativa de la mitjana global de l'estudi.

Valoració general

En la valoració de les competències acadèmiques (vegeu la taula 8, a la pàgina 147) s'inclou el nivell i la utilitat de la formació teòrica i pràctica. Els graduats de Ciències Experimentals consideren que han assolit una bona preparació teoricopràctica. En el conjunt de l'estudi, és l'àrea que obté una puntuació més alta en la formació teòrica (5,1). La valoració pel que fa al nivell pràctic disminueix en un punt (4,1), tot i que diríem que la preparació seria, en termes qualitatius, *correcta*.

Coincidint amb les altres àrees, el nivell de formació és més alt que la utilitat dels coneixements en la feina. Això vol dir que els graduats tenen una bona base teoricopràctica, però aquests coneixements no sempre són aplicables a la realitat laboral. Però, també podria ser que la formació rebuda excedís les demandes que tenen i, per tant, s'ha produït un factor de sobreeducació.

Dins les subàrees hi ha algunes especificitats: a Física i Matemàtiques és on trobem les diferències més grans entre el nivell assolit i la utilitat dels coneixements teòrics (-1,5); això és congruent amb el fet que, tot i que desenvolupen funcions qualificades, consideren que les feines que realitzen no requereixen la seva titulació específica, i, per tant, que la utilitat dels coneixements teòrics és més petita. En canvi, pel que fa a la valoració de la formació pràctica, són els graduats de Química els qui la valoren més positivament, sobretot en comparació amb els graduats de Física i Matemàtiques, que s'hi mostren més crítics.

Sobresurt també la coincidència de les tres subàrees en la *valoració de les competències transversals* analitzades. Des d'una perspectiva general hi ha una percepció de dèficit entre el nivell obtingut durant els estudis i la utilitat en el treball que perceben aquests graduats, de manera que el nivell de formació assolit sempre es puntua més baix que la utilitat. Ara bé, les dades ens mostren que el lideratge, l'expressió —sobretot l'oral— i la creativitat són les competències que presenten més dèficit. Si tenim en compte les opinions dels graduats de l'Àrea de Ciències Experimentals amb relació a la utilitat per a la feina dels diferents components formatius, es confirmarien les tendències pedagògiques actuals respecte a la multidimensionalitat dels diferents components formatius o la ja tradicional concepció de la formació universitària des d'una perspectiva integral.

La visió dels graduats sobre el segon component formatiu, les *competències instrumentals*, és força diferent (vegeu la taula 8, a la pàgina 147). Les dades per subàrea mostren un clar dèficit en la competència de gestió, és a dir, en la capacitat de gestionar temps i recursos, dèficit que arriba al -1,7 en el cas de Física i Matemàtiques; el dèficit també és clar per a les altres competències instrumentals —documentació, idiomes i informàtica— però, en aquest cas, és Química qui té el desajustament més elevat amb un -1,8. Aquests desajustos s'expliquen no tant per la valoració del nivell obtingut, que se situa en un punt mitjà amb relació a les altres àrees, com per la gran utilitat d'aquests coneixements

en el mercat de treball qualificat, tant pel que fa a la gestió (5,3) com al domini instrumental (5,0); per sobre de la mitjana de Catalunya sobretot referit a les competències instrumentals (idiomes, informàtica, etc.), cosa que suposa un toc d'atenció important per als responsables de la planificació educativa.

La mitjana de valoració de la formació en *competències interpersonals* (vegeu la taula 9, a la pàgina 148), és a dir, en competències bàsiques per a la relació en l'entorn laboral com ara la comunicació mitjançant l'expressió escrita i oral, el treball en equip i el lideratge, és la més baixa del conjunt de competències avaluades, amb l'excepció del treball en equip (4,1). Des d'una perspectiva general hi ha una percepció de dèficit entre el nivell obtingut durant els estudis i la utilitat en el treball que perceben aquests graduats, de manera que el nivell de formació assolit sempre es puntua més baix que la utilitat. Ara bé, les dades ens mostren que el lideratge (-1,7), l'expressió oral i escrita (-1,4) són les competències que tenen més dèficit.

Per subàrees, els desajustos més remarcables els trobem a Física i Matemàtiques pel que fa al lideratge (-2,1), i per a la subàrea de Química, pel que fa a la comunicació (-1,6).

L'opinió dels graduats amb relació a l'adequació de la formació inicial en les *competències cognitives* és més favorable per a totes les àrees excepte a Humanitats. Les competències per a les que consideren que han estat més ben formats són pensament crític (4,6) i presa de decisions i solució de problemes (4,4), mentre que baixen a raonament quotidià (3,8) i creativitat (3,6). La comparació entre formació i utilitat és en els quatre casos negativa. No podem perdre de vista la importància que els graduats concedeixen a dues de les competències cognitives relacionades amb una gestió efectiva del treball: la presa de decisions i el pensament crític (amb puntuacions per sobre de 5 en una escala d'1 a 7 pel que fa a la utilitat).

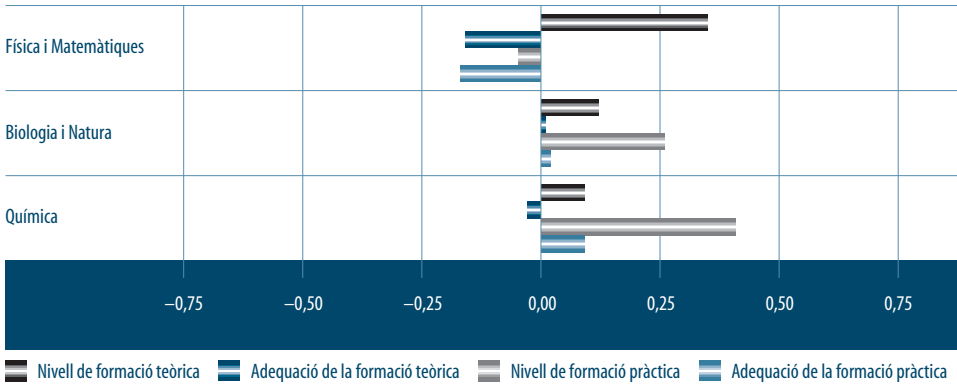
Diferències relatives entre subàrees

Les gràfiques d'aquest apartat (vegeu les figures 10, 11, 12 i 13) aporten més informació per analitzar les diferències assenyalades entre les subàrees. Les puntuacions de valoració han estat estandarditzades, de manera que el valor 0 representa la mitjana global de cadascuna de les competències (la mitjana de Catalunya o, més adequadament, la mitjana de tot l'estudi); per tant, els valors a dreta i a esquerra d'aquesta mitjana, representen les desviacions —positives o negatives— amb relació a aquesta mitjana.

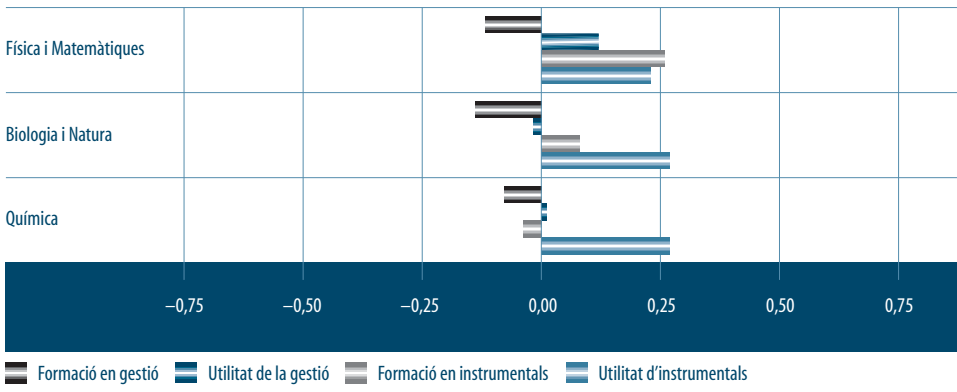
A la figura 10 es constata el que s'ha dit a l'apartat anterior sobre l'elevada *valoració de la formació acadèmica*: les tres subàrees donen valoracions per sobre de la mitjana. Hi destaquen dues dades: l'alta valoració de la formació teòrica rebuda que fan els físics i els matemàtics, que, d'altra banda fan una valoració de la formació pràctica relativament baixa, i l'alta valoració de la formació pràctica per als químics.

Pel que fa a les competències instrumentals, la figura 11 mostra que les valoracions estan molt a prop de la mitjana, si bé destaquen per sobre de la mitjana les valoracions sobre la utilitat de les competències instrumentals (informàtica, idiomes, documentació). És a dir, si bé és cert que el nivell de formació és *el normal* o és dins la mitjana de l'estudi, la utilitat d'aquestes competències es troba per sobre d'aquesta mitjana, la qual

Valoració de la formació acadèmica À EXP. Figura 10

Valoració de les competències instrumentals À EXP. Figura 11

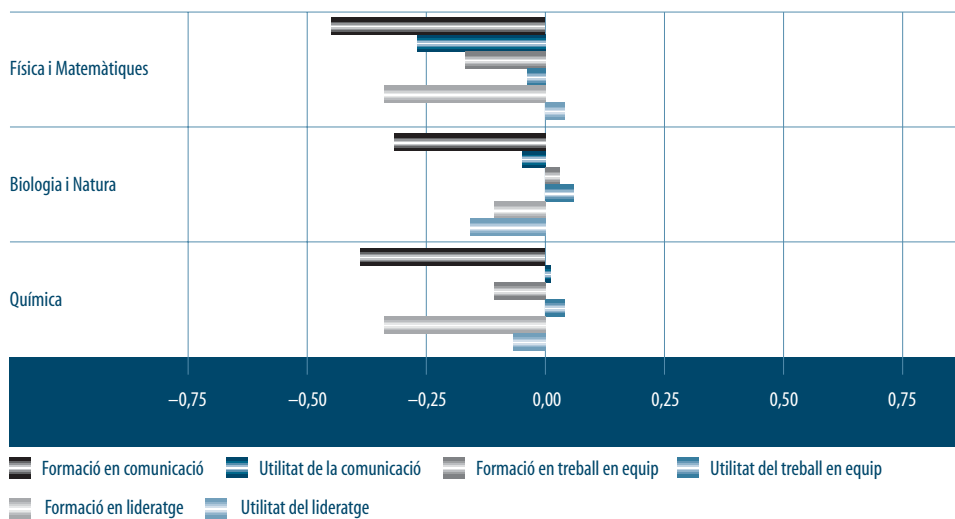

cosa reforça el que s'ha dit a l'apartat anterior sobre la necessitat de potenciar o afavorir el desenvolupament d'aquestes competències durant els estudis.

L'Àrea de Ciències Experimentals valora per sota de la mitjana tant el nivell de formació com la utilitat de les *competències interpersonals* (vegeu la figura 12), de manera que la totalitat de les subàrees es desvien cap a l'esquerra de la mitjana. Això indicaria que, disciplinàriament, Ciències Experimentals no té com a prioritat la formació en competències interpersonals o de relació. Però, a més a més, existeix un *imaginari* sobre la professió que fa que els graduats tampoc vegin com a especialment útils aquestes competències, o com a mínim no més que la mitjana de l'estudi. Física i Matemàtiques és la subàrea que representa més clarament aquest prototip: té les valoracions més desviades cap a l'esquerra de la mitjana tant per al nivell de formació, com per a la utilitat d'aquesta; per exemple, valora el nivell de formació en comunicació quasi -0,5 desviacions per

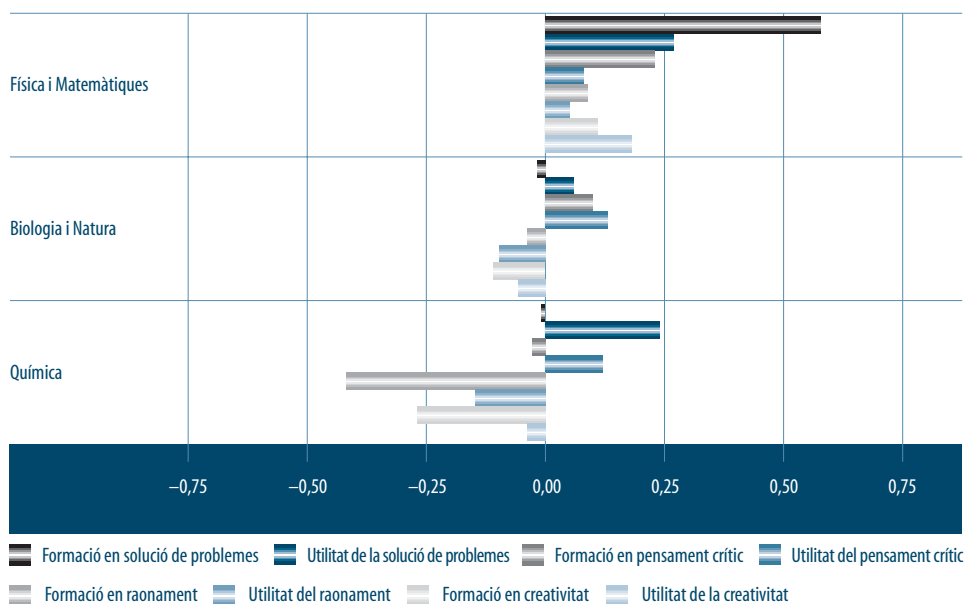
Valoració de les competències interpersonals

À EXP. Figura 12

Valoració de les competències cognitives

À EXP. Figura 13

sota de la mitjana, però la utilitat de l'expressió oral i escrita és a $-0,3$ desviacions per sota de la mitjana de l'estudi.

En canvi, pel que fa a la valoració de les competències cognitives (vegeu la figura 13) tornem a trobar una dispersió molt clara d'acord amb cada àrea. D'una banda, Física i Matemàtiques valora molt per sobre de la mitjana la formació i utilitat de la solució de problemes i presa de decisions; en general, en aquesta subàrea totes les valoracions estan per sobre de la mitjana de valoració de tot l'estudi, inclosa la formació en creativitat i la utilitat de la creativitat per al lloc de treball. De l'altra, Biologia i Natura i Química semblen diferenciar entre les competències cognitives més relacionades amb el món científic (solució de problemes i pensament crític), de les quals en valoren més la utilitat, i, per contra, valoren per sota de la mitjana, especialment Química, competències cognitives més genèriques com ara el raonament, o la creativitat.

Valoració de la formació segons l'adequació de la inserció

S'ha creuat l'adequació de la inserció amb la valoració de la formació per veure si l'adequació influeix en la valoració retrospectiva de la formació.

Per valorar l'adequació de la inserció s'han triat les dues situacions més favorables: que per a la feina actual s'hagi requerit la titulació específica o la universitària, i que les funcions siguin pròpies del requisit; i les dues més desfavorables: que s'hagi requerit la titulació universitària però les funcions no en siguin les pròpies o que no s'hagi requerit cap titulació i les funcions tampoc siguin pròpies d'un universitari.

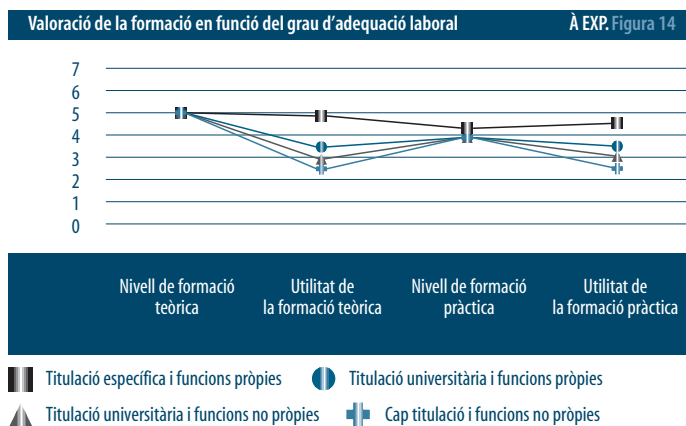
Les dades que veiem a la figura 14 mostren que la valoració sobre el nivell de formació, tant pràctica com teòrica, sembla independent de l'adequació de la feina actual. Ara bé, pel que fa a la valoració de la utilitat dels coneixements teoricopràctics depèn fortament de l'adequació de la feina als estudis, de manera que els graduats que treballen en feines amb funcions pròpies de la seva titulació valoren molt més la utilitat dels coneixements adquirits que els qui ho fan en feines no pròpies.

En preguntar-los sobre si *repetirien la carrera* si en tinguessin l'oportunitat, un 67 % dels llicenciats de Ciències Experimentals respon afirmativament la pregunta, percentatge que oscil·la del 71 % de Biologia i Natura, al 63 % de Química. Així, doncs, la subàrea de Biologia i Natura, tot i que té uns indicadors objectius de qualitat de la inserció més desfavorables que les altres dues àrees, és la que, en un percentatge més elevat, repetiria la carrera.

Tornar a triar els estudis cursats

Quins dels graduats no repetirien la carrera?

En general, els homes semblen una mica més insatsfets que les dones. Hi ha un 7 % més d'homes que de dones que no repetiria la carrera. El fet d'haver treballat durant la carrera en feines relacionades amb els estudis també afavoreix una percepció positiva dels estudis realitzats, superior a l'estudiant a temps complet; per bé que aquesta opció és més afavoridora que treballar en feines no relacionades durant els estudis.

L'adequació és, però, un dels factors clau per decidir si repetirien la carrera o no: mentre que el 81 % dels qui treballen en feines per a les quals els han requerit la titulació específica repetirien la carrera, només el 52 % dels qui ho fan en feines que no requerien cap titulació universitària i les funcions que hi realitzen no són pròpies de la formació universitària repetirien la carrera.

ATUR

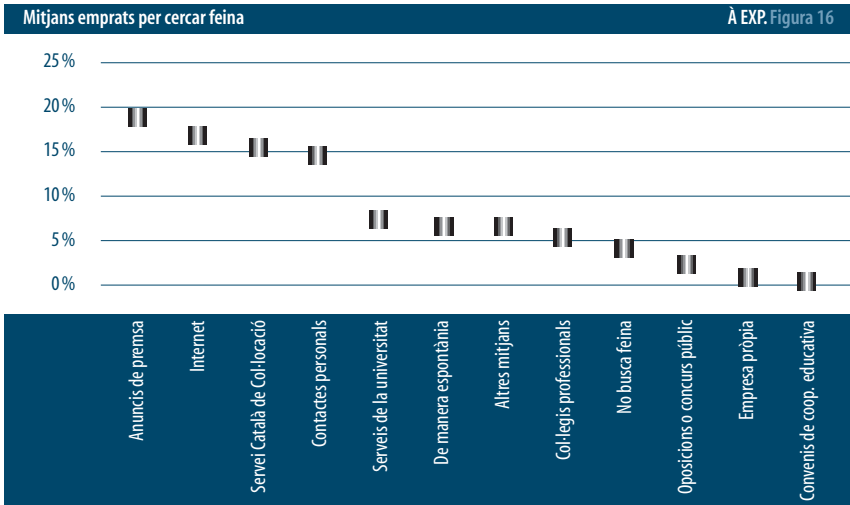
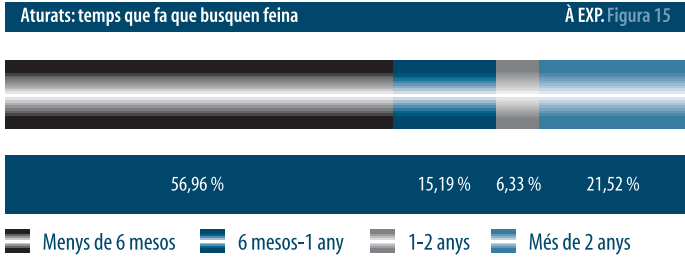
Els aturats de Ciències Experimentals va ser enquestats sobre el temps que feia que buscaven feina, el nombre de feines que havien rebutjat, els mitjans que empraven per cercar-la i quina importància donaven a determinats factors implicats en la recerca, assoliment o acceptació de feines. A continuació analitzarem els resultats de les respostes a totes aquestes preguntes.

Pel que fa al temps de recerca de feina, dels 160 graduats de Ciències Experimentals que són a l'atur, 74 no busquen feina, pràcticament la meitat dels aturats. Excepte en dos casos, el motiu fonamental per no buscar feina és la continuació dels estudis, possiblement com a estratègia per millorar les possibilitats d'accedir a una inserció òptima.

Dels aturats (definitos com a aturats que busquen feina), la majoria (57 %) fa menys de sis mesos que ho és (vegeu la figura 15). Cal destacar, però, una borsa d'atur de llarga durada (més de dos anys que en cerca), que es concentraria en les subàrees de Biologia i Natura, i de Química (22 %).

La gran majoria dels qui cerquen feina n'han rebutjat més d'una. Per subàrees, més del 33 % a Biologia i Natura dels graduats en situació d'atur actiu i del 44 % a Química diuen no haver rebutjat cap feina, mentre que a Física i Matemàtiques només un 28 % (cinc persones) diuen que no n'han rebutjat cap.

Com és lògic pensar, els graduats en atur actiu fan servir més d'un mitjà per buscar feina (vegeu la figura 16). Els anuncis a la premsa és l'opció més general, seguida d'Internet, del Servei Català de Col·locació i dels contactes personals.

La comparació dels mitjans utilitzats per aquests graduats aturats amb aquells que han servit per accedir a una feina als seus companys de promoció ofereix alguns desajustos que ens cal comentar; per exemple, el percentatge que fa servir els contactes personals és baix amb relació a la importància d'aquest factor com a via d'inserció.

El quadre 2 mostra la valoració dels graduats de la importància de diferents factors implicats en la recerca de feina.

Valoració dels factors implicats en la recerca, l'assoliment o l'acceptació de la feina À EXP. Quadre 2

Mancances de la formació universitària rebuda	Manca de pràctica professional	Manca de coneixements del mercat laboral	Manca de coneixements d'idiomes	Manca de coneixements d'informàtica	Manca d'habilitats i de coneix. complementaris	Tenir una feina que agradi	Tenir una feina amb un nivell retributiu	Necessitat de continuar estudiant	Activitats personals que impedeixen treballar
mitjana desv.	mitjana desv.	mitjana desv.	mitjana desv.	mitjana desv.	mitjana desv.	mitjana desv.	mitjana desv.	mitjana desv.	mitjana desv.
3,23 1,84	5,68 1,59	4,56 1,92	3,80 1,79	3,55 1,98	3,75 1,79	5,29 1,74	4,51 1,70	3,52 1,99	2,55 1,85

La manca de pràctica professional és, sens dubte, juntament amb les altres àrees, el factor més rellevant a l'hora de no trobar feina.

L'interès de la feina també té un paper important i, juntament amb les expectatives sobre la retribució («Tenir un nivell retributiu adequat»), explicaria el motiu de l'elevat percentatge de persones que han rebutjat alguna feina.

Els aturats perceben que la manca de coneixements del mercat laboral els dificulta la inserció, però alhora són pocs els que utilitzen els serveis de la universitat per buscar feina. Aquesta mancança apunta cap a una possible acció de les universitats sobre els seus graduats.

En general, però, cap dels factors és considerat com a poc important: el poc coneixement d'idiomes i la manca de coneixements d'informàtica, tot i que tenen mitjanes d'importància inferiors als factors anteriors, també són considerats com a rellevants, a l'hora de dificultar l'accés a la feina. Només un factor «Activitats personals que impedeixin treballar» és considerat com a poc important amb una mitjana de 2,5. Això concorda amb els motius dels aturats inactius per no buscar feina: els llicenciats d'aquesta àrea que no treballen no ho fan perquè es dediquen a responsabilitats familiars, sinó per altres motius, com ara continuar els estudis, tenir una feina que agradi, tenir un nivell retributiu adequat, etc.

Característiques de la mostra

Àrees	Població i mostra				Sexe	
	Població	Mostra correus	Mostra telèfon	Total mostra	Homes %	Dones %
Química	386	137	104	241	33,61 %	66,39 %
Biologia i Natura	778	223	169	392	34,44 %	65,56 %
Física i Matemàtiques	373	114	86	200	51,00 %	49,00 %
Ciències Experimentals	1.537	474	359	833	38,18 %	61,82 %

Estatut d'inserció

n	Occupats amb experiència		Occupats sense experiència		Inactius		Aturats	
	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%
237	41	17,30	153	64,56	23	9,70	20	8,44
389	82	21,08	224	57,58	31	7,97	52	13,37
195	44	22,56	117	60,00	20	10,26	14	7,18
821	167	20,34	494	60,17	74	9,01	86	10,48

Comentaris sobre la taula

Per a la variable *estatut d'inserció* s'ofereix la n, nombre total de persones que han respost l'ítem, sent f la freqüència per a cadascuna de les situacions d'inserció.

Categoríes de l'estatus d'inserció

Occupats amb experiència: Occupats amb feina a temps complet o parcial durant els dos últims anys de carrera.

Occupats sense experiència: Occupats que no han treballat durant els estudis o bé han realitzat feines esporàdiques durant la carrera.

Inactius: Desocupats que no busquen feina.

Aturats: Desocupats que busquen feina.

Temps i via d'accés per aconseguir la primera feina

À EXP: taula 2

Subàrea	Primera inserció (%)					Via d'accés a la primera feina (%)													
	n	Abans d'acabar d'l mes	Menys d'l mes	D'l a 3 mesos	De 3 a 6 mesos	De 6 a 12 mesos	Més d'l any	n	Contactes	Prensa	Oposicions	SCC	Empresa pròpia	Pràctiques est.	Servets univ.	ETT	Empreses selecció	Internet	Altres
Química	213	35,68	10,33	17,37	18,78	9,39	8,45	122	27,87	21,31	2,46	1,64	0,82	18,03	7,38	7,38	—	0,82	12,30
Biologia i Natura	348	39,37	10,06	15,23	13,51	10,92	10,92	192	47,40	10,42	3,13	1,56	0,52	12,50	2,08	4,69	3,13	—	14,58
Física i Matemàtiques	178	42,70	17,98	20,79	9,55	5,06	3,93	106	28,30	26,42	5,66	3,77	—	2,83	14,15	2,83	1,89	1,89	12,26
Ciències Experimentals	739	39,11	12,04	17,19	14,07	9,07	8,53	420	36,90	17,62	3,57	2,14	0,48	11,67	6,67	5,00	1,90	0,71	13,33

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Definicions

Primera inserció: Temps dedicat a trobar la primera feina.

Descripció de les vies d'accés

- Contactes:** Contactes personals, familiars, etc.
- Prensa:** Anunci a la premsa.
- Oposicions:** Oposicions o concurs públic.
- SCC:** Servei Català de Col·locació / INEM.
- Empresa pròpia:** Creant una empresa o un despatx professional propis.
- Pràctiques est.:** Pràctiques realitzades durant els estudis.
- Servets univ.:** Servets de les universitats (borses de treball, observatoris d'inserció, etc.).
- ETT:** Empreses de treball temporal.
- Empreses de selecció:** Empreses de selecció de personal.
- Internet:** A través de la xarxa informàtica.

Retribucions econòmiques, tipus de contracte i durada del contracte

À EXP. Taula 3

Subàrea	Sou anual brut (%)					Tipus de contracte (%)				Durada de contracte (%)								
	n	Menys de 9.000 €	9.000 € - 12.000 €	12.000 € - 18.000 €	18.000 € - 30.000 €	30.000 € - 40.000 €	40.000 € - més de 40.000 €	n	Contr. fix Funcionaris	Autònoms	Contr. temporal	Sense contracte	n	Menys de 6 mesos	6-12 mesos	1-3 anys	Auto-ocupació	Sense contracte
Química	207	10,14	14,98	35,27	34,30	3,86	1,45	215	57,21	0,47	40,93	1,40	78	23,08	44,87	26,92	—	5,13
Biologia i Natura	333	24,92	23,72	29,73	21,62	—	—	341	37,83	2,93	58,36	0,88	191	20,94	42,41	27,23	2,62	6,81
Física i Matemàtiques	177	6,21	11,30	25,42	52,54	3,39	1,13	178	67,98	1,12	30,90	—	46	13,04	54,35	30,43	—	2,17
Ciències Experimentals	717	16,04	18,13	30,26	32,91	1,95	0,70	734	50,82	1,77	46,59	0,82	315	20,32	44,76	27,62	1,59	5,71

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Definicions

Durada de contracte: Durada del contracte (només per a qui no té contracte indefinit o és empresari).

Categories del tipus de contracte

Contr. fix/ Funcionaris: Contracte laboral indefinit. Funcionari.

Autònoms: Empresari (treball per compte propi). Contracte mercantil. Contracte administratiu.

Contr. temporal: Laboral temporal. Laboral temporal en pràctiques. Altres contractes laborals temporals. Becaris. Altres tipus.

Sense contracte: Sense contracte

Qualitat de la inserció

À EXP. Taula 4

Subàrea	Requisits per a la feina (%)					Funcions																			
	Titulació específica		Titulació universitària		Cap titulat	Funcions tècniques		Assistència mèdica i social		Comerç i distribució		Ensenyament i mitjans de comunicació		R+D		Altres funcions qualificades		Altres funcions amb baixa qualificació							
	Funcions pròpies	Funcions no pròpies	Funcions pròpies	Funcions no pròpies	Requeria form. univ.	No requeria form. univ.	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)					
Química	206	49,03	12,62	11,17	13,59	3,88	9,71	17	6,97	83	34,02	2	0,82	14	5,74	29	11,89	2	0,82	52	21,31	30	12,30	15	6,15
Biologia i Natura	328	48,78	7,32	9,15	9,76	5,79	19,21	32	8,10	95	24,05	3	0,76	17	4,30	69	17,47	4	1,01	74	18,73	58	14,68	43	10,89
Física i Matemàtiques	178	39,33	15,73	12,92	11,80	8,43	11,80	8	4,04	68	34,34	-	-	1	0,51	64	32,32	7	3,54	14	7,07	28	14,14	8	4,04
Ciències Experimentals	712	46,49	10,96	10,67	11,38	5,90	14,61	57	6,81	246	29,39	5	0,60	32	3,82	162	19,35	13	1,55	140	16,73	116	13,86	66	7,89

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se. Per a la variable *funcions*, en ser un ítem de múltiple resposta, s'ofereix la *f*, freqüència, per a cadascuna de les opcions de resposta.

Definicions

Requisits per a la feina: Nivell d'estudis requerit per accedir a la darrera feina.
Funcions pròpies: Adequació de les funcions al nivell de formació exigida.
Funcions: Funcions que realitzen / han realitzat en la darrera feina.

Categories de les funcions

Direcció: Gestió total de la pròpia empresa, direcció/gestió i organització de la producció (en una fabrica, constructora, etc.), direcció/gestió de l'àrea d'administració o gestió (caps comptables, caps financers, caps administratius, ajudant de director banc, responsable de màrqueting i atenció al client...).

Tècnic: Assessoria/consultoria (*broker*); tècnic de suport (supervisors, tècnics de qualitat, de manteniment, programadors, analistes informàtics, economistes, comptables, mànagers, delegats comercials, controladors, redactors...).

Assistència mèdica i social: Veterinaris, serveis socials, psicòlegs, òptics, odontòlegs, etc.

Comerç i distribució: Màrqueting, venda, logística, etc.

Disseny i mitjans de comunicació: Mitjans de comunicació (radio, televisió, etc.), disseny gràfic, etc.

R+D (recerca i desenvolupament): Investigadors de departament R+D, becais de doctorat, etc.

Altres funcions qualificades: Administratius, actuants d'assegurances, auditors, apoderats, etc.

Altres funcions amb baixa qualificació: Auxiliars administratius, operadors telefònics, dependents, etc.

Gens important

1 2 3 4 5 6 7

Molt important

Subàrea	Factors de contractació																										
	Formació teòrica rebuda		Formació pràctica		Idiomes		Informàtica		Habilitats socials i personalitat		Recursos universitat		Formació, gestió i planificació		Treball en grup		Formació global d'universitat										
	(f)	desv.	(f)	desv.	(f)	desv.	(f)	desv.	(f)	desv.	(f)	desv.	(f)	desv.	(f)	desv.	(f)	desv.									
Química	214	4,91	1,73	198	3,85	2,16	207	4,06	1,92	207	4,43	1,69	212	5,03	1,56	210	-	1,75	186	3,66	1,88	209	3,40	1,86	214	4,81	1,52
Biologia i Natura	343	4,65	1,93	323	3,92	2,23	318	3,34	2,01	325	4,17	1,93	345	5,01	1,60	341	1,90	1,57	303	3,69	1,95	338	3,58	1,92	340	4,64	1,71
Física i Matemàtiques	174	4,75	1,94	142	3,21	1,98	149	3,29	1,99	168	5,12	1,82	174	4,74	1,56	173	1,94	1,62	148	3,52	1,98	172	3,23	1,87	174	4,80	1,55
Ciències Experimentals	731	4,75	1,88	663	3,75	2,17	674	3,55	2,01	700	4,47	1,87	731	4,95	1,58	724	2,00	1,64	637	3,64	1,93	719	3,45	1,90	728	4,73	1,62

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Descripció de la taula

Factors de contractació: Valoració de la importància que han tingut aquests elements per accedir a la darrera feina.

Recursos de la universitat: Borsa de treball, serveis d'orientació, etc.

Branca d'activitat econòmica

A EXP: Taula 6

Subàrea	n	Branca d'activitat (%)																								
		Agri- cultura	Pesca	Comb. sòlids	Electri- citat	Extrac- mineral	Ind. química	Metal- lúrgia	Mater. transp.	Prod. alim.	Textil, cuir...	Fusta	Paper	Cautxú	Cons- trucció	Comerc	Restau- rants	Trans- port	Tecnol. com.	Mitjans com.	Instit. finanç.	Serveis a empr.	Adm. pública	Educ. i invest.	Sanitat i assist.	Altres
Química	213	1,41	—	0,94	1,88	0,47	35,68	6,57	1,41	7,51	1,41	0,47	0,47	2,82	0,47	3,76	—	1,41	4,69	0,47	0,47	4,23	2,82	15,49	1,88	3,29
Biologia i Natura	344	2,33	0,58	0,29	2,91	—	10,47	1,16	0,87	6,10	1,16	0,29	0,87	—	2,62	2,62	0,87	0,29	2,33	0,29	1,16	9,30	4,94	33,72	7,85	6,98
Física i Matemàtiques	178	—	—	—	0,56	0,56	1,69	0,56	1,12	2,25	2,25	—	0,56	0,56	—	—	—	1,12	15,73	2,25	8,43	17,98	1,69	40,45	2,25	—
Ciències Experimentals	735	1,50	0,27	0,41	2,04	0,27	15,65	2,59	1,09	5,58	1,50	0,27	0,68	0,95	1,36	2,31	0,41	0,82	6,26	0,82	2,72	9,93	3,54	30,07	4,76	4,22

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Satisfacció laboral

À EXP. Taula 7

Gens

1 2 3 4 5 6 7

Molt

Subàrea	Grau de satisfacció (enquestes per correu)												Satisfacció general					
	Contingut de la feina		Perspectives de millora i de promoció		Nivell de retribució		Utilitat dels coneixements de la formació universitària		Perspectives d'estabilitat		Enquestes per telèfon		(f)	mitjana	dev.			
	(f)	mitjana	dev.	(f)	mitjana	dev.	(f)	mitjana	dev.	(f)	mitjana	dev.						
Química	114	4,99	1,42	114	3,85	1,86	114	3,64	1,78	114	4,28	1,83	113	4,73	1,91	82	5,35	1,13
Biologia i Natura	178	5,29	1,43	178	3,94	2,10	177	3,52	1,84	178	4,48	1,93	177	4,06	2,05	133	5,33	1,21
Física i Matemàtiques	102	5,34	1,32	102	4,26	1,86	102	3,82	1,68	102	4,25	1,83	101	4,87	1,68	66	5,06	1,09
Ciències Experimentals	394	5,22	1,41	394	4,00	1,97	393	3,63	1,78	394	4,37	1,87	391	4,47	1,95	281	5,27	1,16

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen només a persones que estaven treballant en el moment de realitzar l'estudi.

Adequació de la formació inicial I

À EXP. Taula 8

Molt baix

1 2 3 4 5 6 7

Molt alt

Subàrea	Adequació de les competències acadèmiques											
	Formació teòrica			Formació pràctica								
	Nivell obtingut (f)	Utilitzat per la feina (f)	Nivell obtingut (f)	Utilitzat per la feina (f)	Nivell obtingut (f)	Utilitzat per la feina (f)						
Química	216	5,01	1,02	216	4,04	1,89	216	4,44	1,46	214	4,16	2,02
Biologia i Natura	350	5,05	1,08	349	4,10	1,78	347	4,18	1,59	346	4,02	2,07
Física i Matemàtiques	181	5,31	1,24	181	3,81	1,89	180	—	1,66	176	3,63	1,99
Ciències Experimentals	747	5,10	1,11	746	4,01	1,84	743	4,12	1,59	736	3,97	2,04

Subàrea	Adequació de les competències instrumentals											
	Gestió			Competències instrumentals								
	Nivell obtingut (f)	Utilitzat per la feina (f)	Nivell obtingut (f)	Utilitzat per la feina (f)	Nivell obtingut (f)	Utilitzat per la feina (f)						
Química	126	3,78	1,64	125	5,29	1,49	216	3,23	1,38	215	5,03	1,42
Biologia i Natura	203	3,68	1,79	202	5,24	1,58	352	3,41	1,40	351	5,04	1,62
Física i Matemàtiques	109	3,72	1,64	109	5,45	1,50	181	3,69	1,44	181	4,97	1,55
Ciències Experimentals	438	3,72	1,71	436	5,31	1,53	749	3,43	1,41	747	5,02	1,55

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Origen de les respostes

- Formació teòrica: Enquesta per correu i enquesta telefònica.
- Formació pràctica: Enquesta per correu i enquesta telefònica.
- Gestió (gestionar temps i recursos): Enquesta per correu.
- Competències instrumentals (documentació, idiomes, informàtica): Enquesta per correu i enquesta telefònica.

Molt baix

1 2 3 4 5 6 7

Molt alt

Adequació de les competències interpersonals

Subàrea	Expressió escrita i oral			Treball en equip			Lideratge											
	Nivell obtingut (f)	Utilitat per a la feina (f)	Utilitat per a la feina (f)	Nivell obtingut (f)	Utilitat per a la feina (f)	Utilitat per a la feina (f)	Nivell obtingut (f)	Utilitat per a la feina (f)	Utilitat per a la feina (f)									
Química	216	3,37	1,52	216	4,97	1,50	216	4,02	1,55	216	5,00	1,53	126	2,48	1,40	122	4,36	1,83
Biologia i Natura	351	3,49	1,61	350	4,88	1,67	352	4,25	1,67	350	5,04	1,66	202	2,90	1,73	201	4,19	1,87
Física i Matemàtiques	181	3,27	1,54	181	4,53	1,67	180	3,91	1,63	180	4,86	1,67	109	2,51	1,57	108	4,56	1,76
Ciències Experimentals	748	3,40	1,57	747	4,82	1,63	748	4,10	1,63	746	4,98	1,62	437	2,68	1,61	431	4,33	1,84

Comentaris sobre la taula

Les respostres obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Origen de les respostres

- Expressió escrita i oral: Enquesta per correu i enquesta telefònica.
- Treball en equip: Enquesta per correu i enquesta telefònica.
- Lideratge: Enquesta per correu.

1 2 3 4 5 6 7

Molt baix

Molt alt

Subàrea	Adequació de les competències cognitives																							
	Presa de decisions				Pensament crític				Raconament quotidià				Creativitat											
	Nivell obtingut	Utilitat per a la feina	Nivell obtingut	Utilitat per a la feina	Nivell obtingut	Utilitat per a la feina	Nivell obtingut	Utilitat per a la feina	Nivell obtingut	Utilitat per a la feina	Nivell obtingut	Utilitat per a la feina	Nivell obtingut	Utilitat per a la feina										
(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.										
Química	215	4,19	1,45	215	5,56	1,34	126	4,40	1,33	125	5,21	1,56	125	3,31	1,58	124	4,48	1,60	127	3,35	1,55	124	4,86	1,61
Biologia i Natura	351	4,17	1,58	351	5,28	1,58	203	4,61	1,51	202	5,23	1,65	200	–	1,72	200	–	1,73	201	3,63	1,73	201	4,82	1,77
Física i Matemàtiques	181	5,11	1,55	181	5,60	1,35	109	4,83	1,81	107	5,14	1,70	108	4,17	1,84	108	4,82	1,74	108	4,00	1,74	109	5,26	1,61
Ciències Experimentals	747	4,40	1,58	747	5,44	1,47	438	4,60	1,54	434	5,20	1,63	433	3,82	1,74	432	4,61	1,70	436	3,64	1,69	434	4,94	1,69

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Orígen de les respostes

Presa de decisions (solució de problemes): Enquesta per correu i enquesta telefònica.

Pensament crític: Enquesta per correu.

Raconament quotidià: Enquesta per correu.

Creativitat: Enquesta per correu.

Abans d'endinsar-nos a analitzar la inserció dels graduats en l'Àrea de Ciències de la Salut, cal recordar que aquest estudi no inclou dades dels graduats en l'ensenyament de Medicina. Els graduats en Medicina segueixen un camí d'inserció laboral diferent del de la resta de graduats, ja que un cop llicenciats la gran majoria opta per fer l'examen MIR —metge intern resident—, una prova que, si s'accedeix a alguna de les places que s'ofereixen, permet continuar la formació com a metge de família o especialista en centres sanitaris —hospitals, ambulatoris, centres d'assistència primària...—. Un cop finalitzada aquesta formació, que pot oscil·lar aproximadament entre dos i cinc anys d'acord amb l'especialitat escollida, és quan molts dels graduats en Medicina, i ara especialistes, s'enfronten al mercat laboral.

Àrea de Ciències de la Salut

Quadre 1

Tipus	Titulació	UB	UAB	UPC	UPF	UdG	UdL	URV	
Dipl.	Fisioteràpia							•	Àrea de Diplomats Sanitaris (DS)
Dipl.	Infermeria	•				•	•	•	
Dipl.	Òptica i Optometria			•					
Dipl.	Podologia	•							
Dipl.	Teràpia Ocupacional								
Ll.	Odontologia	•							Odontologia
Ll.	Farmàcia	•							Farmàcia i Ciència i Tecnologia dels Aliments (FCTA)
Ll.	Ciència i Tecnol. dels Aliments	•	•				•		
Ll.	Veterinària		•						Veterinària

Al marge, doncs, de la titulació de Medicina, l'Àrea de Ciències de la Salut comprèn les subàrees que apareixen al quadre 1.

Amb aquesta primera informació es pot veure que l'Àrea de Ciències de la Salut té un component professionalitzador important; per tant, gran part de les persones que es formen en aquestes titulacions treballen, bàsicament, d'allò que han estudiat i les trobarem principalment en el sector sanitari.

Es partia d'una població de 1.490 persones —recordem que eren graduats de les universitats públiques catalanes del curs 1997/98—, de les quals en van respondre 788 (53 %). L'error mostral per al conjunt de l'àrea és de 2,4 %, i per subàrees oscil·la entre un 3,1 % a Diplomats Sanitaris (DS) i un 9,2 % a Odontologia, passant per un 5 % a Veterinària i un 5,8 % a Farmàcia, Ciència i Tecnologia dels Aliments (FCTA). Aquestes respostes es distribueixen per subàrees de la manera següent: més de la meitat de les respostes

pertanyen a DS (54 %), més d'una cinquena part a FCTA (22 %), seguida per Veterinària (17 %) i, finalment, Odontologia (7 %).

Pel que fa a DS, cal tenir en compte que més de la meitat de les respostes pertanyen a la diplomatura d'Infermeria (58 %) i una quarta part a la d'Òptica i Optometria (25 %). Cal dir que quan es consideri d'interès s'aprofundirà en aquest nivell d'anàlisi.

PERFIL DELS GRADUATS

En l'Àrea de Ciències de la Salut és interessant remarcar la incidència de la variable *sexe*, ja que del conjunt de totes les àrees es on hi ha un percentatge més alt de dones (79 %). Si fem una gradació en les subàrees trobem que FCTA (85 %) és la que presenta un percentatge més elevat, seguida de DS (80 %) i Odontologia (79 %), mentre que Veterinària és la subàrea amb una proporció de dones relativament més «petita» (68 %).

Dins les titulacions que conformen la subàrea de DS es constata que Infermeria supera amb escreix el percentatge mitjà de dones de l'àrea: 9 de cada 10 estudiants són dones (90%). Així mateix, s'observa que en les titulacions d'Òptica i Optometria i Podologia la distribució per sexe és més equilibrada (66 % i 57 % de dones, respectivament).

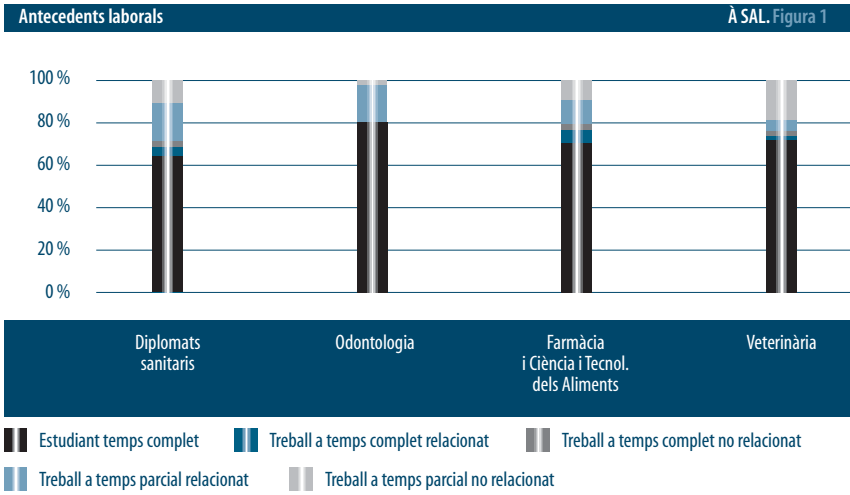
Pel que fa als antecedents laborals, Ciències de la Salut és la segona àrea amb més estudiants a temps complet (74 %), darrere de Ciències Experimentals (76 %), i els percentatges d'aquest grup oscil·len entre la subàrea d'Odontologia (84 %) i la de DS (64 %), tal com es pot veure a la figura 1. La tendència que la majoria dels estudiants no treballin durant els estudis pot explicar-se tant per motius intrínsecs de les titulacions —dificultat dels estudis, dificultat per compaginar els horaris, etc.— com per motius externs, com poden ser la cultura dels estudiants, el comportament del mercat laboral, etc.

Dels estudiants que compaginen feina i estudis, la majoria treballa a temps parcial (21 %) en feines que bàsicament estan relacionades amb els seus estudis, i el mateix passa en el cas de les poques persones que compaginen els estudis amb una feina a temps complet (6 %), la majoria de les quals ho fa amb una feina relacionada amb allò que està estudiant. El més probable és que aquestes feines siguin una bona manera d'iniciar-se i introduir-se en el camp laboral propi. És significatiu, però, que a Odontologia ningú compagini els estudis amb feines a temps complet.

És interessant assenyalar els antecedents laborals dels estudiants de Veterinària ja que, tant els qui treballaven a temps complet com a temps parcial, ho feien en feines no relacionades amb els estudis (3 % i 12 %, respectivament), cosa que pot obeir més a criteris personals i econòmics que no pas a criteris d'inserció laboral futura.

INSERCIÓ LABORAL

En aquest apartat es tracten les principals qüestions que tenen relació amb la inserció dels graduats i, finalment, es fa una subanàlisi de gènere. En totes aquestes qüestions es fa una aproximació de l'àrea en general i, a continuació, un estudi més detallat de les subàrees.

Estatut d'inserció

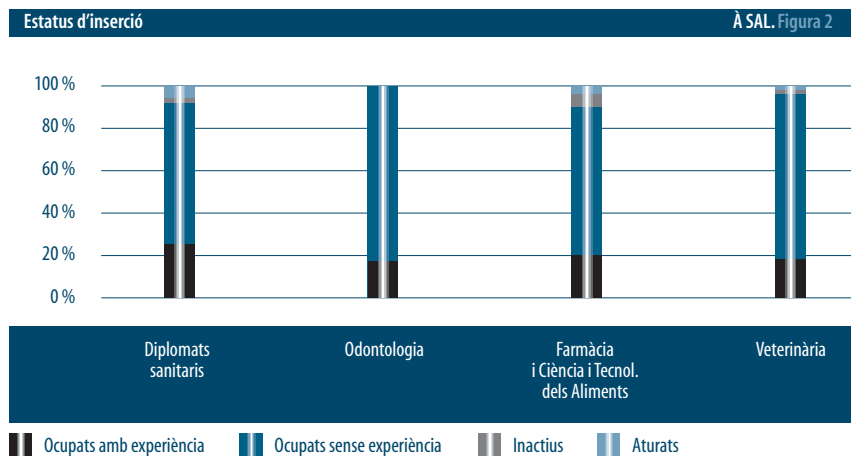
La gran majoria dels graduats de l'Àrea de Salut (92%) han assolit una ocupació tres anys després d'haver acabat els estudis (vegeu la taula 1, a la pàgina 174): el nivell d'ocupació és pràcticament igual al de l'Àrea de Ciències Socials, superior al de l'Àrea d'Humanitats i de Ciències Experimentals i lleugerament inferior al de l'Àrea Tècnica. Estem parlant, a més a més, de professionals en primera inserció. Del 8 % que no treballa, un 5 % correspon als aturats i un 3 %, als inactius.

Les taxes d'atur són baixes (vegeu la figura 2). Pel que fa a les subàrees oscil·len entre el 6 % dels DS i la inexistència de professionals sense ocupació pel que fa a Odontologia. També podem destacar dues situacions contraposades: d'una banda, i amb relació als nivells d'ocupació amb experiència prèvia, els DS tenen el percentatge més elevat (30 %); i de l'altra, els odontòlegs, el més baix (16 %); la qual cosa ens indica una propensió més gran a no combinar feina amb estudis per part d'aquest darrer grup.

Temps fins a la primera inserció, via d'accés i mobilitat laboral

Pel que fa al temps de la primera inserció, a diferència dels graduats de l'Àrea Tècnica, de Ciències Socials o d'Humanitats que assoleixen la primera ocupació mentre estudien, els de l'Àrea de Salut són, com s'ha vist a l'apartat «Perfil dels graduats», juntament amb els de l'Àrea de Ciències Experimentals els que tenen menys propensió a treballar abans d'acabar els estudis (quatre de cada deu). Ara bé, al cap d'un any d'haver acabat els estudis el 96 % dels graduats ja treballa, i és l'àrea, juntament amb la Tècnica, en què els graduats troben feina més aviat (vegeu la taula 2, a la pàgina 175).

Les principals vies d'accés a la primera feina han estat les que citem a continuació, ja que la resta queden per sota del 5 %. A totes les àrees aquestes vies són les més importants:

- Contactes personals (42 %)
- Pràctiques durant els estudis (22 %)
- Serveis universitaris (7 %)
- Premsa (7 %)

Un cop més es manifesta la importància de les xarxes socials a l'hora d'assolir una primera ocupació. També es posa en relleu com un aspecte diferencial el pes de les pràctiques realitzades durant els estudis, que presenta el percentatge més elevat de totes les àrees, fet que no ens ha de sorprendre si considerem que les pràctiques clíniques són una part molt important dels programes de formació com, per exemple, en els estudis d'Infermeria.

Pel que fa l'accés a la feina actual, els contactes personals continuen sent la principal porta d'accés (41 %), tot i que cal destacar l'evolució creixent d'altres mecanismes com els anuncis a la premsa o bé les oposicions. En sentit contrari, els serveis universitaris (borses de treball, observatoris laborals), en general més útils a l'hora de trobar la primera feina, ara són menys emprats. Finalment, cal destacar el poc ús que es fa d'Internet o del Servei Català de Col·locació per cercar feina.

Pel que fa a l'autoocupació com a via d'accés a la feina actual, un 4 % decideix crear la seva pròpia empresa. Així, odontòlegs i podòlegs exerceixen en l'àmbit privat; ara bé, no és, en cap cas, una via majoritària d'accés al mercat laboral i això que és la més elevada del conjunt d'àrees.

Si fem una anàlisi per subàrees, en el cas dels DS, les principals vies d'accés a la primera feina són els contactes i les pràctiques durant els estudis. Per accedir a la feina actual es manté en primer lloc els contactes, però en segon lloc apareixen els anuncis a la premsa (16 %). En el cas dels odontòlegs, els contactes, sis de cada deu, també són la principal via d'accés a la feina, especialment a l'actual. En el cas de FCTA, si bé segueix el mateix patró de la resta de subàrees, cal destacar que el 12 % dels graduats accedeixen a la feina actual mitjançant les oposicions. Les pràctiques universitàries destaquen com

a via d'accés a la primera feina en el cas de Veterinària (34 %) que és el percentatge més elevat de tot l'estudi. D'altra banda, cal destacar que pel que fa als contactes personals, aquesta és l'única àrea en què s'observa una evolució destacada a la baixa (d'un 55 % a la primera feina a un 39 % a la feina actual) en benefici d'altres vies com els anuncis a la premsa, les oposicions, l'empresa pròpia o Internet.

Amb relació a la mobilitat laboral, la majoria de graduats que han contestat l'enquesta (set de cada deu) manifesta que la feina actual no és la seva primera feina; aquest resultat està d'acord amb la mitjana de les àrees.

Per subàrees, si observem el percentatge que mostra que només s'ha tingut una feina, es constata que els graduats en Odontologia (50 %) i FCTA (35 %) són els més perseverants, mentre que Veterinària (22 %) és la subàrea amb més mobilitat.

Condicions laborals

La taula 3 (a la pàgina 176) recull tota la informació que il·lustra aquest apartat. *Pel que fa al tipus de contracte* és palès que, després de l'Àrea d'Humanitats, en l'Àrea de Salut és on els graduats tenen menys contractes fixos (45 %) i un 40 % té contracte eventual. Amb relació a l'estabilitat laboral, l'Àrea de Salut i la d'Humanitats són les més mal situades. Amb un 14 %, és l'àrea amb més contractes d'autònoms.

Aquest alt percentatge s'explica fàcilment per la naturalesa de l'activitat d'algunes titulacions en relació al règim de prestació de serveis dins el sistema sanitari general, per exemple, les prestacions restrictives en odontologia i podologia motiven una oferta i demanda de lliure prestació de serveis. Una situació semblant passa en el cas de Veterinària i Òptica. Cal recordar que Medicina no forma part d'aquesta valoració.

Pel que fa a la durada dels contractes aquesta àrea presenta els nivells més alts d'autoocupació (dos de cada deu), gairebé un de cada tres graduats tenen contractes de menys de sis mesos de durada, un altre terç té contractes de sis a dotze mesos i únicament un 12 % té contractes entre un i tres anys.

Per subàrees, un cop més cal esmentar la situació diferencial, per privilegiada, d'Odontologia. Així, quant al tipus de contracte, quasi tres de cada quatre graduats són autònoms, tot i que hi ha un sorprenent 15 % sense contracte; pel que fa a la durada del contracte no n'hi ha cap de menys de sis mesos. A l'altre extrem, trobem el grup dels DS: són el col·lectiu amb un nombre de contractes temporals més gran (46 %) i amb durades menors de sis mesos (41 %); dins d'aquest col·lectiu, però, cal destacar que en el cas dels Òptics, el 80 % té contractes indefinits.

Els graduats de FCTA són els que tenen una xifra més elevada de contractes fixos (61 %); pel que fa a la durada de la resta de contractes, gairebé la meitat duren entre sis i dotze mesos. Finalment, el grup de Veterinària té uns trets semblants als que hem explicat en el cas de FCTA, així aquestes són les dues subàrees amb una xifra més gran de graduats amb contractes de durada entre un i tres anys.

Els sous varien molt segons les àrees, a més a més cal tenir en compte el pes de les diplomatures. A l'Àrea Tècnica el 73 % dels enquestats guanya més de 18.000 euros l'any; el 36 %, a Experimentals; el 30 %, a Socials; el 24 %, a Salut, mentre que a Humanitats només ho fa el 18 %. L'Àrea de Salut no és on es poden trobar els millors sous: si agrupem

les tres primeres franges salarials de l'estudi (fins a 18.000 euros) ocupa, després de l'Àrea d'Humanitats, el nombre més gran de graduats (76 %); mentre que la millor és, amb diferència, l'Àrea Tècnica (27 %) seguida de l'Àrea d'Experimentals (64 %).

Per titulacions, cal tenir present que en el cas de les diplomatures (Infermeria) els sous són sensiblement inferiors a les llicenciatures (Odontologia, FCTA). En el subapartat «Gènere i inserció» es mostra una anàlisi més detallada sobre el gènere.

Qualitat de la inserció

A més a més de les condicions de la col·locació, els estudis sobre la inserció professional dels universitaris també fan referència a altres aspectes que ens poden aportar informació sobre la qualitat de la feina que duen a terme amb relació als estudis que han cursat; la taula 4 (a la pàgina 177) recull aquesta informació. De l'anàlisi de les dades podem afirmar que, juntament amb els graduats de l'Àrea Tècnica, els de Salut són els que presenten un grau més gran d'ajustament entre estudis i treball.

Pel que fa al nivell d'estudis que es demanen per accedir a l'última feina cal destacar que a l'Àrea de Salut gairebé vuit de cada deu dels graduats fan una feina en què es requereix la titulació específica i desenvolupen funcions pròpies. A l'altre extrem de l'escala valorativa, l'Àrea de Salut, a diferència de la d'Humanitats (33 %), és la que té el percentatge més baix de graduats que treballen en feines en què no es requereix cap titulació i ni tan sols formació universitària (3 %). Aquestes característiques posen en relleu, un cop més, el caràcter professionalitzador d'aquest tipus d'estudis. És a dir, per ser infermer o dentista, cal tenir la titulació específica, mentre que hi ha altres feines per a les quals no cal tenir una titulació tan específica. Per subàrees no s'observen diferències significatives.

Amb relació a les funcions que desenvolupen els graduats, i per àrees, òbviament la gran majoria dels graduats és al sector d'assistència mèdica i social (sis de cada deu); un 14 % duu a terme altres funcions qualificades. Així mateix, és l'àrea en què hi ha més graduats en la branca de comerç i distribució amb un 9 % perquè part dels graduats treballen en la venda i distribució de productes de laboratoris farmacèutics, empreses òptiques, etc. Quant a les funcions de baixa qualificació, juntament amb l'Àrea Tècnica, la de Salut és la que presenta uns percentatges més baixos.

Per subàrees, no s'observen grans diferències respecte del patró anterior, ara bé els llicenciats en FCTA no estan tan concentrats en el grup de funcions assistencials; gairebé un 20 % fa funcions tècniques i un altre 20 % fa altres funcions qualificades (administratiu, etc.); en el cas de Veterinària l'esquema anterior també és vàlid. Del grup dels DS, tenint present el biaix que representa l'ensenyament d'Infermeria, gairebé dos terços fa funcions medicoassistencials, l'altre terç es reparteix majoritàriament entre el comerç i la distribució (11,95 %). En aquest sector cal destacar la gran concentració de diplomats en Òptica. Finalment, en el cas d'Odontologia quasi nou de cada deu dels graduats fan funcions d'assistència mèdica, mentre que un 10 % fa funcions de direcció.

Pel que fa a la relació entre els antecedents laborals i la qualitat de la inserció, l'Àrea de Salut és on més s'evidencia que hi ha un nombre més gran d'estudiants a temps complet i que acaben fent una feina per a la qual es requereix la titulació específica i amb funcions

pròpies. Les dades disponibles no ens permeten aprofundir més en l'anàlisi atès que hi ha massa pocs graduats en les altres situacions.

Factors de contractació

Si considerem la importància que avui en dia es dóna, a l'hora de contractar professionals, a diferents factors com la formació teoricopràctica, les habilitats complementàries (coneixement d'idiomes, habilitats de gestió, etc.) i personals, etc. entendrem la pertinència d'aquest apartat. Així, els enquestats han fet una valoració de nou factors segons la influència que consideren que han tingut a l'hora d'accedir a la feina. Han puntuat cadascun dels aspectes en una escala d'1 a 7. La taula 5 (a la pàgina 178) i les figures 3, 4 i 5 recullen tota la informació d'aquest apartat.

La de Salut és l'àrea en què més es valoren com a factors de contractació la formació teòrica, la formació pràctica, així com les habilitats socials. Contràriament, els graduats d'aquesta àrea són els que valoren com a menys importants els idiomes i la informàtica. En aquest sentit, les habilitats de gestió i treball en equip, a diferència de l'Àrea Tècnica, reben una valoració molt baixa; els factors menys valorats són els recursos de la universitat —borses de treball, gabinets d'orientació, etc.—. A priori, aquests resultats no ens han de sorprendre si considerem el tipus d'activitat que han de desenvolupar: principalment, atenció i assistència sanitària.

Per subàrees no hi ha grans diferències. De tot l'estudi destaca el cas de FCTA en què la valoració que es dóna a la formació teòrica com a factor de contractació presenta una desviació pròxima al 0,5 amb relació a la mitjana global de l'estudi (vegeu la figura 3). En aquest factor gairebé totes les subàrees de Salut estan per sobre de la mitjana. D'altra banda, els veterinaris i DS són els dos col·lectius que més valoren la formació pràctica rebuda.

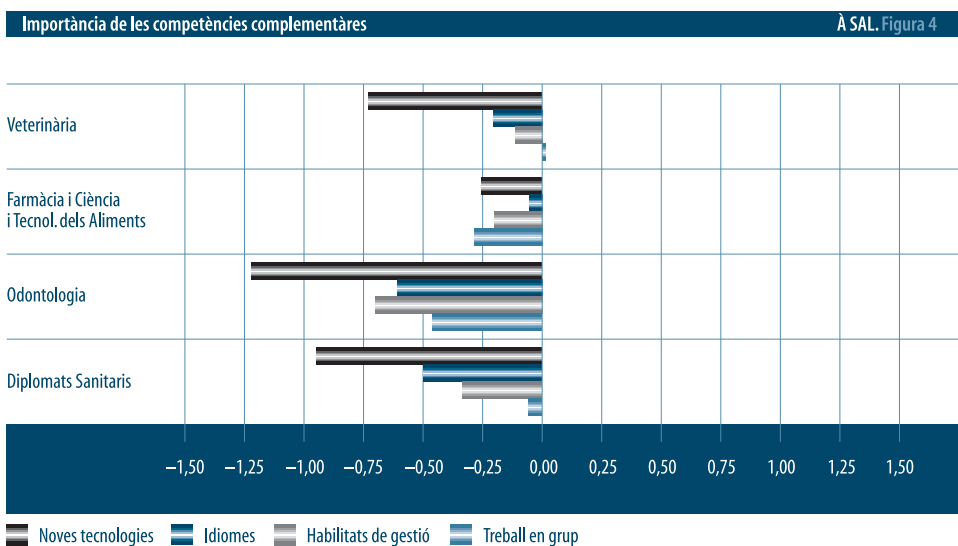
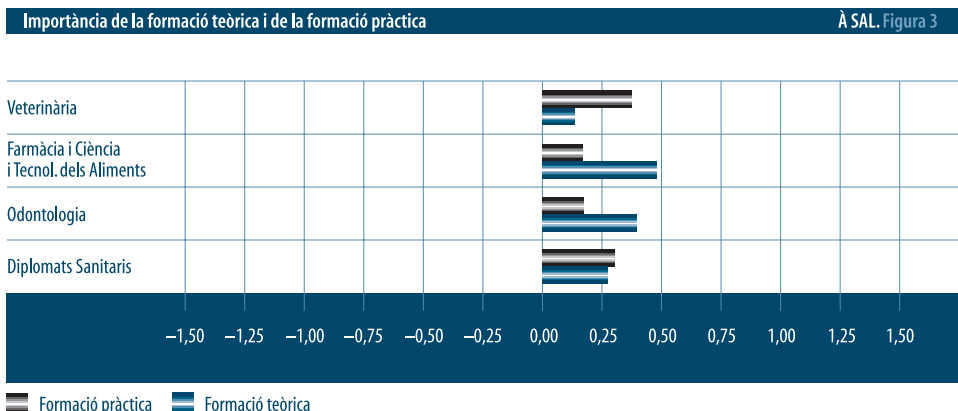
Pel que fa als coneixements d'informàtica és rellevant la situació reflectida a la figura 4: sembla evident que aquest tipus de competència no té rellevància a l'hora de contractar un graduat de l'Àrea de Ciències de la Salut. Podem dir el mateix dels idiomes, les habilitats de gestió o de la capacitat de treballar en equip.

Ser universitari té un innegable valor per a la contractació, tots els enquestats de totes les àrees coincideixen a valorar positivament la formació global de la universitat, especialment a les àrees de Salut i Tècnica. Les habilitats socials i personals són l'altre factor de contractació més ben valorat; així a totes les subàrees està per sobre de la mitjana de l'estudi, destaca el cas de Veterinària i Odontologia (vegeu la figura 5).

Context de la inserció

En aquest apartat s'analiza l'àmbit de la inserció, la seva localització geogràfica i la branca d'activitat econòmica on treballen els graduats. La taula 6 (a la pàgina 179) i les figures 6 i 7 recullen tota la informació d'aquest apartat.

Pel que fa a l'àmbit de la inserció, la majoria dels graduats de totes les àrees tenen feina en el sector privat. L'Àrea de Salut, com la de Ciències Socials i Ciències Experimentals, ocupa una posició intermèdia (78 %), mentre que a l'Àrea Tècnica el percentatge

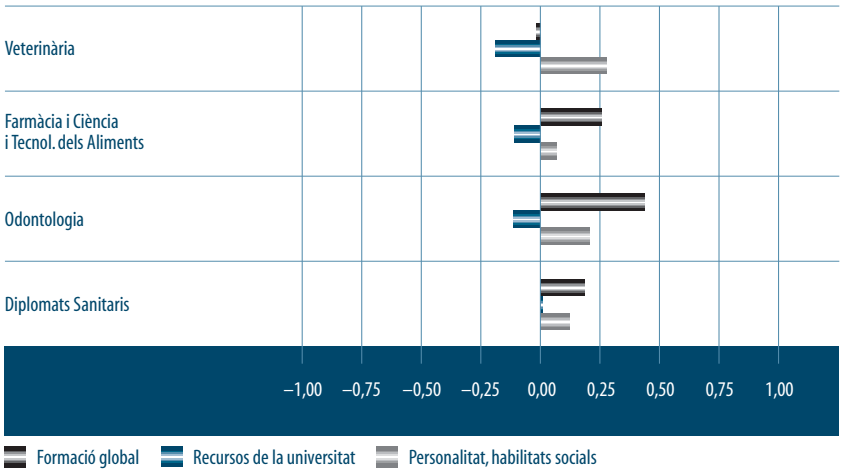
s'enfila fins al 87 %; a l'altre extrem, l'Àrea d'Humanitats té un 70 % dels graduats en el sector privat.

Per subàrees s'observen diferències importants: mentre que un 29 % dels DS treballa en l'àmbit públic, en el cas dels odontòlegs, com era d'esperar, aquest percentatge és únicament del 3 %.

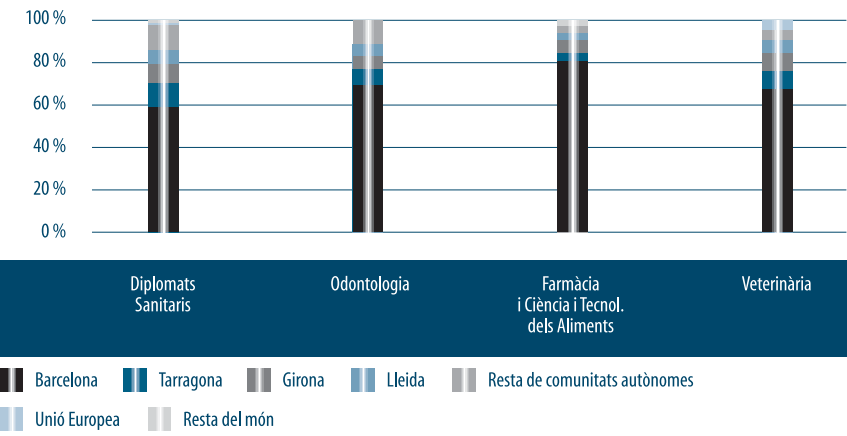
Respecte a la localització del lloc de treball i pel que fa a les àrees, dos de cada tres graduats treballen a la província de Barcelona, amb tot és l'àrea en què aquesta proporció és més baixa. Els graduats de Salut són els que més treballen en altres comunitats autònomes (8%); la seva presència a l'estranger no arriba al 2 %.

Per subàrees (vegeu la figura 6), els DS són els que «menys» es concentren a la província de Barcelona (59 %). Cal destacar que un 12 % treballa en altres comunitats autòno-

Importància de la formació global, dels factors personals i de les oportunitats o recursos de la universitat À SAL. Figura 5

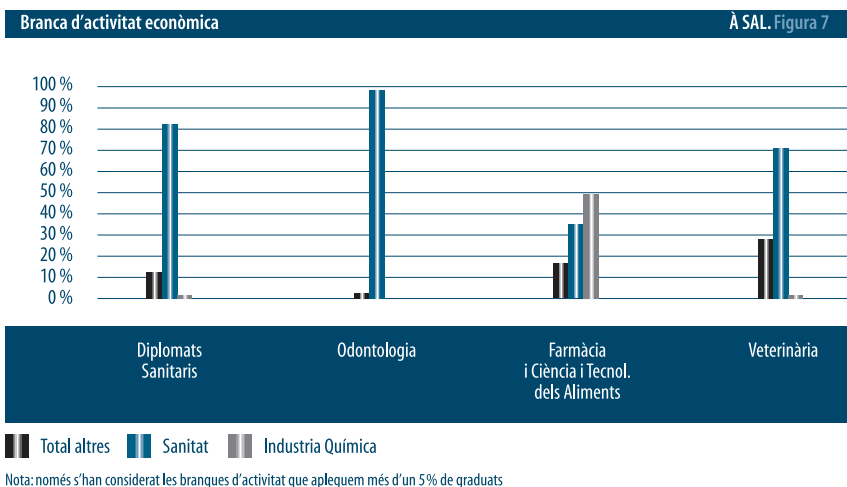

Localització del lloc de treball À SAL. Figura 6

mes. Sorpren, dins la subàrea de DS el cas de Fisioteràpia, ja que un 43 % treballa a la província de Tarragona, mentre que molt pocs ho fan a Barcelona (11 %); això és degut a que l'única titulació avaluada de Fisioteràpia ha estat la de la URV, ja que la resta eren centres privats o adscrits i no van formar part de l'estudi.

En el cas d'Odontologia, gairebé tres de cada quatre graduats treballen a la província de Barcelona, un 10 % en altres comunitats autònomes i la resta es reparteix de manera proporcional entre les altres tres províncies de Catalunya. En el cas de Farmàcia, la presència de Barcelona és encara més evident (82 %); a més a més, cal tenir en compte que

només hi ha una única facultat a Catalunya i que és a Barcelona. A Veterinària aquest fet, tot i que és important, no és tan accentuat: set de cada deu graduats treballen a Barcelona i la resta es reparteix de manera proporcional a Girona, Tarragona i Lleida.

Pel que fa a la branca d'activitat econòmica (vegeu la taula 6, a la pàgina 179, i la figura 7), les dades confirmen que la gran majoria dels universitaris treballen en el sector serveis. Així, el 84 % dels graduats de les àrees d'Humanitats, Ciències Socials i de Salut tenen feina en aquest sector. En el cas de l'Àrea de Ciències Experimentals i Tècnica la proporció baixa al 66 % i 45 %, respectivament.

Òbviament en el cas de Salut, la gran majoria (72 %) treballa a l'àrea de sanitat i assistència. L'altre sector que ocupa un important percentatge (11 %) és el de la indústria química, on, fonamentalment, trobem graduats de Farmàcia.

En l'àmbit de subàrees, tal com recull la figura 7, s'observen diferències interessants. Així en el cas dels DS, tot i que un nombrós 84 % és en el sector sanitari hi ha un 5 % al sector del comerç. En el cas dels odontòlegs gairebé el 100 % és en el sector sanitari. A FCTA es pot destacar que un 50 % treballa a la indústria quimicofarmacèutica (paradoxalment, hi ha menys graduats en química que treballen en aquest sector), un 35% a l'àrea sanitària, un 4% a la producció d'aliments (llicenciats en CTA), i un 5 % en educació i recerca. En el cas de Veterinària, a més del sector sanitari (71 %), el sector agrícola i ramader ocupa el 10 % dels graduats.

Podem concloure que l'adequació entre els estudis i la branca d'activitat és, a diferència d'altres àrees, molt bona.

Satisfacció laboral

La qualitat de la inserció també es pot valorar a partir del nivell de satisfacció que els graduats tenen amb la feina que desenvolupen. Es van plantejar als enquestats cinc dimensions sobre les quals calia que es pronunciessin en una escala de valoració d'1 a 7. Les dimen-

sions eren: contingut de la feina, perspectives de millora, nivell de retribució, utilitat dels coneixements de la formació universitària i perspectives d'estabilitat; en el cas dels enquestats telefònicament només hi havia una pregunta sobre la satisfacció amb la feina actual de caràcter general. La taula 7 (a la pàgina 180) recull detalladament aquestes valoracions. En general, les opinions són positives tot i que el nivell retributiu és l'aspecte menys ben valorat.

A l'Àrea de Salut cal destacar que la satisfacció dels graduats pel que fa a la qualitat de la inserció en general (5,6) i específicament quant al contingut de la feina (5,4) és la que obté la valoració més alta de totes les àrees. Un altre aspecte bastant ben valorat és la utilitat dels coneixements de la formació universitària que valoren amb una mitjana de 5,1. Com ja avançàvem, l'aspecte de la inserció del qual estan menys satisfets és el del nivell de retribució (3,8).

En l'àmbit de la subàrea és important destacar les grans diferències que trobem en relació amb el grau de satisfacció amb el nivell de retribució. Així, doncs, els odontòlegs són els que valoren més positivament aquest aspecte de totes les subàrees de l'estudi (5,7) fet que contrasta amb la valoració menys favorable que en fan els DS i de FCTA, 3,7 i 3,8, respectivament.

Aquestes valoracions positives coincideixen amb l'elevat nombre de graduats que manifesten que repetirien la carrera tal com es veurà al subapartat «Diferències relatives entre subàrees».

Gènere i inserció

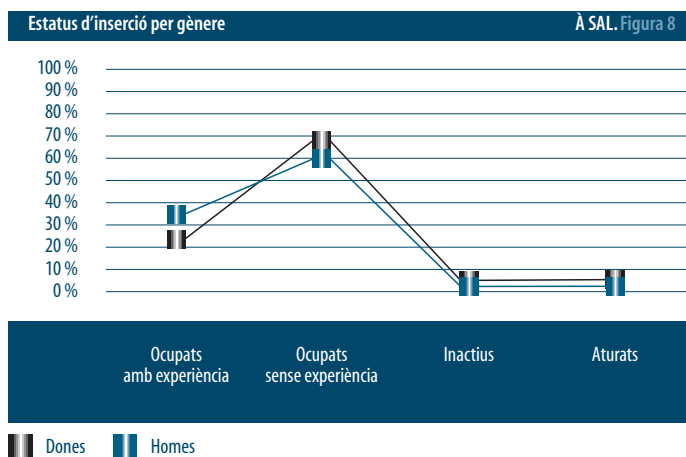
En aquest apartat s'analitza si existeixen diferències de gènere pel que fa a l'estatus d'inserció, els guanys, el temps d'inserció i la qualitat d'aquesta inserció. Primerament, però, cal recordar que es tracta de l'àrea amb una presència femenina més gran (79 %).

En general, tot i que no hi ha grans diferències entre gèneres, s'observa que l'atur, llevat de l'Àrea Tècnica, afecta més les dones, en el cas de Salut, Humanitats i Ciències Socials és pràcticament el doble. Així mateix, també s'evidencia que en totes les àrees els homes tenen una tendència més gran a treballar durant els estudis que les dones. La figura 8 mostra les diferències de gènere per a l'Àrea de Salut.

En l'àmbit d'àrea, se segueix el mateix patró anterior. Els homes tenen més experiència laboral: la categoria «graduats que treballen amb experiència» és 12,7 punts superior per als homes; contràriament, la categoria «graduats que treballen sense experiència» és 7,6 punts superior en el cas de les dones. Com ja hem dit, el nivell d'atur, tot i que és baix, és el doble per a les dones (5 %) que no pas per als homes (2,5 %).

Per subàrees, en el cas dels DS cal destacar que en la categoria de treballadors amb experiència els homes gairebé doblen el percentatge de dones. També es posa de manifest el nivell d'atur femení més elevat. A la resta de subàrees aquesta situació no és tan accentuada, per la qual cosa podem intuir que com més nivell d'estudis (llicenciats) menys nivell d'atur femení, si més no, en aquesta àrea.

A la resta de subàrees: Odontologia, FCTA i Veterinària també s'observa una proporció d'homes més elevada amb ocupació amb experiència prèvia, cosa que indica que els homes tendeixen a treballar durant els estudis. Quant a la resta de categories, inactius i atur real, no s'observen diferències de gènere significatives. En resum, tot i que es tracta

de titulacions feminitzades, són els homes qui tenen més experiència laboral abans de trobar una ocupació i pateixen menys atur.

Si passem a analitzar el gènere i el sou, figura 9, a l'Àrea de Salut es nota que, en general, el homes cobren més que les dones. Així, en els dos intervals salarials més baixos de l'estudi (menys de 9.000 euros i fins a 12.000 euros) el percentatge de dones és del 43 %, mentre que el d'homes és del 28 %. Únicament en l'interval (12.000-18.000 euros) s'observa un equilibri, 36 % de dones i 36 % d'homes. En l'interval immediatament superior (entre 18.000 i 30.000 euros) els homes superen les dones en 10 punts. Finalment, en les categories salarials superiors (més de 30.000 euros) el percentatge d'homes triplica el de dones. Aquesta situació és generalitzada en el conjunt d'àrees.

A escala de subàrees cal tenir en compte que, en tractar-se de titulacions feminitzades, en moltes ocasions no té sentit parlar de diferències de gènere ja que la quantitat d'una de les parts (homes) és molt reduïda o inexistent. Ara bé, en el cas dels DS l'anterior descripció s'accentua; així, gairebé una de cada dues dones cobra entre 9.000 i 12.000 euros, mentre que el percentatge d'homes és del 34 %.

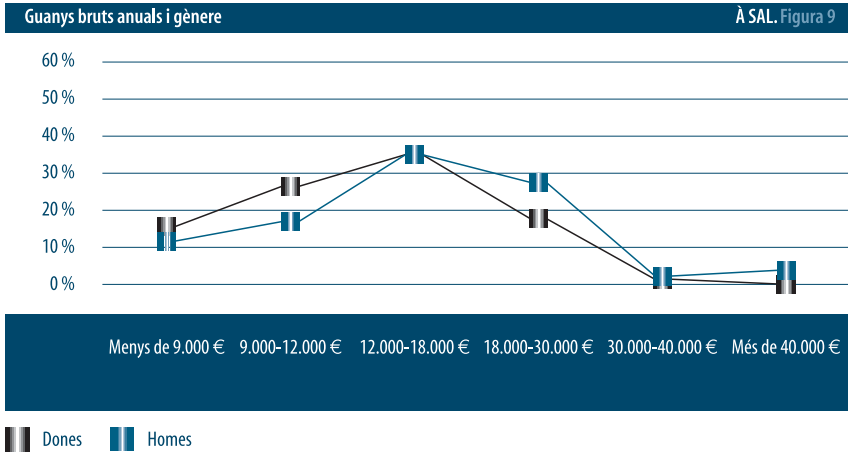
El cas d'Odontologia és dels més destacats de tot l'estudi per l'elevat nivell salarial dels llicenciats; tanmateix, es constata que els homes perceben millors salaris que les dones.

Pel que fa a FCTA, de la mateixa manera que en altres casos, les franges salarials més elevades són per als homes.

A Veterinària destaca negativament l'elevat percentatge de dones que estan a la franja més baixa (una de cada quatre) i és la taxa més alta de totes les subàrees.

A escala d'àrees no es noten diferències significatives de gènere pel que fa al temps d'inserció. Globalment podem dir que un de cada dos universitaris treballa abans d'acabar els estudis. Aquesta tendència és més accentuada en el cas de disciplines tècniques (62 %) i menys en els casos d'Experimentals (39 %) i de Salut (44 %).

Quant als DS, tot i que sigui una subàrea molt feminitzada (el 80 %), s'observa que, malgrat que no hi ha grans diferències de gènere, en general els homes troben feina abans que les dones en tots els intervals temporals analitzats.

A FCTA un 85 % són dones, a diferència del cas dels DS s'observa que les dones treballen en una proporció lleugerament més gran que els homes abans d'acabar la carrera.

Del conjunt de llicenciats en Odontologia (79 % dones) el tret més distintiu és que abans dels sis mesos tots els enquestats ja treballen. Així, gairebé una de cada dues dones treballa abans d'acabar, en el cas dels homes el percentatge és del 36 %. Es pot afirmar que Odontologia té la millor inserció del conjunt de la subàrea.

Finalment, en el cas de Veterinària no s'observen diferències significatives entre gèneres.

En resum, podem observar com els homes s'insereixen en el mercat de treball més ràpidament que les dones.

De l'anàlisi per àrees del gènere i l'adequació de la inserció, com ja s'ha vist al subapartat «Qualitat de la inserció», el tret més destacat és que l'Àrea de Salut, seguida de la Tècnica, és la que té més graduats, sense diferències excessives de gènere, que fan una feina en què es demana la titulació específica i amb funcions pròpies (80 %), molt per sobre de la mitjana de totes les àrees (50 %). Així mateix, en l'altre extrem de valoració (fer una feina per a la qual no calgui la titulació i fent funcions no pròpies) l'Àrea de Salut, novament seguida per la Tècnica, és la que presenta els percentatges més baixos (3 %), davant de la mitjana de totes les àrees (15 %). Aquest fet, ens confirma novament la clara orientació professional d'aquest tipus d'ensenyaments.

Per subàrees podem destacar un altre cop el caràcter diferencial dels odontòlegs, únic del conjunt de subàrees de tot l'estudi; així el 100 % dels homes duen a terme una activitat per a la qual es requeria la titulació específica i amb funcions pròpies; en el cas de les dones aquest percentatge és del 85 %. A la resta de subàrees de Salut aquesta situació no és tan accentuada per bé que és prou destacable; per exemple, més del 70 % dels DS fan feines per a les quals es requereix la titulació específica i amb funcions pròpies. Per gèneres els percentatges es distribueixen amb un 75,46 % per a les dones i un 71,25 % en el cas dels homes. On s'observen diferències de gènere en aquesta categoria de valoració (se'ls ha requerit per a la feina actual la titulació específica i les funcions són les

pròpies de la titulació) és en el cas de FCTA i CTA, així mentre les dones representen el 84,51 %, els homes només representen el 64 %.

VALORACIÓ DE LA FORMACIÓ

En aquest apartat es pretén obtenir una visió el més ajustada possible de la valoració que fan els graduats de la formació rebuda a la universitat amb relació a l'activitat laboral que estan desenvolupant. S'ha recollit informació dels enquestats sobre les competències acadèmiques i les transversals —instrumentals, interpersonals i cognitives— demanant-los que valoressin, en una escala d'1 a 7, de més baix a més alt, el nivell de preparació rebuda en cada dimensió i la utilitat que consideren que té per a l'activitat laboral que duen a terme. A efecte d'aquest estudi s'han considerat les puntuacions inferiors a 3 com a insuficients, entre 3 i 4 com a correctes, entre 4 i 5 com a bé, entre 5 i 6 com a notable i més de 6 com a molt bé. Aquest capítol s'estructura en dos grans apartats: en primer lloc, la valoració absoluta de la formació que es basarà amb les taules annexes 8, 9 i 10 (a les pàgines 181, 182 i 183) i, en segon lloc, les comparacions de les subàrees a través de les figures que s'annexen (vegeu les figures 10, 11, 12 i 13).

Valoració general

Pel que fa a les competències acadèmiques (vegeu la taula 8, a la pàgina 181) en l'Àrea de Ciències de la Salut es considera que el nivell obtingut de la formació teòrica (5,1) és pràcticament igual que la seva utilitat en la feina (5,0); i, pel que fa a la formació pràctica, es considera que el nivell obtingut (4,4) és més baix del que realment s'utilitza a la feina (5,2). Si la tendència general de la resta d'àrees de l'estudi mostra una sobreformació teòrica i una infraformació pràctica, en l'Àrea de Ciències de la Salut trobem un ajustament força exacte pel que fa a la formació teòrica i un cert desajustament en la formació pràctica. Cal destacar, també, que Ciències de la Salut és l'àrea que valora més positivament tots aquests aspectes, que es troben dins el barem del notable.

Aquesta tendència se segueix força en el conjunt de les quatre subàrees de Ciències de la Salut, però cal remarcar el cas d'Odontologia, en què hi ha una diferència de valoració considerable de més de dos punts entre la formació pràctica rebuda (3,9) i la utilitat per a la feina (6,1), fet que fa necessària una reflexió profunda per tal d'equilibrar-les.

Ciències de la Salut segueix la tendència general que es pot observar en totes les àrees *pel que fa a les competències instrumentals* (vegeu la taula 8, a la pàgina 181). Concretament, es considera que el nivell obtingut durant la carrera en les tasques de gestió (3,7) i en les competències instrumentals (2,8) —que inclou idiomes, informàtica, documentació...— és bastant més inferior que la seva utilitat per a la feina (5,0 i 4,0 respectivament); per tant, sembla que hi ha un dèficit en aquestes competències.

Destaca també el fet que la subàrea de FCTA valora força més alt, en el cas de la gestió, la utilitat per a la feina (5,4), que sembla que es necessiti de forma notable, que no el nivell obtingut en aquest aspecte (3,6), la qual cosa també demana una reflexió per equi-

librar-ho. Hipotèticament, aquest desajustament pot tenir a veure amb el sector i el tipus de feines que aquests graduats han de dur a terme un cop s'enfronten al mercat laboral.

La tendència general de pràcticament totes les àrees que s'observa en *les competències interpersonals* (vegeu la taula 9, a la pàgina 182) és que es valora amb un nivell més alt la utilitat per a la feina que no pas el nivell obtingut durant els estudis; per tant, podem dir que hi ha, també, un desajustament en aquesta variable. Això també passa a l'Àrea de Ciències de la Salut, en què hi ha una diferència d'un punt entre el nivell obtingut i la utilitat per a la feina en l'expressió escrita i oral (3,8 i 4,9), en el treball en equip (4,2 i 5,1) i en el lideratge (3,1 i 4,2). Pràcticament totes aquestes valoracions se situen, pel que fa al nivell en el correcte, i pel que fa a la utilitat en el bé.

Per subàrees, el que més impacta són els gairebé dos punts de diferència en l'Àrea de FCTA en cadascun dels factors entre el nivell obtingut i la utilitat per a la feina del treball en equip (3,4 i 5,3), l'expressió escrita i oral (3,2 i 5,2) i el lideratge (2,6 i 4,5). En aquest cas sembla que hi hagi un desequilibri important que mereix ser analitzat amb deteniment.

En els diversos factors que integren *les competències cognitives* (vegeu la taula 10, a la pàgina 183) continua la tendència general descrita anteriorment. Les àrees acostumen a valorar menys el nivell obtingut que la utilitat per a la feina. I això mateix és el que passa en l'Àrea de Ciències de la Salut en què, més o menys, el nivell obtingut es valora gairebé un punt per sota de la utilitat per a la feina tant en la presa de decisions (4,1 i 5,4), com en el pensament crític (4,1 i 4,9), el raonament quotidià (3,6 i 4,6) o la creativitat (3,4 i 4,7). Cal destacar que el nivell obtingut en el pensament crític i en la creativitat són els més baixos del conjunt de les àrees. Les valoracions se situarien entre correcte i bé.

Cal fer esment que en la subàrea d'Odontologia es valora com a element molt útil per a la feina la presa de decisions (6,1), la xifra més alta en el conjunt de l'estudi i, en canvi, el nivell obtingut en aquest ítem està molt per sota (4), cosa que també mereix una reflexió profunda per tal de buscar-ne l'ajustament.

Diferències relatives entre subàrees

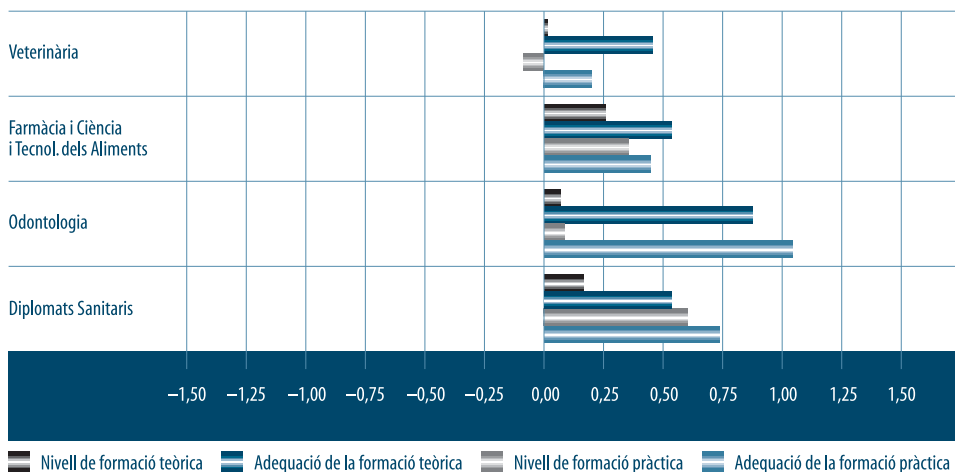
A partir dels resultats que hem obtingut, que es poden consultar a les taules annexades al final del capítol, a les figures següents es mostren els principals desajustaments entre les subàrees agafant com a punt 0 la mitjana de cadascun dels ítems en l'àmbit de Catalunya.

En *les competències acadèmiques* (vegeu la figura 10) la primera observació és que pràcticament totes, exceptuant el nivell de formació pràctica de Veterinària, se situen a la banda dreta del gràfic, o sigui, per sobre de la mitjana de tot l'estudi. És significatiu el cas d'Odontologia, en què es considera que tant la formació teòrica com la pràctica rebuda són molt inferiors a la necessària per a la feina, la qual cosa, segurament, té molt a veure amb l'alt grau de professionalització de la titulació. El mateix passa amb les altres tres subàrees de Ciències de la Salut, però amb unes desviacions estàndards respecte a la mitjana de Catalunya menys significatives.

Pel que fa a *les competències instrumentals* (vegeu la figura 11) la primera observació és que, exceptuant la utilitat per a la feina de la gestió i les competències instrumentals a

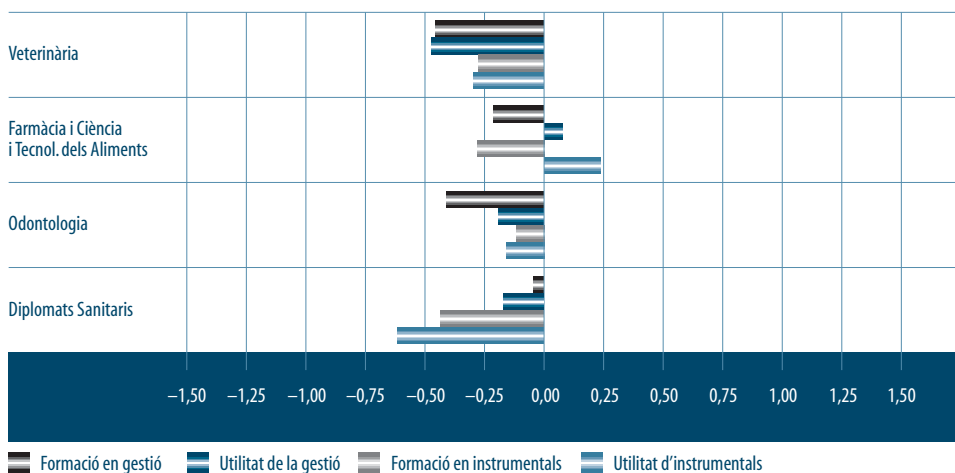
Valoració de la formació acadèmica

À SAL. Figura 10

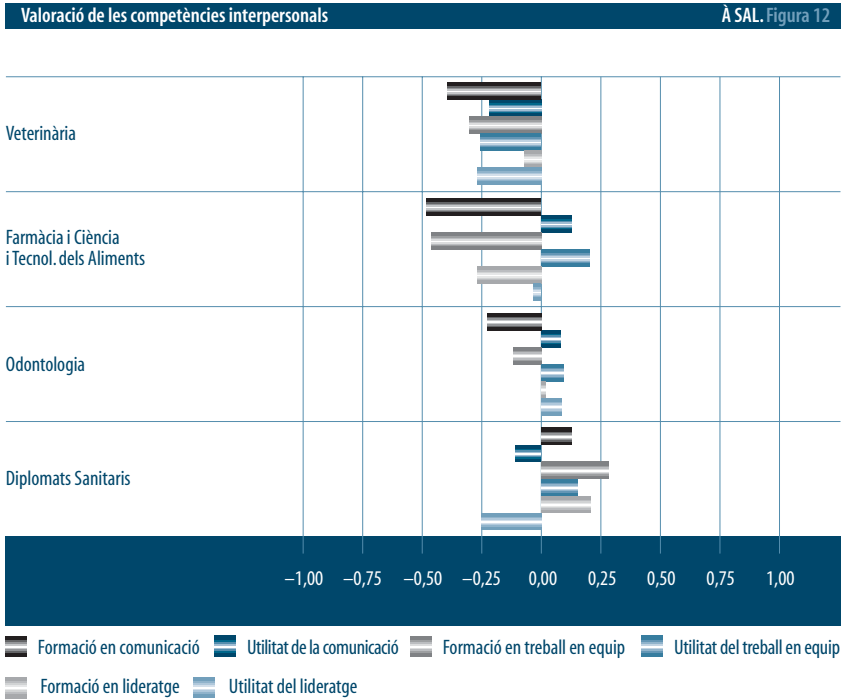

Valoració de les competències instrumentals

À SAL. Figura 11

FCTA, els resultats en l'Àrea de Ciències de la Salut se situen a l'esquerra de la figura, o sigui, per sota de la mitjana de Catalunya. Per tant, no sembla que siguin competències especialment significatives en les subàrees de Veterinària, Odontologia i DS. En canvi, a FCTA, es valora per sobre de la mitjana la utilitat tant de les competències de gestió com de les instrumentals i, per contra, el nivell obtingut és força més baix (0,20 desviacions estàndard per sota de la mitjana); com s'ha apuntat anteriorment, això és degut segurament al fet que s'exigirà als graduats en FCTA aquest tipus de competències en les dife-

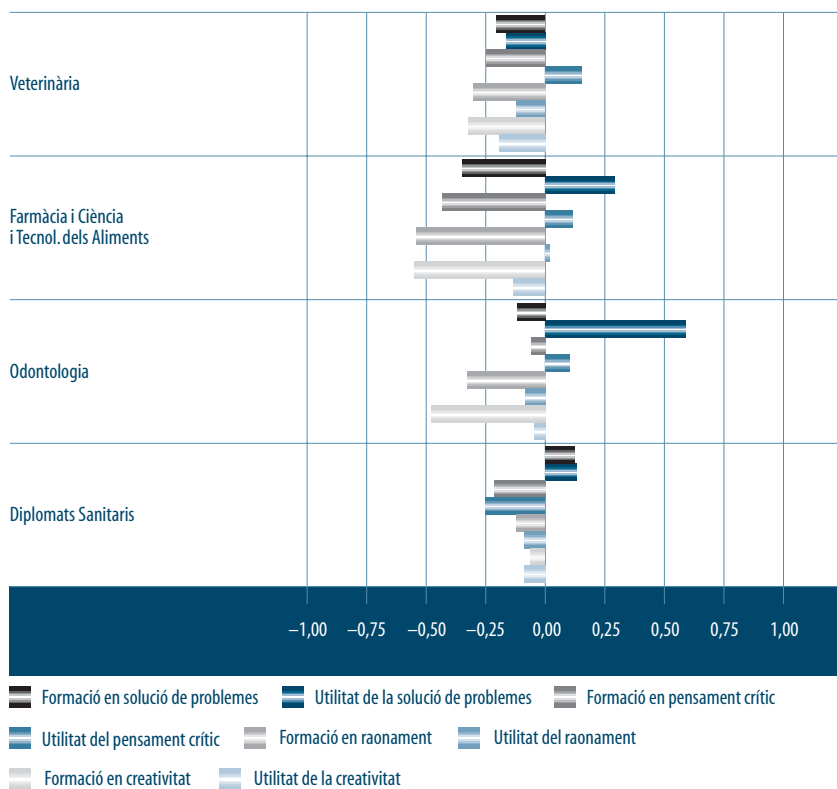
rents branques econòmiques on s'inseriran laboralment. La resta de graduats d'aquesta àrea representa que estan més formats en aquests camps del que realment necessiten en la seva feina diària.

En les competències interpersonals de l'Àrea de Ciències de la Salut (vegeu la figura 12) trobem que les valoracions se situen a dreta i esquerra del gràfic, i més concretament veiem que la subàrea de Veterinària és l'única que se situa per a totes les competències per sota de la mitjana de tot l'estudi, mentre que la resta oscil·la a banda i banda. A FCTA és on trobem unes valoracions més baixes del nivell de formació rebut per a pràcticament totes les competències: si bé aquestes competències es consideren útils, el nivell de formació que els graduats n'obtenen en finalitzar la carrera és mínim. La subàrea d'Odontologia segueix el mateix patró, però amb unes desviacions estàndards menors. En la subàrea de Veterinària, tot i que les valoracions se situen per sota de la mitjana, tant per a les valoracions sobre el nivell com de la utilitat per a la feina; potser el més curiós és veure com es valora més la formació rebuda pel que fa al lideratge que la seva utilitat real en la feina, cosa que també passa —i en uns intervals més importants— en el cas de DS, la qual cosa ens pot fer pensar si aquests graduats estan desenvolupant feines en les quals tenen poc marge a l'hora de prendre decisions o de liderar projectes.

En el cas de les competències cognitives (vegeu la figura 13) podem observar que la majoria de les valoracions se situen a la banda esquerra, o sigui, per sota de la mitjana de

Valoració de les competències cognitives

À SAL. Figura 13

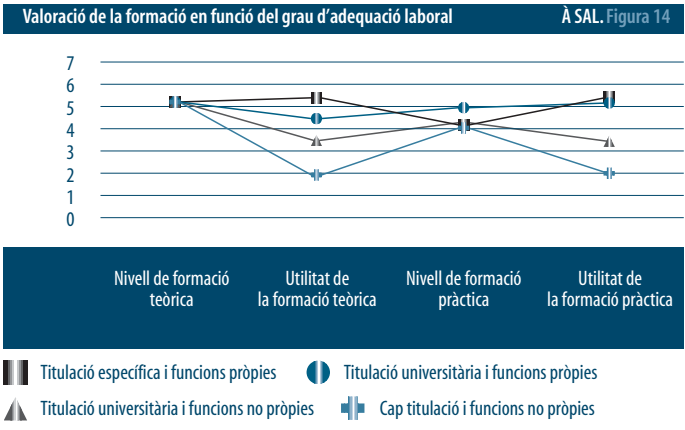
Catalunya. On trobem les desviacions estàndards per sobre de la mitjana més considerables és a les titulacions de FCTA i d'Odontologia i, especialment, en la utilitat de la competència de solució de problemes. I, en canvi, el seu nivell de formació està per sota de la mitjana. Pel que fa a FCTA també passa el mateix en les competències de pensament crític i raonament quotidià.

Valoració de la formació segons l'adequació de la inserció

En la valoració de la formació segons l'adequació de la inserció laboral (vegeu la figura 14) trobem com en l'Àrea de Ciències de la Salut que els resultats superen gairebé en tots els casos les xifres mitjanes del conjunt de les àrees.

Però a més a més mostren:

- que com més lligada estigui la feina amb els estudis, els qui tenen ocupació donen una puntuació més alta a la formació rebuda i a la utilitat; que la formació pràctica es

valora, tant pel que fa al nivell obtingut com a la utilitat per a la feina, menys que la formació teòrica;

- que hi ha una tendència a considerar amb un grau més alt el nivell de formació teòrica rebuda que la seva utilitat a la feina, excepte en el cas de les persones que treballen d'allò que han estudiat, cas en què la utilitat en la feina supera per poc el nivell obtingut; i
- que se sol considerar, en els casos en què es treballa d'allò que s'ha estudiat o que es desenvolupen funcions pròpies del grau universitari, que el nivell de formació pràctica obtingut gràcies als estudis és valorat més baix que la seva utilitat en la feina.

En resum, l'Àrea de Ciències de la Salut segueix gairebé de manera exacta la tendència mitjana de totes les àrees.

Tornar a triar els estudis cursats

Pel que fa a la *repetició de la carrera* trobem que un 69 % dels graduats repetiria la carrera que va estudiar. Per subàrees, veiem com Odontologia (94 %) és la subàrea en què hi ha més persones que repetirien la carrera i en l'altre extrem se situa DS (62 %). Entre els titulats en DS trobem diferències entre Fisioteràpia i Podologia (74 % i 82 %, respectivament), en què hi ha un percentatge més elevat de persones que repetirien la carrera, i Infermeria i Òptica i Optometria (67 % i 41 %, respectivament) que, fins i tot, estan per sota de la mitjana de l'àrea.

És interessant destacar que, a partir de les dades, es nota que com més relacionada amb la carrera o amb les funcions d'universitari estigui la feina que realitza el graduat, aquest més tornaria a escollir la mateixa carrera. Seguint aquest raonament, no sembla gens estrany que els qui tenen una ocupació valorin més alt els seus estudis (74 %) en contrast amb la majoria dels aturats, que no la repetiria (58 %).

ATUR

Prenent com a punt de partida la taula 1 d'estatus d'inserció (a la pàgina 174) veiem que l'Àrea de Ciències de la Salut, en comparació amb les altres àrees i darrere de l'Àrea Tècnica (5 %), és la segona amb una *taxa de desocupats* inferior (8 %). És bo no oblidar aquesta dada ja que un total de 60 persones estan desocupades, de les quals 24 se situen dins el grup d'inactius, és a dir, graduats que no estan buscant feina. Per tant, les xifres que utilitzarem, tant pel que fa als percentatges com a les xifres totals, en alguns casos són prou petites perquè en algunes anàlisis no es puguin considerar representatives.

En l'Àrea de Ciències de la Salut hi ha, doncs, un total de 36 graduats que estan buscant feina. Per subàrees el més significatiu és el cas de DS, en el qual hi ha la major part d'aturats: 26 persones, de les quals 21 pertanyen a la titulació d'Infermeria, per tant, en aquesta darrera titulació és on trobem més de la meitat de l'atur de l'àrea de Ciències de la Salut.

Cal remarcar, però, que no hi ha atur a la subàrea d'Odontologia. El mateix passa en la titulació de Podologia, i pràcticament tampoc no n'hi ha a les d'Òptica i Optometria (1 persona) i de Fisioteràpia (4), de la subàrea de DS.

Tot i que Ciències de la Salut no és una àrea en què el grup d'inactius tingui una gran incidència, hem de fer un especial èmfasi en la titulació d'Infermeria, a la qual corresponen 10 de les 24 persones que estan en aquesta situació dins d'aquesta àrea.

Un darrer comentari sobre atur i gènere, que ja s'ha tractat al subapartat «Gènere i inserció», és que l'atur femení és, percentualment, el doble que el masculí, i en el cas dels inactius les dones ho són tres cops més que els homes, tot i tenint en compte que s'està parlant d'un volum molt reduït de persones.

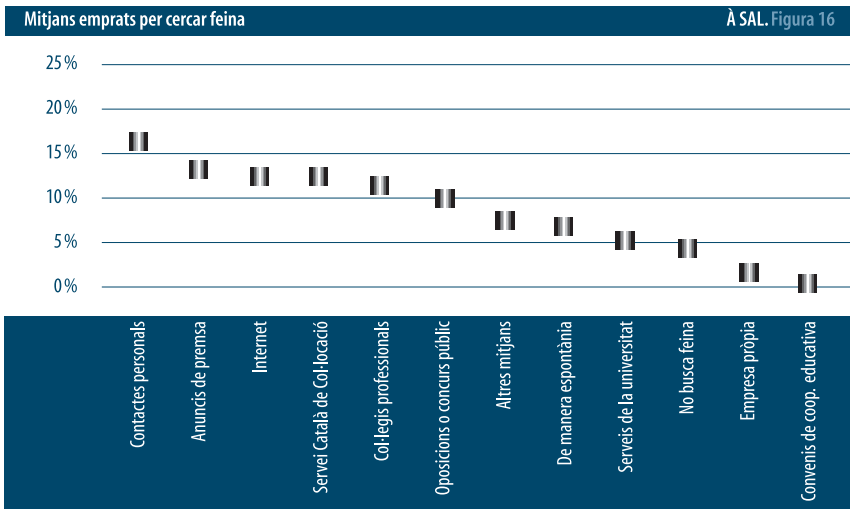
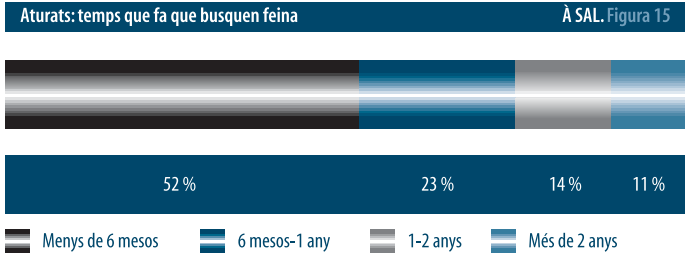
Pel que fa al temps de recerca de feina (vegeu la figura 15) les dades mostren com, del total de les persones que busquen feina, més de la meitat fa menys de sis mesos que n'estan buscant (18 persones). Quan es passa al segon tram, de sis mesos a un any, el nombre disminueix pràcticament a la meitat (cinc persones). Finalment, són nou les persones d'aquesta àrea que fa més d'un any que estan buscant feina, i bàsicament les trobem en la subàrea de DS.

És, si més no, curiós observar com en l'Àrea de Ciències de la Salut gairebé la meitat (47 %) de les persones aturades (en totes les subàrees) *han rebutjat d'una a tres ofertes*. Comparat amb la resta d'àrees és el percentatge més alt, tot i que totes elles segueixen, si fa o no fa, la mateixa tendència; la diferència és que en aquest cas s'està parlant de només 28 persones.

Els motius per no buscar feina, malgrat que les xifres quantitatives no són elevades ja que parlem de 24 inactius, són bàsicament la continuació dels estudis (dotze persones), la maternitat o quedar-se a casa (que només afecta tres persones) i altres motius personals no especificats.

Els principals *mitjans per trobar feina* que utilitzen els aturats de l'Àrea de Ciències de la Salut són els següents (vegeu la figura 16):

- Contactes personals (16 %).
- Anuncis a la premsa (13,2 %).

- Internet (13 %).
- Servei Català de Col·locació (13 %).
- Col·legis professionals (11 %).

Cal destacar que, de totes les àrees, els graduats de Ciències de la Salut són els qui percentualment participen més en oposicions o concursos públics (10 %), i també —juntament amb els de l'Àrea de Ciències Socials— els qui tenen més iniciativa per crear la seva pròpia empresa (2 %), si bé cal dir que aquests dos darrers mitjans els trobem principalment en la subàrea de DS.

Cal dir que hi ha coincidència entre els mitjans per cercar feina i els mitjans més utilitzats per accedir a la primera feina.

Els factors que els aturats consideren importants en l'assoliment i acceptació de la feina són (en un barem d'1 a 7 punts, de gens important a molt important) els següents (vegeu el quadre 2): tenir una feina que agradi (5,6), que és el percentatge més alt d'entre les cinc àrees; la manca de pràctica professional (5,3); tenir una feina amb un nivell retributiu adequat (5,3) —en aquest aspecte l'Àrea de Ciències de la Salut supera amb escreix la resta d'àrees—; i, ja una mica més allunyades en la seva valoració, la manca de

coneixement del mercat laboral (4,3) i la manca d'habilitats i competències complementàries (4,1). Així mateix, cal destacar també que és l'àrea que valora més alt les mancances de la formació universitària rebuda (3,7).

Valoració dels factors implicats en la recerca, l'assoliment o l'acceptació de la feina

À SAL. Quadre 2

Mancances de la formació universitària rebuda		Manca de pràctica professional		Manca de coneixements del mercat laboral		Manca de coneixements d'idiomes		Manca de coneixements d'informàtica		Manca d'habilitats i de coneix. complementaris		Tenir una feina que agradi		Tenir una feina amb un nivell retributiu		Necessitat de seguir estudiant		Activitats personals que impedeixen treballar	
mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.
3,71	2,16	5,31	2,01	4,29	2,03	3,45	1,98	3,49	1,94	4,12	1,73	5,55	1,93	5,30	1,98	3,95	2,30	2,76	1,91

Les tres subàrees que valoren com a important tenir una feina que agradi són DS (5,3), Veterinària (5,8) i FCTA (6). Les subàrees de FCTA i Veterinària valoren molt alt tenir una feina amb un nivell retributiu adequat, molt més fins i tot que la resta de subàrees del conjunt de l'estudi (6 i 6,6, respectivament). A partir d'aquests resultats ens podem fer una idea del nivell d'exigència que tenen els graduats en atur de l'Àrea de Ciències de la Salut amb relació a la feina que volen aconseguir. Evidentment, els graduats d'Odon-tologia no opinen sobre aquest tema, ja que tots treballen.

Característiques de la mostra		Població i mostra					Sexe		Estatut d'inserció							
		Població	Mostra correus	Mostra telèfon	Total mostra	Error mostral	Homes %	Dones %	<i>n</i>	Ocupats amb experiència (<i>f</i>)	%	Ocupats sense experiència (<i>f</i>)	%	Inactius (<i>f</i>)	%	Aturats (<i>f</i>)
Diplomats sanitaris	741	212	214	426	3,1 %	19,72	80,28	416	125	30,05	253	60,82	12	2,88	26	6,25
Odontologia	95	32	20	52	9,2 %	21,15	78,85	51	8	15,69	43	84,31	—	—	—	—
Farmàcia i Ciència i Tecnologia dels Aliments	447	90	86	176	5,8 %	15,34	84,66	175	36	20,57	123	70,29	9	5,14	7	4,00
Veterinària	207	55	79	134	5,0 %	32,09	67,91	134	29	21,64	99	73,88	3	2,24	3	2,24
Ciències de la Salut	1.490	389	399	788	2,4 %	20,94	79,06	776	198	25,52	518	66,75	24	3,09	36	4,64

Comentaris sobre les taules

Per a la variable estatut d'inserció s'ofereix la *n*, nombre total de persones que han respost l'ítem, sent *f* la freqüència per a cadascuna de les situacions d'inserció.

Categories del l'estatut d'inserció

Ocupats amb experiència: Ocupats amb feina a temps complet o parcial durant els dos últims anys de carrera.

Ocupats sense experiència: Ocupats que no han treballat durant els estudis o bé que han fet feines esporàdiques durant la carrera.

Inactius: Desocupats que no cerquen feina.

Aturats: Desocupats que cerquen feina.

Temps i via d'accés per aconseguir la primera feina À SAL, taula 2

Subàrea	Primera inserció (%)						Via d'accés a la primera feina (%)											
	n	Abans d'acabar d'l mes	Mens D'l a 3 mesos	De 3 a 6 mesos	De 6 a 12 mesos	Més d'l any	n	Contactes	Premsa	Oposicions	SCC	Empresa pròpia	Pràctiques est.	Serveis univ.	ETT	Empreses selecció	Internet	Altres
Diplomats Sanitaris	213	35,68	10,33	17,37	18,78	9,39	8,45	122	27,87	21,31	2,46	1,64	0,82	18,03	7,38	—	0,82	12,30
Odonatologia	348	39,37	10,06	15,23	13,51	10,92	10,92	192	47,40	10,42	3,13	1,56	0,52	12,50	2,08	—	3,13	14,58
Farmàcia i Ciència i Tecnologia dels Aliments	178	42,70	17,98	20,79	9,55	5,06	3,93	106	28,30	26,42	5,66	3,77	—	2,83	14,15	—	1,89	12,26
Veterinària	129	36,43	27,91	22,48	6,98	5,43	0,78	47	55,32	6,38	—	—	—	34,04	—	—	2,13	2,13
Ciències de la Salut	768	44,27	23,18	14,97	6,38	7,55	3,65	364	42,31	6,59	1,92	1,10	1,92	217,0	7,42	—	0,55	13,46

Comentaris sobre les taules

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballen en l'actualitat o que han treballat algun cop després de graduar-se.

Definicions

Primera inserció: Temps dedicat a trobar la primera feina.

Descripció de les vies d'accés

- Contactes:** Contactes personals, familiars, etc.
- Premsa:** Anuncis a la premsa.
- Oposicions:** Oposicions o concurs públic.
- SCC:** Servei Català de Col·locació / INEM.
- Empresa pròpia:** Creant una empresa o un despatx professional propis.
- Pràctiques est.:** Pràctiques realitzades durant els estudis.
- Serveis univ.:** Serveis de les universitats (borses de treball, observatoris d'inserció, etc.).
- ETT:** Empreses de treball temporal.
- Empreses de selecció:** Empreses de selecció de personal.
- Internet:** A través de la xarxa informàtica.

Subbarca	Sou anual brut (%)					Tipus de contracte (%)				Durada de contracte (%)								
	n	Menys de 9.000 €		18.000 € - 30.000 €		18.000 € - 30.000 €		30.000 € - 40.000 €		n	Menys de 6 mesos	6-12 mesos	1-3 anys	Auto-ocupació	Sense contracte			
		9.000 €	12.000 €	12.000 €	18.000 €	30.000 €	40.000 €	40.000 €	Més de 40.000 €									
Diplomats Sanitaris	388	18,30	27,06	38,40	14,95	0,52	0,77	402	42,29	8,96	48,26	0,50	167	41,32	33,53	8,98	13,17	2,99
Odontologia	49	6,12	12,24	24,49	40,82	12,24	4,08	48	2,08	68,75	14,58	14,58	27	—	7,41	7,41	66,67	18,52
Farmàcia i Ciència i Tecnologia dels Aliments	159	5,66	17,61	45,28	27,04	4,40	—	166	61,45	5,42	32,53	0,60	49	14,29	48,98	22,45	10,20	4,08
Veterinària	113	22,12	32,74	20,35	20,35	1,77	2,65	127	45,67	18,90	33,86	1,57	37	10,81	54,05	21,62	10,81	2,70
Ciències de la Salut	709	15,23	24,82	36,11	20,31	2,40	1,13	743	44,55	13,73	40,11	1,62	280	28,57	36,43	12,86	17,50	4,64

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Definicions

Durada de contracte: Durada del contracte (només per qui no té contracte indefinit o és empresari).

Categories del tipus de contracte

Contr. fix/Funcionaris: Contracte laboral indefinit. Funcionari.

Autònoms: Empresari (treball per compte propi). Contracte mercantil. Contracte administratiu.

Contr. temporal: Laboral temporal en pràctiques. Altres contractes laborals temporals. Becaris. Altres tipus.

Sense contracte: Sense contracte.

Qualitat de la inserció

A SAL. Taula 4

Subàrea	Requisits per a la feina (%)						Funcions																		
	Titulació específica		Titulació universitària		Cap titulat		Direcció		Funcions tècniques		Assistència mèdica i social		Comerç i distribució		Ensenyament		Disseny i mitjans de comunicació		R+D		Altres funcions qualificades		Altres funcions amb baixa qualificació		
	Funcions pròpies	Funcions no pròpies	Funcions pròpies	Funcions no pròpies	Requeria form. univ.	No requeria form. univ.	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	
<i>n</i>	406	74,63	5,17	9,85	3,20	3,20	3,94	22	4,61	18	3,77	302	63,31	57	11,95	8	1,68	—	—	3	0,63	55	11,53	12	2,52
Diplomats Sanitaris	51	88,24	—	9,80	—	1,96	—	5	9,62	—	—	44	84,62	—	—	—	—	—	—	—	3	5,77	—	—	—
Farmàcia i Ciència i Tecnol. dels Aliments	167	81,44	5,99	7,78	1,80	2,40	0,60	13	6,84	33	17,37	75	39,47	10	5,26	5	2,63	—	—	12	6,32	36	18,95	6	3,16
Veterinària	128	85,16	3,13	3,91	2,34	0,78	4,69	5	3,73	11	8,21	73	54,48	9	6,72	1	0,75	—	—	6	4,48	26	19,40	3	2,24
Ciències de la Salut	752	78,86	4,65	8,38	2,53	2,53	3,06	45	5,28	62	7,27	494	57,91	76	8,91	14	1,64	—	—	21	2,46	120	14,07	21	2,46

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se. Per a la variable *funcions*, en ser un ítem de múltiples respostes, s'ofereix la *f*, freqüència, per cadascuna de les opcions de resposta.

Definicions

Requisits per a la feina:

Nivell d'estudis requerit per accedir a la darrera feina.
Adequació de les funcions al nivell de formació exigida.
Funcions que realitzen/han realitzat en la darrera feina.

Funcions pròpies:

Funcions que realitzen/han realitzat en la darrera feina.

Categories de les funcions

Direcció:

Gestió total de la pròpia empresa, direcció/gestió i organització de la producció (en una fàbrica, constructora, etc.), direcció/gestió de l'àrea d'administració o gestió (caps comptables, caps financers, caps administratius, adjunt director banc, responsable de màrqueting i atenció al client...).

Tècnic: Asessoria (consultoria *broker*); tècnic de suport (supervisors, tècnics de qualitat, de manteniment, programadors, analistes informàtics, economistes, comptables, managers, delegats comercials, controladors, redactors...).

Comerç i distribució:

Veterinaris, serveis socials, piscòlegs, òptics, odontòlegs, etc.

Disseny i mitjans de comunicació:

Màrqueting, venda, logística, etc.

R+D (recerca i desenvolupament):

Mitjans de comunicació (radio, televisió, etc.), disseny gràfic, etc.

Altres funcions qualificades:

Investigadors departament R+D, becaris de doctorat, etc.

Altres funcions amb baixa qualificació:

Administratius, actuaris d'assegurances, auditors, apoderats, etc.
Auxiliar administratiu, operadors telefònics, dependents, etc.

Factors de contractació

A.SAL. Taula 5

Gens important

1 2 3 4 5 6 7

Molt important

Subarea	Factors de contractació																									
	Formació teòrica rebuda		Formació pràctica		Idiomes		Informàtica		Habilitats socials i personalitat		Recursos de la universitat		Formació, gestió i planificació		Treball en grup		Formació global d'universitat									
	(f)	desv.	(f)	desv.	(f)	desv.	(f)	desv.	(f)	desv.	(f)	desv.	(f)	desv.	(f)	desv.	(f)	desv.								
Diplomats Sanitaris	386	1,81	374	2,11	342	2,38	1,72	346	2,53	346	1,76	384	5,29	1,42	385	2,22	1,81	346	3,24	1,88	385	3,45	2,01	385	4,97	1,69
Odonologia	47	5,43	44	4,16	40	2,15	1,48	36	2,03	36	1,36	48	5,40	1,55	47	2,02	1,38	38	2,58	1,73	47	2,66	1,90	47	5,38	1,45
Farmàcia i Ciència i Tecnol. dels Aliments	165	5,56	158	4,20	151	3,31	2,12	153	3,92	153	1,82	161	5,18	1,49	163	2,02	1,63	141	3,53	1,91	159	3,00	1,80	163	5,10	1,48
Veterinària	127	4,94	124	4,66	118	3,03	2,04	115	2,96	115	1,86	127	5,54	1,39	126	1,86	1,53	118	3,67	1,85	126	3,59	2,01	127	4,62	1,50
Ciències de la Salut	725	5,26	700	4,46	651	2,70	1,91	650	2,90	650	1,87	720	5,32	1,44	721	2,10	1,70	643	3,35	1,89	717	3,32	1,98	722	4,96	1,60

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Descripció de la taula

Factors de contractació: Valoració de la importància que han tingut aquests elements per accedir a la darrera feina.

Recursos de la universitat: Borsa de treball, serveis d'orientació, etc.

Branca d'activitat econòmica

À SAL. Taula 6

Subàrea	n	Branca d'activitat (%)																									
		Agri- cultura	Pesca	Comb. sòlids	Electri- citat	Extrac- mineral	Ind. química	Metal- lúrgia	Mater. transp.	Prod. alim.	Textil, cuir...	Fusta	Paper	Cautxú	Cons- trucció	Comerc	Restau- rants	Trans- port	Tecnol. com.	Mitjans com.	Instit. financ.	Serveis a empr. pública	Adm. pública	Educ. i invest.	Sanitat i assist.	Altres	
Diplomats Sanitaris	414	0,24	-	-	-	-	0,48	0,97	0,24	0,24	-	-	0,24	-	0,48	5,07	-	0,24	0,72	0,24	0,48	0,97	2,66	0,48	84,54	1,69	-
Odontologia	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,00	-	98,00	-	-
Farmàcia i Ciència i Tecnol. dels Aliments	165	0,61	-	-	-	-	49,09	-	4,24	-	-	-	-	0,61	-	0,61	0,61	-	1,21	-	0,61	1,21	1,21	4,85	34,55	0,61	-
Veterinària	128	9,38	0,78	-	-	-	0,78	0,78	3,13	-	-	-	-	-	0,78	0,78	-	-	-	-	0,78	1,56	0,78	4,69	71,09	4,69	-
Ciències de la Salut	757	1,85	0,13	-	-	-	11,10	0,66	0,13	1,59	-	-	0,13	0,13	0,40	3,04	0,13	0,13	0,66	0,26	0,40	1,06	1,98	2,11	72,26	1,85	-

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Satisfacció laboral

A SAL. Taula 7

Gens 1 2 3 4 5 6 7 Molt

Subàrea	Grau de satisfacció (enquestes per correu)																	
	Contingut de la feina		Perspectives de millora i de promoció		Nivell de retribució		Utilitat dels coneixements de la formació universitària		Perspectives d'estabilitat		Enquestes per telèfon		Satisfacció general					
	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.	(f)					mitjana	desv.	(f)	mitjana
Diplomats Sanitaris	188	5,28	1,42	188	3,74	1,93	187	3,71	1,69	188	5,16	1,59	186	4,31	2,07	202	5,57	1,16
Odontologia	31	6,55	0,77	31	5,68	1,38	31	5,74	1,37	31	5,84	1,19	31	5,48	1,15	20	5,70	1,30
Farmàcia i Ciència i Tecnol. dels Aliments	81	5,25	1,45	81	3,80	1,93	81	3,81	1,63	81	5,06	1,49	81	4,72	2,10	77	5,66	1,10
Veremària	50	5,20	1,44	50	4,34	1,65	50	3,04	1,81	50	4,64	1,57	50	4,56	1,91	78	5,44	1,19
Ciències de la Salut	350	5,37	1,43	350	4,01	1,92	349	3,82	1,78	350	5,12	1,55	348	4,54	2,01	377	5,57	1,16

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen només a persones que estaven treballant en el moment de realitzar l'estudi.

Adequació de la formació inicial I

A SAL. Taula 8

Molt baix

1 2 3 4 5 6 7

Molt alt

Subàrea	Adequació de les competències acadèmiques											
	Formació teòrica			Formació pràctica								
	Nivell obtingut (f)	Utilitzat per la feina (f)	Nivell obtingut (f)	Utilitzat per la feina (f)	Nivell obtingut (f)	Utilitzat per la feina (f)						
Diplomats Sanitaris	419	5,08	1,11	418	5,00	1,59	418	4,78	1,50	417	5,46	1,67
Odontologia	52	4,98	1,12	52	5,58	1,35	52	3,88	1,35	52	6,06	1,38
Farmàcia i Ciència i Tecnol. dels Aliments	172	5,20	0,90	172	5,02	1,44	171	4,35	1,46	171	4,89	1,75
Veterinària	129	4,92	1,06	129	4,84	1,57	129	3,57	1,50	129	4,36	2,14
Ciències de la Salut	772	5,07	1,06	771	5,01	1,54	770	4,42	1,55	769	5,19	1,82

Subàrea	Adequació de les competències instrumentals											
	Gestió			Competències instrumentals								
	Nivell obtingut (f)	Utilitzat per la feina (f)	Nivell obtingut (f)	Utilitzat per la feina (f)	Nivell obtingut (f)	Utilitzat per la feina (f)						
Diplomats Sanitaris	208	3,85	1,69	206	5,00	1,70	419	2,65	1,36	416	3,54	1,65
Odontologia	32	3,25	1,63	32	4,97	1,69	52	3,12	1,48	52	4,30	1,54
Farmàcia i Ciència i Tecnol. dels Aliments	85	3,59	1,55	84	5,42	1,27	172	2,85	1,38	170	4,97	1,55
Veterinària	51	3,18	1,72	51	4,55	1,81	129	2,87	1,34	129	4,05	1,64
Ciències de la Salut	376	3,65	1,67	373	5,03	1,64	772	2,77	1,37	767	4,00	1,72

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Origen de les respostes

- Formació teòrica: Enquesta per correu i enquesta telefònica.
- Formació pràctica: Enquesta per correu i enquesta telefònica.
- Gestió (gestionar temps i recursos): Enquesta per correu.
- Competències instrumentals (documentació, idiomes, informàtica): Enquesta per correu i enquesta telefònica.

Molt baix

1 2 3 4 5 6 7

Molt alt

Adequació de les competències interpersonals

Subàrea	Expressió escrita i oral			Treball en equip			Lideratge										
	Nivell obtingut (f)	Utilitat per a la feina (f)	Utilitat per a la feina (f)	Nivell obtingut (f)	Utilitat per a la feina (f)	Utilitat per a la feina (f)	Nivell obtingut (f)	Utilitat per a la feina (f)	Utilitat per a la feina (f)								
Diplomats Sanitaris	419	1,49	416	4,80	1,67	420	4,67	1,52	416	5,18	1,71	208	3,41	1,64	206	4,02	1,85
Odontologia	52	3,62	1,53	52	5,08	1,50	4,02	1,53	52	5,08	1,57	32	3,09	1,40	32	4,66	1,47
Farmàcia i Ciència i Tecnol. dels Aliments	171	3,23	1,45	170	5,16	1,44	3,42	1,58	170	5,28	1,46	85	2,61	1,43	84	4,45	1,68
Veterinària	129	3,34	1,60	128	4,61	1,66	3,64	1,61	128	4,47	1,67	51	2,94	1,64	50	3,94	2,01
Ciències de la Salut	771	3,80	1,56	766	4,87	1,62	4,17	1,64	766	5,08	1,66	376	3,14	1,60	372	4,16	1,81

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Origen de les respostes

Expressió escrita i oral: Enquesta per correu i enquesta telefònica.

Treball en equip: Enquesta per correu i enquesta telefònica.

Lideratge: Enquesta per correu.

Adequació de la formació inicial III

À SAL Taula 10

1 2 3 4 5 6 7

Molt baix

Molt alt

Subàrea	Preses de decisions						Pensament crític						Raconament quotidià						Creativitat					
	Nivell obtingut		Utilitat per a la feina		Nivell obtingut		Utilitat per a la feina		Nivell obtingut		Utilitat per a la feina		Nivell obtingut		Utilitat per a la feina		Nivell obtingut		Utilitat per a la feina		Nivell obtingut		Utilitat per a la feina	
	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.
Diplomats Sanitaris	420	4,40	1,49	414	5,39	1,47	209	4,12	1,53	207	4,60	1,65	208	3,82	1,68	207	4,59	1,73	207	3,71	1,57	205	4,77	1,72
Odontologia	52	4,00	1,41	52	6,13	1,17	32	4,38	1,62	32	5,16	1,37	32	3,47	1,61	32	4,63	1,58	32	3,00	1,39	32	4,88	1,58
Farmàcia i Ciència i Tecnol. dels Aliments	171	3,66	1,50	169	5,64	1,33	87	3,78	1,51	85	5,19	1,65	84	3,13	1,53	84	4,75	1,60	85	2,91	1,35	84	4,69	1,62
Veterinària	129	3,85	1,50	129	4,90	1,66	51	4,06	1,55	51	5,29	1,35	51	3,47	1,69	51	4,53	1,67	51	3,22	1,60	51	4,63	1,60
Ciències de la Salut	772	4,12	1,52	764	5,41	1,48	379	4,06	1,54	375	4,87	1,62	375	3,59	1,66	374	4,62	1,67	375	3,40	1,55	372	4,74	1,66

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Origen de les respostes

Preses de decisions (solució de problemes): Enquesta per correu i enquesta telefònica.

Pensament crític: Enquesta per correu.

Raconament quotidià: Enquesta per correu.

Creativitat: Enquesta per correu.

L'anàlisi de la inserció laboral dels graduats de l'Àrea Tècnica s'ha portat a terme tenint en compte una agrupació de les carreres en les subàrees següents:

Àrea Tècnica

Quadre 1

Tipus	Titulació	UB	UAB	UPC	UPF	UdG	UdL	URV	
Arq.	Arquitectura			•					Arquitectura
Arq.Tèc.	Arquitectura			•		•			
Eng.Tèc.	Mines			•					Enginyeria Civil
Eng.Tèc.	Obres Públiques (Constr. Civils)			•					
Eng.Tèc.	Topografia			•					
Eng.	Geològica			•					
Eng.	Camins, Canals i Ports			•					
Dipl.	Màquines Navals			•					Àrea Nàutica
Ll.	Nàutica i Transport Marítim			•					
Eng.Tèc.	Industrial (Electricitat)			•		•		•	Àrea Tecnologies de la indústria
Eng.Tèc.	Industrial (Electròn. Industrial)			•		•		•	
Eng.Tèc.	Industrial (Mecànica)			•		•			
Eng.Tèc.	Industrial (Química)			•		•		•	
Eng.Tèc.	Industrial (Tèxtil)			•					
Eng.	Industrial			•		•			
Eng.	Química	•	•					•	
Eng.	Organització Industrial			•					
Eng.	Automàtica i Electrònica Ind.			•					
Eng.Tèc.	Industrial			•				•	
Eng.Tèc.	Telecom. (Sist. Telecom.)			•					Àrea Tecnologies Informació i Comunicació (TIC)
Eng.Tèc.	Telecom. (Sist. electrònics)			•					
Eng.Tèc.	Telecom. (Telemàtica)			•					
Eng.Tèc.	Informàtica de gestió		•	•		•	•	•	
Eng.Tèc.	Informàtica de Sist.			•		•	•	•	
Eng.	Telecomunicacions			•					
Eng.	Informàtica		•	•				•	
Eng.	Electrònica	•	•	•					
Eng.Tèc.	Telecomunicacions			•					
Eng.Tèc.	Agrícola (Expl. Agropecuàries)			•		•		•	
Eng.Tèc.	Agrícola (Hortofrut. i Jardineria)			•				•	
Eng.Tèc.	Agrícola (Ind. Agràries i Alim.)			•		•		•	
Eng.Tèc.	Agrícola (Mecanit i Cons. Rurals)							•	
Eng.Tèc.	Forestal (Expl. forestals)							•	
Eng.Tèc.	Forestal (Indústries Forestals)							•	
Eng.	Agrònoma							•	

Àrea Tècnica

Quadre 1 (continuació)

Tipus	Titulació	UB	UAB	UPC	UPF	UdG	UdL	URV	
Eng.	Forests						•		Àrea Agrària
Eng.Tèc.	Agrícola			•					
Grad.	Disseny i Desenv.del Producte					•			Títols propis

L'Àrea Tècnica és una àrea clarament enfocada al mercat laboral, a la transferència tecnològica, i que es caracteritza per les bones relacions universitat-empresa.

La població enquestada va ser de 5.853 graduats que es van titular el curs 1997-1998 en els 66 estudis oferts. El volum de respostes va ser de 2.330. L'error mostral va ser d'un 1,6 %.

Cal precisar que en alguns casos s'ha fet una anàlisi més profunda dins les subàrees per veure les diferències entre les enginyeries de cicle curt i les de cicle llarg. També és important advertir el lector de la impossibilitat de fer una anàlisi acurada de resultats en les subàrees de Nàutica i en la de títols propis per la poca quantitat de respostes rebudes com a conseqüència, també, del baix nombre de graduats en els títols.¹ Cal tenir en compte, finalment, que per diverses circumstàncies els graduats en centres propis han respost en una proporció més elevada a l'enquesta respecte als dels centres adscrits.

PERFIL DELS GRADUATS

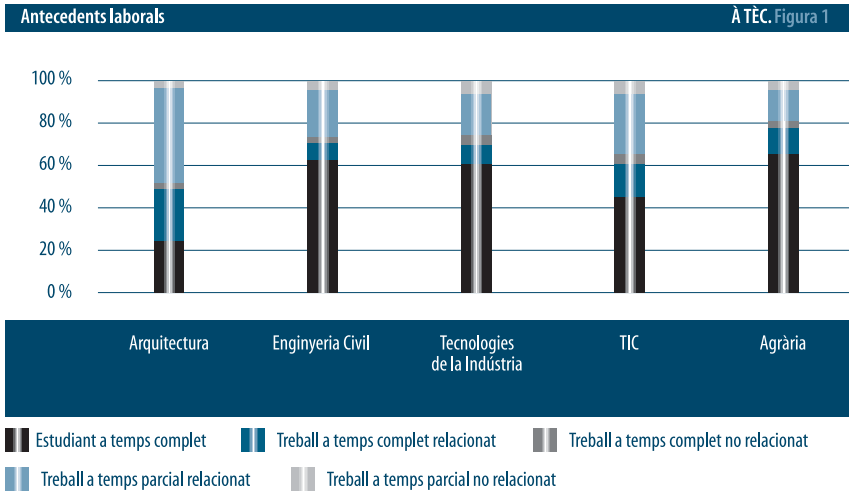
En aquest apartat s'analitzen dues de les característiques del perfil dels graduats que són clau per poder contextualitzar els resultats de l'enquesta: la composició per sexe i els antecedents laborals, és a dir, la compaginació o no dels estudis amb treball remunerat.

Pel que fa a la divisió per sexe, l'Àrea Tècnica és una àrea tradicionalment masculinitzada cosa que es reflecteix en l'elevat nombre de graduats homes en ensenyaments de l'Àrea Tècnica (74 %), tot i que d'un temps ençà s'han fet esforços per incrementar el percentatge de dones.

Una anàlisi més profunda ens permet veure que la concentració més elevada d'homes graduats es dona en les subàrees de TIC, Tecnologies de la Indústria i a Enginyeria Civil, amb xifres al voltant del 80 % dels graduats. En canvi, en les carreres d'Arquitectura i a les Enginyeries Agrícoles el nombre de graduades és més important, i se situa al voltant del 44 % en tots dos casos. Tot i això, cal subratllar que aquests valors de graduació masculina no són superats per cap altra àrea universitària amb l'excepció de la de Física i Matemàtiques, on hi ha paritat entre homes i dones.

Respecte dels antecedents laborals, en l'Àrea Tècnica és, juntament amb l'Àrea de Ciències Socials i Humanitats, on hi ha més graduats que manifesten que han compaginat estudi i treball durant la carrera (valors que oscil·len entre el 42 i el 44 %) (vegeu la figura 1). D'aquest grup de graduats que han treballat durant els estudis, gairebé 4 de cada 10 tenien una feina a temps complet. A més a més, quan analitzem el tipus de fei-

¹ Les dades d'aquests dos ensenyaments s'especifiquen a les taules però no a les figures.

na, sigui a temps complet o parcial, ens trobem que hi ha un nombre elevat d'estudiants que fan una feina relacionada amb els estudis. El cas més extrem el trobem a l'Àrea d'Arquitectura en què el 60 % dels graduats han treballat durant els estudis, i pràcticament tots ho han fet en feines relacionades amb la carrera. L'altra subàrea destacada és la corresponent a les enginyeries de la informació i la comunicació amb gairebé la meitat de graduats que han treballat abans de graduar-se i, tal com passa a Arquitectura, ho han fet també en llocs de treball que estan relacionats amb la seva formació universitària.

Cal dir que, mentre en els casos d'Arquitectura i Enginyeria Civil l'experiència laboral prèvia dels graduats amb ocupació de titulacions de cicle llarg és més elevada; a Tecnologies de la Indústria i a les TIC passa a l'inrevés, és a dir, els graduats de cicle curt presenten xifres d'ocupació prèvia més altes.

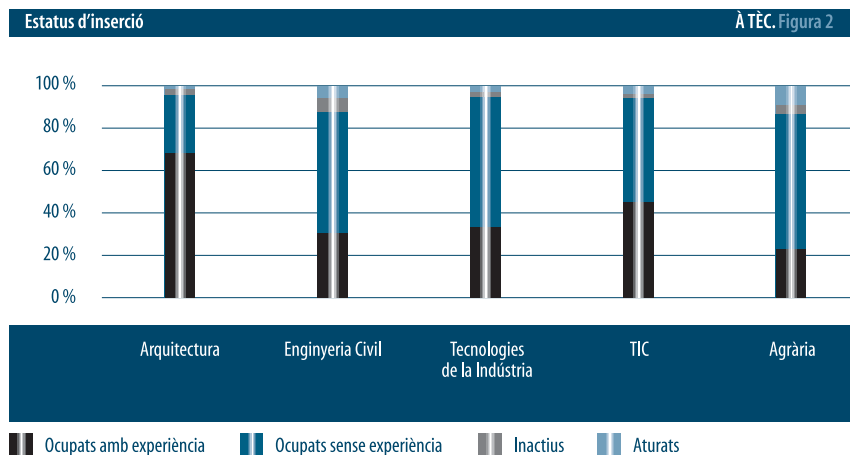
Per acabar, cal comentar que globalment a l'Àrea Tècnica és, juntament amb l'Àrea de Salut, on hi ha menys graduats que han fet feines no relacionades amb els estudis i és l'àrea que té el percentatge més alt de treball relacionat amb els estudis.

INSERCIÓ LABORAL

En aquest apartat s'analitzen les principals qüestions que tenen a veure amb la inserció dels graduats: l'estatus i la qualitat d'inserció, el procés i el context d'inserció, les condicions laborals, etc. Un subapartat final abordarà la relació entre gènere i inserció.

Estatus d'inserció

El nivell d'ocupació en totes les subàrees tecnològiques és alt, 9 de cada 10 graduats treballaven en el moment de l'enquesta, tal com mostra la figura 2. Fins i tot el podem qua-

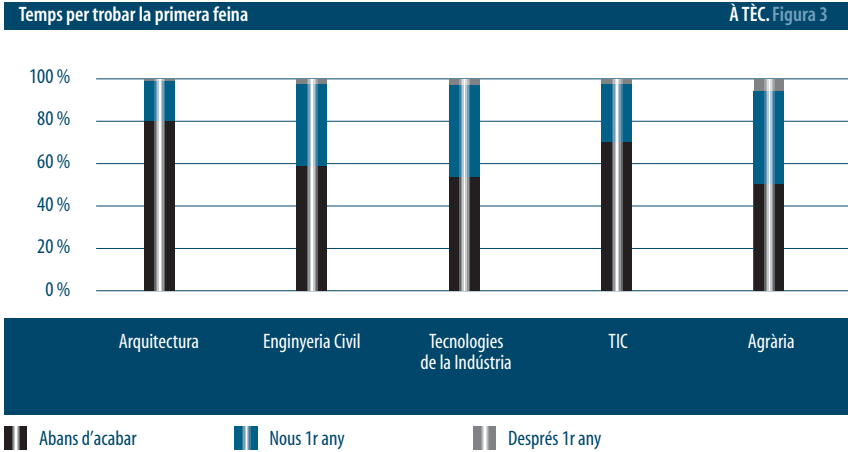
lificar d'altíssim pel que fa als graduats de les titulacions corresponents a Arquitectura, Tecnologies de la Indústria i de les TIC, en què treballen més del 96 % dels titulats.

Dit això, cal esmentar que en les subàrees d'Enginyeria Civil i Agrària les taxes de desocupació (sense ocupació en el moment de l'enquesta) pugen al voltant de l'11 %. Tanmateix, en el cas d'Enginyeria Civil aquesta taxa és deguda a l'elevat nombre d'inactius, mentre que no passa el mateix en el cas d'Agrària; així en el primer cas hi ha un 4 % d'atur, mentre que en el segon la taxa puja a un 9 % (vegeu la taula 1, a la pàgina 208).

Temps fins a la primera inserció, via d'accés i mobilitat laboral

Clarament és en l'Àrea Tècnica en què els graduats s'insereixen laboralment amb més rapidesa (vegeu la figura 3). De fet, més del 62 % ho fa abans de finalitzar els estudis i un 26 % més ho fa abans de 3 mesos. Aquí podem apuntar una possible situació de compaginació de projecte final de carrera i treball abans de graduar-se. Tot i això s'observen diferències importants en l'anàlisi per subàrees. Destaquem Arquitectura amb un 80 % de graduats laboralment actius abans de finalitzar els estudis, i les titulacions d'Informàtica i Comunicacions amb gairebé un 70 %. A l'altre extrem hi ha els estudis d'Enginyeria Agrícola en què la primera inserció, tot i ser positiva, és més lenta donat que el 14 % dels graduats necessiten més de 6 mesos per trobar feina.

Sobre la via d'accés a la primera feina direm que, en general, no hi ha grans diferències entre l'Àrea Tècnica i la resta d'àrees. Però cal subratllar que és en aquesta àrea en què hi ha més graduats que manifesten haver trobat feina mitjançant els serveis universitaris de col·locació (16 %), especialment a Arquitectura (18 %), i TIC (17 %) i les subàrees de Tecnologies de la Indústria (16 %). A grans trets cal dir que la principal eina per trobar la primera feina és la dels contactes personals (35 %) seguida pels anuncis a la premsa (21 %). D'altra banda, de la mateixa manera que en altres àrees, és baix l'ús del Servei Català d'Ocupació i també encara l'ús d'Internet per trobar la primera feina. Quan analitzem la recerca de feines posteriors a la primera observem que hi ha un cert transvasament de

graduats que deixen d'utilitzar els serveis universitaris i passen a buscar feina a través dels anuncis a la premsa. Es pot destacar, tot i els baixos valors absoluts, el 2 % que crea empresa pròpia com a primera via d'accés, que puja un altre 2 % en la via d'accés a la feina actual; és, juntament amb l'Àrea de Ciències de la Salut, l'àrea més emprenedora.

En l'anàlisi per subàrees destaquem el cas d'Arquitectura, en què gairebé la meitat de graduats troben la primera feina a través de contactes. L'èxit dels serveis universitaris en aquesta subàrea també és rellevant; així el 18 % dels graduats han trobat la primera feina gràcies a la borsa de treball de la universitat. També és interessant fer notar el nombre d'emprenedors en la primera feina (9 %).

La via de les pràctiques en empreses té un escàs resultat en la primera col·locació, excepte en les Enginyeries Civils, que supera el 12 %. En la resta es troba per sota del 10 %.

En la recerca de feines posteriors, tal com passa amb la primera, l'impacte d'Internet és mínim, fins i tot en graduats en TIC, en què només un 8 % troba feines amb aquest mètode.

Pel que fa a la mobilitat laboral, la majoria de graduats que han contestat l'enquesta manifesta que la feina actual no és la primera. En el cas de l'Àrea Tècnica, el percentatge de persones que ha canviat de feina és del 71 %. Aquesta alta mobilitat pot ser deguda a l'elevat percentatge de graduats que treballaven durant els estudis.

Per subàrees, a Arquitectura és on hi ha menys graduats treballant en la primera feina (22 %), mentre que, a l'altre extrem, hi ha l'Agrària (33 %).

Condicions laborals

En aquest apartat s'analitzen dades que fan referència a la situació contractual —tipus i durada del contracte— i a les retribucions econòmiques.

La situació amb relació al tipus de contracte és positiva, el 66 % té contracte fix, situació que supera la xifra resultant en les altres àrees. D'altra banda, l'eventualitat encara ofereix una posició relativa millor, és la meitat de la que hi ha a Humanitats o Experimentals, o

més de 10 punts per sota de la de Ciències Socials i de Ciències de la Salut. Així mateix, el nombre dels qui treballen com a funcionaris és testimonial (2 %).

Dins l'Àrea Tècnica hi ha, però, grans diferències. En aquest sentit tenim que tant les Enginyeries Industrials com les d'Informàtica i Telecomunicacions tenen un elevat nombre de graduats amb contracte fix (76 % i 83 % respectivament); en canvi, la situació canvia quan examinem què passa en la resta de subàrees. Així, a Arquitectura predominen els contractes autònoms, mentre que a Enginyeries Civils i Agrícola tenen els percentatges d'eventualitats més elevats.

Per durada de l'ensenyament (cicle curt o cicle llarg) i tipologia de contracte observem, en primer lloc, que el contracte laboral indefinit és superior, en aproximadament 10 punts, en els graduats de carreres de cicle llarg, amb l'excepció de les Enginyeries agrícoles i de l'Arquitectura. En el cas d'aquesta última titulació, a causa de l'elevada presència dels contractes d'autònoms entre els graduats (48 %), enfront del 19 % de graduats d'Arquitectura Tècnica. Pel que fa a la contractació laboral, mentre que per als de cicle curt aquesta figura representa el 56 % dels ocupats (33 % amb contracte fix), per als de cicle llarg els contractes laborals a penes sobrepassen el 23 %. Finalment, cal destacar la importància dels contractes mercantils que suposen el 17 % en les Arquitectures Tècniques i el 14 % de les de cicle llarg.

Tornant a l'anàlisi general i pel que fa a la durada dels contractes temporals s'ha de dir que pràcticament la meitat estan entre 6 mesos i 1 any, i 1 de cada 4 té una durada superior a 1 any. Tot i que el nivell d'eventualitat és baix, hi ha un grup que no escapa a l'escenari generalitzat de precarietat, i s'observa que els de cicle curt tenen més contractes temporals de curta durada, mentre que els de cicle llarg tenen una temporalitat a terminis més llargs, si bé és cert que en tots dos casos els valors majoritaris es troben en la contractació a terminis compresos entre els 6 mesos i l'any.

Pel que fa al sou anual brut (vegeu la taula 3, a la pàgina 210) s'observa que els graduats en titulacions tècniques tenen, després de 3 anys d'haver finalitzat els estudis, uns nivells salarials superiors a la resta de graduats universitaris. En aquest sentit, gairebé 3 de cada 4 tenen salaris superiors als 18.000 euros, i d'aquest grup aproximadament el 30 % té sous per damunt dels 30.000 euros.

Tot i que 1 de cada 2 graduats en titulacions tècniques és a la franja de sous anuals bruts entre 18.000 i 30.000 euros, l'anàlisi per subàrees ens permet veure algunes diferències importants. En aquest sentit la millor situació salarial la tenen les titulacions de Tecnologia de la informació i de la comunicació on 1 de cada 3 titulats del curs 1998 cobra salaris superiors als 30.000 euros anuals. A l'altre extrem hi ha les titulacions d'Enginyeria Agrícola i Arquitectura que presenten un nombre important de graduats amb sous inferiors als 18.000 euros, 58 % en el cas de l'Agrària i 36 % en el d'Arquitectura. Finalment, i pel cas de les Enginyeries Agrícoles, cal comentar que és la subàrea en què trobem menys graduats en les franges de sou més elevades, només el 6 % té salaris superiors a 30.000 euros.

Com afecta la durada dels estudis a la posició salarial? En general, els graduats de carreres de cicle llarg surten més beneficiats en aquest aspecte tal com es pot veure a la taula 3 (a la pàgina 210). Pel que fa a les Enginyeries Civils, Tecnologies de la Indústria i d'Informàtica i Telecomunicacions la diferència és molt elevada. Així en aquestes àrees

trobem pocs graduats de cicle curt que cobrin sous superiors als 30.000 euros (al voltant del 12 %), mentre que en el cas dels titulats en carreres de cicle llarg la xifra es mou entre el 38 % de les Enginyeries Industrials i el 53 % de l'Enginyeria de Camins, Canals i Ports. Aquesta tendència es trasllada també en la banda de sous baixos. Aquí, en el cas de les tres enginyeries esmentades i per al sector de titulacions de cicle curt, comptabilitzem un destacat nombre de graduats amb sous inferiors als 18.000 euros (entre el 22 % de les Informàtiques i Telecomunicacions i 37 % de les Enginyeries Civils), mentre que en el cas del cicle llarg el percentatge es mou pel 10 %.

El cas d'Arquitectura és paradigmàtic pel fet que la situació salarial en la banda de sous baixos és millor en les carreres de cicle curt que en les de cicle llarg. Les dades són clares, mentre que a Arquitectura Tècnica trobem que el 28 % dels graduats tenen sous anuals bruts inferiors als 18.000 euros, en el cas d'Arquitectura, la xifra arriba a gairebé el 48 %. En canvi, en la banda de sous superiors a 30.000 euros, trobem escasses diferències entre els graduats, si bé és cert que els que provenen d'Arquitectura són al voltant del 16 %, aproximadament 4 punts per sobre dels que provenen d'Arquitectura Tècnica.

Qualitat de la inserció

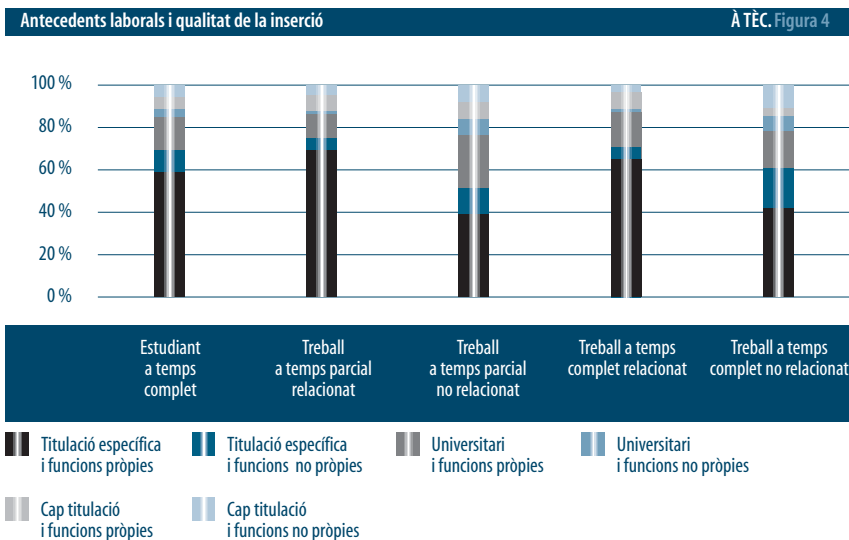
Els graduats de les titulacions tècniques són els qui, juntament amb els de l'Àrea de Salut, presenten un grau més gran d'ajustament estudis-treball (vegeu la taula 4, a la pàgina 211).

En l'anàlisi de la qualitat de l'ocupació segons la tipologia d'estudis podem notar que, en general, el percentatge de graduats que ocupen llocs per als quals es requereix la titulació específica o una carrera universitària, però que fan les funcions pròpies dels estudis, és superior en les titulacions de cicle llarg que en les de cicle curt. Al cicle llarg, aquest grup es mou entre el 96 % i 100 % d'Arquitectura i Enginyeria Civil, i el 93 % i el 90 % dels estudis de Tecnologies de la Indústria i de les TIC. En canvi, en els graduats de cicles curts els valors baixen entre 6 i 13 punts respecte a les primeres. Cal destacar els 27 punts de diferència de les Enginyeries Agrícoles que hi ha a favor dels estudiants de cicle llarg a l'hora de col·locar-se en les feines més adequades als estudis realitzats.

En fer una anàlisi per funcions realitzades al lloc de treball veiem que hi ha un nombre elevat de graduats en funcions tècniques, aproximadament el 40 %, i en posicions directives, gairebé el 24 %, que és el percentatge més elevat de tot l'estudi; també cal esmentar un 10 % que realitzen tasques de R+D.

Per subàrees, destaquem l'elevat percentatge de graduats en feines directives a Arquitectura (57 %) i en les Enginyeries Civils (37 %), justament les dues més altes de tot el sistema, cosa normal si tenim en compte l'impacte de la direcció d'obres d'aquests professionals. D'altra banda, cal destacar les xifres de graduats dedicats a funcions tècniques en les TIC (48 %), Tecnologies de la Indústria (40 %), i Agrària (40 %), la qual cosa també les fa les més altes de tot el sistema a excepció de Dret (43 %), a causa de la cobertura legal del seu exercici professional.

Convé posar de manifest també els valors de dedicació a funcions de R+D dels graduats en TIC (14 %) i de Tecnologies de la Indústria (11 %).

Un pas més enllà en l'anàlisi ens mesura l'*impacte de l'activitat laboral prèvia a la graduació* (vegeu la figura 4). Així, podem observar que aquells graduats que han treballat en feines relacionades durant els estudis, tenen més possibilitats d'ocupar llocs de treball qualificats que els que han treballat en feines no relacionades. En aquest darrer grup de graduats és on la sobreeducació (feines per a les quals no es demana titulació i en què tampoc es fan feines pròpies dels estudis) presenta taxes més altes tot i que són baixes (d'entre l'11 % i el 12 %).

Respecte a les situacions de sobreeducació, es manté la mateixa tendència de taxes més elevades en estudis de cicle curt. Un cas extrem és el de les Enginyeries Tècniques Agràries amb un 17 % de graduats en aquesta situació.

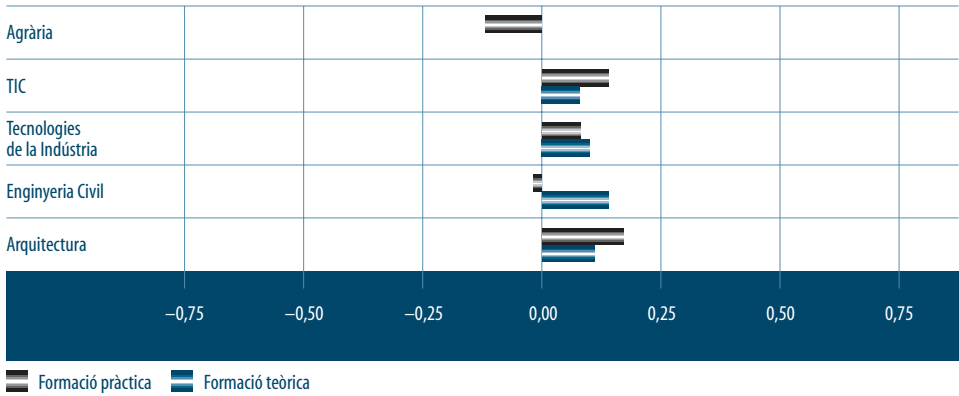
Factors de contractació

Si fem una anàlisi basada en la valoració que fan els graduats de la importància que tenen diferents factors en la seva contractació en la darrera feina (en una escala d'1, gens important, a 7, molt important), veiem que en subratllen tres: els coneixements d'informàtica (5,2), les habilitats socials i la personalitat (5,0), i la formació global rebuda a la universitat (4,9). Sembla lògic per a l'àrea la valoració més gran de les competències informàtiques, molt superiors a la resta de les àrees, alhora que es confirma la tendència d'altres àrees a atorgar una alta valoració a la formació teòrica, a les habilitats socials i característiques personals (vegeu la taula 5, a la pàgina 212).

En canvi, la formació pràctica, les competències de gestió i planificació i la capacitat de treball en grup, tot i que són elements força valorats (per sobre del 3,5 en una escala d'1 a 7) resten en una segona posició. Finalment, el coneixement d'idiomes i els recursos de la universitat per a la recerca de feina queden en última posició com a factors

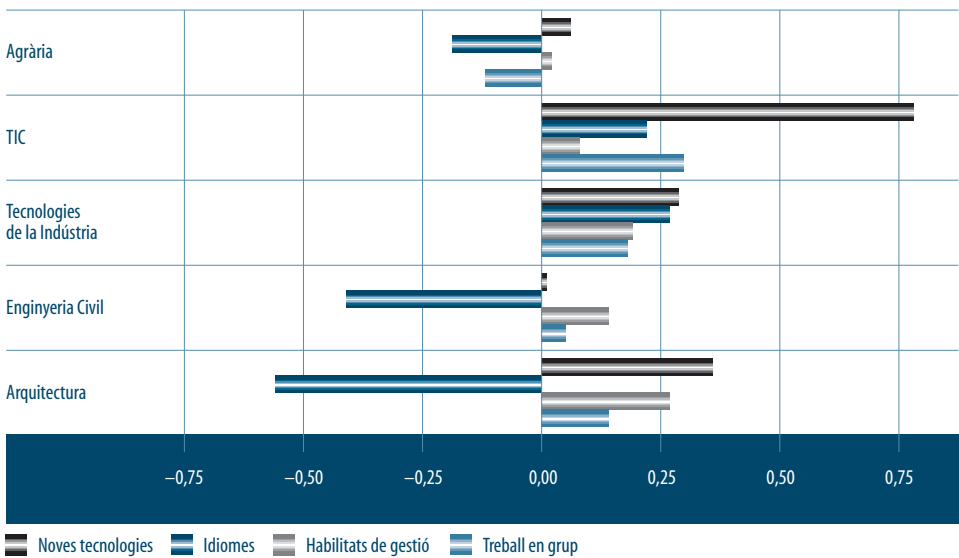
Importància de la formació teòrica i de la formació pràctica

À TÈC. Figura 5

Importància de les competències complementàries

À TÈC. Figura 6

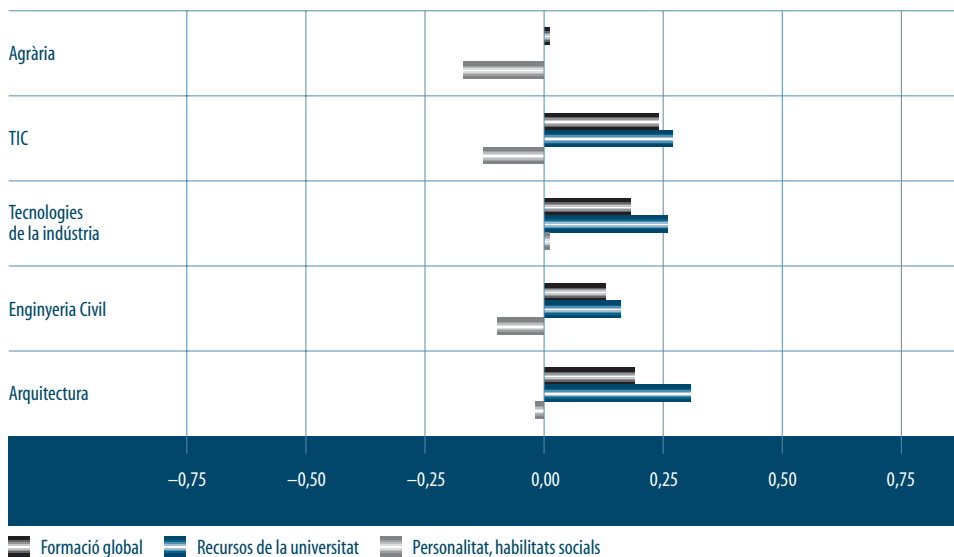
importants per accedir a la darrera feina. Tanmateix, la borsa de treball com a via d'inserció laboral té, en aquesta àrea, un major ús que per a la resta d'àrees.

L'observació a escala de subàrea ens mostra que el factor més valorat pels graduats per a l'accés a la darrera feina són les habilitats socials i la personalitat, excepte en les àrees de les TIC en què és considera més important el coneixement d'informàtica.

La formació rebuda a la universitat, i sobretot la formació teòrica, es té com a molt important en la pràcticament en totes les subàrees

Importància de la formació global, dels factors personals i de les oportunitats o recursos de la universitat

ÀTÈC. Figura 7

Si bé és cert que els idiomes i la formació en gestió i planificació són percebuts de forma rellevant comparativament amb altres camps acadèmics, dins l'àrea obtenen valoracions més modestes que les citades anteriorment, especialment en idiomes, en què la valoració més alta la fan les Tecnologies de la Indústria amb un 4 sobre 7.

Els gràfics següents mostren les diferències en els factors de contractació entre les subàrees de tecnologia respecte a la mitjana resultant del global en l'àmbit de tots els graduats a Catalunya.

A la figura 5 podem observar que els graduats de l'Àrea Tècnica valoren lleugerament per sobre de la mitjana la importància de la *formació teoricopràctica* com a factor de contractació per a la seva feina. Tot i que les desviacions respecte a la mitjana de tot l'estudi no són remarcables. De fet, aquestes desviacions són escasses excepte en casos comptats com el de coneixement de noves tecnologies en la subàrea de les TIC, cosa, d'altra banda, molt lògica (vegeu la figura 6).

S'observa que els graduats de l'Àrea Tècnica valoren per sobre de la mitjana la importància de la *formació en competències complementàries* en noves tecnologies a l'hora de ser contractat, situació que també es dona a Arquitectura i Tecnologies de la Indústria, encara que molt menys accentuada. D'altra banda, a l'Arquitectura i a l'Enginyeria Civil la formació en idiomes té una valoració per sota de la mitjana, probablement perquè són subàrees en què el reconeixement professional a escala internacional encara és limitat.

En canvi, tot i que s'ha vist que la personalitat i les habilitats socials eren valorades com a factor molt important per a la contractació, l'anàlisi mostra que, comparativament amb la resta de subàrees de l'estudi, és menys important, de manera que les puntuacions queden a l'esquerra del gràfic, és a dir, per sota de la mitjana (vegeu la figura 7). Per con-

tra, els recursos de la universitat que no tenien una puntuació gaire elevada, en el gràfic es veu clarament que comparativament tenen molta més importància a l'Àrea Tècnica. La subàrea Agrària mostra per a tots els factors analitzats un comportament molt diferencial, sembla evident que les Enginyeries Agràries tenen trets diferencials significatius amb la resta d'Enginyeries.

Context de la inserció

En aquest apartat s'analitza on treballen els graduats de Tècniques: la titularitat pública o privada, la localització geogràfica (vegeu la figura 8) i la branca d'activitat econòmica (vegeu taula 6, a la pàgina 213).

L'àmbit de treball es troba principalment en el sector privat; aquesta situació es diferencia sensiblement de la resta d'àrees (10 punts per sobre que la resta d'àrees acadèmiques del sistema). L'única àrea que se separa de la tendència és l'Agrària amb un 35 % dels graduats en empreses i institucions del sector públic.

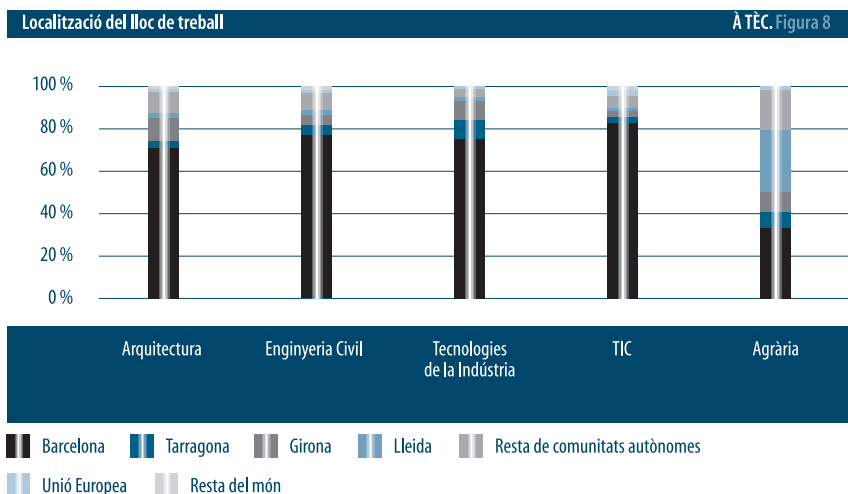
Pel que fa a la ubicació geogràfica del treball, quasi 3 de cada 4 graduats treballen a Barcelona, seguits del 7 % de Girona, i, en tercer lloc, a la resta de comunitats autònomes (6 %). Així, l'Àrea Tècnica és, després de l'Àrea de Ciències Experimentals, la que té més graduats treballant a la província de Barcelona, segurament a causa de l'alta concentració del sector industrial en aquesta província.

Respecte del nombre de graduats que troben feina fora de Catalunya, cal destacar l'elevat percentatge de titulats d'Agrària (20 %) que es col·loquen a l'Estat espanyol. En aquest sentit s'ha de posar de manifest que aquests estudis, especialment a la UdL, reben força estudiants de comunitats properes a Catalunya. En canvi, la presència de titulats que ocupen llocs de treball en altres països de la Unió Europea és molt limitada. En aquest sentit la subàrea més internacional és la TIC amb poc més del 2 % que treballa a la Unió Europea i un altre 2 % a la resta del món.

S'observa una tendència a treballar a prop d'on s'han realitzat els estudis, tal com mostra la figura 8. Això es pot veure clarament en dos casos concrets: a Catalunya hi ha dues escoles d'Arquitectura Tècnica, a Barcelona i a Girona, així la influència de l'escola a Girona es nota en col·locar en la seva zona d'influència el doble de graduats en Arquitectura que a l'àrea de Tarragona. Un cas semblant passa amb les Enginyeries Agrícoles en què la presència de l'escola de Lleida fa que en la seva zona d'influència es col·loquin més del 37 % de graduats del 98 % d'Enginyeries Agrícoles contractats a Catalunya.

El coneixement de l'àmbit o la branca d'activitat econòmica en la qual desenvolupen professionalment les seves funcions els graduats universitaris té un interès específic per a les institucions universitàries: el disseny i l'orientació de les seves pràctiques, especialment les lligades a les empreses o *practicum*, que ha de prendre com a referents aquests sectors o branques d'activitat. Les dades ofertes a la taula 6 posen de manifest aspectes com els que comentem a continuació.

Primerament, l'escassa rellevància de l'anàlisi de l'àrea de manera agregada o bé diferenciada per titulacions de cicle curt (Enginyeries i Arquitectura Tècnica) i cicle llarg (Enginyeries i Arquitectura Superior), a causa de la gran diferència de la naturalesa de les activitats relacionades amb les diferents titulacions.

D'altra banda, és evident l'associació entre determinades carreres i un sector específic i representatiu d'activitat. Així:

- Arquitectura i Enginyeria Civil estan clarament associades al sector de la construcció (76 % i 66 %, respectivament). Si s'hi afegeixen els sectors de serveis a empreses i Administració Pública, ja hi ha identificats els sectors de treball de més del 90 % i el 80 % dels graduats a Arquitectura i Enginyeria Civil respectivament. En canvi, té una escassa significació en el sector d'educació i investigació.
- Les TIC concentren un 50 % dels graduats en el sector de les tecnologies de la informació. Si s'hi afegeixen els sectors d'institucions financeres i de serveis a empreses, tenim identificat el sector laboral de quasi 3 de cada 4 graduats. El següent sector de més pes és l'educació i la investigació (8,1 %).
- La subàrea Agrària està associada amb el sector de l'agricultura (39 %). Gairebé igual oportunitat de treball ofereix el conjunt dels tres sectors d'educació i investigació (16 %), Administració Pública (9 %) i producció d'aliments (9 %). Quasi 3 de cada 4 graduats estan ocupats en els 4 sectors que s'han esmentat.
- L'excepció de la clara associació apareix a les Tecnologies de la Indústria, en què la branca d'activitat més destacada és la metal·lúrgia, però amb només un 20 %. Cal afegir les branques de materials i transport (13 %), indústria química (9 %) i electricitat (9%) per poder identificar el sector d'activitat del 50 % dels graduats de la subàrea. El sector següent en importància d'ocupació és el d'educació i investigació (7 %). Aquestes dades semblen apuntar un caràcter més polivalent d'aquestes titulacions.

Satisfacció laboral

La qualitat de la inserció també es pot veure a partir de la satisfacció que mostren els graduats amb relació a la feina que desenvolupen.

En general, els titulats de l'Àrea Tècnica mostren una bona satisfacció respecte a aquest factor; de fet, tenen les puntuacions més altres de totes les àrees en 3 de les 5 dimensions de satisfacció: perspectives de millora i promoció, nivell de retribució, i, finalment, perspectives d'estabilitat (vegeu la taula 7, a la pàgina 214). En canvi, pel que fa a la satisfacció amb el contingut de la feina i amb la utilitat dels coneixements de la formació universitària tenen puntuacions mitjanes amb relació a les altres àrees.

Els elements més ben valorats (en una escala d'1, menys satisfet, a 7, molt satisfet) són els de contingut de la feina (5,2) i les perspectives d'estabilitat (5,1). Si bé és cert que la resta d'elements lligats a la promoció i utilitat dels coneixements de la formació universitària a la feina també surten força ben valorats. Com a factor menys valorat trobem el nivell de retribució, tot i que se situa per sobre del que podríem anomenar *aprovat*.

En general, hi ha poques diferències entre subàrees a l'hora de valorar positivament la satisfacció laboral. Així, totes les subàrees se situen en un interval estret entre el 5,6 d'Arquitectura com a valor superior i el 5,3 de Tecnologies de la Indústria. Pel que fa a les dimensions de satisfacció, el factor més ben valorat és el contingut de la feina, excepte en el cas de les Tecnologies de la Indústria, que valoren en primer lloc les perspectives d'estabilitat que tenen en els seus llocs de treball. En qualsevol cas, aquest factor figura com el segon més ben valorat de la resta de subàrees.

Cal dir que la major satisfacció entre els graduats de cycle llarg en comparació als de cycle curt prové, bàsicament, del contingut de la feina i de la utilitat dels coneixements de la formació universitària, i, en darrer terme, també del nivell de retribució. En canvi, respecte a les perspectives de millora i promoció, els resultats són semblants, i fins i tot s'inverteixen a favor dels graduats de cycle curt a l'hora de valorar les perspectives d'estabilitat.

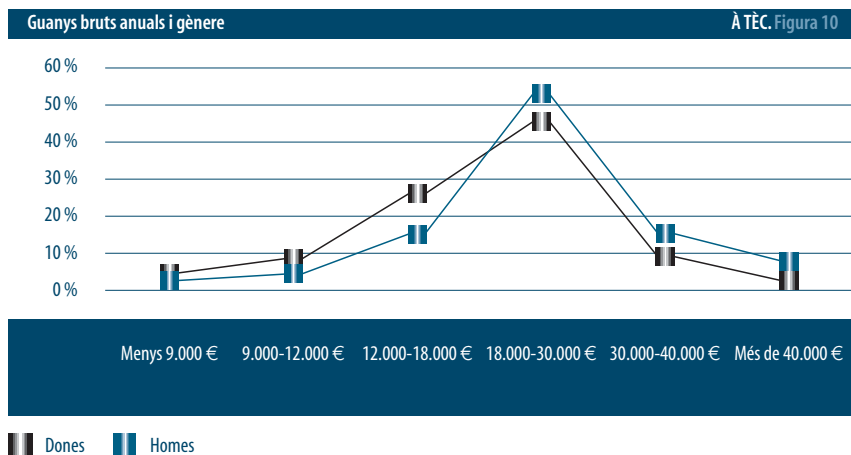
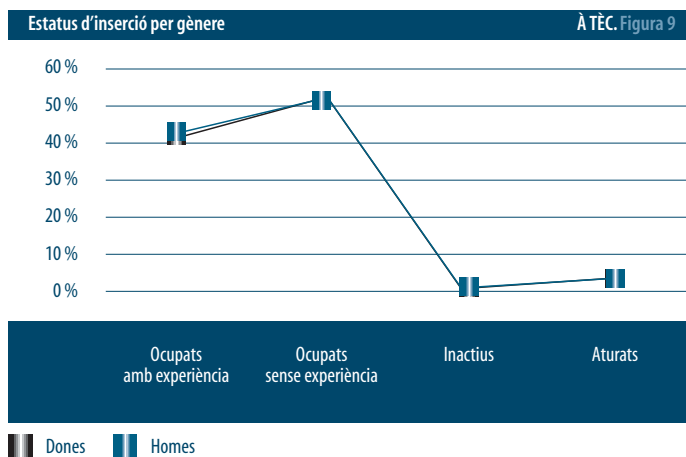
Gènere i inserció

Com ja s'ha vist a l'apartat «Perfil dels graduats», l'Àrea Tècnica és una àrea tradicionalment masculinitzada; així, a les subàrees en què hi ha més dones, no arriben a la meitat (44 % Arquitectura i 43 % Agrària) i el percentatge baixa a només el 20 % per a la resta de subàrees.

Partint, doncs, d'una formació amb una distribució desequilibrada per gènere, en aquest subapartat s'analitzarà si les dones que acaben uns estudis de l'Àrea Tècnica tenen els mateixos resultats que els seus companys masculins. Per fer-ho es considerarà l'estatus d'inserció, la retribució, el temps que han tardat a trobar feina i l'adequació de la inserció.

Pel que fa al gènere i l'estatus d'inserció, globalment les taxes d'ocupació de les dones a l'Àrea Tècnica són iguals que les dels homes; això vol dir que les taxes d'ocupació depenen d'altres aspectes com són els de disposar o no d'experiència prèvia (vegeu la figura 9).

En canvi, l'anàlisi per nivells salarials sí que mostra algunes diferències. En primer lloc, cal dir que pel cas de les dones es fa difícil l'anàlisi del que succeeix en les franges extremes de sou, ja que la mostra no és suficient. De totes maneres, globalment s'observa que, mentre el 77 % dels homes de la mostra superen els 18.000 euros de sou brut anual, en

el cas de les dones la xifra es queda en el 59 % (vegeu la figura 10). Cal, però, observar la qüestió amb més detall per veure que la situació és molt diversa segons cada subàrea. Prenent com a referència el percentatge de graduats que treballa amb sous bruts superiors als 18.000 euros s'observa que les grans diferències es donen a l'Àrea d'Arquitectura i a les Enginyeries Agrícoles. Així en aquestes carreres tenim que el grup d'homes que estan dins la franja de sous abans esmentada és del 77 % i del 51 % respectivament, mentre que les dones obtenen resultats molt inferiors, el 49 % i el 30 %. La situació és molt més favorable en el cas de les Tecnologies de la Indústria en què la diferència entre els homes i les dones pel que fa al percentatge de graduats que tenen sous a la banda superior és inferior al 10 %. Finalment, cal subratllar la situació en l'Àrea Tècnica de les graduades de la Informació i la Comunicació que tenen una distribució per franges de sous igual a la dels homes.

En resum, si bé en algunes subàrees tècniques trobem que els aspectes lligats a l'entorn professional molt masculinitzat o als encàrrecs de comandament i direcció d'obres, per exemple, encara pesen en l'aspecte salarial, cal posar de manifest que en altres àrees com les de Tecnologies de la Indústria o les noves tecnologies les diferències salarials són mínimes, i superen altres ensenyaments universitaris en què la presència de la dona està molt més consolidada.

Tampoc no hi ha diferències clares en la velocitat d'inserció, a excepció de la subàrea d'ensenyaments de Tecnologies de la indústria en què els homes tenen una major tendència a treballar abans de finalitzar els estudis, 15 punts per sobre de les dones.

La qualitat de la inserció definida com l'adequació entre el lloc de treball i els estudis realitzats tampoc mostra grans diferències, així les dones aconseguixen, de la mateixa manera que els homes, nivells de qualitat d'inserció elevats.

VALORACIÓ DE LA FORMACIÓ

En aquest apartat s'analiza la valoració de la formació rebuda i la utilitat d'aquesta formació en el món laboral. Aquesta anàlisi es fa primerament amb les mitjanes de valoració obtingudes i, en segon lloc, es fa amb les puntuacions estandarditzades representades gràficament, per tal de poder observar més significativament les diferències entre subàrees.

Al final de l'apartat es tracten dos temes valoratius relacionats amb la formació: la influència de la qualitat de la inserció en la valoració que es fa de la formació, i si els graduats repetirien la carrera si tornessin a començar.

Valoració general

Pel que fa a la valoració de la formació rebuda, s'observa clarament una diferència entre la formació en conceptes teòrics, allò que formaria part del *core* de competències científiques, amb la resta de competències a assolir durant el període formatiu. Si la formació teòrica és qualificada de notable, la resta de competències, entre elles la formació pràctica, i les competències cognitives, interpersonals i instrumentals reben per part dels graduats una qualificació que no sobrepassa en cap cas la qualificació de bé (vegeu les taules 8, 9 i 10, a les pàgines 215, 216 i 217).

En general, els graduats de la promoció de 1998 asseguren que són les competències instrumentals —especialment la gestió—, les competències interpersonals i les competències cognitives les més útils per desenvolupar la seva activitat professional. Com comentàvem és especialment important la gestió (5,6), però també la presa de decisions (5,5), la creativitat (5,2), el pensament crític (5,2) i el treball en equip (5,2). Sorpren com els graduats opinen que són les competències acadèmiques les menys útils per desenvolupar la seva feina actual: la formació teoricopràctica ocupa el darrer lloc per importància de les 11 competències que valoren els graduats.

Es podria pensar que aquest fet és a causa d'una correspondència inadequada entre estudis cursats i lloc de treball que ocupen. En efecte, ja hem comentat anteriorment que

la majoria dels graduats desenvolupen tasques per a les quals era imprescindible ser titulat universitari —entre un 81 % i un 93 % depenent de les subàrees. No obstant això, el percentatge de graduats que desenvolupen una feina que requereix específicament la seva titulació i les funcions pròpies d'aquesta és sensiblement inferior. En les subàrees d'Arquitectura i Enginyeria Civil es mou entre el 70 % i el 80 %, però a les subàrees amb un major nombre de titulats —Industrials, TIC i Agrícoles— amb prou feines poc més de la meitat.

No existeix una correlació clara entre les competències formatives adients per a la feina i el nivell de formació assolit durant els estudis. Trobem, però, dos casos rellevants: d'una banda, la formació teòrica que, juntament amb la pràctica, és la competència menys necessària per a la feina però en la qual tenen la millor formació; de l'altra, el lideratge, una competència força necessària per al desenvolupament de la feina dels graduats de l'Àrea Tècnica, per a la qual, no obstant això, han rebut una formació insuficient (2,8/7) i es troben menys formats.

El nivell de formació assolit és valorat, en tots els casos excepte per a la formació teòrica, inferior a la utilitat per a la feina. En general, el nivell de formació assolit es troba, de mitjana, un 25 % per sota de la utilitat d'aquestes competències en l'entorn laboral dels graduats. S'ha de destacar que els graduats de la subàrea de les TIC són els que millor valoren la seva formació acadèmica, especialment el component teòric, la formació en competències interpersonals i el nivell assolit en algunes competències cognitives. En l'altre extrem trobem les subàrees d'Arquitectura i Enginyeria Civil els graduats de les quals valoren com a insuficient, entre altres, el nivell de coneixements pràctics assolits.

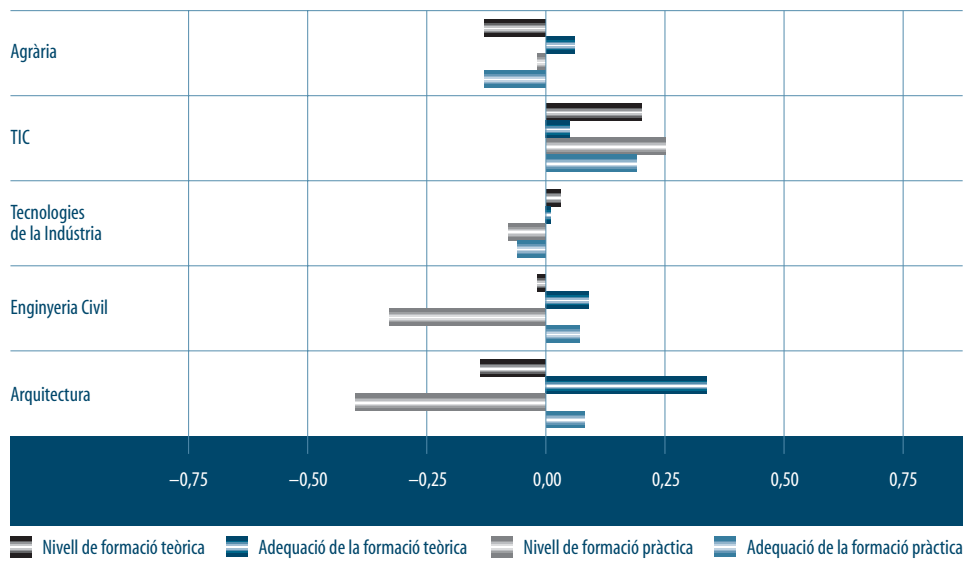
Si s'analitza el nivell de formació assolit pels graduats de titulacions de cicle curt i de cicle llarg es troben diferències importants. Pel que fa a la formació acadèmica, els titulats superiors la consideren millor que els titulats de cicles curts, tret de la formació pràctica, el nivell assolit de la qual és idèntic per ambdós col·lectius. També ha estat millor la formació dels graduats de titulacions de cicle llarg en competències cognitives i instrumentals, mentre que el nivell de formació en competències interpersonals és similar.

En general, la utilitat d'aquestes competències per a la feina és més gran per als graduats de titulacions de cicle llarg que per als de cicle curt. Les raons d'aquest comportament les podem trobar, d'una banda, en els estudis demanats per a la feina que duen a terme els graduats i, de l'altra, en les funcions laborals que duen a terme en el seu lloc de treball. La major proporció entre graduats superiors que desenvolupen feines per a les quals la titulació cursada era imprescindible és el factor que més contribueix a aquesta valoració, donat que els graduats de titulacions de cicle curt i cicle llarg tenen càrrecs i funcions dins els seus llocs de treball molt similars.

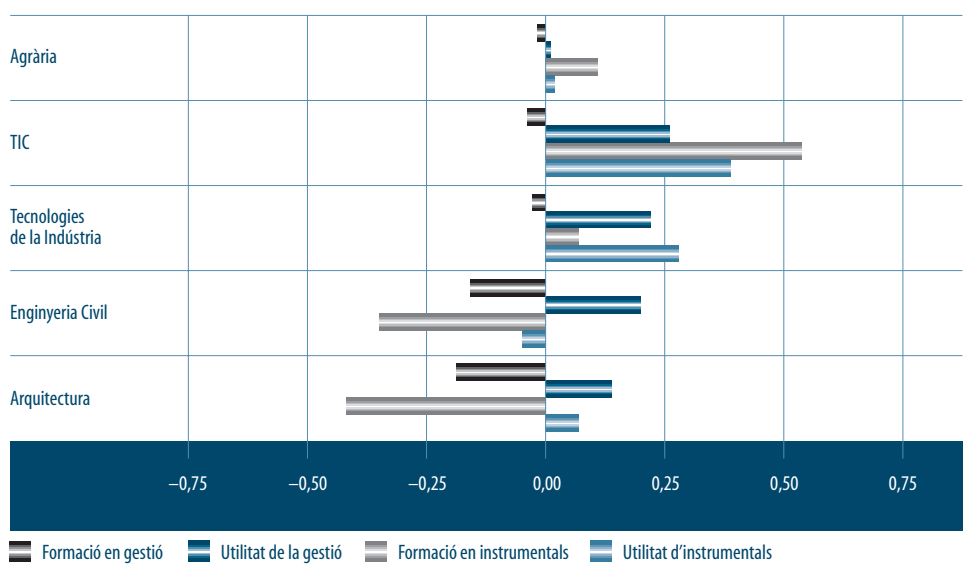
Diferències relatives entre subàrees

A les figures que s'analitzen a continuació es mostren els principals desajustaments entre subàrees. Les puntuacions de valoració han estat estandarditzades, de manera que el valor 0 representa la mitjana global de cadascuna de les competències (la mitjana de Catalunya o, més adequadament, la mitjana de tot l'estudi); per tant, els valors a la dreta i

Valoració de la formació acadèmica À TÈC. Figura 11

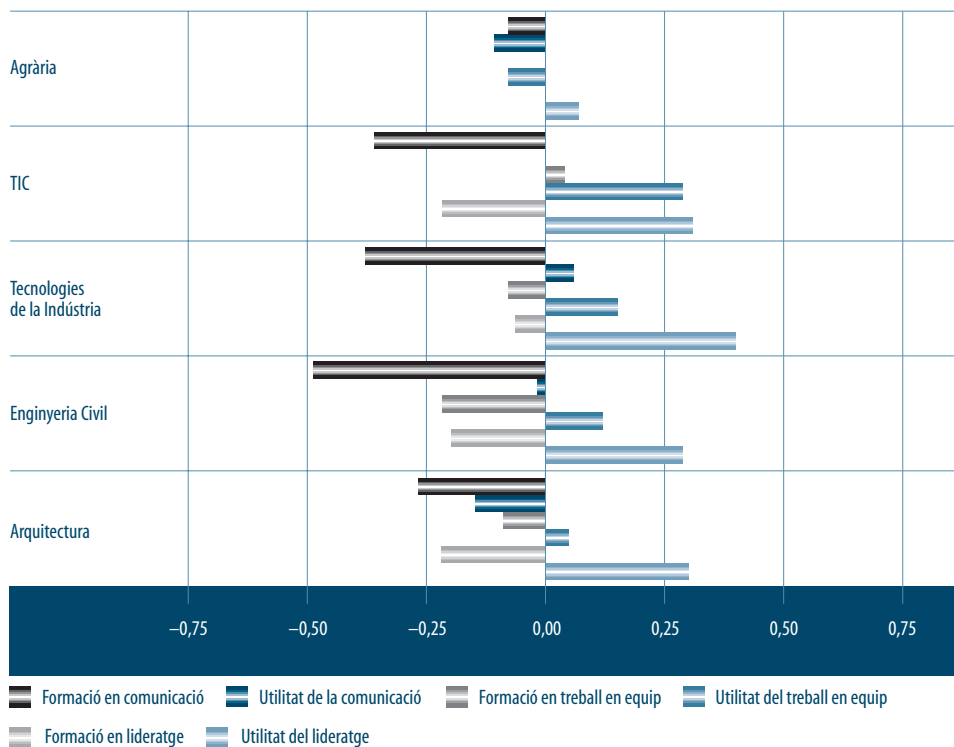

Valoració de les competències instrumentals À TÈC. Figura 12

Valoració de les competències interpersonals

À TÈC. Figura 13

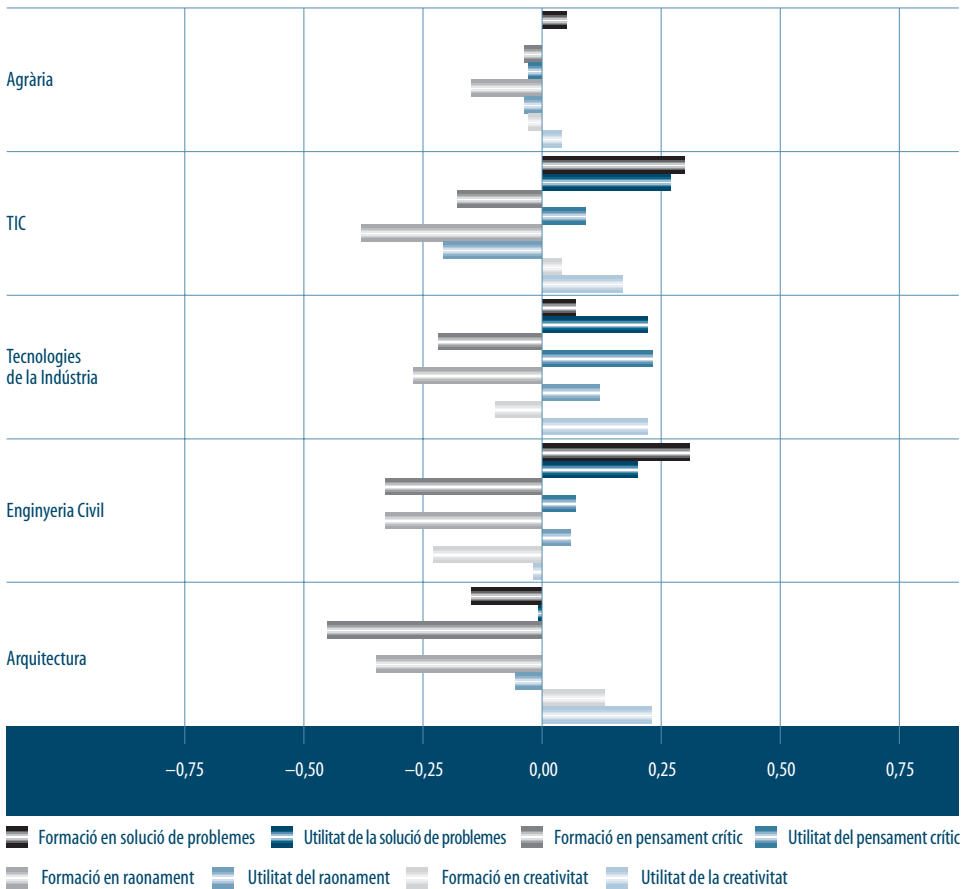
esquerra d'aquesta mitjana, representen les desviacions —positives o negatives— amb relació a aquesta mitjana.

A la figura 11 es mostra *la valoració de la formació teoricopràctica* i la seva adequació a la feina respecte de la mitjana de Catalunya. Destaca especialment la valoració del nivell de formació pràctica assolit pels graduats de les subàrees d'Enginyeria Civil i Arquitectura que se situen clarament per sota de la mitjana de Catalunya. Tot i això, la valoració de l'adequació pràctica i teòrica a la seva feina actual és millor que a la resta de subàrees tècniques, excepte a TIC. Aquests graduats valoren tant la formació teoricopràctica com l'adequació a la feina de forma més positiva que el conjunt de graduats de Catalunya.

Pel que fa a la gestió (vegeu la figura 12) trobem que el nivell de formació assolit és valorat per sota de la mitjana catalana, si bé, trobem entre els graduats enginyers civils i arquitectes els titulats tècnics més crítics. *Per a altres competències instrumentals* aquesta diferència augmenta. Els graduats d'Agrícoles, TIC i Industrials les valoren millor que la resta de graduats a Catalunya; els arquitectes i enginyers civils, molt per sota. La valoració de la utilitat d'aquestes competències per a la seva feina és millor, en totes les subàrees tècniques, a la valoració que se'n fa en el conjunt de les altres àrees a Catalunya.

Valoració de les competències cognitives

À TÈC. Figura 14

Pel que fa a les competències interpersonals (vegeu la figura 13) la valoració del nivell assolit és inferior a la mitjana de Catalunya i la utilitat d'aquestes competències es troba clarament per sobre de la utilitat mitjana en el conjunt del sistema.

El nivell de formació assolit en competències cognitives se situa, en general, per sota de la mitjana el raonament i el pensament crític. En canvi, destaca per sobre de la mitjana la resolució de problemes a les TIC i a Enginyeria Civil, com també destaca per sobre de la mitjana la formació en creativitat en el cas d'Arquitectura (vegeu la figura 14).

S'observa com els graduats de l'Àrea Tècnica se senten, en general, menys formats en competències interpersonals (vegeu la figura 13) i cognitives (vegeu la figura 14) que altres àrees, especialment Humanitats. Paradoxalment, però, són les competències més importants i necessàries, en opinió dels graduats tècnics, per a la seva feina, cosa que no

passa en altres àrees. En els gràfics es poden observar els dèficits formatius en aquestes competències respecte a la formació mitjana a Catalunya considerant totes les àrees i que es representa pel 0.

En resum, hi ha un dèficit entre la formació necessària requerida per a la feina i el nivell assolit durant els estudis. Són els graduats en cicles llargs els qui valoren més positivament la seva formació i també la seva necessitat per a la feina. No obstant això, el dèficit formatiu entre formació requerida i assolida és molt més gran per als titulats de cicles llargs que per als de cicles curts, cosa que fa pensar en una formació més ajustada als requeriments laborals en aquests últims.

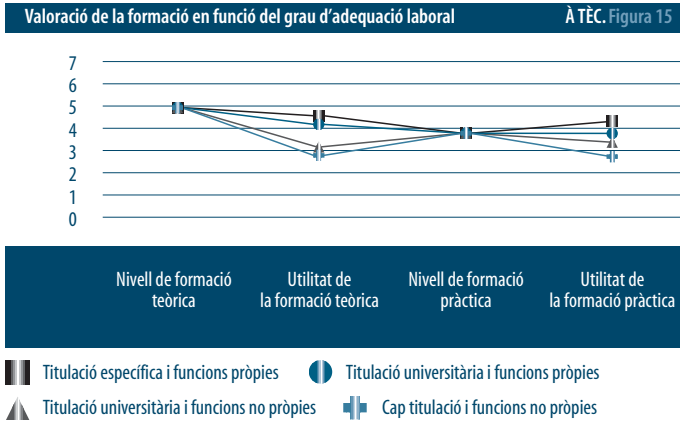
Valoració de la formació segons l'adequació de la inserció

Pel que fa a la *valoració de la formació d'acord amb el grau d'adequació laboral* (vegeu la figura 15) s'observa una gran coincidència en la valoració de la formació teòrica i pràctica, independentment de les funcions que desenvolupen a la feina i la titulació requerida per accedir al lloc de treball. És en la valoració de la utilitat d'aquesta formació per a la seva feina on trobem les diferències més importants. Com calia esperar, la valoració de la utilitat, tant de la formació teòrica com pràctica, és més gran entre aquells graduats que desenvolupen funcions pròpies del lloc de treball. Entre aquests, la valoració és lleugerament superior entre els qui, a més, se'ls va demanar la titulació específica. Els graduats que no desenvolupen funcions pròpies a la feina valoren més negativament la utilitat de la seva formació teoricopràctica i, especialment, aquells que van accedir a la feina sense cap requisit de titulació universitària.

Tornar a triar els estudis cursats

Pel que fa a la *repetició de la carrera*, el 76 % dels graduats de l'Àrea Tècnica tornaria a cursar els mateixos estudis. Si es compara amb altres àrees, són els graduats tècnics els que, en major proporció, tornarien a repetir carrera, per sobre de les àrees de Salut i Socials, totes dues al voltant del 69 %, d'Experimentals amb el 67 % i a gran distància de les Humanitats en què el 62 % tornaria a estudiar la mateixa titulació.

Dins l'Àrea Tècnica, els graduats de les subàrees d'Arquitectura i Tecnologies de la Informació i la Comunicació, amb un percentatge superior al 80 %, són els que expressen una major disponibilitat a repetir els estudis. Per contra, els graduats de les subàrees d'Enginyeria Civil i Agrícola són els menys predisposats a repetir la carrera amb només un 64 % en tots dos casos. Els graduats de la subàrea de Tecnologies de la Indústria se situen al centre amb el 76 %, un percentatge molt similar a la mitjana de l'àrea. El percentatge més alt de persones que tornarien a repetir la carrera es dona entre els titulats que ocupen un lloc de treball per al qual es demanava titulació i funcions específiques amb el 81,5 %, seguits dels altres graduats que, tot i que no ocupen un lloc de treball en què se'ls demanava la titulació específica, sí que fan funcions pròpies (72 %). Els graduats que desenvolupen funcions no pròpies al lloc de treball són els que menys repetirien la carrera —en tots els casos el percentatge se situa per sota del 70 %.

ATUR

Com ja hem comentat, el 95 % dels graduats de la promoció de 1998 a l'àrea de les titulacions tècniques té feina. Del 5 % restant, un 2 % no busca feina, està inactiu, i només el 3 % es troba aturat (en total, 67 graduats). Per subàrees, són els graduats de titulacions agrícoles, amb un 9 %, el grup que presenta un nivell d'atur més important, seguit dels enginyers civils (4 %) i els enginyers de TIC (3 %). La resta de subàrees presenten uns nivells inferiors al 2 %.

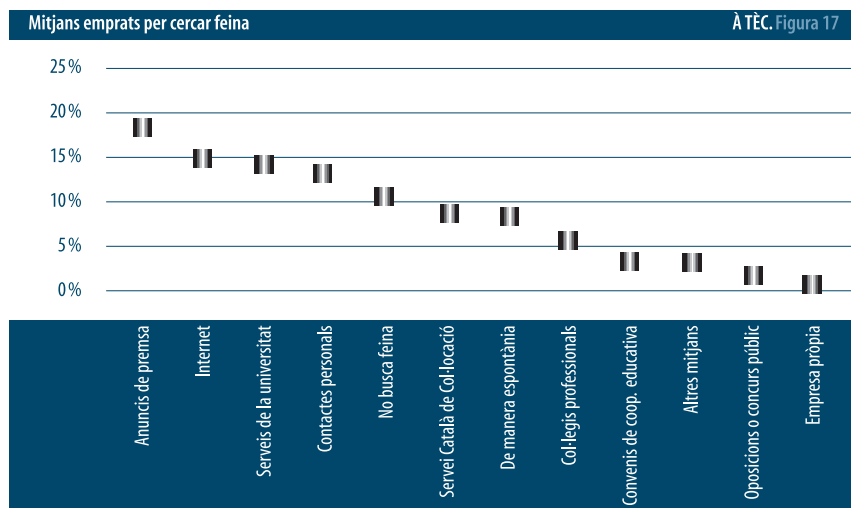
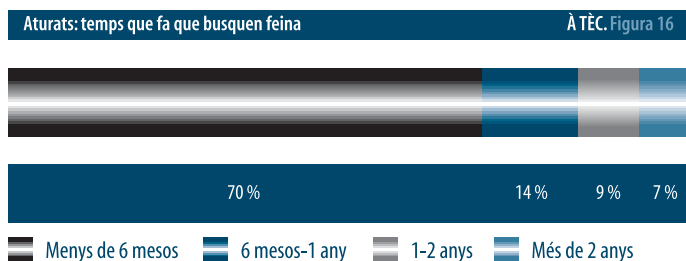
L'àrea Tècnica és de les 5 àrees estudiades la que presenta el percentatge més petit de graduats aturats.

El 90 % dels inactius no busca feina donat que han decidit continuar els estudis. Destaca la subàrea d'Enginyeria Civil amb un 6 % d'inactius i, a una certa distància, l'Agrària amb un 3 %. La resta de subàrees presenta percentatges de graduats inactius encara inferiors.

El 70 % dels aturats es troba en aquesta situació durant menys de 6 mesos. Només un 7 % dels aturats ho són de llarga durada i estan més de 2 anys buscant feina infructuosament (vegeu la figura 16).

Entre els aturats, la majoria (60 %) han rebutjat fins a 3 feines i un 20 % n'ha rebutjat més de 4. Cal destacar que el 20 % restant no n'ha rebutjat cap.

El mitjà més important per a la recerca de feina són els anuncis de premsa, que ha utilitzat el 18 % dels enquestats. Després Internet (15 %), els serveis de les universitats (14 %) i els contactes personals (13 %). El 8,2 % dels enquestats fan servir el Servei Català de Col·locació i el 6 %, els col·legis professionals. Altres vies com oposicions, convenis de cooperació, etc. s'utilitzen menys (vegeu la figura 17). Si acceptéssim les vies d'accés a la primera feina com les bones vies per trobar feina, es constata que els aturats l'encerten pel que fa a la premsa, però que, probablement sobrevaloren el pes del Servei Català de Col·locació i d'Internet, en canvi, l'opció de buscar feina per contactes, o bé no l'exploten prou, o bé no en tenen l'oportunitat per factors d'entorn.

Valoració dels factors implicats en la recerca, l'assoliment o l'acceptació de la feina

À TÈC. Quadre 2

Mancances de la formació universitària rebuda		Manca de pràctica professional		Manca de coneixements del mercat laboral		Manca de coneixements d'idiomes		Manca de coneixements d'informàtica		Manca d'habilitats i de coneix. complementaris		Tenir una feina que agradi		Tenir una feina amb un nivell retributiu		Necessitat de continuar estudiant		Activitats personals que impedeixen treballar	
mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.	mitjana	desv.
3,00	1,92	5,06	1,94	3,75	1,86	4,14	1,85	3,16	1,84	3,70	1,78	5,33	1,67	5,08	1,70	4,42	2,11	2,89	1,87

Els factors més importants per acceptar una feina són, per aquest ordre, que els agradi i que tingui un nivell de retribució adequat. Ara bé, més enllà dels factors subjectius o personals, la manca d'experiència professional (5,1) és el factor més important que troben els graduats aturats per no aconseguir una feina. Li segueix la manca de coneixements d'idiomes (4,1) i de coneixements del mercat laboral (3,8) i de coneixements complementaris (3,7). Menys importants són les mancances en la formació rebuda (3,0) o en coneixements informàtics (3,2) —la primera és especialment valorada pels graduats i la segona forma part fonamental de la majoria de titulacions de l'àrea (vegeu el quadre 2).

Àrees	Població i mostra				Sexe		Estatut d'inserció								
	Població	Mostra correus	Mostra telèfon	Total mostra	Homes %	Dones %	n	Occupats amb experiència (f)	Occupats sense experiència (f)	Inactius (f)	Aturats (f)	%	%		
Arquitectura	800	148	194	342	56,14	43,86	331	228	68,88	92	27,79	7	2,11	4	1,21
Enginyeria Civil	386	90	60	150	79,33	20,67	148	50	33,78	83	56,08	9	6,08	6	4,05
Nàutica	25	3	1	4	100,00	—	4	1	25,00	3	75,00	—	—	—	—
Tecnologies de la Indústria	2.643	547	370	917	79,50	20,50	880	324	36,82	526	59,77	14	1,59	16	1,82
TIC*	1.378	304	329	633	79,78	20,22	610	291	47,70	294	48,20	7	1,15	18	2,95
Agrària	604	153	121	274	56,93	43,07	266	73	27,44	163	61,28	7	2,63	23	8,65
Títols propis	17	6	4	10	100,00	—	9	4	44,44	5	55,56	—	—	—	—
Àrea Tècnica	5.853	1.251	1.079	2.330	73,61	26,39	2.248	971	43,19	1.166	51,87	44	1,96	67	2,98
Cicle curt	3.469	751	626	1.377	74,60	25,40	1.334	589	44,20	664	49,80	30	2,49	51	3,82
Cicle llarg	2.384	500	453	953	72,20	27,80	914	382	41,80	502	54,90	14	1,53	16	1,75

* Tecnologies de la Informació i de la Comunicació

Comentaris sobre la taula

Per a la variable *estatut d'inserció* s'ofereix la n, nombre total de persones que han respost l'ítem, sent f la freqüència per a cadascuna de les situacions d'inserció.

Categories de l'estatus d'inserció

Occupats amb feina a temps complet o parcial durant els dos últims anys de carrera.

Occupats que no han treballat durant els estudis o bé han realitzat feines esporàdiques durant la carrera.

Inactius: Desocupats que no cerquen feina.

Aturats: Desocupats que cerquen feina.

Temps i via d'accés per aconseguir la primera feina **À TÈC, taula 2**

Subàrea	Primera inserció (%)					Via d'accés a la primera feina (%)											
	n	Abans d'acabar d'l mes	Mens D'l a 3 mesos	De 3 a 6 mesos	De 6 a 12 mesos	n	Contactes	Premsa	Oposicions	SCC	Empresa pròpia	Pràctiques est.	Serveis univ.	ETT	Empreses selecció	Internet	Altres
Arquitectura	334	79,94	11,08	5,39	2,40	0,60	141	47,52	8,51	1,42	1,42	8,51	5,67	18,44	—	—	8,51
Enginyeria Civil	138	57,97	23,19	12,32	3,62	1,45	85	35,29	15,29	—	1,18	2,35	12,94	11,76	3,53	1,18	16,47
Nàutica	4	75,00	25,00	—	—	—	2	50,00	—	—	—	—	50,00	—	—	—	—
Tecnologies de la Indústria	891	54,66	16,05	15,04	7,52	4,71	531	32,20	24,29	1,69	2,45	0,56	6,59	15,82	2,45	1,88	11,49
TIC*	625	69,28	12,80	11,52	3,52	1,60	299	32,11	25,08	2,68	2,68	0,67	9,70	16,72	2,01	0,33	6,69
Agraria	255	50,98	11,37	12,94	10,59	8,24	138	40,58	13,77	5,07	6,52	2,17	7,25	12,32	—	0,72	10,87
Títols propis	10	80,00	—	20,00	—	—	6	33,33	—	—	—	—	66,67	—	—	—	—
Àrea Tècnica	2.257	62,38	14,27	12,23	5,72	3,41	1.202	35,19	20,63	2,16	2,75	1,83	8,15	15,56	1,83	1,00	10,15
Cicle curt	1.321	61,50	14,10	12,10	5,70	4,40	715	36,64	19,72	1,40	3,50	1,68	8,53	13,57	2,38	1,54	10,35
Cicle llarg	936	63,70	14,50	12,40	5,80	2,00	487	32,39	21,53	3,22	1,61	2,01	7,44	18,11	1,01	0,80	9,66

* Tecnologies de la Informació i de la Comunicació

Comentarís sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Definicions

Primera inserció: Temps dedicat a trobar la primera feina.

Descripció de les vies d'accés

- Contactes:** Contactes personals, familiars, etc
- Premsa:** Anuncis a la premsa.
- Oposicions:** Oposicions o concurs públic.
- SCC:** Servei Català de Col·locació / INEM.
- Empresa pròpia:** Creant una empresa o un despatx professional propis.
- Pràctiques est.:** Pràctiques realitzades durant els estudis.
- Serveis univ.:** Serveis de les universitats (borses de treball, observatoris d'inserció, etc.).
- ETT:** Empreses de treball temporal.
- Empreses de selecció:** Empreses de selecció de personal.
- Internet:** A través de la xarxa informàtica.

Retribucions econòmiques, tipus de contracte i durada del contracte

A TÈC, Taula 3

Subarrea	Sou anual brut (%)					Tipus de contracte (%)					Durada de contracte (%)								
	n	Mens de 9.000 €	9.000 € - 12.000 €	12.000 € - 18.000 €	18.000 € - 30.000 €	30.000 € - 40.000 €	40.000 € - 100.000 €	Més de 100.000 €	n	Contr. fix Funcionaris	Autònoms	Contr. temporal	Sense contracte	n	Mens de 6 mesos	6-12 mesos	1-3 anys	Auto-ocupació	Sense contracte
Arquitectura	312	3,85	8,65	23,08	50,64	9,29	4,49		322	27,02	45,34	22,98	4,66	172	5,23	19,19	8,72	54,07	12,79
Enginyeria Civil	134	5,97	8,21	14,93	48,51	14,18	8,21		141	46,10	7,09	46,81	-	68	14,71	38,24	36,76	7,35	2,94
Nàutica	4	-	-	-	100,00	-	-		4	25,00	-	75,00	-	3	66,67	33,33	-	-	-
Tecnologies de la indústria	876	2,28	3,77	18,38	53,20	15,41	6,96		876	75,57	3,20	21,00	0,23	192	11,46	55,73	25,00	5,73	2,08
TIC*	594	2,36	2,19	10,10	55,05	20,20	10,10		618	83,33	1,62	14,72	0,32	86	19,77	50,00	24,42	2,33	3,49
Agrària	245	10,20	14,69	33,06	37,55	2,86	1,63		242	47,52	7,02	44,63	0,83	114	17,54	46,49	23,68	10,53	1,75
Títols propis	9	-	-	33,33	44,44	22,22	-		10	80,00	10,00	10,00	-	1	-	100,00	-	-	-
Àrea Tècnica	2.174	3,63	5,52	18,26	51,33	14,35	6,90		2.213	65,66	9,58	23,81	0,95	636	12,58	41,51	21,38	19,34	5,19
Gide curt	1.280	4,90	6,30	23,00	54,10	7,90	3,80		1.304	63,50	8,82	26,92	0,77	407	14,70	43,20	19,40	18,90	3,70
Gide llarg	894	1,80	4,50	11,40	47,40	23,60	11,30		909	68,76	10,67	19,36	1,21	229	8,70	38,40	24,90	20,10	7,90

* Tecnologies de la Informació i de la Comunicació

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Definicions

Durada de contracte: Durada del contracte (només per a qui no té contracte indefinit o és empresari).

Categories del tipus de contracte

Contr. fix / Funcionaris: Contracte laboral indefinit. Funcionari.

Autònoms: Empresari (treball per compte propi). Contracte mercantil. Contracte administratiu.

Contr. temporal: Laboral temporal. Laboral temporal en practiques. Altres contractes laborals temporals. Becaris. Altres tipus.

Sense contracte: Sense contracte.

Subàrea	Requisits per a la feina (%)				Funcions																				
	Titulació específica		Titulació universitària		Cap		Direcció		Funcions tècniques		Assistència mèdica i social		Comerç i distribució		Ensenyament		Disseny i mitjans de comunicació		R+D		Altres funcions qualificades		Altres funcions amb baixa qualificació		
	Funcions pròpies	Funcions no pròpies	Funcions pròpies	Funcions no pròpies	Requeria form. univ.	Requeria titulació	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	
<i>n</i>																									
Arquitectura	328	82,93	3,66	5,79	15,94	1,45	4,57	204	56,51	94	26,04	—	—	2	0,55	5	1,39	7	1,94	1	0,28	46	12,74	2	0,55
Enginyeria Civil	138	70,29	5,80	15,94	3,62	2,90	3,62	58	37,42	49	31,61	—	—	2	1,29	4	2,58	2	1,29	4	2,58	32	20,65	4	2,58
Nàutica	4	75,00	—	25,00	—	—	—	—	—	2	33,33	—	—	—	—	1	16,67	—	—	1	16,67	2	33,33	—	—
Tecnologies de la Indústria	859	56,34	14,09	12,69	4,42	6,87	6,87	217	20,22	432	40,26	2	0,19	32	2,98	63	5,87	44	4,10	120	11,18	136	12,67	27	2,52
TIC*	607	55,68	7,41	17,63	4,45	9,23	5,60	90	12,88	333	47,64	2	0,29	5	0,72	37	5,29	30	4,29	96	13,73	98	14,02	8	1,14
Agrària	245	50,61	9,80	17,55	4,49	5,31	12,24	48	16,67	115	39,93	1	0,35	10	3,47	42	14,58	2	0,69	23	7,99	32	11,11	15	5,21
Títols propis	7	71,43	—	14,29	—	—	14,29	1	9,09	1	9,09	—	—	—	—	—	—	—	3	27,27	5	45,45	1	9,09	—
Àrea Tècnica	2.188	60,47	9,60	13,80	3,70	6,76	5,67	618	23,83	1.026	39,57	5	0,19	51	1,97	152	5,86	88	3,39	250	9,64	347	13,38	56	2,16
Cicle curt	1.282	55,90	10,10	13,30	4,40	8,60	7,60	329	21,82	639	42,37	3	0,20	30	1,99	76	5,04	45	2,98	129	8,55	214	14,19	43	2,85
Cicle llarg	906	66,90	8,80	14,60	2,60	4,20	2,90	289	26,64	387	35,67	2	0,18	21	1,94	76	7,00	43	3,96	121	11,15	133	12,26	13	1,20

* Tecnologies de la Informació i de la Comunicació

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se. Per a la variable *funcions*, en ser un ítem de múltiple resposta, s'ofereix la *f*, freqüència, per a cadascuna de les opcions de resposta.

Definicions

Requisits per a la feina: Nivell d'estudis requerit per accedir a la darrera feina.
Funcions pròpies: Adequació de les funcions al nivell de formació exigida.
Funcions: Funcions que realitzen / han realitzat en la darrera feina.

Categories de les funcions

Direcció: Gestió total de la pròpia empresa, direcció/gestió i organització de la producció (en una fabrica, constructora, etc.), direcció/gestió de l'àrea d'administració o gestió (caps comptables, caps financers, caps administratius, adjunt director banc, responsable de màrqueting i atenció al client...).

Tècnic: Assessoria/consultoria (*broker*); tècnic de suport (supervisors, tècnics de qualitat, de manteniment; programadors, analistes informàtics, economistes, comptables, màners, delegats comercials, controladors, redactors...).

Assistència mèdica i social: Veterinaris, serveis socials, psicòlegs, òptics, odontòlegs, etc.

Comerç i distribució: Màrqueting, venda, logística, etc.

Disseny i mitjans de comunicació: Mitjans de comunicació (ràdio, televisió, etc.), disseny gràfic, etc.

R+D (recerca i desenvolupament): Investigadors de departament R+D, becaris de doctorat, etc.

Altres funcions qualificades: Administratius, actuaris d'asseguraments, auditors, apoderats, etc.

Altres funcions amb baixa qualificació: Auxiliars administratius, operadors telefònics, dependents, etc.

Gens important

1 2 3 4 5 6 7

Molt important

Subarea	Factors de contractació														Formació global d'universitat												
	Formació teòrica rebuda		Formació pràctica		Idiomes		Informàtica		Habilitats socials i personalitat		Recursos de la universitat		Formació en gestió i planificació		Treball en grup		Formació global d'universitat (f) mitjana desv.										
	(f)	desv.	(f)	desv.	(f)	desv.	(f)	desv.	(f)	desv.	(f)	desv.	(f)	desv.	(f)	desv.											
Arquitectura	294	4,90	1,47	279	4,21	2,00	261	2,25	1,56	285	5,14	1,59	292	5,05	1,46	291	2,77	2,02	276	4,40	1,75	292	3,84	1,85	293	4,98	1,42
Enginyeria Civil	135	4,96	1,53	123	3,80	2,01	121	2,57	1,62	131	4,44	1,71	135	4,93	1,43	135	2,49	1,76	124	4,15	1,71	135	3,67	1,65	135	4,88	1,38
Marítima	4	4,75	1,26	4	5,75	0,50	4	3,50	2,08	4	4,75	0,96	4	3,75	2,06	4	2,00	1,41	4	3,25	2,63	4	2,25	1,89	4	4,50	1,29
Tecnologies de la Indústria	885	4,88	1,58	828	4,00	2,04	848	4,00	2,02	870	5,00	1,64	877	5,11	1,45	881	2,68	1,88	835	4,24	1,77	875	3,92	1,85	883	4,96	1,35
TIC*	619	4,85	1,50	578	4,13	1,89	599	3,91	1,83	613	5,99	1,29	615	4,89	1,44	615	2,67	1,90	574	4,03	1,74	612	4,14	1,74	617	5,06	1,24
Agrària	232	4,70	1,81	216	3,58	2,16	214	3,03	1,93	222	4,55	1,85	231	4,83	1,70	229	2,21	1,76	211	3,92	1,95	226	3,34	1,93	231	4,68	1,67
Títols propis	9	5,00	0,87	9	5,56	2,19	9	2,67	2,06	9	5,78	1,92	9	5,44	1,59	9	3,44	2,46	9	4,44	2,40	9	4,56	1,81	8	5,75	0,89
Àrea Tècnica	2.178	4,86	1,57	2.037	4,02	2,01	2.056	3,56	1,99	2.134	5,22	1,66	2.163	5,00	1,48	2.164	2,63	1,89	2.033	4,16	1,78	2.153	3,90	1,83	2.171	4,96	1,37
Cicle curt	1.289	4,72	1,59	1.202	3,85	2,07	1.213	3,21	1,90	1.260	5,07	1,73	1.280	4,93	1,49	1.281	2,65	1,89	1.203	4,08	1,79	1.273	3,79	1,81	1.285	4,81	1,39
Cicle llarg	889	5,06	1,51	835	4,26	1,91	843	4,05	2,01	874	5,44	1,52	883	5,10	1,46	883	2,60	1,91	830	4,29	1,77	880	4,05	1,84	886	5,17	1,31

* Tecnologies de la Informació i de la Comunicació

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Descripció de la taula

Factors de contractació: Valoració de la importància que han tingut aquests elements per accedir a la darrera feina.

Recursos de la universitat: Borsa de treball, serveis d'orientació, etc.

Branca d'activitat econòmica

A TÈC. Taula 6

Subàrea	n	Branca d'activitat (%)																									
		Agrí- cultura	Pesca	Comb. sòlids	Electri- citat	Extrac- mineral	Ind. química	Metal- lúrgia	Mater. transp.	Prod. alim.	Textil, cuir...	Fusta	Paper	Cautxú	Cons- trucció	Comerc	Restau- rants	Trans- ports	Tecnol. com.	Mitjans com.	Instit. finanç	Serveis a empr.	Adm. Pública	Educ. i invest.	Sanitat i assist.	Altres	
Arquitectura	336	-	-	-	-	-	0,60	0,89	-	-	0,30	0,30	0,60	76,49	0,30	0,30	-	0,89	0,30	1,49	9,52	5,65	1,79	0,30	0,30	-	-
Enginyeria Civil	141	-	-	0,71	2,84	2,84	-	2,13	0,71	-	-	-	-	65,96	-	-	-	3,55	2,13	2,13	5,67	6,38	2,84	-	2,13	-	-
Nàutica	4	-	-	25,00	-	-	-	-	25,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tecnologies de la indústria	891	0,34	-	0,67	8,64	0,22	9,32	19,87	12,57	1,23	0,34	1,91	3,25	6,06	1,01	0,22	0,90	5,27	0,22	2,47	7,86	2,24	6,85	1,01	2,02	-	-
TIC*	615	-	-	0,16	1,30	0,16	1,14	5,20	1,30	0,81	0,98	0,16	0,65	1,14	0,49	0,33	0,98	49,59	0,65	8,62	13,66	2,60	8,13	0,81	1,14	-	-
Agrària	258	39,15	1,16	0,39	1,55	-	2,33	1,94	0,39	8,53	-	0,39	0,39	3,49	0,78	-	1,16	1,55	-	1,94	5,04	8,91	15,89	1,16	3,88	-	-
Títols propis	10	-	-	-	10,00	-	-	20,00	40,00	-	-	10,00	-	10,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Àrea Tècnica	2.255	4,61	0,13	0,44	4,17	0,31	4,35	9,84	5,63	1,69	0,22	0,93	1,55	18,67	0,67	0,22	0,98	16,05	0,31	3,90	9,18	3,86	7,27	0,80	1,77	-	-
Cicle curt	1.330	4,30	0,20	0,50	5,00	0,50	5,00	11,30	5,70	2,00	0,30	1,10	1,40	18,70	0,40	0,30	1,00	11,70	0,40	4,50	10,30	3,80	6,00	0,90	1,80	-	-
Cicle llarg	925	5,10	0,10	0,30	2,90	0,10	3,50	7,80	5,50	1,20	0,10	0,80	1,80	18,60	1,10	0,10	1,00	22,30	0,20	3,00	7,60	4,00	9,10	0,60	1,70	-	-

* Tecnologies de la Informació i de la Comunicació

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Satisfacció laboral

À TEC, Taula 7

1 2 3 4 5 6 7

Gens

Molt

Subàrea	Grau de satisfacció (enquestes per correu)														
	Contingut de la feina		Perspectives de millora i de promoció		Nivell de retribució		Utilitat dels coneixements de la formació		Perspectives d'estabilitat		Perspectives general				
	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.	(f)	mitjana	desv.
Arquitectura	142	5,61	1,20	142	5,07	1,50	142	4,23	1,62	142	4,92	1,52	142	4,70	1,67
Enginyeria Civil	82	5,32	1,17	82	4,76	1,68	81	4,11	1,44	82	4,60	1,59	82	4,94	1,51
Nàutica	3	5,33	0,58	3	5,33	2,89	3	3,00	1,00	3	4,00	1,73	3	3,33	2,52
Tecnologies de la Indústria	523	5,20	1,32	523	4,63	1,74	522	4,08	1,56	522	4,53	1,54	520	5,31	1,51
TIC*	294	5,30	1,32	294	4,59	1,73	293	4,34	1,50	294	4,72	1,53	293	5,24	1,51
Agrària	134	5,19	1,54	134	4,22	1,97	132	3,96	1,69	133	4,61	1,78	133	4,70	1,80
Títols propis	6	5,33	1,86	6	5,17	2,14	6	4,50	1,87	6	6,50	0,84	6	5,33	1,21
Àrea Tècnica	1.184	5,28	1,33	1.184	4,64	1,75	1.179	4,15	1,56	1.182	4,65	1,57	1.179	5,12	1,58

Cicle Curt	705	5,21	1,32	705	4,62	1,76	701	4,11	1,55	702	4,55	1,60	700	5,17	1,51
Cicle Llarg	479	5,39	1,33	479	4,66	1,73	478	4,23	1,58	480	4,80	1,52	479	5,04	1,69

* Tecnologies de la Informació i de la Comunicació

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen només a persones que estaven treballant en el moment de realitzar l'estudi.

Enquestes per telèfon	(f)	mitjana	desv.
	186	5,63	1,04
	54	5,61	1,04
	1	6,00	-
	361	5,25	1,11
	315	5,32	1,01
	113	5,28	1,23
	4	6,00	2,00
	1.034	5,37	1,09

Adequació de la formació inicial I

À TÈC. Taula 8

Molt baix

1 2 3 4 5 6 7

Molt alt

Subàrea	Adequació de les competències acadèmiques											
	Formació teòrica			Formació pràctica								
	Nivell obtingut (f)	Utilitzat per la feina (f)	Utilitzat per la feina (f)	Nivell obtingut (f)	Utilitzat per la feina (f)	Utilitzat per la feina (f)						
Aarquitectura	341	4,74	1,15	340	4,67	1,42	332	3,04	1,54	331	4,14	1,99
Enginyeria Civil	141	4,88	1,18	142	4,25	1,49	141	3,16	1,43	141	4,11	1,83
Nàutica	4	4,63	1,25	4	4,38	1,97	4	4,38	2,29	4	5,63	0,48
Tecnologies de la indústria	902	4,94	1,09	899	4,11	1,55	886	3,58	1,58	881	3,86	1,81
TIC*	625	5,14	1,00	622	4,18	1,49	619	4,16	1,44	615	4,36	1,70
Agraria	255	4,76	1,15	254	4,19	1,63	255	3,70	1,67	253	3,71	1,90
Títols propis	10	5,25	1,46	10	4,90	1,45	10	6,00	1,41	10	5,35	1,42
Àrea Tècnica	2.278	4,94	1,10	2.271	4,23	1,53	2.247	3,66	1,59	2.235	4,05	1,83

Subàrea	Adequació de les competències instrumentals											
	Gestió			Competències instrumentals								
	Nivell obtingut (f)	Utilitzat per la feina (f)	Utilitzat per la feina (f)	Nivell obtingut (f)	Utilitzat per la feina (f)	Utilitzat per la feina (f)						
Aarquitectura	147	3,59	1,63	144	5,51	1,31	341	2,65	1,33	338	4,70	1,59
Enginyeria Civil	84	3,65	1,59	83	5,59	1,18	142	2,76	1,25	140	4,50	1,43
Nàutica	3	3,67	1,53	3	5,67	0,58	4	3,50	0,58	4	5,33	0,61
Tecnologies de la indústria	534	3,86	1,61	532	5,63	1,36	901	3,39	1,43	902	5,06	1,46
TIC*	299	3,85	1,70	300	5,70	1,33	624	4,11	1,32	624	5,24	1,27
Agraria	137	3,89	1,63	136	5,29	1,66	254	3,45	1,45	253	4,61	1,67
Títols propis	6	5,83	1,17	6	6,00	1,55	10	4,97	1,25	10	5,53	1,24
Àrea Tècnica	1.210	3,82	1,64	1.204	5,59	1,38	2.276	3,45	1,46	2.271	4,98	1,47

Cicle curt	719	3,81	1,57	719	5,39	1,44	1.335	3,37	1,47	1.331	4,81	1,50
Cicle llarg	491	3,84	1,74	485	5,89	1,20	941	3,56	1,45	940	5,21	1,40

* Tecnologies de la informació i de la comunicació

Comentarís sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Origen de les respostes

- Formació teòrica: Enquesta per correu i enquesta telefònica.
- Formació pràctica: Enquesta per correu i enquesta telefònica.
- Gestió (gestionar temps i recursos): Enquesta per correu.
- Competències instrumentals (documentació, idiomes, informàtica): Enquesta per correu i enquesta telefònica.

Molt baix

1 2 3 4 5 6 7

Molt alt

Adequació de les competències interpersonals

Subàrea	Expressió escrita i oral			Treball en equip			Lideratge											
	Nivell obtingut (f)	Utilitat per a la feina (f)	Utilitat per a la feina (f)	Nivell obtingut (f)	Utilitat per a la feina (f)	Utilitat per a la feina (f)	Nivell obtingut (f)	Utilitat per a la feina (f)	Utilitat per a la feina (f)									
Arquitectura	341	3,56	1,53	339	4,72	1,54	341	4,05	1,60	338	5,01	1,54	147	2,72	1,43	144	5,06	1,73
Enginyeria Civil	141	3,21	1,37	140	4,93	1,48	142	3,83	1,48	141	5,13	1,45	85	2,75	1,45	84	5,04	1,69
Nàutica	4	3,25	0,65	4	4,38	1,38	4	3,00	0,82	4	5,00	0,82	3	2,00	1,00	3	6,00	1,00
Tecnologies de la Indústria	904	3,39	1,54	904	5,05	1,55	905	4,07	1,58	904	5,19	1,54	535	2,85	1,59	534	5,26	1,67
TIC*	624	3,41	1,45	623	4,96	1,47	624	4,27	1,49	623	5,42	1,33	296	2,71	1,57	298	5,08	1,66
Agrària	254	3,86	1,46	253	4,78	1,71	255	4,20	1,55	252	4,80	1,69	134	3,08	1,65	134	4,63	1,79
Títols propis	10	5,65	1,16	10	5,90	1,10	10	5,70	1,25	10	5,60	1,35	6	5,00	1,67	6	5,67	1,97
Àrea Tècnica	2.278	3,47	1,51	2.273	4,94	1,54	2.281	4,13	1,56	2.272	5,18	1,51	1.206	2,83	1,57	1.203	5,11	1,70
Cicle curt	1.336	3,51	1,51	1.332	4,76	1,58	1.339	4,06	1,52	1.332	5,02	1,56	716	2,84	1,57	715	4,88	1,78
Cicle llarg	942	3,42	1,51	941	5,20	1,45	942	4,22	1,59	940	5,40	1,40	490	2,81	1,60	488	5,44	1,50

* Tecnologies de la Informació i de la Comunicació

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Origen de les respostes

Enquesta per correu i enquesta telefònica.

Enquesta per correu i enquesta telefònica.

Enquesta per correu.

Expressió escrita i oral:

Treball en equip:

Lideratge:

Adequació de la formació inicial III

À TÈC. Taula 10

1 2 3 4 5 6 7

Molt baix

Molt alt

Subàrea	Adequació de les competències cognitives																							
	Preses de decisions				Pensament crític				Raonament quotidià				Creativitat											
	Nivell obtingut (f)	Utilitat per a la feina (f)	Nivell obtingut (f)	Utilitat per a la feina (f)	Nivell obtingut (f)	Utilitat per a la feina (f)	Nivell obtingut (f)	Utilitat per a la feina (f)	Nivell obtingut (f)	Utilitat per a la feina (f)	Nivell obtingut (f)	Utilitat per a la feina (f)	Nivell obtingut (f)	Utilitat per a la feina (f)										
Arquitectura	340	3,96	1,57	335	5,16	1,64	147	3,72	1,63	144	5,01	1,49	146	3,42	1,71	143	4,64	1,55	147	4,04	1,87	144	5,33	1,38
Enginyeria Civil	142	4,68	1,63	141	5,50	1,47	84	3,92	1,74	82	5,12	1,41	84	3,46	1,65	83	4,83	1,48	84	3,43	1,62	83	4,89	1,43
Nàutica	4	3,75	0,96	4	5,50	0,58	3	2,33	0,58	3	3,67	2,52	3	2,33	0,58	3	4,00	1,00	3	2,33	1,53	3	5,00	1,73
Tecnologies de la Indústria	900	4,31	1,56	901	5,53	1,40	536	4,10	1,65	535	5,38	1,45	535	3,56	1,67	533	4,94	1,58	533	3,65	1,62	534	5,30	1,51
TIC*	625	4,68	1,50	622	5,61	1,22	300	4,16	1,71	298	5,16	1,54	300	3,38	1,67	298	4,39	1,69	299	3,88	1,70	298	5,22	1,40
Agrària	254	4,27	1,51	252	5,18	1,69	137	4,39	1,55	136	4,96	1,75	133	3,77	1,64	132	4,66	1,73	136	3,76	1,71	135	4,99	1,68
Títols propis	10	5,70	1,25	10	6,60	0,70	6	5,50	1,87	5	6,00	1,41	6	5,50	1,76	6	5,50	1,52	6	6,33	0,82	6	6,67	0,82
Àrea Tècnica	2.275	4,38	1,56	2.265	5,46	1,44	1.213	4,09	1,67	1.203	5,21	1,52	1.207	3,52	1,67	1.198	4,73	1,63	1.208	3,76	1,69	1.203	5,23	1,49

Cicle curt	1.335	4,18	1,51	1.330	5,33	1,49	721	3,93	1,66	714	5,04	1,58	718	3,38	1,65	712	4,57	1,68	719	3,63	1,63	716	5,08	1,55
Cicle llarg	940	4,66	1,59	935	5,65	1,33	492	4,33	1,65	489	5,46	1,38	489	3,73	1,70	486	4,95	1,53	489	3,95	1,76	487	5,44	1,37

* Tecnologies de la Informació i de la Comunicació

Comentaris sobre la taula

Les respostes obtingudes als ítems d'aquesta taula corresponen a persones que treballaven en el moment de l'enquesta o que havien treballat algun cop després de graduar-se.

Origen de les respostes

Preses de decisions (solució de problemes): Enquesta per correu i enquesta telefònica.

Pensament crític: Enquesta per correu.

Raonament quotidià: Enquesta per correu.

Creativitat: Enquesta per correu.

CONCLUSIONS I PROSPECTIVA

És un bon moment per preguntar-se sobre la validesa de la tesi apuntada fa més de dues dècades pel sociòleg Amando de Miguel en la seva obra *La Universidad, fábrica de parados*, molt valorada en aquell moment. ¿Les dades de l'estudi que es presenta donen suport a aquesta tesi? Tot sembla apuntar en direcció contrària: el títol universitari o, el que és el mateix, la inversió social i personal en educació universitària continua sent una inversió amb un valor afegit. No només facilita la consecució d'un lloc de treball amb un nivell de retribució superior, llevat d'algunes excepcions, als exercits pels qui no tenen cap titulació universitària, sinó que permet assolir un desenvolupament personal i cultural.

Per tot arreu es comenta que la societat del coneixement i de la informació reclama considerar el capital humà com un dels valors estratègics sobre els quals s'ha de construir el futur d'un país. Si històricament la universitat ha estat la institució que ha generat el capital humà més qualificat d'un país, avui en dia, i malgrat les transformacions que han tingut lloc en els sistemes de formació, difícilment es podrà negar que continua ostentant aquesta primàcia.

Les dades que oferim a la taula 1 només pretenen il·lustrar l'evolució del sistema universitari a Catalunya en la darrera dècada amb algun referent il·lustratiu en l'àmbit d'Espanya. Increments de més del 60 % en el volum de graduats des del 1993 fins al 2000 han fet possible generar un capital humà que, malgrat les dificultats esmentades en els capítols anteriors, ha permès aproximar-se a la situació de la mitjana dels països de la UE.

Dades d'evolució del sistema universitari

Taula 1

Estudiants (1r i 2n cicle)	Catalunya	Espanya
1950	–	50.303
1960	–	63.786
1970	–	257.561
1980	–	639.288
1990 (1993)	181.728 (*)	1.093.086
2000	219.579	1.581.415
Graduats		
1990 (1993)	17.202 (*)	116.616 (57,8 % dones)
1995	21.041	154.306 (58,1 % dones)
1998	26.150	235.262 (59 % dones)
2000	27.761	–

(*) No es comptabilitzen els estudiants matriculats a la UNED o els graduats amb residència a Catalunya.
Fonts: INE (1950-1990); CU (1990-2000); DURSÍ (2000).

Cal destacar l'especial situació de la dona, amb un canvi radical en la secular tendència de la seva absència en els nivells de formació superior. La taxa de participació de les graduades en l'estudi ha estat del 62,9 %, gairebé quatre punts més que el percentatge de dones graduades a Espanya en aquell mateix any, 1998. Donat que les dades d'inserció assenyalen sempre una situació menys favorable de la dona, els resultats d'aquest estudi adquireixen una significació més gran ja que, per al conjunt de la mostra, s'esperaven uns resultats millors si la taxa de participació dels homes hagués estat la que proporcionalment els corresponia.

També cal destacar que si bé és cert que en aquest estudi el focus d'atenció ha estat la situació laboral d'un determinat grup de graduats universitaris (1998), la valoració de la formació universitària no es pot fer exclusivament des d'aquesta perspectiva. Sense cap mena de dubte és evident la pressió externa que demana que els plans d'estudi responguin a les necessitats de formar graduats orientats a la satisfacció de les demandes dels sectors productius d'una societat; és a dir, que tinguin una clara orientació professional.

Tots sabem el perill subjacent d'interpretar *inadequadament* les demandes esmentades, eliminar la polivalència de la formació inicial en nom d'una especialització més gran, o substituir una formació que potencii un aprenentatge continu per una formació *ajustada a perfils professionals específics* en un context d'accelerada obsolescència d'aquests perfils. Més encara, per a certes disciplines es considera inadequat (*produceix soroll en el seu sistema*) tenir en compte la perspectiva professional dels estudis. Podríem dir que *si es té el cap ben moblat* es podrà trobar l'aplicabilitat o la via de solució a situacions venidores. L'argumentació es basa en la inadequació del marc universitari per generar *situacions semblants a la vida real*. Per exemple, el resultat de l'aprenentatge és individual; la tasca professional, el seu producte és, moltes vegades, una tasca col·lectiva.

Estudis universitaris i treball

Malgrat certes opinions negatives, generalment no fonamentades en dades, els diferents analistes de la relació entre nivell d'estudis i situació laboral conclouen en la mateixa direcció: la realització d'estudis universitaris va en gran manera unida al desenvolupament laboral i professional o al menys a la disponibilitat per fer-ho. Els qui assoleixen una titulació universitària s'orienten clarament a l'activitat laboral i professional i s'insereixen en un alt percentatge a la població activa. A més, la possessió d'un títol universitari suposa una millor situació de l'individu amb vista a la recerca de feina, tot i que no entrem a matisar si la feina aconseguida es correspon o no amb les professions i ocupacions per a les quals habilita el títol universitari en qüestió. Les dades de la taula 2 serveixen com a referent de les conclusions de l'estudi que es presenta.

Estudis universitaris i treball

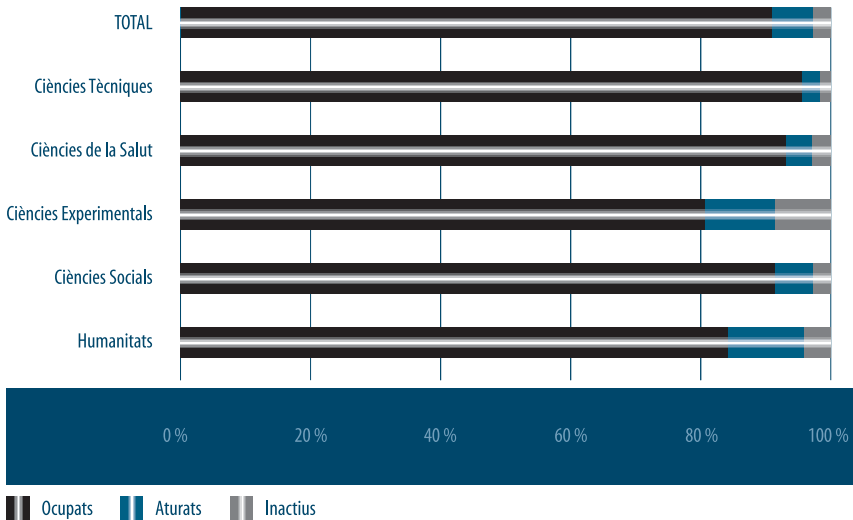
Taula 2

Taxa d'activitat (%)	EPA (2000)		Estudi europeu		Estudi de Catalunya		
	Homes	Dones	Espanya	UE	Homes	Dones	Total
Graduats universitaris	79,8	76,0	84,8	91,2	96,5	96,3	96,4
Població global	64,2	39,9	–	–	–	–	–
Taxa d'atur (%)							
Graduats universitaris	7,0	16,3	12,0	3,6	4,6	7,2	6,1
Població global	9,3	20,3	–	–	–	–	–

Font: Gil, 2002; García-Montalvo, 2000; elaboració pròpia.

Estatut d'inserció

Figura 1

La resposta a la pregunta de si són a l'atur els graduats universitaris tres anys després d'haver acabat els estudis universitaris és clarament negativa. Les dades reflectides a la figura 1 no ofereixen cap dubte. Un 6 % del total dels graduats universitaris eren a l'atur tres anys després d'haver-se graduat. Humanitats i Ciències Experimentals (11 %) i Enginyeries (3 %) marquen els extrems. Una dada que cal remarcar és el fet que un 4 % del total del grup que hem estudiat es troba en una situació d'inactius. Aquest percentatge pràcticament es dobla en el cas de Ciències Experimentals (9 %). Les dades obtingudes estan en la línia d'un dels estudis més fiables internacionalment, el derivat del National Graduates Surveys de Canadà (Finnie, 2001: 158-159), que per al grup de mitjans dels anys noranta presentava una taxa d'atur del 9 % dos anys després d'haver acabat la carrera i del 3 % als cinc anys, sense cap diferència, per al total, entre homes i dones. Sí que hi ha diferències molt significatives entre les 16 àrees de titulacions en què es van agrupar els resultats: del 22 % al 7 % en l'àmbit de les Ciències de la Salut o Enginyeries (a Agrí-

coles més alt) i segons el gènere, del 6 % al 10 % a Comerç i Econòmiques o de l'11 % al 13 % a estudis no *especialitzats* (no professionals).

Dades com les assenyalades en l'estudi de la Cambra de Comerç de Barcelona (CCB, 2002: 8, la font és Eurostat 1997) sembla que no són aplicables avui en dia. L'atur *júnior* (0-5 anys) en el nivell de formació (CITE 5) era del 27 % per a Espanya i només del 13 % per a la UE. Les dades de l'estudi fet pel Servei d'Orientació i Planificació Professional de la Universitat Carlos III (SOPP, 2002), en què es dona la taxa d'ocupació de 84,5 %, són més ajustades. No obstant això, sorprenen les dades de l'estudi de la Universidad Autónoma de Madrid (Sáez i Rey, 2000), que 30 mesos després d'haver-se graduat la taxa d'ocupació era només del 65,4 % per al conjunt de la mostra (inclou Medicina i no inclou Enginyeries ni Ciències de l'Educació com a titulacions més diferenciades pel que fa a la nostra mostra).

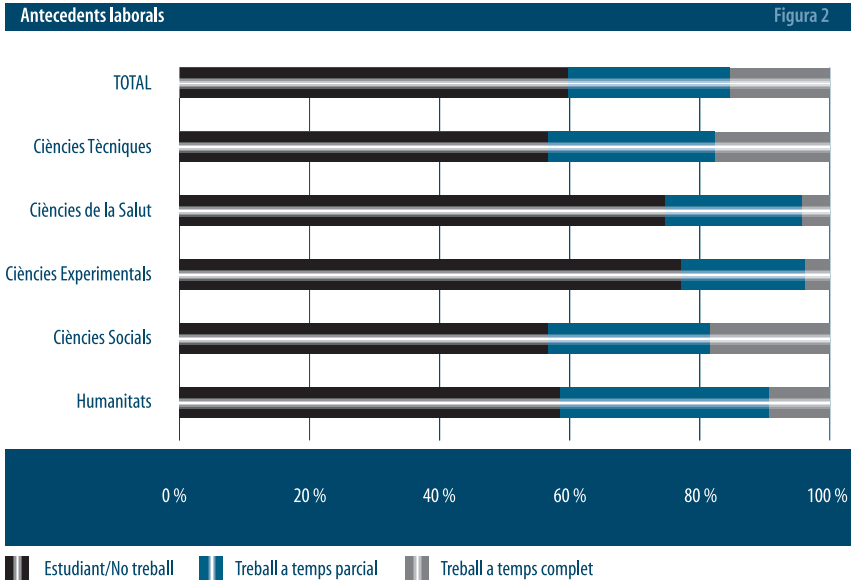
Finalment, cal assenyalar la necessitat d'aclarir certs missatges sobre la possible inadequació de l'oferta de graduats universitaris. Segons l'estudi esmentat de la Cambra de Comerç de Barcelona (CCB 2002: 17) al voltant del 10 % de les empreses catalanes han tingut dificultats per cobrir determinats llocs de treball amb una titulació universitària (el percentatge es duplica a empreses de més de 500 treballadors). Cal que ens fem preguntes sobre els requeriments i les àrees específiques d'aquests llocs de treball: sembla obvi pensar que en aquests casos no estem parlant de contractes tipus *júnior*, o bé que pogués passar en àrees d'ocupació plena i consegüent dèficit de graduats universitaris.

Només estudiar? o estudiar i treballar?

És curiós que de vegades s'aventuri la idea que la qualitat d'una institució universitària està associada a la *no existència* d'estudiants que estudien i treballen; és a dir, d'estudiants *a temps partit* (*part-time*). L'informe de la CCB és clar:

La clara tendència dels joves d'assolir nivells de formació superior, com una garantia per competir de forma més favorable en el mercat de treball, fa que sigui molt probable que augmenti, durant aquesta dècada, el nombre de joves que comptabilitzaran la feina amb els estudis. Així, segons les projeccions realitzades, 1 de cada 5 estudiants estaran en aquestes condicions. Aquest fet, naturalment, haurà de ser degudament considerat per les futures polítiques educatives i d'inserció professional. (CCB 2002: 14)

Una altra cosa seria si es modifiqués la precarietat actual pel que fa a la situació, de vegades en solitari, de l'estudiant per compaginar les demandes de treball i de l'estudi. Ens hem de preguntar si les empreses entendran com a formació contínua els estudis universitaris i si, tal com passa en altres països (Schuller [et al.] 1997) s'establiran els convenis o les negociacions pertinents entre treballadors-estudiants i empreses. Així mateix, les universitats hauran de tenir en compte les alternatives i facilitar itineraris formatius, organització de l'ensenyament i normatives de permanència, entre altres mesures, d'acord amb aquestes situacions.

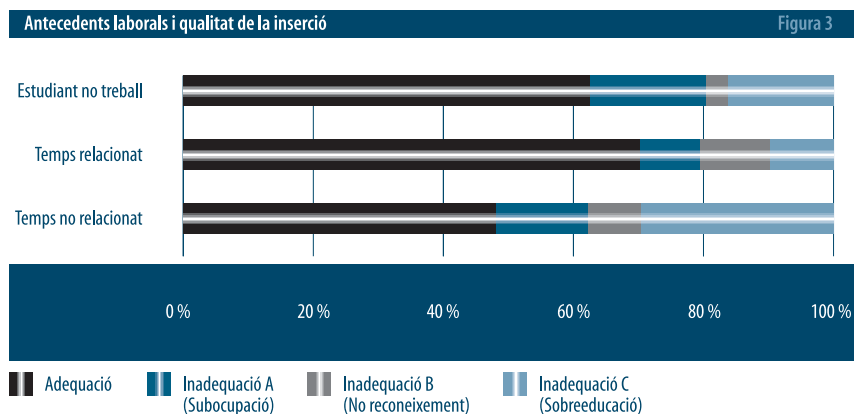

La figura 2 ens permet observar la distribució total del grup, i per àrees, amb relació a la situació d'estudi-treball en què van cursar els estudis. Només el 59 % dels graduats havien fet els estudis com a estudiants a *full-time* (el 73 % i el 77 % a Ciències de la Salut i Ciències Experimentals respectivament), encara que només el 14 % eren ocupats a *full-time* (6 % i 5 % a Ciències de la Salut i Ciències Experimentals). La resta treballaven a temps parcial.

Antecedents laborals i qualitat de la situació laboral

Treballar durant la carrera en *una feina relacionada amb el camp d'estudi* és un factor que facilita una millor qualitat de la situació laboral dels graduats catalans. La figura 3 ens ofereix una situació interessant d'analitzar per a la totalitat de la mostra:

- El 70 % dels qui tenien una feina relacionada amb els estudis es consideren *inserir adequadament*. La mateixa opinió manifesta el 65 % dels qui només van estudiar. No obstant això, per a aquells que han desenvolupat *feines no relacionades amb els estudis* el percentatge cau al 47 %.
- D'altra banda, aquests dos últims grups gairebé doblen el primer (16 % / 9 %) pel que fa a la situació de subocupació (desenvolupen feines *per sota de les que s'exigeixen en la contractació*).
- Així mateix, hi ha clares diferències pel que fa a la situació de *sobreeducació* entre els qui *treballaven en qualsevol feina* i els altres dos grups (en la contractació no feia falta tenir una titulació universitària —el 30 %—).

- Finalment, sembla lògic que siguin els qui *treballen en la seva especialitat* els qui estan sent *aprofitats pel sistema*: un 10 % estan desenvolupant funcions i feines de graduat superior sense que això sigui reconegut per part de la persona que els dona feina. Potser no s'han adonat que ja han acabat la carrera!

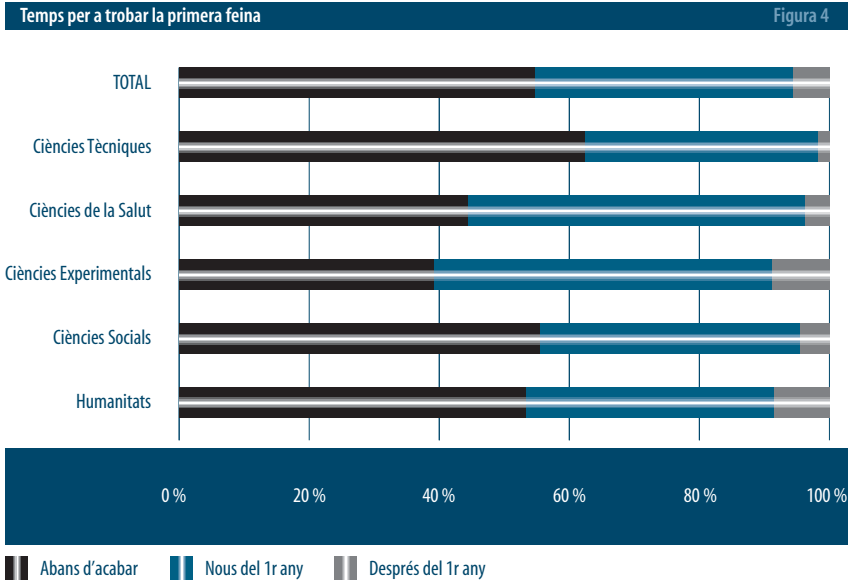
El peatge d'un context liberalitzador (lentitud i precarietat)

Afirmacions com «els qui disposen d'un títol superior tarden una mitjana de 21,9 mesos a trobar feina enfront dels 39,6 mesos dels qui només tenen estudis primaris» (EPA, segon semestre 2000 CCB 2002: 11) no s'han pogut confirmar en els estudis que s'han fet darreament, ni tampoc ara com ara.

Les dades de la figura 4 assenyalen que més de la meitat dels graduats amb feina tres anys després d'haver acabat els estudis ja treballaven abans d'acabar la carrera, i el 26 %, abans de tres mesos. Només un 5 % diu que ha tardat més d'un any a trobar feina (el 9 % en el cas d'Humanitats i Ciències Experimentals).

Aquestes dades estan en la línia d'estudis com els de la Universidad Autónoma de Madrid (Sáez & Rey, 2000) en què la mitjana del temps de recerca de feina es va situar en 10 mesos (30 mesos després d'haver acabat els estudis el 1994 per a una mostra de 1.500 graduats d'un univers de 4.000. No s'inclouen Enginyeries ni Ciències de l'Educació). El valor mitjà que dona l'estudi de García-Montalvo i Mora (2000) és de 12 mesos amb una diferència de 3 mesos a favor de l'home, quan el total per a Europa va ser de 6 mesos i nul·la diferència entre sexes. L'INE presenta una realitat molt diferent quan diu que el 57,1 % ha hagut de dedicar més d'1 any a buscar feina i només el 21,6 % l'ha trobat abans de 6 mesos. La mitjana de 21,9 mesos donada per a Catalunya s'allunya bastant de la realitat que es manifesta en aquest estudi.

Pel que fa a l'estabilitat de la feina i per al període de 3-5 anys després d'haver-se graduat, les dades presenten el panorama següent: 65 % contracte temporal per al conjunt d'Espanya (sense diferenciació d'estudis) i només el 20 % per a la UE (CCB, 2002: 10).

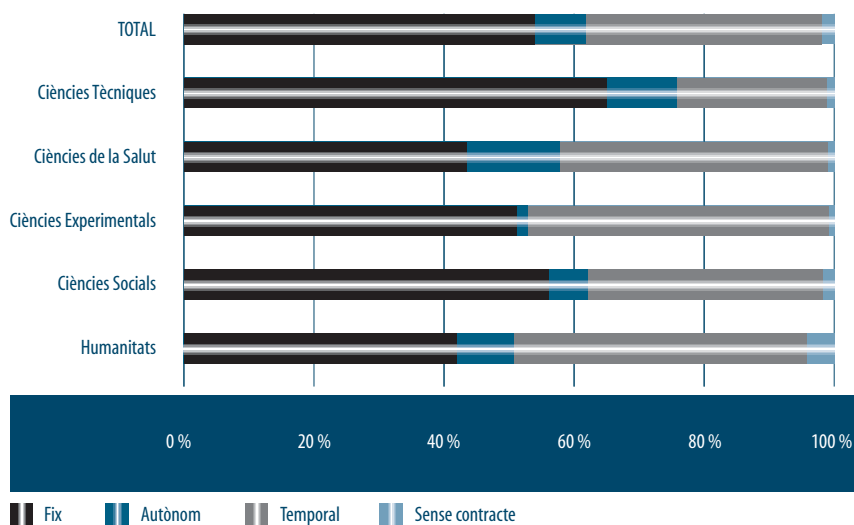
L'estudi de Sáenz i Rey (2000, UAM), assenyalava un 55 % de feina temporal per a la mostra estudiada. Per contra, l'estudi europeu (García-Montalvo i Mora, 2000) dona les xifres del 78 % de contracte estable per al total de la mostra i del 51 % per a la submostra espanyola.

La figura 5 assenyalava que el 55 % dels ocupats tenien contracte fix, un 8 % eren treballadors autònoms (en l'estudi canadenc, i per al grup dels noranta, s'aprecia un increment del percentatge d'autònoms a mesura que es distancia de la data de graduació: el 6 % després de 2 anys i el 10 % després de 5 anys) i un 36 % tenien contracte temporal (2 % en situació irregular, sense contracte). Les diferències per àrees se centren fonamentalment en una situació millor per a les Enginyeries (només el 26 % de contractes temporals) enfront de les Humanitats i Ciències Experimentals (50 %).

Finalment, les dades de la taula 3 posen de manifest dos fets que contribueixen a la generació d'un context escassament facilitador de la inserció dels universitaris: d'una banda, *la frenada com a ocupador* del sector públic (les diferències entre Espanya i la resta d'Europa són evidents) i, de l'altra, els salaris. La diferència amb Europa és evident (només s'assemblen en la diferenciació negativa en les dones) pel que fa al pes del sector públic en la col·locació de graduats universitaris. El percentatge del 79 % de titulats universitaris en el sector privat no difereix massa del percentatge en el sector per a la població en general (84,2 % segons les dades de l'EPA del segon semestre de 2002). Pel que fa a la diferència de salaris amb Espanya es pot explicar com una conseqüència del major pes dels sectors públic fora de Catalunya, els salaris del qual, en els primers anys d'ocupació, són superiors al sector privat per a gran part dels graduats.

Tipus de contracte

Figura 5

Sector d'ocupació i salaris

Taula 3

	Catalunya			Total UE			Espanya
	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Ocupació sector privat (%)	79	84	76	51	61	41	64
Salaris bruts (milers d'euros)*	17,8	21	15,6	26,1	27,8	23	19,8

* El valor per a Catalunya correspon a la mitjana simple dels punts mitjans dels intervals de salari que es mostren a la taula 3 de cada àrea.

Mobilitat o assentament territorial?

Les dades de la taula 4 són prou conclouents:

- Hi ha una clara tendència per part dels graduats a Catalunya a romandre a la comunitat autònoma on han estudiat. Només el 6 % dels graduats treballen fora de Catalunya.
- El 71 % del total de graduats a les 7 universitats públiques de Catalunya treballa a la província de Barcelona (i més de 9 de cada 10 graduats a les 4 universitats de la província s'hi queden per treballar), tot i que hi ha un 12 % de graduats a les universitats de la província de Barcelona que treballa fora. A més a més, un 17 % del total de graduats en les altres 3 universitats públiques (369/2.212) s'insereixen en aquesta província.

Mobilitat: lloc d'estudi i lloc de treball

Taula 4

	Prov. BCN		Altres prov.		Resta CA		Europa		Altres països		Total	
	n	% col.	n	% col.	n	% col.	n	% col.	n	% col.	n	% col.
Universitats de Barcelona	6.258	94,4 %	483	28,4 %	267	72,2 %	85	74,6 %	52	85,2 %	7.145	76,4 %
Universitats altres prov. Catalunya	369	5,6 %	1.702	71,6 %	103	27,8 %	29	25,4 %	9	14,8 %	2.212	23,6 %
TOTAL	6.627	100 %	2.185	100 %	370	100 %	114	100 %	61	100 %	9.357	100 %
Distribució territorial	6.627	70,8 %	2.185	23,4 %	370	4 %	114	1,2 %	61	0,7 %	9.357	100 %

Finalment, l'anàlisi més detallada d'aquestes dades permet arribar a la conclusió que hi ha una nul·la mobilitat interprovincial entre els graduats de la UdG, UdL i URV. Només 67 casos (4 %) presenten mobilitat entre les 3 universitats. Els percentatges de graduats de cada universitat que es queden a la seva província són: UdG (77,8 %), UdL (67,8 %) i URV (75,2 %).

Per què tanta educació?

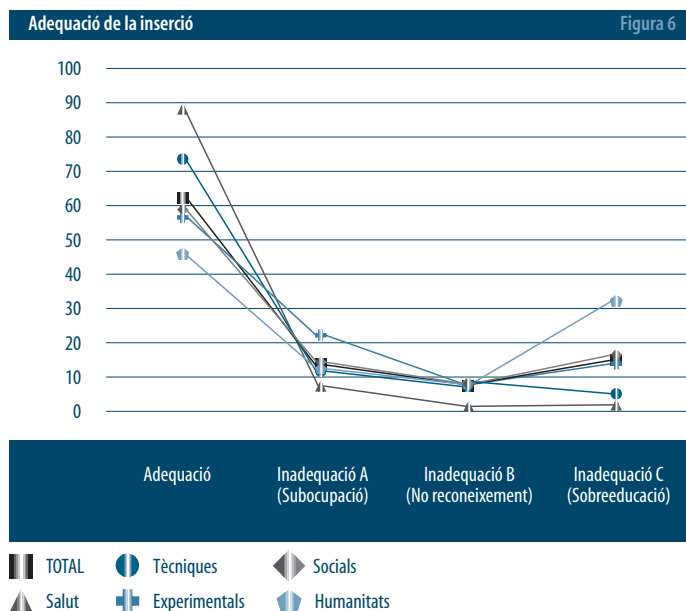
Per a tots els analistes, el clar fenomen expansiu de l'educació universitària a Espanya ha produït un important desajust en l'equilibri entre demanda de feina superior i nombre de titulars disponibles per assumir aquesta demanda. Si el 1992 el percentatge de població activa amb estudis superiors era del 14,1 % (la mitjana de la UE era del 18,3%), el 1999 el percentatge era del 21,9 % (la mitjana de la UE era del 21,3 %).¹ Aquesta situació ha produït l'efecte d'incrementar relativament la taxa d'atur dels graduats superiors, així com de reduir les diferències salarials d'aquest col·lectiu. Sens dubte, la frenada en el creixement de l'ocupació pública de nivell superior ha aguditzat aquest desajust i, en general, ens trobem amb un lliscament o desplaçament a llocs de treball de nivell inferior (en perjudici dels qui els desenvolupaven amb nivells formatius inferiors).

Les dades de la figura 6 poden ajudar a *situar* a Catalunya la relació entre el nivell d'estudis i el nivell d'ocupació (una altra qüestió serà la retribució). Únicament a un 15 % dels graduats de la mostra no se'ls va demanar el títol universitari per contractar-los ni consideren que la formació adquirida sigui necessària per a les funcions i tasques que fan (inadequació C —*sobreeeducació*—), si bé és cert que la situació per àrees presenta una gran variabilitat: enfront de l'escàs 6 % a Tècniques i 3 % de Ciències de la Salut n'hi ha

1 Cal tenir en compte que sota la denominació *formació superior* s'inclou la Formació Professional de segon grau, juntament amb diplomatures i llicenciatures. No obstant això, les dades de l'INE (*Encuesta de población activa*. 1999) donen un 11,8 % de titulats en la població general i un 19,5 % en la població ocupada. Les dades per a Catalunya són del 14,1 % i el 18,3 % respectivament (Almarcha, A. 2001. Misión de la universidad. Enseñanza superior y competitividad: la globalización de los mercados. *Reis*, 93, 205-220).

Pel que fa a Catalunya, i segons dades de l'INE (2001), en els darrers 10 anys entorn d'un 48 % del total de persones que han sortit del sistema educatiu ho fan fet amb un títol superior. La mitjana per al conjunt de l'Estat és del 44 %. Sobresurten les comunitats autònomes de Navarra (62 %) i del País Basc (67 %).

INE (2001) Cifras INE: La transición de los estudios al empleo. *Boletín Informativo del Instituto Nacional de Estadística*. 2001. (www.ine.es)

més d'un 32 % a Humanitats. Ara bé, l'exigència o possessió del títol universitari no sempre comporta una situació d'adequació entre estudis i treball. Així:

- Només dos terços del total dels graduats consideren que estan adequadament inserits (la titulació universitària i les seves funcions i tasques es corresponen), si bé és cert que les diferències per àrees són evidents: la millor situació és per a Ciències de la Salut (es nota el component legal de l'exercici professional) i Enginyeries, la menys favorable és per a Humanitats. També en l'estudi canadenc esmentat (Finnie, 2001: 163), només en un 70 % dels casos els graduats declaren un «ajust satisfactori».
- Per a un 14 % la seva feina és per sota de l'exigència del títol a l'hora de contractar-lo (en el cas de Ciències Experimentals se sobrepassa el 20 %). En el cas canadenc, el percentatge s'eleva al 25 %.
- Per a un 7 % encara no ha arribat l'hora en què l'ocupador els reconegui que tot i que no els va demanar el títol universitari (potser per una possible relació amb posteriors drets salarial), la feina que estan desenvolupant requereix la seva formació universitària. Tal com es deia anteriorment, aquesta situació és més freqüent per als qui ja estaven fent, com a estudiants, una feina relacionada amb el seu camp d'estudi.

Tots sabem, tot i que no ho assumim, que en la primera etapa d'ocupació hi ha un percentatge elevat de graduats que fan tasques laborals que tenen poc a veure amb la seva preparació universitària. Aquest fenomen presenta, com ja s'ha explicat, situacions molt diverses entre àrees d'estudi. Amb el pas del temps aquesta situació es va ajustant, però sí que persisteix una àmplia varietat de relacions entre carreres, tasques i funcions

laborals com a conseqüència tant de la versatilitat o polivalència del graduat, com de la pertinença del lloc de treball a la diversitat de formació que representen les diferents carreres. És evident que els ajustos més grans tenen lloc on el marc jurídic és imperatiu (Ciències de la Salut, àmbits jurídics, educació) o bé allí on l'alta especificitat del coneixement científicotècnic no permet la variabilitat en la formació del candidat.

Via d'accés a l'ocupació

Sense cap mena de dubte és en el sector d'ocupació universitari en què es noten grans diferències amb relació a les vies que els graduats utilitzen per aproximar-se a la contractació laboral. La resposta a la via d'accés a la primera feina identifica les amistats com a primera estratègia (40 %), seguit dels anuncis a la premsa (17 %) i les estades de pràctiques a les empreses (9 %). Els serveis institucionals d'ocupació s'utilitzen ben poc (3 %) i també les borses de treball en les universitats (8 %). A la taula 5 apareixen les dades de l'estudi a la UAM (Sáez i Rey, 2000) i de l'estudi *Educación Superior y Empleo de los Titulados Superiores en Europa* (García-Montalvo i Mora, 2000). No obstant això, s'ha d'assenyalar que la via familiar i d'amistats decreix (al 32 %) en el cas de l'estudi que es presenta, en els casos de segones feines o posteriors.

Vies d'accés al mercat laboral

Taula 5

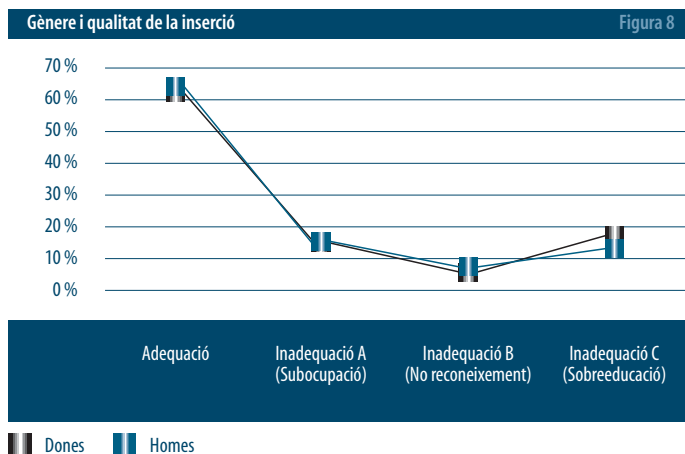
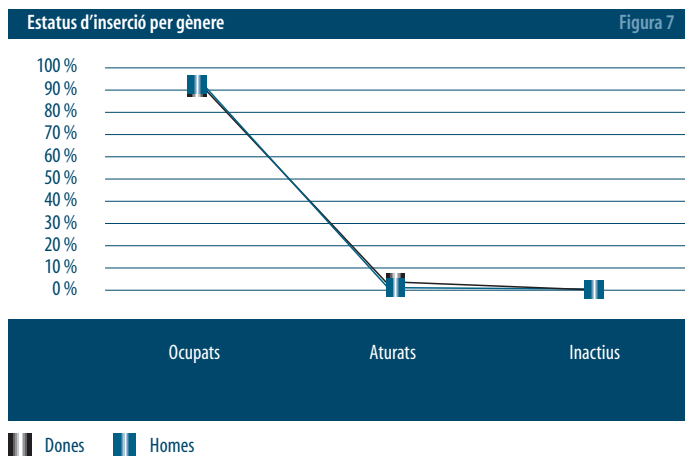
	Catalunya	UAM (*)	Estudi europeu	
			Europa	Espanya
Familiars, amistats	40,0	24,0	27,0	15,0
Anuncis a la premsa	17,0	24,0	19,0	30,0
Directoris d'empreses	–	26,0	14,0	19,0
Pràctiques a empreses	9,3	–	–	–
Borses de treball de la universitat	7,5	4,0	5,0	5,0
Ofícines públiques d'ocupació	2,6	2,0	5,0	3,0

(*) Universidad Autónoma de Madrid

Gènere, estudis universitaris i treball²

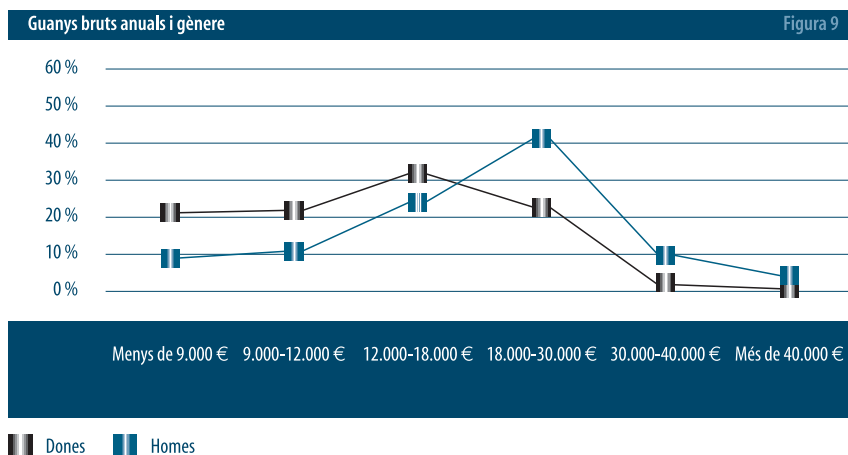
Les dades que reflecteixen les figures 7 i 8 posen de manifest que la situació de les graduades a Catalunya no presenta diferències amb relació a la situació dels homes tant pel que fa a la taxa d'ocupació com a la qualitat de la inserció (adequació entre estudis i treball). Així mateix, no es confirmen diferències (de vegades les hem vist en l'àmbit estatal) pel que fa a la celeritat de la inserció: 53 % enfront del 58 % dels homes que treballa-

2 Participació de la dona en els estudis universitaris (dades USAID): Espanya: 43 % (1980), 51 % (1990), 53 % (2000). Segons les dades de la UNESCO i per a l'any 1999 els països que superaven Espanya en aquesta taxa eren: 58 % (Suècia), 57 % (Dinamarca), 56 % (EUA, Canadà), 55 % (Itàlia), 54 % (França, Regne Unit, Austràlia).

ven abans d'acabar els estudis, o un 6 % enfront del 4 % dels homes que han tardat més d'1 any a trobar feina.

Per contra, sí que hi ha clares diferències pel que fa als salaris percebuts. La figura 9 és prou eloqüent: mentre que en els trams inferiors (fins a 18.000 euros) el percentatge és *més gran* en les graduades (10 punts de diferència en cada interval), en els trams entre 18.000 i més de 40.000 euros, la situació s'inverteix si bé és cert que en l'interval dels 18.000-30.000 euros és on es nota la diferència més gran (només el 24 % de les graduades enfront del 42 % dels graduats reben aquest salari). La clara discriminació de salaris és constant en els estudis internacionals. En l'estudi canadenc, i a escala global (Finnie, 2001: 166), els salaris de les dones són aproximadament un 10 % inferiors al dels homes 5 anys després de graduar-se (les diferències 2 anys després eren només del 3,5 %), si bé és cert que apareixen situacions molt diferents segons les àrees de titulacions.

La satisfacció global de la situació laboral

En general, els graduats se senten prou satisfets amb la seva situació laboral global: una valoració de 5,38 (escala d'1 a 7, equivalent a 7,7 en una escala de 0 a 10) es va obtenir com a mitjana de les 4.038 enquestes telefòniques realitzades i amb unes diferències mínimes entre àrees (5,26 a Humanitats i Experimentals enfront del 5,57 a Ciències de la Salut). En les 4.813 respostes via qüestionari postal s'obtingueren les valoracions de satisfacció següents: amb el contingut del treball (5,22), amb les perspectives de millora i promoció (4,29), amb el nivell de retribució (3,91), amb la utilitat de la formació universitària (4,46) i amb les perspectives d'estabilitat a la feina (4,84).

En l'estudi europeu (García-Montalvo i Mora, 2000) la valoració de les respostes a la pregunta de si és satisfactòria la feina actual fou del 6,6 en una escala de 0 a 10, per a la totalitat de la mostra espanyola, amb una diferència màxima entre Dret (6,1) i Humanitats (6,9).

La valoració de la formació universitària

Les valoracions que fan els graduats de la seva formació s'han analitzat tenint en compte dues perspectives diferents:

- La que fa referència al contingut (què valoren): la valoració de la seva formació teòrica i pràctica, d'una banda, i la valoració de la seva formació amb relació a una sèrie de competències transversals d'indubtable interès i necessitat en el món professional.
- De l'altra, la valoració que fa referència tant a la formació aconseguida en l'experiència universitària com a la utilitat (demanda d'aquesta formació) per al desenvolupament de les funcions que fan a la feina (es va fer servir una escala d'1 a 7).

La taula 6 ens permet identificar diverses dades d'interès:

- D'una banda, que els graduats valoren molt significativament amb un nivell més alt la formació teòrica rebuda a la universitat que la seva formació pràctica (diferència d'1,18), si bé es cert que la variabilitat en la valoració de la formació pràctica és més gran com a conseqüència del diferent èmfasi que té la dimensió pràctica del currículum en àrees com Humanitats o Enginyeries.
- De l'altra, el nivell de formació teòrica i pràctica que es demana (utilitat de la formació) en les funcions que fan en la pràctica professional és bastant equivalent (diferència de només 0,11), si bé és cert que s'observa una alta variabilitat (desviació típica d'1,72 i 2,01 respectivament). La valoració mitjana sobre 4 pot posar de manifest que potser les funcions que desenvolupen a la feina encara no han assolit el nivell més alt d'exigència.
- El signe diferent entre les diferències de nivell de formació assolit a la universitat i l'exigència d'aquesta formació a la feina sembla apuntar un *dèficit* de formació pràctica (si bé és cert que el diferencial global és només de 0,25). Ara bé, aquesta *reserva de formació* potser serà necessària en un futur immediat quan, com assenyalàvem en el punt anterior, la situació professional *sènior* reclami una aportació més gran d'idees i judicis raonats.

Valoració de la formació teòrica i pràctica. Total d'àrees

Taula 6

Competències	Nivell de formació			Utilitat de la formació		
	<i>n</i>	Mitj.	Desv.	<i>n</i>	Mitj.	Desv.
Formació teòrica	9.408	4,91	1,15	9.361	4,09	1,72
Formació pràctica	9.257	3,73	1,71	9.191	3,98	2,01

Les dades de la taula 7, que fan referència a la valoració i utilitat de les competències transversals, presenten un altre panorama. En primer lloc, cal assenyalat que la universitat no pot *llançar les campanes al vol*. Els graduats no atorguen notes *excel·lents* al nivell assolit en la seva formació, però tampoc atorguen un suspens (potser perquè se l'atorgarien a si mateixos). Cal que ens preguntem si potser la universitat tampoc va acreditar-los amb excel·lents qualificacions. El cert és que hi ha diferències significatives que cal corregir en un futur immediat amb l'adequada configuració de perfils de formació que emfatitzin els aspectes ara *suspesos*. Com deia l'informe de la Cambra de Comerç de Barcelona (CCB, 2002: 19):

Els canvis en la demanda de competències professionals es manifestaran tant en una necessitat més gran de competències tècniques, com sobretot en una necessitat més gran de certes competències clau (d'unes competències més transversals, no específiques d'una feina en particular), com ara la capacitat de comunicació oral i escrita, la capacitat de resoldre problemes, certes habilitats en l'ús de les TIC, una capacitat mitjana de càlcul, la capacitat de treballar en equip i, en particular, la capacitat de millorar el propi aprenentatge i rendiment (aprendre a aprendre)

Valoració de la formació en competències transversals. Total d'àrees

Taula 7

Competències	Nivell de formació			Utilitat de la formació		
	n	Mitj.	Desv.	n	Mitj.	Desv.
Comunicació	9.422	3,99	1,59	9.365	4,96	1,62
Treball en equip	9.419	4,20	1,68	9.354	4,93	1,71
Lideratge	5.083	3,08	1,66	5.045	4,50	1,88
Solució de problemes	9.407	4,20	1,58	9.342	5,18	1,61
Pensament crític	5.094	4,45	1,61	5.052	5,00	1,65
Raonament	5.069	4,02	1,69	5.029	4,73	1,68
Creativitat	5.055	3,82	1,70	5.027	4,93	1,71
Gestió	5.078	3,92	1,68	5.039	5,28	1,60
Instrumentals	9.412	3,29	1,51	9.357	4,58	1,69

Finalment, a la taula 8 es presenten les dades comparatives de la valoració d'una sèrie de competències professionals (semblants en tots dos estudis) pels graduats catalans, espanyols i europeus. Les dades d'aquests dos últims col·lectius provenen de Ginés Mora (2002), si bé és cert que per a la seva correcta interpretació s'han de tenir en compte els aclariments que es mostren a peu de taula. Com pot notar-se, hi ha una tendència de valorar menys la formació rebuda en aquestes competències per part dels graduats catalans, alhora que hi ha una valoració més gran de la demanda d'aquestes competències en el lloc de treball. Més enllà de l'efecte tècnic de les diferents escales de valoració emprades, potser, i com argumenta l'autor amb relació a la diferència entre els graduats espanyols i els europeus (Mora, 2002: 159), «els graduats espanyols —sic. catalanes— o tenen una estima superior o són excessivament crítics amb la formació rebuda. Possiblement tots dos factors afecten aquests resultats».

Valoració de la formació en competències transversals. Total de la mostra (*)

Taula 8

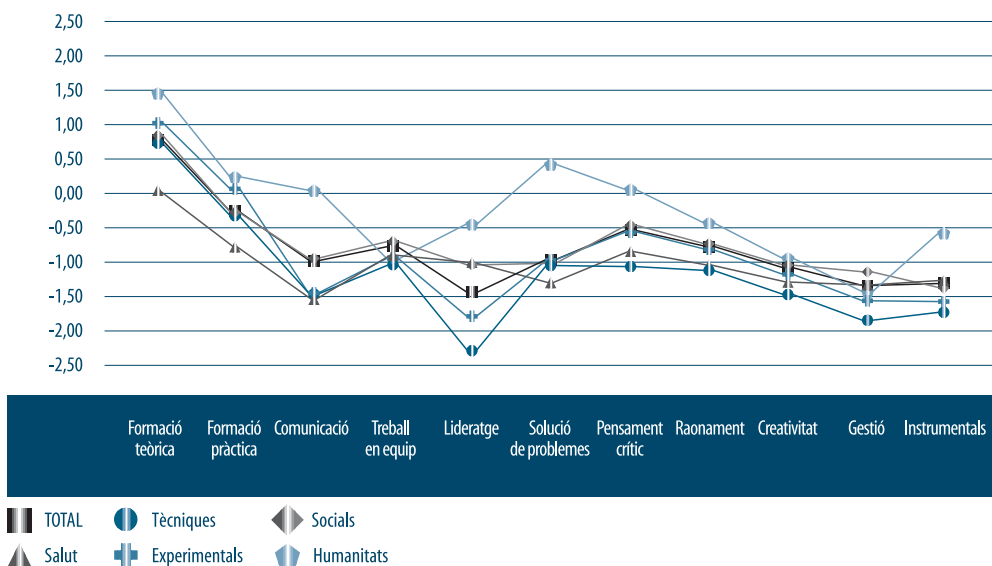
Competències	Nivell de formació			Utilitat de la formació		
	Europa	Catalunya	Espanya	Europa	Catalunya	Espanya
Comunicació	4,8	4,0	4,7	4,4	5,0	4,5
Treball en equip	4,7	4,2	4,6	4,3	4,9	4,7
Lideratge	3,3	3,1	3,6	4,4	4,5	3,8
Solució de problemes	4,6	4,2	4,4	4,5	5,2	4,9
Pensament crític	4,9	4,5	4,9	4,6	5,0	4,3
Creativitat	4,2	3,8	4,3	4,5	4,9	4,0
Gestió	3,8	3,9	3,6	4,5	5,3	4,6
Instrumentals	3,4	3,3	2,9	4,0	4,6	3,5
Formació teòrica	4,9	4,9	4,6	4,4	4,1	4,5

(*) Les dades per a Europa i Espanya s'han transformat de l'escala de 10 punts a una escala de 7 punts per tal de fer-les comparables. Així mateix, no s'han calculat les mitjanes simples per a comunicació (oral i escrita) i instrumentals (idiomes estrangers i informàtica).

A la figura 10 podem observar les diferències entre aquestes valoracions per a cada una de les àrees i per al total. Com podem veure, i llevat de la formació teòrica, apareix

Diferències de nivell obtingut i utilitat per a la feina

Figura 10

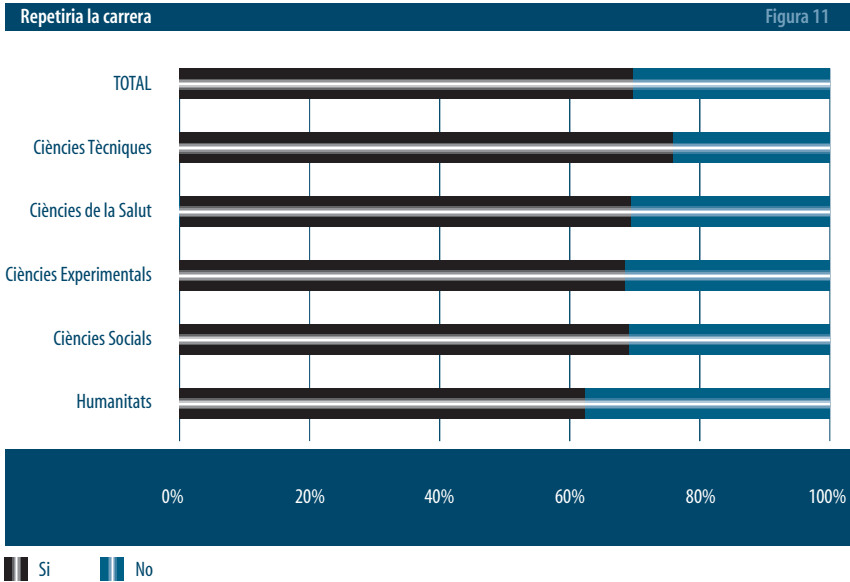

un diferencial negatiu entre la valoració de la formació rebuda i l'exigida per al desenvolupament de les seves funcions. La diferència negativa és mínima pel que fa a la formació pràctica (3,3 versus 3,8), però presenta una magnitud considerable en competències com les de comunicació, lideratge o gestió. És en l'Àrea d'Humanitats en què apareix un perfil més equilibrat; és l'Àrea Tècnica en què hi ha el desajust més gran. En tots dos casos, potser es pot explicar tant com a conseqüència de la pròpia naturalesa de la formació en les competències transversals com de la tipologia dels llocs de treball desenvolupats.

La repetició de la carrera com a indicador de satisfacció

Les dades de la figura 11 inviten a la reflexió: pràcticament el 70 % dels graduats afirmen que tornarien a repetir la mateixa carrera. Tot i que en termes generals la satisfacció de la *majoria* és clara, també sabem que gairebé 1 de cada 3 graduats no sembla gaire satisfet dels estudis que ha fet. Les diferències afecten fonamentalment Enginyeries (1 de cada 4) i Humanitats on gairebé el 40 % no repetirien la carrera cursada. Les dades de García-Montalvo i Mora (2000) situen en el 19 % per al conjunt de la mostra europea el percentatge de graduats que no repetirien la carrera (per a la submostra espanyola el valor és del 20 % amb una variabilitat entre àrees del 16 % a Tècniques al 23 % i 26 % a Dret i Ciències Naturals).

És lògic pensar que l'orientació cap a la inserció laboral que té l'estudi, unit al moment de la seva trajectòria professional (només 3 anys) i a la pròpia situació del con-

text general laboral (precarietat en termes de qualitat del contracte i retribucions de salari), poden magnificar la valoració que es fa de l'experiència de la carrera com a tal. No obstant això, estudis repetits en 3 grups (després de 2 i 5 anys amb idèntic disseny —5 moments—) al llarg de dues dècades com és el cas de Canadà ens ofereixen resultats molt semblants (Finnie, 2001: 152-153):

- Del 70 % al 77 % (segons el moment i el grup) afirmen que repetirien la carrera.
- Les diferències entre homes i dones no sobrepassen els 4 punts en cap dels casos, els homes són els que se senten més predisposats a repetir la carrera que van estudiar.

Potser fa falta apuntar una consideració final a què ja ens hem referit i que l'estudi canadenc la presenta com una de les seves conclusions (Finnie, 2001: 170-171):

Però mentre els camps «aplicats» tendeixin a desenvolupar-se bé pel que fa a mesures «menys rígides» i més subjectives amb relació a la satisfacció laboral i a l'avaluació global del programa triat, la valoració dels graduats en general es basa en alguna cosa més que en el simple fet de calcular mesures estàndards d'«èxit» en el mercat laboral; de manera que els resultats sobre la satisfacció/avaluació s'allunyen sovint d'allò que prediuen les mesures objectives (taxa d'atur, retribucions salarials, etc.).

Prospectiva

Tal com s'ha reiterat, l'enquesta sobre la inserció laboral dels graduats universitaris ha suposat un pas significatiu, tant pel seu caràcter homogeni derivat de l'acord conjunt de totes les universitats consorciades, com per la significativa taxa de resposta aconseguida. Cal aprofitar la dinàmica derivada d'aquest esforç inicial.

Des d'aquest punt de vista és una bona base per endegar diverses actuacions:

- En primer lloc, la de dur a terme una anàlisi detallada per a tots aquells estudis, la majoria dels enquestats sobre els quals el nivell de resposta és estadísticament significatiu. Com és lògic, l'objectiu essencial d'aquest treball és el de disposar de referents per tal de modificar, en el que sigui adient, els ensenyaments que reben els estudiants, per tal d'adequar-los a aquells requeriments formatius que poden permetre assolir conjuntament els seus objectius com a ciutadans en el pla professional, cívic i cultural, així com el de servir de base per a la continuació de la seva formació al llarg de la vida.

En aquest sentit, els resultats de l'enquesta aporten indicacions ben notables sobre les quals caldrà aprofundir, tant en el pla dels continguts com en els que deriven del model pedagògic que s'aplica. La comunitat acadèmica podrà disposar de la base de dades per fer els estudis adients que permetin relacionar els múltiples aspectes que incideixen en el resultat final de la inserció laboral, així com sobre les estratègies més participatives en la docència que puguin contribuir, en gran manera, a un millor aprenentatge en habilitats i competències de què l'enquesta ha palesat dèficits que cal solucionar.

- En segon lloc, aquesta enquesta representa només un punt d'una sèrie de dades. Així, és necessari donar-li continuïtat per tal de fer un seguiment de l'evolució dels diferents paràmetres en el temps i, també, per confirmar la coherència d'aquestes dades en un context temporal més ampli.

Des d'aquesta perspectiva, AQU Catalunya es proposa obtenir els suports institucionals i pressupostaris necessaris per donar continuïtat a aquest primer treball, a fi de posar a disposició de les universitats i dels estudiosos del mercat de treball unes dades que permetin fonamentar les anàlisis necessàries sobre aquesta estratègica qüestió.

- En tercer lloc, és ben clar que les dades de l'enquesta ofereixen una base empírica suficient sobre la incidència dels serveis de suport a la inserció laboral dels graduats universitaris en la seva entrada al món professional.

Lògicament, sobre la base de la informació obtinguda sembla convenient endegar un procés d'avaluació de la qualitat d'aquests serveis per tal d'identificar-ne els punts forts i febles i les conseqüents propostes de millora que se'n deriven.

- Per acabar, i en la línia que és habitual a AQU Catalunya d'elaborar marcs generals sobre diferents aspectes estratègics de la vida universitària, sembla recomanable que s'iniciï l'elaboració d'un marc general sobre el suport dels serveis d'inserció laboral dels titulats, el qual dut a terme de manera participativa i, una vegada aprovat pel Consell de Direcció de d'AQU Catalunya, pugui constituir una regla de bones pràctiques al servei de totes les universitats.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- AGÈNCIA PER A LA QUALITAT DEL SISTEMA UNIVERSITARI A CATALUNYA. (2002). *Guia d'avaluació d'ensenyaments universitaris*. Barcelona.
- AGÈNCIA PER A LA QUALITAT DEL SISTEMA UNIVERSITARI A CATALUNYA. (2002). *Marc general per al disseny, el seguiment i la revisió dels plans d'estudis i programes*. Barcelona.
- AGÈNCIA PER A LA QUALITAT DEL SISTEMA UNIVERSITARI A CATALUNYA. (2003). *Guia d'avaluació de la transició al mercat laboral*. Barcelona.
- BÉDUWE, C.; CAHUZAC, E. (1997). Première expérience professionnelle avant le diplôme. *Formation-Emploi*, 58, 89-109.
- BRENNAN, J.; KOGAN, M. (1996). *Higher Education and Work*. London: Jessica Kingsley Publishers.
- CAMBRA DE COMERÇ DE BARCELONA. (2002). *L'Informe 2001 de l'Observatori de la Formació. Resum executiu*. Barcelona.
- CARABAÑA, J. (2000). Títulos contra paro. ¿Protegen los estudios del desempleo? En: SÁEZ, F. (ed.). *La formación, clave para el empleo*. Madrid: Argenteria-Visor, 515-604.
- DURSI. *El sistema universitari a Catalunya. Memòria dels cursos 95/96 al curs 99/00*. Barcelona.
- FIGUERA, P. (1996). *La inserción del universitario en el mercado de trabajo*. Barcelona: EUB.
- FIGUERA, P.; VIVAS, J. (2000). *De l'educació superior al treball*. Barcelona.
- FINNIE, R. (2001). Fields of Plenty, Fields of Lean: The Early Labour Market Outcomes of Canadian University Graduates by Discipline. *The Canadian Journal of Higher Education*, 31 (1), 141-176.
- GARCÍA-MONTALVO, J.; MORA, J.G. (2000). El mercado laboral de los titulados superiores en Europa y en España. *Papeles de Economía Española*, 86, 111-127.
- GARCÍA-MONTALVO, J. (2001). Educación superior y mercado de trabajo de los titulados universitarios: España frente a Europa. En: SÁENZ DE MIERA, A. *En torno al trabajo universitario*. Madrid: Consejo de Universidades, 165-194.
- GIL, J. (2002). La enseñanza universitaria en España: Oferta, demanda y resultados. En: ÁLVAREZ, V.; LÁZARO, A. (ed.). *Calidad de las Universidades y Orientación Universitaria*. Archidona: Aljibe, 59-81.
- INSTITUTO NACIONAL DE ESTADÍSTICA. (2001). Cifras INE: La transición de los estudios al empleo. *Boletín Informativo del Instituto Nacional de Estadística* (www.ine.es).
- MASJUAN, J.M.; TROIANO, H.; VIVAS, J. (2002). *I després de la Universitat, què? La inserció laboral dels graduats a la Universitat Autònoma de Barcelona*. Cerdanyola del Vallès: Els Llibres de l'ICE de la UAB.
- MORA, J.G. (2002). Formación, empleo y demandas laborales: la Universidad Española en el contexto europeo. En: MICHAVILLA, F.; MARTÍNEZ, J. (ed.). *El carácter transversal en la educa-*

- ción universitaria*. Madrid: Cátedra UNESCO UPM y Consejería de Educación de la Comunidad de Madrid, 151-166.
- OCDE. (2001). *Regards sur l'Éducation*. París.
- PAUL, J. J.; TEICHLER, U.; VAN DER VELDEN, R. (2000). Higher Education and graduate employment. *European Journal of Education*, 35 (2), 139-140.
- PLANAS, J.; GIRET, J-F.; SALA, G.; VINCENS, J. (2000). Marché de la compétence et dynamiques d'ajustement. *Les Cahiers*, 6. Toulouse: LIRHE.
- REBOLLO, O. (ed.); MASJUAN, J. M.; VERD, J. M. (1998). Inflexiones recientes en la construcción del empleo. Informe español. Red temática europea sobre la construcción social del empleo. Proyecto TSER.
- RODRÍGUEZ ESPINAR, S. (2000). La evaluación institucional de logros: la inserción profesional de los graduados universitarios. En: *XI Congreso de Valores de empresa*. Barcelona: Fòrum de Cultura Empresarial, 2, 247-251.
- SÁEZ, F.; REY, R. (2000). La inserción laboral de los universitarios. *Papeles de Economía Española*, 86, 99-110.
- SÁENZ DE MIERA, A. (ed.). (2001). *En torno al trabajo universitario: reflexiones y datos*. Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, Consejo de Universidades.
- SECRETARIA PER A LA SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ DURSI. (2001). *Oferta i demanda de personal en tecnologies de la informació i la comunicació a Catalunya 2001*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.
- SOPP. (2002). *VI Estudio de Inserción laboral de los titulados de la Universidad Carlos III de Madrid*. Madrid (www.fundacion.uc3m.es/sopp/Observatorio/index.htm).
- STOEFFLER-KERN, F.; HAUGER, P. (1994). Enquêtes nationales, enquêtes régionales? En: OURTEAU, M.; WERQUIN, P. (ed.). *Les données longitudinales dans l'analyse du marché du travail*. Toulouse: CEREQ, 79-96.
- TARSH, J. (1988). El mercado de trabajo de los titulados en el Reino Unido. En: Fundación Universidad-Empresa. *Experiencias de acercamiento entre la educación superior y el empleo*. Madrid: Fundación Universidad-Empresa, 123-145.
- TEICHLER, U. (2001). Presentación global del Estudio de educación universitaria y empleo de los graduados en Europa. En: SÁENZ DE MIERA, A. (ed.). *En torno al trabajo universitario*. Madrid: Consejo de Universidades, 125-163.
- VICENS, J. (1999). La inserción profesional de los jóvenes. En la búsqueda de una definición. *Calificaciones & Empleo*, 23 (www.cereq.fr/cereq/califica.html).

